

ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΑΓΩΓΗΣ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
«Επιστήμες της Αγωγής - Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση με την χρήση των ΤΠΕ
(e-Learning)».

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα:

«Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

ΑΝΘΙΑ ΛΑΦΑΡΑ

Επιβλέπων καθηγητής: Παναγιώτης Αναστασιάδης

Ρέθυμνο, Ιούλιος 2023

**Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
«Επιστήμες της Αγωγής - Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση με την χρήση των ΤΠΕ
(e-Learning)».
[Αριθμ. ΦΕΚ 635 τ.Β΄/9.3.2016]**

Ακαδημαϊκός Υπεύθυνος ΠΜΣ:

Καθηγητής Αναστασιάδης Παναγιώτης

Πανεπιστήμιο Κρήτης – Παιδαγωγικό Τμήμα Δ.Ε

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα:

«Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

Ανθία Λαφάρα

Υπεύθυνη Δήλωση Συγγραφέα:

Δηλώνω ρητά ότι, σύμφωνα με το άρθρο 8 του Ν. 1599/1986 και τα άρθρα 2,4,6 παρ. 3 του Ν. 1256/1982, η παρούσα εργασία αποτελεί αποκλειστικά προϊόν προσωπικής εργασίας και δεν προσβάλλει κάθε μορφής πνευματικά δικαιώματα τρίτων και δεν είναι προϊόν μερικής ή ολικής αντιγραφής, οι πηγές δε που χρησιμοποιήθηκαν περιορίζονται στις βιβλιογραφικές αναφορές και μόνον.

© Πανεπιστήμιο Κρήτης, ΠΤΔΕ,ΕΔΙΒΕΑ, 2018

Το Π.Τ.Δ.Ε του Πανεπιστημίου Κρήτης και ειδικότερα το Ε.ΔΙ.Β.Ε.Α, διατηρεί το δικαίωμα της χρήσης και αναπαραγωγής της παρούσας εργασίας για διδακτικούς και ερευνητικούς σκοπούς.

ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΑΓΩΓΗΣ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα:

«Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

Ανθία Λαφάρα

Επιτροπή Επίβλεψης Διπλωματικής Εργασίας

Επιβλέπων Καθηγητής:

Παναγιώτης Αναστασιάδης

Καθηγητής Δια Βίου και Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης με τη χρήση των Τ.Π.Ε. του Παιδαγωγικού Τμήματος του Πανεπιστημίου Κρήτης & Καθηγητής – Σύμβουλος στο

Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο

Συν-Επιβλέπων Καθηγητής:

Κωνσταντίνος Κωτσίδης

Διδάκτορας Πανεπιστημίου Κρήτης

Συν-Επιβλέπων Καθηγητής:

Λάμπρος Καρβούνης

Διδάκτορας Πανεπιστημίου Κρήτης

Ρέθυμνο, Ιούλιος 2023

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

Ένα ακόμη ταξίδι, απίστευτα συναισθηματικό και βαθιά αποκαλυπτικό, έφτασε στο τέλος. Ένα ταξίδι που χαρακτηρίζεται από γνώσεις και όχι από χιλιομετρική απόσταση. Ένα ταξίδι γεμάτο αυθεντικότητα, πρωτοτυπία, δύναμη και μόρφωση.

Συνοδοιπόροι του ταξιδιού αυτού, η eTeam, η ομάδα μου στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών ΠΜΣ 2021. Η μία συμπλήρωνε την άλλη σαν μια γροθιά, ακόμη και στις δύσκολες και πιεστικές στιγμές. Ιωάννα Σταθοπούλου, Κάλλια Περιστέρα, Σοφία Χανιωτάκη, σας ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ!

Επιπλέον, θέλω να πω ένα μεγάλο ευχαριστώ στον Διευθυντή, στον Ακαδημαϊκό Υπεύθυνο του Προγράμματος και επιβλέπων καθηγητή μου κ. Παναγιώτη Αναστασιάδη καθώς και τον καθηγητή κ. Κωνσταντίνο Κωτσίδα, οι οποίοι υπήρξαν αρωγοί σε αυτήν την πορεία με την καθοριστική τους συμβολή και καθοδήγηση. Σας ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ!

Ευχαριστώ τον σύζυγο μου, Γιώργο, που τα δύο αυτά χρόνια μου θύμιζε να έχω εμπιστοσύνη στον εαυτό μου και να συνεχίσω να διερευνώ, να δημιουργώ και να οικοδομώ. Υπήρξε το προσωπικό κλειδί της δικής μου επιτυχίας. Ένα κλειδί που μου έμαθε πως Υπομονή και Ανθούλα σημαίνει Ελπίδα, Χαμόγελο και Ανθούλα σημαίνει Ζωή! Σε ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ . . . !

Αφιερωμένο στον σύζυγο μου, Γιώργο!

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

Περίληψη

Σκοπός της παρούσας ερευνητικής εργασίας αποτελεί ο σχεδιασμός, η ανάπτυξη και αποτίμηση ενός διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού εξ αποστάσεως προγράμματος για την επιμόρφωση εκπαιδευτικών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης σχετικά με Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση.

Αναφορικά με την αποτίμηση του εκπαιδευτικού υλικού διερευνώνται θέματα που σχετίζονται με το ποιοτικό και εύχρηστο εκπαιδευτικό υλικό, την παρουσίαση του, τα μαθησιακά του αποτελέσματα, τις αντιλήψεις των επιμορφούμενων εκπαιδευτικών για παρόμοια επιμορφωτικά σεμινάρια, τα δυνατά στοιχεία του υλικού και προτεινόμενες τροποποιήσεις.

Στην έρευνα συμμετείχαν τρεις (3) ειδικοί στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση αναγνώστες και τριάντα δύο (32) εκπαιδευτικοί δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, οι οποίοι αφού μελέτησαν το εκπαιδευτικό υλικό κλήθηκαν να απαντήσουν στα ερωτηματολόγια κάνοντας χρήση μεικτής έρευνας που χαρακτηρίζεται από ποσοτικά και ποιοτικά στοιχεία ταυτόχρονα.

Τα αποτελέσματα και των δύο ερευνών δείχνουν ότι οι εκτιμήσεις των ειδικών αξιολογητών και των επιμορφούμενων εκπαιδευτικών αναφορικά με την αξιολόγηση του διαδραστικού υλικού συμπίπτουν καθώς οι συμμετέχοντες φαίνεται να συμφωνούν για την αποτελεσματικότητα και την χρησιμότητα του εξ αποστάσεως επιμορφωτικού προγράμματος για τη Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση.

Λέξεις – Κλειδιά

Σχολική ειρηνική διαμεσολάβηση, εξ αποστάσεως εκπαίδευση, διαμεσολαβητής, εκπαίδευση ενηλίκων, σχολική παραβατικότητα, βία, συντονιστής εκπαιδευτικός, διαμεσολάβηση συνομιλήκων, διαδραστικό εκπαιδευτικό υλικό.

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

Abstract

The purpose of this dissertation is the design, development and evaluation of an interactive educational material in a distant eLearning program for the training of Secondary Educators in School Based Peaceful Mediation.

As far as the evaluation of the educational material is concerned, topics are examined about its qualitative and friendly use, its learning achievements, the trainees' views on similar training educational seminars and the positive and possible alterations of the interactive material.

Three (3) critical distant education readers and thirty-two (32) secondary educators took part in this research. All were asked to study the educational material and then answer the questionnaires both of which used the method of research characterized by quality and quantity features concurrently.

As regards the results of the research on the educational material, it has been revealed that both the critical readers and the educators coincide to a great extent as the participants seem to agree about the efficacy and usefulness of the eLearning program concerning the School Based Peaceful Mediation.

Keywords

School based mediation, distance learning, mediator, adult education, delinquent behavior, violence, coordinator educator, peer mediation, interactive educational material.

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

Περιεχόμενα

Περίληψη.....	v
Abstract	vi
Περιεχόμενα.....	vii
Κατάλογος Εικόνων / Γραφημάτων.....	x
Κατάλογος Πινάκων	xii
Συνομογραφίες & Ακρωνύμια.....	xv
Κεφάλαιο 1 ^ο : Εισαγωγή	1
1.1 Προβληματική Εργασίας.....	1
1.2 Σκοπός Έρευνας.....	2
1.2.1 Ερευνητικά Ερωτήματα	3
1.3 Σπουδαιότητα της Έρευνας.....	3
1.4 Δομή Εργασίας.....	4
Κεφάλαιο 2 ^ο : Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση.....	6
2.1 Εισαγωγή.....	6
2.2 Εννοιολογική Οριοθέτηση της ΕξΑΕ.....	6
2.2.1 Βασικές Θεωρητικές Προσεγγίσεις στην ΕξΑΕ.....	7
2.3 Μεθοδολογία & Μορφές της Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης.....	9
2.4 eLearning και η Σημασία του	10
2.5 Σύνοψη	10
Κεφάλαιο 3 ^ο : Εκπαίδευση Ενηλίκων	12
3.1 Εισαγωγή.....	12
3.2 Εννοιολογική Οριοθέτηση της Εκπαίδευσης Ενηλίκων	12
3.3 Βασικές Θεωρητικές Προσεγγίσεις στην Εκπαίδευση Ενηλίκων.....	13
3.3.1 Η Μάθηση για Κοινωνική Αλλαγή του Freire.....	13
3.3.2 Η Ανάδειξη της Ανδραγωγικής Θεωρίας του Knowles.....	13
3.3.3 Ο Κύκλος Μάθησης του Kolb	14
3.3.4 Η Μετασηματιζούσα Μάθηση του Mezirow	14
3.4 Χαρακτηριστικά Γνωρίσματα των Ενηλίκων Εκπαιδευομένων.....	15
3.5 Η Γοητεία της Εξ Αποστάσεως Ενήλικης Επιμόρφωσης	16
3.6 Σύνοψη	17
Κεφάλαιο 4 ^ο : Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών	19
4.1 Εισαγωγή.....	19
4.2 Βασικές Θεωρητικές Προσεγγίσεις Επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών.....	19
4.3 Η Γοητεία της Εξ Αποστάσεως Εκπαιδευτικής Επιμόρφωσης.....	21
4.4 Σύνοψη	22
Κεφάλαιο 5 ^ο : Οι Συγκρούσεις στο Σχολικό Περιβάλλον	24
5.1 Εισαγωγή.....	24
5.2 Η Έννοια της Σύγκρουσης και οι Επιπτώσεις της	24
5.3 Οι Φάσεις της Σύγκρουσης	28
5.4 Συγκρούσεις και Βία στο Σχολικό Περιβάλλον	29

Ανθία Λαφόρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

5.5	Επιπτώσεις του Σχολικού Εκφοβισμού & Βίας στη Σχολική Μονάδα	32
5.6	Σύνοψη	33
Κεφάλαιο 6 ^ο : Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση		34
6.1	Εισαγωγή.....	34
6.2	Διαμεσολάβηση Συνομηλίκων	34
6.3	Αρχές και Όροι της Διαμεσολάβησης.....	37
6.4	Οι Στόχοι της Διαμεσολάβησης	40
6.5	Μοντέλα Σχολικής Διαμεσολάβησης.....	41
6.6	Η Εκπαίδευση των Μαθητών	42
6.7	Τα Βήματα της Προετοιμασίας	43
6.8	Επιλέγοντας τους Διαμεσολαβητές	44
6.9	Η Κλιμακούμενη Διαδικασία	45
6.10	Ο Θεμελιώδης Ρόλος του Διαμεσολαβητή	49
6.10.1	Ο Διαμεσολαβητής Συνομηλίκων ως Ενεργός Ακροατής	50
6.11	Βασικές Δεξιότητες και Τεχνικές.....	51
6.11.1	Ενσυναίσθηση	53
6.12	Ο Συντονιστής Εκπαιδευτικός και ο Ρόλος του	54
6.13	Σύνοψη	56
Κεφάλαιο 7 ^ο : Σχεδιασμός και Δημιουργία Ε.Υ.		57
7.1	Εισαγωγή.....	57
7.2	ΕξΑΕ και Ο Ρόλος του Εκπαιδευτικού Υλικού	57
7.3	ΕξΑΕ και οι Αρχές Σχεδιασμού Διαδραστικού Εκπαιδευτικού Υλικού.....	59
7.4	Χρήση Εργαλείων Εκπαιδευτικού Υλικού	61
7.5	Υλοποιώντας το Εκπαιδευτικό Υλικό.....	61
7.5.1	Η Διάρθρωση της πλατφόρμας Camilo.....	61
7.5.2	Η Διάρθρωση των Διδακτικών Ενοτήτων.....	64
7.6	Σύνοψη	71
Κεφάλαιο 8 ^ο : Μεθοδολογία Έρευνας		72
8.1	Εισαγωγή.....	72
8.2	Σκοπός – Στόχοι της Έρευνας.....	72
8.3	Ερευνητικά Ερωτήματα	73
8.4	Συμμετέχοντες – Ομάδα Στόχου (Δείγμα) Έρευνας.....	74
8.5	Είδος Έρευνας.....	75
8.6	Συλλογή Δεδομένων.....	77
8.7	Χρόνος Έρευνας.....	78
8.8	Κωδικοποιώντας τα Δεδομένα	78
8.9	Σύνοψη	84
Κεφάλαιο 9 ^ο : Παρουσίαση και Ανάλυση Αποτελεσμάτων		85
9.1	Αποτίμηση Ε.Υ. από τους Ειδικούς Κριτές της ΕξΑΕ	85
9.2	Αποτίμηση Ε.Υ. από τους Επιμορφούμενους Εκπαιδευτικούς	110
9.3	Σύνοψη	144
Κεφάλαιο 10 ^ο : Συμπεράσματα - Συζήτηση – Περιορισμοί – Προτάσεις – Συνεισφορά ..		145
10.1	Συμπεράσματα	145

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

10.2 Συζήτηση.....	148
10.3 Περιορισμοί.....	149
10.4 Προτάσεις για Περαιτέρω Έρευνα.....	149
10.5 Συνεισφορά Έρευνας	150
Βιβλιογραφικές Αναφορές	152
Παράρτημα Α: Ερωτηματολόγιο Αξιολόγησης Επιμορφωτικού Προγράμματος	168
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β1: Απαντήσεις Επιμορφούμενων (ερ. 20).....	173
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β2: Απαντήσεις Επιμορφούμενων (ερ. 21).....	175
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β3: Απαντήσεις Επιμορφούμενων (ερ. 22).....	176

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

Κατάλογος Εικόνων / Γραφημάτων

Εικόνα 1: Εισαγωγικό Βίντεο

Εικόνα 2: Τρόπος μελέτης και χρήσης της πλατφόρμας

Εικόνα 3: Γλωσσάρι

Εικόνα 4: Οι τρεις διδακτικές ενότητες στο μονοπάτι γνώσης

Εικόνα 5: H5P – Accordion

Εικόνα 6: Αρχική οθόνη διδακτικής ενότητας

Εικόνα 7: Ταυτότητα οδηγού

Εικόνα 8: Επεξήγηση Συμβόλων

Εικόνα 9: Περιεχόμενα

Εικόνα 10: Δραστηριότητα εμπέδωσης _ Ανατροφοδότηση

Εικόνα 11: Σύνοψη _ 1^{ης} διδακτικής ενότητας

Εικόνα 12: Βιβλιογραφία

Εικόνα 13: Πολυμεσική Αρχή

Εικόνα 14: Αρχής Χωρικής Συνάφειας

Εικόνα 15: Αρχής Χρονικής Συνάφειας

Εικόνα 16: Αρχής της Συνοχής

Εικόνα 17: Αρχής της Τροπικότητας

Εικόνα 18: Αρχής της Προσωποποίησης

Εικόνα 19: Αρχής της Κατάτμησης

Εικόνα 20: Αρχής της Σηματοδότησης

Εικόνα 21: Αρχής της Φωνής

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

Γράφημα 1: Κατανομή ως προς το Φύλο

Γράφημα 2: Κατανομή ως προς την Ηλικία

Γράφημα 3: Κατανομή ως προς την Εξειδίκευση

Γράφημα 4: Κατανομή ως προς την Εργασιακή Εμπειρία

Γράφημα 5: Κατανομή ως προς την Εργασιακή Εμπειρία

Γράφημα 6: Κατανομή ως προς την Παρακολούθηση ΕξΑΕ Προγράμματος

Γράφημα 7: Κατανομή ως προς την Βιβλιογραφική Τεκμηρίωση & Μελέτη

Γράφημα 8: Κατανομή ως προς την Πυκνότητα Πληροφοριών & τον Τρόπο Παρουσίασης του Ε.Υ.

Γράφημα 9: Κατανομή ως προς την ευχρηστία του Ε.Υ.

Γράφημα 10: Κατανομή ως προς την Αυτοαξιολόγηση - Ανατροφοδότηση -Αναστοχασμό του Ε.Υ.

Γράφημα 11: Κατανομή ως προς τα Μαθησιακά Αποτελέσματα

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

Κατάλογος Πινάκων

- Πίνακας 1:** Ερευνητικοί Άξονες Βασικών Κατηγοριών
- Πίνακας 2:** Ερευνητικοί Άξονες ανά Ερευνητικά Ερωτήματα και Ερωτήσεις Ερωτηματολογίου
- Πίνακας 3:** Κατανομή ως προς το φύλο.
- Πίνακας 4:** Κατανομή ως προς την ηλικία.
- Πίνακας 5:** Κατανομή ως προς την εργασιακή εμπειρία
- Πίνακας 6:** Κατανομή ως προς την Εξοικείωση & Χρήση ΤΠΕ και ΕξΑΕ
- Πίνακας 7:** Τεκμηρίωση Βιβλιογραφίας
- Πίνακας 8:** Πληροφορίες από Διάφορες Πηγές
- Πίνακας 9:** Αναλύοντας Συγκριτικά Πληροφορίες / Απόψεις
- Πίνακας 10:** Ερμηνεύοντας Πληροφορίες / Συζητώντας Κριτικά
- Πίνακας 11:** Μελετώντας Περαιτέρω Διαφορετικές Πηγές
- Πίνακας 12:** Φιλικό Ύφος
- Πίνακας 13:** Χρησιμοποιώντας Προσωπικές & Κτητικές Αντωνυμίες
- Πίνακας 14:** Χρησιμοποιώντας την Καθομιλούμενη Γλώσσα
- Πίνακας 15:** Χρησιμοποιώντας Ευανάγνωστη Γραφή
- Πίνακας 16:** Ικανοποιητική Πυκνότητα Πληροφοριών
- Πίνακας 17:** Τμηματική Παρουσίαση
- Πίνακας 18:** Αποκλειστικά Κείμενο
- Πίνακας 19:** Χρησιμοποιώντας Κείμενο & Εικόνα
- Πίνακας 20:** Χρησιμοποιώντας Κείμενο, Εικόνα & Βίντεο
- Πίνακας 21:** Αλληλεπίδραση λόγω Χρωματικών Συνδυασμών
- Πίνακας 22:** Κουμπιά Κατανοητά & Αναγνωρίσιμα
- Πίνακας 23:** Εικονίδια Κατανοητά & Αναγνωρίσιμα
- Πίνακας 24:** Πλοήγηση με Ευκολία
- Πίνακας 25:** Υπερσύνδεσμοι & Περιεχόμενο
- Πίνακας 26:** Συμβουλές Μελέτης
- Πίνακας 27:** Έμφαση Συγκεκριμένων Σημείων
- Πίνακας 28:** Επεξηγηματικά Σχόλια
- Πίνακας 29:** Εκφράζοντας Απόψεις / Κρίσεις

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

- Πίνακας 30:** Διατυπώνοντας Ερωτήσεις
- Πίνακας 31:** Συναισθηματική Εμπλοκή
- Πίνακας 32:** Ανταλλάσσοντας Απόψεις
- Πίνακας 33:** Μέλος Κοινωνικής Ομάδας
- Πίνακας 34:** Ενσωματώνοντας / Εμπλουτίζοντας Απόψεις
- Πίνακας 35:** Αυτοαξιολόγηση
- Πίνακας 36:** Αναπτύσσοντας την Κριτική Σκέψη Αυτόνομα
- Πίνακας 37:** Αναπτύσσοντας Διαύλους Επικοινωνίας
- Πίνακας 38:** Συσχετίζοντας τα Νέα Δεδομένα
- Πίνακας 39:** Εφαρμόζοντας τη Νέα Γνώση
- Πίνακας 40:** Διατυπώνοντας τον Σκοπό της Διδακτικής Ενότητας
- Πίνακας 41:** Διατυπώνοντας τα Προσδοκώμενα Αποτελέσματα της Διδακτικής Ενότητας
- Πίνακας 42:** Διατυπώνοντας Σε Επίπεδο Γνώσεων τα Προσδοκώμενα Αποτελέσματα
- Πίνακας 43:** Διατυπώνοντας Σε Επίπεδο Δεξιοτήτων τα Προσδοκώμενα Αποτελέσματα
- Πίνακας 44:** Θεωρείς ότι τα προσδοκώμενα αποτελέσματα παρακινούν τον εκπαιδευόμενο σε επίπεδο στάσεων;
- Πίνακας 45:** Πρόοδος που βασίζεται στα Προσδοκώμενα Αποτελέσματα
- Πίνακας 46:** Συνδυάζοντας Κείμενο & Εικόνα (*Πολυμεσική Αρχή*)
- Πίνακας 47:** Κατανοώντας το Γνωστικό Αντικείμενο Χρησιμοποιώντας Εικόνες (*Πολυμεσική Αρχή*)
- Πίνακας 48:** Αφηγηματικά Στοιχεία (*Αρχή Τροπικότητας*)
- Πίνακας 49:** Μη Σχετικές Πληροφορίες (*Αρχή Συνοχής*)
- Πίνακας 50:** Χρησιμοποιώντας Φιλική Γλώσσα (*Αρχή Προσωποποίησης*)
- Πίνακας 51:** Χρησιμοποιώντας Δεύτερο Πρόσωπο (*Αρχή Προσωποποίησης*)
- Πίνακας 52:** Χρησιμοποιώντας Ηχητική Παρουσίαση (*Αρχή Προσωποποίησης*)
- Πίνακας 53:** Χρησιμοποιώντας Φιλικό Ύφος στην Ηχητική Παρουσίαση (*Αρχή Φωνής*)
- Πίνακας 54:** Χρησιμοποιώντας Φιλικό Χαρακτήρα (Avatar) (*Αρχή Εικόνας*)
- Πίνακας 55:** Τμηματική Παρουσίαση (*Αρχή Κατάτμησης*)
- Πίνακας 56:** Διαδραστικές Δραστηριότητες Ανατροφοδότησης (*Αρχή Προσωποποίησης*)
- Πίνακας 57:** Μακροσκελή Κείμενα (*Αρχή Κατάτμησης*)
- Πίνακας 58:** Σαφείς Οδηγίες (*Αρχή Σηματοδότησης*)
- Πίνακας 59:** Ύπαρξη Στοιχείων Επισήμανσης (*Αρχή Σηματοδότησης*)
- Πίνακας 60:** Εισαγωγικές Δραστηριότητες (*Αρχή Προπαίδευσης*)

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

- Πίνακας 61:** Δυνατά Στοιχεία
- Πίνακας 62:** Αλλαγές Βελτίωσης
- Πίνακας 63:** Κατανομή Δείγματος
- Πίνακας 64:** Εξοικείωση με ΤΠΕ
- Πίνακας 65:** Συμμετοχή σε Ανάλογο Πρόγραμμα Ασύγχρονης Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης
- Πίνακας 66:** Τεκμηρίωση Βιβλιογραφίας
- Πίνακας 67:** Μελετώντας Περαιτέρω Διαφορετικές Πηγές
- Πίνακας 68:** Πυκνότητα Πληροφοριών Ε.Υ.
- Πίνακας 69:** Τρόπος Παρουσίασης Ε.Υ.
- Πίνακας 70:** Πλοήγηση με Ευκολία
- Πίνακας 71:** Δραστηριότητες Αυτοαξιολόγησης Εκπαιδευόμενου
- Πίνακας 72:** Ανατροφοδότηση Δραστηριοτήτων
- Πίνακας 73:** Πρακτική Εφαρμογή των Γνώσεων
- Πίνακας 74:** Τα Οφέλη της Σχολικής Ειρηνικής Διαμεσολάβησης
- Πίνακας 75:** Η Κλιμακούμενη Διαδικασία της Σχολικής Ειρηνικής Διαμεσολάβησης
- Πίνακας 76:** Οι Δεξιότητες του Διαμεσολαβητή
- Πίνακας 77:** Οι Τεχνικές του Διαμεσολαβητή Μαθητή
- Πίνακας 78:** Ο Ρόλος του Συντονιστή Εκπαιδευτικού
- Πίνακας 79:** Συμμετοχή σε Παρόμοια Επιμορφωτικά Προγράμματα
- Πίνακας 80:** Δυνατά Στοιχεία Ε.Υ.

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

Συντομογραφίες & Ακρωνύμια

ΔΕ	Διδακτική Ενότητα
ΕξΑΕ	Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση
ΕΕ	Ερευνητικό Ερώτημα
Ε.Υ.	Εκπαιδευτικό Υλικό
Η5Ρ	HTML5 Package
ΠΤΔΕ	Παιδαγωγικό Τμήμα Δ.Ε
ΠΜΣ	Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
ΤΠΕ	Τεχνολογίες Πληροφοριών και Επικοινωνιών

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

Κεφάλαιο 1^ο: Εισαγωγή

Η παρούσα διπλωματική εργασία σχετίζεται με τον σχεδιασμό, την ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

Σε αυτό λοιπόν το πλαίσιο η ερευνητική προσπάθεια που θα αναλυθεί διεξοδικά παρακάτω έρχεται να δώσει απαντήσεις εάν οι επιμορφούμενοι εκπαιδευτικοί που έλαβαν μέρος στην έρευνα μπορούν να μελετήσουν και να ενημερωθούν αποτελεσματικά για το θέμα της σχολικής ειρηνικής διαμεσολάβησης σε ένα αυτόνομο περιβάλλον εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Στη συνέχεια, αναφέρονται ο σκοπός της έρευνας, η σημαντικότητα και η δομή της εργασίας.

1.1 Προβληματική Εργασίας

Η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών όλων των βαθμίδων σε θέματα που απασχολούν την εκπαιδευτική κοινότητα κρίνεται απαραίτητη στις μέρες μας. Ειδικά, σε θέματα που σχετίζονται με τον συνεχώς αυξανόμενο αριθμό κρουσμάτων εκφοβισμού και βίας μέσα στο σχολικό περιβάλλον σε όλες τις εκπαιδευτικές βαθμίδες. Για τον λόγο αυτό, είναι επιτακτικά αναγκαίο να υιοθετηθούν προληπτικά μέτρα σε όλο τον μαθητικό πληθυσμό και συγκεκριμένα σε όσους συμπεριφέρονται παραβατικά με την μορφή και την εισαγωγή σχολικών προγραμμάτων.

Επομένως, στην προσπάθεια επίτευξης υψηλού αισθήματος ασφάλειας στον αύλειο χώρο του σχολείου είναι απαραίτητο να εισαχθεί το καθεστώς της διαμεσολάβησης. Αυτού του είδους οι διαδικασίες αποκατάστασης και διαμεσολάβησης ανάμεσα στους συνομηλίκους πραγματοποιούνται ταυτόχρονα με τα προγράμματα που σχετίζονται με την επίλυση συγκρουσιακών καταστάσεων με σκοπό την αποτροπή της αντικοινωνικής και παραβατικής συμπεριφοράς και την διευθέτηση του θέματος από ομηλίκους που έχουν εκπαιδευτεί (Αρτινοπούλου, 2010).

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

Συνεπώς, εντάσσοντας στο πρόγραμμα του σχολείου τις αποκαταστατικές διαδικασίες, οι μαθητές εξοικειώνονται και μαθαίνουν δεξιότητες αφενός για να επιλύσουν τις καταστάσεις συγκρούσεων και αφετέρου για να εμπλακούν, να συνεργαστούν και να κατανοήσουν την διαφορετικότητα του καθενός μας. Μέσω της σχολικής διαμεσολάβησης οι μαθητές καλούνται να διαχειριστούν τις συγκρούσεις και να ανακαλύψουν εναλλακτικές απαντήσεις έναντι της υιοθέτησης μιας εύκολης «τιμωρίας – συνέπειας» που μπορεί να υιοθετήσουν οι καθηγητές, παραγκωνίζοντας με τον τρόπο αυτό όσους ενδιαφέρονται για την συγκεκριμένη διαδικασία.

Ωστόσο, ο τρόπος αυτός συγκρουσιακής διαχείρισης δεν υιοθετείται σε μεγάλο εύρος από τη σχολική κοινότητα. Αυτό σχετίζεται άμεσα με το γεγονός ότι οι συμμετέχοντες της εκπαιδευτικής διαδικασίας ενημερώνονται ανεπαρκώς καθώς επίσης και με το γεγονός ότι το να επιβληθεί μια κλασική «τιμωρία – συνέπεια» δεν απαιτεί χρόνο και συνεχής ενασχόληση με την παραβατική συμπεριφορά. Επομένως, για τους συγκεκριμένους λόγους και λαμβάνοντας υπόψιν το βαθμό που κάθε σχολική μονάδα είναι πολύ, αρκετά, λίγο ή καθόλου συντηρητική, το εκάστοτε σχολείο δεσμεύεται σε διαφορετικό βαθμό να ακολουθήσει τη διαδικασία της σχολικής διαμεσολάβησης ή των κλασικών μορφών απονομής δικαιοσύνης ή της συνύπαρξης αυτών (Αρτινοπούλου, 2010).

Η διαμόρφωση ειδικών συνθηκών εξαιτίας του Covid -19 έφερε μαθητές και εκπαιδευτικούς σε καινούργιες προκλήσεις καθώς οι σχολικές μονάδες ανέστειλαν τη διαζώσης λειτουργία τους. Η εξ αποστάσεως εκπαίδευση δημιούργησε νέα δεδομένα για μια συνεχόμενη και διαρκής επιμόρφωση δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στην αυτονομία του επιμορφούμενου και στην αλληλεπίδραση μεταξύ του εκπαιδευτικού υλικού και των επιμορφούμενων (Χρήστου, 2022).

1.2 Σκοπός Έρευνας

Η παρούσα εργασία αποσκοπεί στο σχεδιασμό και στη δημιουργία ενός εξ αποστάσεως επιμορφωτικού προγράμματος, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και την αποτίμηση του διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού από την ομάδα των ειδικών αξιολογητών στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση και από τους επιμορφούμενους καθηγητές.

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

1.2.1 Ερευνητικά Ερωτήματα

Η μελέτη αυτή θα προσπαθήσει να δώσει απαντήσεις στα παρακάτω ερωτήματα:

1. Το εκπαιδευτικό υλικό διέπεται από τις αρχές και τη μεθοδολογία της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης;
2. Το εκπαιδευτικό υλικό έχει δημιουργηθεί σύμφωνα με τις αρχές της Πολυμεσικής Μάθησης;
3. Ποιες είναι οι απόψεις των επιμορφούμενων εκπαιδευτικών για την ποιότητα, την παρουσίαση και την ευχρηστία του εκπαιδευτικού υλικού;
4. Ποιες είναι οι απόψεις των επιμορφούμενων εκπαιδευτικών για τα μαθησιακά αποτελέσματα του εκπαιδευτικού υλικού;
5. Ποιες είναι οι αντιλήψεις των επιμορφούμενων εκπαιδευτικών για παρόμοια επιμορφωτικά σεμινάρια σε εξ αποστάσεως elearning πρόγραμμα αυτονόμης μάθησης;
6. Ποια είναι τα πιο δυνατά στοιχεία του εκπαιδευτικού υλικού σύμφωνα με τις απόψεις των επιμορφούμενων εκπαιδευτικών;
7. Ποιες τροποποιήσεις θα μπορούσε να βελτιώσει το εκπαιδευτικό υλικό σύμφωνα με τις απόψεις των επιμορφούμενων εκπαιδευτικών;

1.3 Σπουδαιότητα της Έρευνας

Η εξ αποστάσεως εκπαίδευση μέσω ενός ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος θεωρείται κάτι το καινοτόμο, κάτι το πρωτοποριακό και ταυτόχρονα αποτελεί μέρος ενός δυναμικού και ραγδαίου εξελισσόμενου επιστημονικού πεδίου με αμέτρητες συνιστώσες και μεθοδολογικές προσεγγίσεις.

Μέσα σ' αυτό το πλαίσιο κινείται και η παρούσα έρευνα, η οποία επιδιώκει να δώσει νέες μορφές και προσεγγίσεις στην εκπαιδευτική διαδικασία καθώς ο επιμορφούμενος εμπλέκεται ενεργά στη μάθηση και αλληλεπιδρά με το εκπαιδευτικό υλικό ανά πάσα στιγμή και όσες φορές επιθυμεί, αυτόνομα και ευέλικτα.

Η παρούσα έρευνα κρίνεται σημαντική καθώς παρέχει τη δυνατότητα της επιμόρφωσης και κινητοποίησης των καθηγητών όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης παρακολουθώντας με την

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

μέθοδο της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης το επιμορφωτικό σεμινάριο της σχολικής διαμεσολάβησης. Δίνεται επίσης η δυνατότητα στους επιμορφούμενους να διαχειριστούν τις συγκρούσεις μέσω μιας καινοτόμας προσέγγισης, αυτή της σχολικής ειρηνικής διαμεσολάβησης και να επιλεγθούν οι μαθητές προκειμένου να εκπαιδευτούν στη νέα αυτή διαδικασία που είναι καλά και αυστηρά οργανωμένη. Οι εκπαιδευτικοί επιμορφώνονται στο εξ αποστάσεως αυτό πρόγραμμα και τελικά οδηγούνται στην αναγνώριση των βασικών γνωρισμάτων της σχολικής ειρηνικής διαμεσολάβησης, στην αρίθμηση των αρχών και των όρων αυτής καθώς επίσης και στην πρακτική εφαρμογή της διαδικασίας.

1.4 Δομή Εργασίας

Η παρούσα εργασία αποτελείται από:

Το πρώτο κεφάλαιο που περιέχει τον σκοπό και την σπουδαιότητα της έρευνας.

Το δεύτερο κεφάλαιο αναφέρεται στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Ιδιαίτερη βαρύτητα δίνεται στην εννοιολογική οριοθέτηση του όρου και ακολουθούν οι κύριες θεωρίες, η μεθοδολογία και οι διαφορετικές μορφές της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης.

Στο τρίτο κεφάλαιο αναλύεται το πλαίσιο της εκπαίδευσης ενηλίκων δίνοντας έμφαση στην εννοιολογική οριοθέτηση του όρου, στις τέσσερις βασικές θεωρητικές προσεγγίσεις, στα χαρακτηριστικά γνωρίσματα των ενηλίκων εκπαιδευομένων και στην γοητεία της Εξ αποστάσεως εκπαίδευσης που ενσαρκώνεται στην επιμόρφωση των ενηλίκων εκπαιδευομένων.

Το τέταρτο κεφάλαιο αναφέρεται στις θεμελιώδεις θεωρητικές προσεγγίσεις και στη γοητεία της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης της επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών.

Στο πέμπτο κεφάλαιο γίνεται αναφορά για τις συγκρούσεις στο σχολικό περιβάλλον και περιγράφονται οι φάσεις της σύγκρουσης, η σχολική παραβατικότητα και ο εκφοβισμός καθώς επίσης και οι επιπτώσεις αυτών για την σχολική κοινότητα.

Το έκτο κεφάλαιο αναφέρεται αναλυτικά στη διαμεσολάβηση συνομιλήκων, στις αρχές και στους όρους που εξασφαλίζουν το ομαδοκεντρικό πνεύμα και διέπουν την σχολική διαμεσολάβηση. Ακολουθούν οι στόχοι, τα μοντέλα και η εκπαίδευση των μαθητών στην διαμεσολάβηση συνομιλήκων, τα βήματα της προετοιμασίας, η κλιμακούμενη διαδικασία,

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

ο σημαντικός ρόλος του διαμεσολαβητή, οι δεξιότητες και οι τεχνικές για την εκπαίδευση των διαμεσολαβητών και ο ρόλος του συντονιστή εκπαιδευτικού.

Το έβδομο κεφάλαιο αφορά τον σχεδιασμό και την δημιουργία του διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού όπου αναφέρεται η συσχέτιση της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης με το συγκεκριμένο υλικό, τα βασικά στοιχεία για τον σχεδιασμό του, τα εργαλεία που αξιοποιήθηκαν και τα στοιχεία της υλοποίησης του εκπαιδευτικού υλικού.

Στο όγδοο κεφάλαιο αναφέρεται η ερευνητική μεθοδολογία και περιλαμβάνει τον σκοπό, τους στόχους, τα ερευνητικά ερωτήματα, τους συμμετέχοντες, το δείγμα και το είδος της έρευνας, την συλλογή και την κωδικοποίηση των δεδομένων,

Το ένατο κεφάλαιο αφορά την παρουσίαση και την ανάλυση των αποτελεσμάτων τόσο από τους ειδικούς στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση όσο και από τους επιμορφούμενους εκπαιδευτικούς.

Στο δέκατο κεφάλαιο παρουσιάζονται τα συμπεράσματα της έρευνας και στην συνέχεια γίνεται αναφορά στους περιορισμούς της μελέτης, στις προτάσεις για περαιτέρω έρευνα και στην συνεισφορά της έρευνας.

Η εργασία ολοκληρώνεται με την παράθεση των βιβλιογραφικών αναφορών και επισυνάπτονται τα ερωτηματολόγια στα παραρτήματα καθώς και όσα εξέφρασαν οι επιμορφούμενοι εκπαιδευτικοί στις ερωτήσεις ανοικτού τύπου.

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

Κεφάλαιο 2^ο: Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση

2.1 Εισαγωγή

Σκοπός της παρούσας εργασίας όπως έχει ήδη αναφερθεί αποτελεί δημιουργία μέσω της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης ενός εκπαιδευτικού υλικού ώστε να επιμορφωθούν οι εκπαιδευτικοί δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης αναφορικά με το θέμα της σχολικής ειρηνικής διαμεσολάβησης. Συνεπώς, θεωρείται σημαντικό να αναφερθούν και να δοθεί μια σύντομη ανάλυση των εννοιών που συμπεριλαμβάνονται στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση καθώς ενσωματώνονται ενεργά στο σύστημα της εκπαίδευσης.

2.2 Εννοιολογική Οριοθέτηση της ΕξΑΕ

Με το πέρασμα των χρόνων η ΕξΑΕ εξελίσσεται συνεχώς με τη σχετική βιβλιογραφία να καταγράφει διαφορετικούς ορισμούς και αναφορές. Ο Moore (1973) θεωρεί πως η ΕξΑΕ είναι μια μέθοδος στην οποία η μάθηση πραγματοποιείται ξεχωριστά από την διδασκαλία και η επικοινωνία πραγματοποιείται αποκλειστικά με τη χρήση διαφορετικών συσκευών ή με τον έντυπο λόγο.

Σύμφωνα με τον Zimmerman & Schunk (1989) η ΕξΑΕ χαρακτηρίζεται από την ενσυνείδητη παρέμβαση του μαθητευόμενου στη διαδικασία του τρόπου μάθησης και της μεταβολής. Ο εκπαιδευόμενος ρυθμίζει μόνος του την μάθηση για να επιτευχθεί το αποτέλεσμα που ζητείται (Zimmerman & Schunk, 1989 όπ. αναφ. στο Νικολάκη & Κουτσούμπα, 2013).

Ο Αναστασιάδης (2014) τονίζει πως απαιτείται αυξημένη ευελιξία στον ρυθμό, στον χρόνο και στον χώρο μάθησης κατευθύνοντας έτσι τους εκπαιδευτικούς φορείς στο να εμπλουτίσουν ή και να αντικαταστήσουν την παραδοσιακή μεθοδολογία εκπαίδευσης με χαρακτηριστικά της ΕξΑΕ και την ταυτόχρονη χρήση των ΤΠΕ (Αναστασιάδης, 2007, Λιοναράκης 2005 όπ. αναφ. στο Αναστασιάδης, 2014).

Από κοινωνική άποψη παρατηρείται τα τελευταία χρόνια πως η ανάγκη για εκπαίδευση εξελίσσεται σημαντικά αν και σε πολλές περιπτώσεις η εκπαιδευτική πρόσβαση των παιδιών και οι βασικές ανάγκες εκπαίδευσης των ενηλίκων είναι περιορισμένες. Με τον

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

τρόπο αυτό αναδεικνύεται η σημαντικότητα της ΕξΑΕ δίνοντας το δικαίωμα σε όλους τους ανθρώπους να μάθουν με τον δικό τους τρόπο, στον δικό τους τόπο και χρόνο.

Ο Keegan (1986 όπ. αναφ. στο Μουζάκη, 2006) υποστηρίζει πως η ΕξΑΕ χαρακτηρίζεται από:

- 1) Φυσική απόσταση μεταξύ εκπαιδευόμενου και εκπαιδευτή καθώς η εκπαιδευτική διαδικασία δεν πραγματοποιείται σε αίθουσα.
- 2) Τον σχεδιασμό, την οργάνωση, την προετοιμασία και το διδακτικό υλικό στοιχεία που αναλαμβάνει ο εκπαιδευτικός οργανισμός με την ταυτόχρονη υποστήριξη των επιμορφούμενων διαφοροποιώντας με τον τρόπο αυτό την προσωπική μελέτη του σπουδαστή και τον τρόπο αυτοδιδασκαλίας με την εξ.αε.
- 3) Το εκπαιδευτικό υλικό σχεδιάζεται, χρησιμοποιείται και αξιοποιείται από τον εκάστοτε εκπαιδευτικό οργανισμό, ο οποίος υποστηρίζει τον εκπαιδευόμενο, χαρακτηριστικό που ξεχωρίζει την εξ αποστάσεως από την ατομική μελέτη του σπουδαστή.
- 4) Ο εκπαιδευόμενος και ο διδάσκοντας κάνουν χρήση του εκπαιδευτικού υλικού χρησιμοποιώντας έντυπα, οπτικοακουστικά ή ηλεκτρονικά μέσα.
- 5) Την επίτευξη ενός διαλόγου που υποστηρίζεται τεχνολογικά εφόσον οι σπουδαστές επικοινωνούν και αλληλεπιδρούν αμφίδρομα.
- 6) Την εξατομικευμένη μορφή διδασκαλίας και την δυνατότητα ομαδικής συνάντησης είτε με τεχνολογικά μέσα είτε διαπροσωπικά στοιχεία που επίσης χαρακτηρίζουν την ΕξΑΕ.

Όλα τα χαρακτηριστικά που αναφέρθηκαν δίνεται να περιληφθούν σε αυτό που ο Λιοναράκης (2005) τονίζει ότι η εκπαίδευση είναι αυτή που οδηγεί τον μαθητή στην διδασκαλία και ενεργοποίηση του πώς να μαθαίνει σε προσωπικό επίπεδο και πώς να δρα αυτόνομα σε μια ευεργετική πορεία αυτομάθησης.

2.2.1 Βασικές Θεωρητικές Προσεγγίσεις στην ΕξΑΕ

Οι κύριες θεωρίες της ΕξΑΕ σύμφωνα με τον Keegan (1986) είναι:

- 1) **η Θεωρία της Ανεξαρτησίας και Αυτονομίας** με τους Wedemeyer Charles και Moore Michael ως κύριους εκπροσώπους. Ο πρώτος προτάσσει στοιχεία της

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

μάθησης σε αυτοκατευθυνόμενο και αυτορυθμιζόμενο επίπεδο τονίζοντας ότι κατά τη διάρκεια των ανεξάρτητων σπουδών:

- δεν υπάρχει συνύπαρξη μεταξύ του διδάσκοντα και του σπουδαστή,
- πραγματοποιείται διεκπεραίωση της μάθησης και διδασκαλίας με τη χρήση κάποιου μέσου ή έντυπου υλικού,
- η διδασκαλία πραγματοποιείται εξατομικευμένα,
- η μάθηση οφείλεται στη δραστηριότητα του σπουδαστή,
- ο εκπαιδευόμενος μαθαίνει στο δικό του περιβάλλον και ο διδασκόμενος ευθύνεται για την πρόοδό του, τον ρυθμό μάθησης και την ελευθερία έναρξης και παύσης της μελέτης του.

Επιπρόσθετα, ο Moore (1993) τονίζει ότι η αυτονομία αποτελεί βασικό χαρακτηριστικό της ΕξΑΕ και ο βαθμός της βασίζεται από το αυστηρά δομημένο εκπαιδευτικό πρόγραμμα. Ο ίδιος μάλιστα υποστηρίζει πως η ΕξΑΕ διακρίνεται σε προγράμματα αυτόνομα και μη αυτόνομα και μη αυτόνομα (με γνώμονα τον διδασκόμενο και τον διδάσκοντα αντίστοιχα). Ο βαθμός της αυτονομίας εξαρτάται από τη στοχοθεσία, τον τρόπο μελέτης και αξιολόγησης.

Η Θεωρία της Συναλλαγής από Απόσταση (*Transactional Distance Theory*) θεμελιώθηκε από τον Moore (1993) ο οποίος τονίζει ότι η έννοια της απόστασης συμπεριλαμβάνει παιδαγωγική διάσταση και δεν είναι αποκλειστικά γεωγραφική έννοια. Ταυτόχρονα, αποσκοπεί στην αμφίδρομη επικοινωνία θέτοντας συγκεκριμένους διδακτικούς στόχους με σκοπό την επίλυση διδακτικών ζητημάτων και την επαρκής κάλυψη των αναγκών του σπουδαστή.

- 2) **Η Θεωρία της Βιομηχανοποίησης** της διδασκαλίας με τον Otto Peters Berlin ως βασικό εκπρόσωπο, ο οποίος τονίζει ότι στον εκπαιδευτικό χώρο κυριαρχούν δύο μορφές διδασκαλίας: η παραδοσιακή και η βιομηχανοποιημένη διδασκαλία. Στην πρώτη οι συμμετέχοντες επικοινωνούν διαπροσωπικά ενώ στη δεύτερη συμβάλει σε τεράστιο βαθμό η τεχνολογία και η διανομή του υλικού. Οι εμπλεκόμενοι σε αυτήν την περίπτωση αλληλεπιδρούν αντικειμενικά (Peters, 1973 όπ. αναφ. στο Keegan, 2000).

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

- 3) **η Θεωρία της Αλληλεπίδρασης και Επικοινωνίας** με τον Borje Holmberg ως βασικό εκπρόσωπο. Έμφαση δίνεται στο φιλικό και προσωπικό τρόπο επικοινωνίας των εμπλεκόμενων καθώς επίσης και στην αλληλεπίδραση των σπουδαστών και διδασκόντων ασχέτως της γεωγραφικής τους θέσης σχετικό όμως με τον κύριο γνώμονα που είναι η δημιουργία ενός ευχάριστου κλίματος με έντονο το αίσθημα της ενσυναίσθησης. Επιπλέον, εισάγεται το στοιχείο της συζήτησης που είναι διδακτικά κατευθυνόμενη καθώς το βασισμένο καλά στο διάλογο και δομημένο εκπαιδευτικό υλικό βοηθά στο χτίσιμο μιας διαλεκτικής σχέσης μεταξύ των εμπλεκόμενων μερών (Holmberg, 1995).

2.3 Μεθοδολογία & Μορφές της Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης

Η χρήση κατάλληλων μεθόδων διδασκαλίας και μάθησης μπορούν να οδηγήσουν στην πετυχημένη εφαρμογή της ΕξΑΕ. Βασικά προτείνονται τέσσερα μέρη σύμφωνα με τον Rumble (1989, όπ. αναφ. στο Μουζάκης, 2006). Στο πρώτο περιέχονται όλα τα εμπλεκόμενα μέρη, το εκπαιδευτικό θέμα καθώς επίσης και ένα είδος «συμβολαίου» μεταξύ του εκπαιδευτή και εκπαιδευόμενου. Στο δεύτερο δίνεται βαρύτητα στην απόσταση που δημιουργείται μεταξύ των εκπαιδευομένων και του ιδρύματος. Στο τρίτο τονίζεται το στοιχείο της μη συνύπαρξης των εμπλεκόμενων καθώς πρόκειται για μία μέθοδο που διακρίνεται για την απόσταση από τον εκπαιδευτή. Στο τέταρτο αναφέρεται η διαδικασία αξιολόγησης καθώς παρέχεται η δυνατότητα διαφοροποίησης από μια τυπική και συμβατική διδασκαλία.

Τα μέσα και οι διαδικασίες που χρησιμοποιούνται στην ΕξΑΕ περιλαμβάνουν στοιχεία όπως την δημιουργία του εκπαιδευτικού υλικού, των διδακτικών μεθόδων, της επικοινωνίας ανάμεσα στους συμμετέχοντες, της υποστήριξης και της αξιολόγησης των επιμορφούμενων (Μουζάκης, 2006). Η φυσική απόσταση που δημιουργείται οδηγεί στην διαφοροποίηση της παραδοσιακής διδασκαλίας με τον σπουδαστή να παίζει τον βασικότερο ρόλο. Έτσι δημιουργούνται οι τρεις διαφορετικές μορφές της ΕξΑΕ που επιδιώκουν να οδηγήσουν τον σπουδαστή σε ένα ταξίδι γνώσης και αυτοπραγμάτωσης συνδυάζοντας ή επιλέγοντας την καταλληλότερη μέθοδο.

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

Η πρώτη μορφή διδασκαλίας είναι η «απομακρυσμένη». Η χρήση τεχνολογικών στοιχείων κρίνεται απαραίτητη καθώς το κύριο στοιχείο της συγκεκριμένης διδασκαλίας είναι η απόσταση. Η δεύτερη μορφή είναι η «πρόσωπο με πρόσωπο» διδασκαλία. Στόχος είναι η ενίσχυση της επικοινωνίας σε ομαδοσυνεργατικό επίπεδο και της αλληλεπίδρασης μέσω της δημιουργίας ομάδων. Η τρίτη είναι η διδασκαλία που βασίζεται στη δημιουργία κάποιου έργου γνωστό ως πρότζεκτ (project). Προτείνεται η δημιουργία ενός έργου από τον σπουδαστή με βασικές προϋποθέσεις και εξυπηρετώντας τους στόχους που τέθηκαν (Μουζάκης, 2006).

2.4 eLearning και η Σημασία του

Στην ελληνική βιβλιογραφία ο όρος eLearning αποτυπώνεται ως ηλεκτρονική μάθηση δημιουργώντας μια επαναστατική μέθοδο διδασκαλίας που στηρίζεται στη μάθηση εκπαιδευτικά, τεχνολογικά και επικοινωνιακά έτσι ώστε να δημιουργούνται πετυχημένα προγράμματα εκπαίδευσης με τη χρήση ψηφιακών περιβαλλόντων. Ταυτόχρονα, πραγματοποιείται χρήση όλων των σύγχρονων και ασύγχρονων τεχνολογικών εργαλείων (των συστημάτων διαχείρισης της μάθησης) με σκοπό να παραδοθεί το πολυμεσικό μαθησιακό υλικό, να αναπτυχθεί η επικοινωνία, να ανταλλάξουν μηνύματα και να αλληλεπιδράσουν οι διδάσκοντες και οι διδασκόμενοι. Επιπρόσθετα, στην ηλεκτρονική μάθηση στηρίζονται τα ΕξΑΕ προγράμματα ενώ εκπαιδευτής λειτουργεί ως διευκολυντής - διαμεσολαβητής της διαδικασίας μάθησης, υποστηρίζοντας συνεχώς τους διδασκόμενους και παρέχοντάς τους ανατροφοδότηση (Μακρή & Βλαχόπουλος, 2017).

2.5 Σύνοψη

Η ΕξΑΕ εξελίσσεται σταδιακά χρησιμοποιώντας ποικιλία τεχνολογικών μέσων για να επιτευχθεί η κάλυψη των διαφορετικών εκπαιδευτικών αναγκών αλλά και για να δοθεί η δυνατότητα στους ενδιαφερόμενους να αναζητήσουν τις πραγματικές τους ανάγκες, τον τρόπο, τη μορφή διδασκαλίας που επιθυμούν και το αντικείμενο που τους ενδιαφέρει. Όλα αυτά μπορούν να επιτευχθούν με το διαδίκτυο, τα ηλεκτρονικά μέσα και την χρήση των ΤΠΕ. Η ΕξΑΕ μπορεί να ξεκινήσει μέσω αλληλογραφίας, όμως είναι εδώ, στην καθημερινότητά μας και μας προσφέρει μια εξαιρετικά αυτόνομη και ευέλικτη μάθηση με επίκεντρο τα ενδιαφέροντα και τις ανάγκες του εκπαιδευόμενου.

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

Το κεφάλαιο που ακολουθεί αναφέρεται στην εκπαίδευση ενηλίκων. Μια κατηγορία ατόμων που διακατέχεται από συγκεκριμένες ανάγκες και χαρακτηριστικά, στοιχεία που επιδρούν σημαντικά στο πως οργανώνονται τα προγράμματα εκπαίδευσης και τι καλούνται να λάβουν υπόψη τους οι ειδικοί κατά την διάρκεια του σχεδιασμού τους. Προσδοκία των συγκεκριμένων προγραμμάτων αποτελεί η καλλιέργεια της γνώσης, της δεξιότητας και στάσης του ενήλικα εκπαιδευόμενου σε έναν χώρο που εξελίσσεται συνεχώς κοινωνικό-οικονομικά και με την επιστήμη και την τεχνολογία να λαμβάνουν μεγαλύτερο έδαφος στην πληροφορία και στην γνώση.

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

Κεφάλαιο 3^ο: Εκπαίδευση Ενηλίκων

3.1 Εισαγωγή

Οι ενήλικοι εκπαιδευόμενοι κατέχουν πολλές δυνατότητες απόκτησης νέων δεξιοτήτων και γνώσεων αν και βιώνουν έντονες αλλαγές αναφορικά με τις βιολογικές τους λειτουργίες και με την ταχύτητα που μαθαίνουν. Το σπουδαιότερο πλεονέκτημα αποτελεί ο εμπλουτισμός των δυνατοτήτων μάθησης λόγω των εμπειριών και της προϋπάρχουσας γνώσης τους. Η συμμετοχή των ενηλίκων εκπαιδευομένων στη μαθησιακή διαδικασία είναι ενεργή ενώ σπουδαίο ρόλο παίζει και η παρουσία των εσωτερικών και εξωτερικών κινήτρων.

Στη σύγχρονη, λοιπόν, εποχή η εκπαίδευση ενηλίκων αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα πλαίσια στον εκπαιδευτικό τομέα. Πολλαπλά πρακτικά και θεωρητικά ερωτήματα σχετίζονται με τον κλάδο της εκπαίδευσης ενηλίκων, ενώ ταυτόχρονα σπουδαίες μελέτες σε αυτό το πεδίο επιδιώκουν να δώσουν απαντήσεις σε ερωτήματα που σχετίζονται με τις γνώσεις, τις δεξιότητες και τις στάσεις που δύναται να καλλιεργήσουν οι ενήλικοι εκπαιδευόμενοι με τη συμμετοχή τους στη μαθησιακή διαδικασία.

3.2 Εννοιολογική Οριοθέτηση της Εκπαίδευσης Ενηλίκων

Η μάθηση συνδέεται άμεσα με μια μικρή ή μεγάλη, μόνιμη ή περιστασιακή αλλαγή συμπεριφοράς (Bigge, 1999) και αποτελεί το μετασχηματισμό της εμπειρίας σε συναισθήματα, δεξιότητες, γνώσεις, αξίες και στάσεις συνδυάζοντας κοινωνικο-πολιτισμικά, γνωσιακά και γλωσσικά εργαλεία (Σκούρτου, 2022). Αντιθέτως, η εκπαίδευση συνδέεται με οργανωμένες παρεμβάσεις και δράσεις που τις σχεδιάζουν, τις υλοποιούν και τις αξιολογούν διάφοροι φορείς και οι ενήλικες εκπαιδευόμενοι συμμετέχουν συνειδητά (Jarvis, 2004).

Η εκπαίδευση ενηλίκων αποτελεί ένα μέρος της δια βίου μάθησης. Η δια βίου μάθηση θεωρείται μια προσέγγιση που περιλαμβάνει διαδικασίες και ευκαιρίες που τροφοδοτούνται από κοινωνικούς, οικογενειακούς, επιχειρηματικούς και επικοινωνιακούς θεσμούς και συμβαίνει σε όλη την πορεία της ζωής μας (Πανιτσίδου & Παπασταμάτης, 2010).

Η εκπαίδευση ενηλίκων είναι μια πιο οριοθετημένη έννοια από αυτή της διά βίου μάθησης καθώς απευθύνεται σε μαθησιακά προγράμματα ή δραστηριότητες που έχουν σχεδιαστεί

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

σκοπίμως από διάφορους εκπαιδευτικούς φορείς με σκοπό να ικανοποιηθούν τα ενδιαφέροντα. Επομένως, η εκπαίδευση ενηλίκων περιλαμβάνει επαγγελματικές και μη επαγγελματικές τυπικές, άτυπες και γενικές σπουδές (Βεργίδης, 2001).

3.3 Βασικές Θεωρητικές Προσεγγίσεις στην Εκπαίδευση Ενηλίκων

Το πλαίσιο της εκπαίδευσης ενηλίκων οροθετείται από σπουδαίες θεωρητικές βάσεις και προσεγγίσεις οι οποίες παρουσιάζονται συνοπτικά παρακάτω.

3.3.1 Η Μάθηση για Κοινωνική Αλλαγή του Freire

Ο Freire (1970 όπ. αναφ. Anagnou, Vaikousi & Vergidis, 2018) τόνισε την αξία της «λαϊκής επιμόρφωσης» προκειμένου να πετύχει την ενδυνάμωση των κοινωνικά αποκλεισμένων ομάδων ώστε να μπορούν να αναγνωρίσουν τους λόγους της καταπίεσης και αυτούς που δυσχεραίνουν την ανάπτυξη του δυναμικού τους (Tennant, 2006). Επιπλέον, θεωρεί την εκπαίδευση ως ένα μέσο απελευθέρωσης και κριτικής συνειδητοποίησης όπου δίνεται η ευκαιρία στους εκπαιδευόμενους να αλληλοεπιδράσουν με τους εκπαιδευτές, να αυτοαξιολογήσουν τις εμπειρίες τους σε προσωπικό επίπεδο χτίζοντας μια σχέση με τη γνώση (Freire, 1970 όπ. αναφ. Anagnou, Vaikousi & Vergidis, 2018). Στο επίκεντρο της μάθησης για κοινωνική αλλαγή βρίσκεται ο διάλογος και οι αντίστοιχες ερωτήσεις που θέτει προκειμένου να δημιουργήσει καταστάσεις αμφισβήτησης και επίγνωσης στοχεύοντας στη δραστηριοποίηση των εκπαιδευόμενων για αλλαγή (Anagnou, Vaikousi & Vergidis, 2018). Στα χρόνια που ακολούθησαν προστέθηκαν και άλλα στοιχεία από τους θεωρητικούς παιδαγωγούς της εκπαίδευσης όπως θα δούμε παρακάτω.

3.3.2 Η Ανάδειξη της Ανδραγωγικής Θεωρίας του Knowles

« η τέχνη και η επιστήμη να βοηθάς ενηλίκους να μαθαίνουν» (Knowles, 1972)

Η συγκεκριμένη θεωρία συνδέεται με την ανάγκη να αναπτυχθεί και να αναγνωριστεί όλο το δυναμικό των ενηλίκων εκπαιδευόμενων. Η ανδραγωγική τονίζει ότι υπάρχουν κάποια χαρακτηριστικά που απαιτούν διαφοροποιημένου τύπου εκπαίδευση ανάμεσα στα παιδιά και στους ενήλικες εκπαιδευόμενους και βασίζεται στις παρακάτω παραδοχές (Knowles, et al., 2005):

Ανθία Λαφόρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

- ο ενήλικας εκπαιδευόμενος πριν εμπλακεί στη μαθησιακή διαδικασία καλείται να γνωρίζει το λόγο της μάθησης.
- ο ενήλικας εκπαιδευόμενος είναι αυτός ο οποίος αυτοκαθορίζεται και είναι αυτός που αποφασίζει για τη ζωή του.
- ο ενήλικας εκπαιδευόμενος έχει πολλαπλές εμπειρίες που μπορούν να καθορίσουν και να αποτελέσουν πηγές μάθησης.
- ο ενήλικας εκπαιδευόμενος επιδιώκει να αποκτήσει γνώση που θα τον βοηθήσει και θα του φανεί χρήσιμη για να αντιμετωπίσει διάφορες καταστάσεις που βιώνει.
- ο ενήλικας εκπαιδευόμενος έχει την ανάγκη να αποκτήσει όχι ακαδημαϊκές και αφηρημένες έννοιες αλλά γνώσεις που θα τον οδηγήσουν στην επίλυση διαφόρων θεμάτων που τον απασχολούν.
- ο ενήλικας εκπαιδευόμενος έχει ισχυρά και ταυτόχρονα εσωτερικά κίνητρα για μάθηση (Knowles, et al., 2005)

Ο Knowles (1978) πίστευε ότι η δημιουργία ενός αποδοτικού, θετικού και ευνοϊκού κλίματος μάθησης αποτελεί μια σημαντική εκπαιδευτική πρακτική. Σε γενικές γραμμές, ο Knowles επιδίωξε να θεμελιώσει ένα πλαίσιο που θα εξυπηρετούσε όσους ασχολήθηκαν σε αποκλειστικό ή περιστασιακό επίπεδο με την εκπαίδευση ενηλίκων.

3.3.3 Ο Κύκλος Μάθησης του Kolb

Σύμφωνα με τον Kolb (1984) η μάθηση πηγάζει από την διαδικασία της εμπειρίας καθώς ο μετασχηματισμός της εμπειρίας πλάθει και δημιουργεί τη γνώση. Επομένως, η μάθηση επιτυγχάνεται μέσω της αλληλεπίδρασης και της συναλλαγής του περιβάλλοντος και του ατόμου. Το συγκεκριμένο μοντέλο ακολουθεί μια σπειροειδή πορεία καθώς το άτομο αρχικά ξεκινά από μια συγκεκριμένη εμπειρία και επιδιώκει να δράσει, να μάθει, να πειραματιστεί και τέλος να διαμορφώσει ένα πλάνο δράσης βασισμένο στις υπάρχουσες γνώσεις και στις νέες εμπειρίες που αποκόμισε.

3.3.4 Η Μετασχηματίζουσα Μάθηση του Mezirow

Η θεωρία της μετασχηματίζουσας μάθησης θεωρείται η πιο επιστημονικά ολοκληρωμένη και πολυσύνθετη διαδικασία. Στη θεωρία αυτή οι ενήλικες μαθαίνουν πώς να αντιμετωπίζουν οι ίδιοι προβληματικές ή δυσλειτουργικές πεποιθήσεις, ερμηνείες και αξίες.

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

Η ενδυνάμωση της κριτικής σκέψης χωρίς προκαταλήψεις και η ανάληψη δράσης με διάθεση στοχασμού σε συνδυασμό με τη συμμετοχή σε διερευνήσεις συνεχείς και συλλογικές αποτελούν έναν από τους σημαντικότερους στόχους της συγκεκριμένης προσέγγισης. Για να επιτευχθεί ο συγκεκριμένος στόχος ο εκπαιδευόμενος πρέπει να σκέφτεται και να δρα ορθολογικά, να είναι αυτοκατευθυνόμενος, να έχει εσωτερικά κίνητρα και να δείχνει ενσυναίσθηση (Mezirow, 1999). Αυτό που επιδιώκει ο Mezirow είναι να εμπλέξει το άτομο σε μια διαδικασία προσωπικού αναστοχασμού και διαλόγου με τους άλλους (Mezirow, 1999).

3.4 Χαρακτηριστικά Γνωρίσματα των Ενήλικων Εκπαιδευομένων

Οι ενήλικοι εκπαιδευόμενοι διαφοροποιούνται από τους ανήλικους σε έξι κύρια χαρακτηριστικά σύμφωνα με τη συνθετική θεώρηση του Κόκκου (2005). Αναλυτικότερα,

- οι ενήλικες έχουν συγκεκριμένους στόχους που άλλοτε σχετίζονται με θέματα κύρους και επαγγελματικών φιλοδοξιών και άλλοτε με τη θέληση για προσωπική ανάπτυξη. Για το λόγο αυτό, δηλώνουν συμμετοχή σε διάφορες εκπαιδευτικές δράσεις κάνοντας την εμπλοκή του ενήλικα σε κάποιο εκπαιδευτικό πρόγραμμα μια επιλογή που είναι ολότελα συνειδητή.
- οι εμπειρίες που «κουβαλάνε» οι ενήλικοι εκπαιδευόμενοι αποτελούν είτε στοιχείο αφετηρίας για την καινούργια μάθηση είτε τροχοπέδη καθώς επιδρούν στο πως ερμηνεύουν, αντιλαμβάνονται τις νέες καταστάσεις και ιδέες από τα χρόνια και το φορτίο εμπειριών που έχουν βιώσει.
- η συμμετοχή των ενηλίκων σε εκπαιδευτικές δράσεις συνδέεται άμεσα και με ένα προτιμώμενο τρόπο μάθησης καθώς με το πέρασμα των χρόνων νομίζουν ότι γνωρίζουν τον τρόπο που τους αρέσει και τους ταιριάζει να μαθαίνουν καλύτερα εφόσον έχουν συμμετάσχει σε διάφορες εμπειρίες μάθησης.
- επειδή κατέχουν γνώσεις και έχουν βιώσει διαφορετικές εμπειρίες επιθυμούν να συμμετέχουν ενεργά εκφράζοντας τη γνώμη τους και ασκώντας κριτική. Εξαιτίας της παγιωμένης αντίληψης και της διαμορφωμένης προσωπικότητας που έχουν αναπτύσσονται ευκολότερα μηχανισμοί άμυνας και παραίτησης.
- λόγω της προσωπικότητάς τους, των καταστάσεων, των συνθηκών και βιογραφίας της ζωής τους έρχονται αντιμέτωποι με διαφορετικά εμπόδια και δυσκολεύονται στη

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

μάθηση λόγω των ποικίλων εξωτερικών (οικογενειακές, οικονομικές, κοινωνικές υποχρεώσεις) και εσωτερικών παραγόντων (άγχος, φόβος αποτυχίας και γελιοποίησης).

Στα παραπάνω οφείλουμε να προσθέσουμε και την άποψη της Λευθεριώτου (2012) η οποία υποστηρίζει πως οι ενήλικες εκπαιδευόμενοι κάποιες φορές στέκονται κριτικά απέναντι στους συν εκπαιδευόμενους ή/και τον εκπαιδευτή καθώς επιδιώκουν να συμμετέχουν ενεργά και άλλες φορές αναζητούν να καθοδηγηθούν όταν έχουν ανάγκη από ενθάρρυνση και υποστήριξη.

Τέλος, αξίζει να τονιστεί πως οι στόχοι που έχουν τεθεί από τους ενήλικες εκπαιδευόμενους σχετίζονται άμεσα με τη δουλειά και με τη ζωή τους και χρήζουν άμεσης εφαρμογής (Κουτζεκλίδου & Λιοναράκης, 2019).

3.5 Η Γοητεία της Εξ Αποστάσεως Ενήλικης Επιμόρφωσης

Στην ελληνική κοινωνία μέχρι και το 1990 οι ενήλικες δεν ήταν εξοικειωμένοι με τα προγράμματα της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης καθώς δεν μπορούσαν να αποδεχθούν τη φυσική απουσία του εκπαιδευτή και δεν ένιωθαν σιγουριά και βεβαιότητα ως προς το αποτέλεσμα της εκπαιδευτικής διαδικασίας και της αυτορρυθμιζόμενης μάθησης (Νικολάκη & Κουτσούμπα, 2013). Με τον καιρό, ωστόσο, τα προγράμματα εκπαίδευσης ενηλίκων άρχισαν να γίνονται αποδεκτά και να παρέχουν στους ενήλικες μια εκπαίδευση που πλέον θεωρείται αποτελεσματική, αξιόλογη και αξιόπιστη.

Η απόσταση που χαρακτηρίζει τον εκπαιδευτή και εκπαιδευόμενο στην ενήλικη ζωή αποτελεί χαρακτηριστικό της ανοικτής και εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, η οποία για να εξυπηρετήσει τους σκοπούς και τη διαδικασία της μάθησης δίνει μεγάλη βαρύτητα στο εκπαιδευτικό υλικό. Το υλικό αυτό χαρακτηρίζεται από σαφήνεια, είναι επεξηγηματικό, υποκινεί το ενδιαφέρον, υποστηρίζει αποτελεσματικά και ενεργοποιεί τη συμμετοχή στη διαδικασία της μάθησης (Λιοναράκης κ.ά., 2020). Το εκπαιδευτικό αυτό είναι διαθέσιμο και ανάλογα με το κοινωνικό, εκπαιδευτικό και πολιτισμικό πλαίσιο που χαρακτηρίζει τους ενήλικες εκπαιδευόμενους μπορεί να αλλαχθεί και να προσαρμοστεί (Berge et al., 2002). Πάρα ταύτα, ο εκπαιδευτής των επιμορφούμενων ενηλίκων αποτελεί το σημαντικότερο πρόσωπο στη μαθησιακή διαδικασία (Κόκκος & Λιοναράκης, 1998).

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

Στην εκπαίδευση ενηλίκων ο εκπαιδευτής παίζει καθοριστικό παράγοντα καθώς η έλλειψη συνεχόμενης επαφής ανάμεσα στον επιμορφωτή και στον επιμορφούμενο σε συνδυασμό με τον περιορισμένο και συγκεκριμένο χρόνο που διαθέτει ο εκπαιδευόμενος, καθιστά μια πιο ευάλωτη εκπαίδευση (Βογιατζάκη, 2020). Επίσης, καλείται να αξιοποιήσει τις νέες τεχνολογίες και τις ψηφιακές δεξιότητες των ενηλίκων εκπαιδευομένων κριτικά προκειμένου να ανατροφοδοτεί, να εμπνυχώνει και να κινητοποιεί το ενδιαφέρον τους εμβαθύνοντας και διερευνώντας το εκπαιδευτικό υλικό (Σοφός, 2022).

Η εξ αποστάσεως εκπαίδευση παρέχει λύση στο ζήτημα της απόστασης και έλλειψης χρόνου για συνεχόμενη εκπαίδευση και επιμόρφωση ενηλίκων σε όλους αυτούς που δυσκολεύονται να συμμετάσχουν σε προγράμματα συμβατικής επιμόρφωσης και που προσφέρονται από διάφορα εκπαιδευτικά ιδρύματα και δημιουργούν εμπόδια δυσχεραίνοντας την πρόσβαση στο γνωστικό επίπεδο (Φλογαΐτη & Βασάλα, 2002). Επίσης, παρέχεται ευελιξία και προκειμένου να προσφερθεί αποτελεσματική υποστήριξη, η διαδικασία μάθησης και διδασκαλίας διαφοροποιείται και αναπροσαρμόζεται (Λιοναράκης, 2001).

3.6 Σύνοψη

Η εκπαίδευση ενηλίκων έχει πλούσια και σημαντικά θεμέλια και ο ενήλικας εκπαιδευόμενος πρέπει να τοποθετείται στο κέντρο της μαθησιακής διαδικασίας. Ο σεβασμός και η εμπιστοσύνη ανάμεσα στα εμπλεκόμενα μέρη δημιουργούν μια σχέση που δίνεται η δυνατότητα για γόνιμη αλληλεπίδραση, προβληματισμό και έκφραση απόψεων με σκοπό την οικοδόμηση της νέας γνώσης. Η φιλοσοφία που συνδέεται με την εκπαίδευση ενηλίκων περιλαμβάνει όλες εκείνες τις μαθησιακές δραστηριότητες που στοχεύουν στην καλλιέργεια της προσωπικής ανάπτυξης, στην κατάκτηση επαγγελματικών δεξιοτήτων και στην άμβλυνση του κοινωνικού αποκλεισμού. Η εκπαιδευτική διαδικασία είναι πολυδιάστατη και προωθεί την ελευθερία έκφρασης και την αντιμετώπιση οποιωνδήποτε δυσλειτουργικών παραδοχών, εμποδίων και δυσκολιών τα οποία και επηρεάζουν την εκπαιδευτική δράση σε μεγάλο βαθμό. Η εξ αποστάσεως εκπαίδευση είναι αυτή που μπορεί να προσφέρει λύση σε όλους αυτούς που εργάζονται στον ιδιωτικό, δημόσιο και εκπαιδευτικό τομέα και αδυνατούν να παρακολουθήσουν κάποια επιμόρφωση λόγω των αυξημένων ευθυνών και διαφόρων υποχρεώσεων.

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

Στο τέταρτο κεφάλαιο γίνεται αναφορά στα άτομα που αποτελούν τους βασικούς συντελεστές της εκπαιδευτικής κοινότητας, που φέρουν ευθύνες και πολλά καθήκοντα. Οι εκπαιδευτικοί πέρα από την καθημερινή συναναστροφή και επαφή με τα παιδιά του σχολείου αναλαμβάνουν ποικίλα εκπαιδευτικά προγράμματα και δραστηριότητες με στόχο την συνεχόμενη επαγγελματική ανάπτυξη και επιμόρφωση τους. Η συνεχής αυτή επιμόρφωση αποτελεί μέρος της εξέλιξης του ίδιου του εκπαιδευτικού και εντάσσεται στο να αναπτυχθεί δια βίου επαγγελματικά, να εξελιχθεί και να ανταποκριθεί όσον τον δυνατόν αποτελεσματικότερα στα διαφορετικά μαθησιακά περιβάλλοντα.

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

Κεφάλαιο 4^ο: Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών

4.1 Εισαγωγή

Η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών θεωρείται απαραίτητη τόσο στον ιδιωτικό όσο και στον δημόσιο τομέα. Η επαγγελματική και η προσωπική τους ανάπτυξη αποτελεί το σημαντικότερο παράγοντα για την εκπαιδευτική πρόοδο και αναβάθμιση ενώ ταυτόχρονα αναδεικνύεται συνεχώς όλο και σε μεγαλύτερο βαθμό ο ρόλος του εκπαιδευτικού στην αποτελεσματικότητα του έργου του.

Ο συνδυασμός των τεχνολογικών εξελίξεων με τα νέα ψηφιακά εργαλεία βρίσκονται στο επίκεντρο της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Επομένως κρίνεται απαραίτητο ολόκληρο το εκπαιδευτικό προσωπικό να εκσυγχρονίσει τις ικανότητές του και να αναπροσαρμόσει τις γνώσεις του προκειμένου να ανταποκριθεί στις κοινωνικοοικονομικές συνθήκες που συνεχώς μεταβάλλονται και στην διασφάλιση ποιότητας του εκπαιδευτικού μας συστήματος.

Έτσι, για να ενισχυθεί και να αναπτυχθεί το επίπεδο των γνώσεων, των στάσεων και των δεξιοτήτων του εκπαιδευτικού χρειάζεται να επιμορφωθεί προκειμένου να ενεργεί με τέτοιο τρόπο ώστε να στοχεύει στην εύρυθμη λειτουργία του σχολικού πλαισίου και στην αποτελεσματική αντιμετώπιση των τυχόν συγκρούσεων.

Η έννοια της επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών στο πλαίσιο αυτό προσανατολίζεται στην καλλιέργεια των ικανοτήτων και γνώσεων του σχολικού δυναμικού με στόχο την αποτελεσματικότερη και αμεσότερη αντιμετώπιση των συγκρούσεων στο σχολείο.

4.2 Βασικές Θεωρητικές Προσεγγίσεις Επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών

Ο εκπαιδευτικός ακολουθεί μια συνεχόμενη και άτυπη διαδικασία συνεχόμενης «μαθητείας» (Lieberman & Miller, 1991) και καλείται να ανταπεξέλθει στις νέες συνθήκες, να προσφέρει ικανότητες και δεξιότητες στις νέες γενιές που να είναι κατάλληλες για ένα περιβάλλον παγκοσμιοποίησης που καλούνται να δράσουν και να ζήσουν. Είναι απαραίτητο οι εκπαιδευτικοί να έχουν τη δυνατότητα να παρέχουν ποιοτική μαθησιακή διαδικασία, να ενημερώνονται συνεχώς, να εξελίσσονται, να δρουν κριτικά στις εξελίξεις,

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

να στηρίζουν και να στηρίζονται και τέλος να επιμορφώνονται αποτελεσματικά και εποικοδομητικά (Φώτη, 2020).

Η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών αδιαμφισβήτητα αποτελεί μέρος ενός στρατηγικού σημείου που σχετίζεται τόσο με τα σύγχρονα εκπαιδευτικά συστήματα κάθε χώρας όσο και με την επαγγελματική εξέλιξη των εκπαιδευτικών. Συγκεκριμένα, βελτιώνει την απόδοση των εκπαιδευτικών σε καθημερινή βάση και τους προσφέρει πιθανές λύσεις στα προβλήματα που δημιουργούνται καθημερινά μέσα στη σχολική αίθουσα ενώ ταυτόχρονα λειτουργεί και ως ένα μέσο επαγγελματικής βελτίωσης και αυτοαξιολόγησης του ίδιου του εαυτού (Ανδρούσου & Αυγητίδου, 2013).

Μέσα από την πλούσια σχετική βιβλιογραφία είναι γενικά αποδεκτό πως ο βαθμός μάθησης και σχολικής επιτυχίας των παιδιών εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από το επίπεδο γνώσης του κάθε εκπαιδευτικού (Bayar, 2014). Επιπρόσθετα, η ικανότητα του εκπαιδευτικού να προσαρμόζεται στις σύγχρονες απαιτήσεις ενώ η παιδαγωγική του αντίληψη είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με τις σπουδές του σε κάθε προπτυχιακό επίπεδο και με τη συνεχόμενη επιμόρφωση του. Επομένως, υπάρχει άμεση σχέση με τα θεμέλια ενός συστήματος εκπαίδευσης και την επιμόρφωση του εκπαιδευτικού (Τσούλιας, 2010).

Ο ρόλος του εκπαιδευτικού σε μια κοινωνία που χαρακτηρίζεται από διαφορετικά προβλήματα που σχετίζονται με τον πολιτισμό, τη θρησκεία, το περιβάλλον και με τις διαφοροποιημένες ανάγκες των μαθητών στις μέρες μας αλλάζει συνεχώς και ο ίδιος αναζητά να κατακτήσει καινούργιες επαγγελματικές ικανότητες μέσω της διά βίου εκπαίδευσης και της συνεχόμενης επιμόρφωσης.

Ο εκπαιδευτικός της σύγχρονης κοινωνίας είναι αποτελεσματικός και επιδιώκει με κάθε τρόπο και μέσο τη συνεχή μάθηση (*lifelong learning*) και σε κάθε χώρο (*lifewide learning*) (Σακκούλης, Ασημάκη, Βεργίδης, 2017). Μπορεί να εξελίσσεται, να ενημερώνεται και να ανταποκρίνεται διαρκώς στα νέα περιβάλλοντα μάθησης προσφέροντας ταυτόχρονα μια ποιοτική διαδικασία μάθησης.

Μια επιμόρφωση καλείται να έχει συγκεκριμένους στόχους οι οποίοι αναφέρονται, καταγράφονται στην έναρξη της επιμορφωτικής διαδικασίας αλλά και στην έναρξη της εκάστοτε επιμορφωτικής ενότητας (Λιοναράκης, 2005).

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

Ο σχεδιασμός ενός εκπαιδευτικού επιμορφωτικού προγράμματος καλείται να ακολουθήσει κάποια στάδια όπως χαρακτηριστικά αναφέρει ο Βεργίδης (1999). Συγκεκριμένα, απαιτείται:

- μελέτη των αναγκών και των γνώσεων των εκπαιδευτικών,
- σαφής αναφορά στον σκοπό και στους επιμέρους στόχους του προγράμματος,
- διατύπωση του περιεχομένου της επιμόρφωσης,
- διατύπωση των διδακτικών και παιδαγωγικών διαθέσιμων μεθόδων,
- αναζήτηση του διαθέσιμου χρόνου των διαθέσιμων πόρων και υποστήριξης,
- μέθοδοι αξιολόγησης και αναστοχασμού του προγράμματος.

4.3 Η Γοητεία της Εξ Αποστάσεως Εκπαιδευτικής Επιμόρφωσης

Η εξάπλωση της πανδημίας του Covid-19 και η προσπάθεια πολέμησης της προκάλεσε μια γρήγορη αλλαγή στην ελληνική εκπαίδευση. Το υπουργείο παιδείας αποφάσισε να αναστείλει τη λειτουργία των σχολείων φέρνοντας στην επιφάνεια την αναγκαιότητα της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης ως έναν τρόπο που θα βοηθούσε σημαντικά την επικοινωνία μεταξύ των εκπαιδευτικών των μαθητών και συμμαθητών αλλά και στην επαφή του μαθητικού πληθυσμού με την εκπαιδευτική διαδικασία (Αναστασιάδης, Κωτσιδής, Συννεφάκης, 2021).

Ο εκπαιδευτικός αν και ήταν απροετοίμαστος και σίγουρα αμήχανος ανταποκρίθηκε άμεσα όπως άλλωστε φαίνεται και από την πληθώρα των επιμορφωτικών δράσεων που έλαβαν χώρα αλλά και από την τεράστια συμμετοχή σε αυτές από τους εκπαιδευτικούς. Οι εκπαιδευτικοί έδειξαν τεράστια αλληλοϋποστήριξη και αλληλεγγύη για να υποστηρίξουν την εξ αποστάσεως εκπαιδευτική διαδικασία (Μανούσου, Χαρτοφύλακα κ.ά., 2020).

Η αυξανόμενη χρήση προηγμένων τεχνολογιών μάθησης και η συνεχόμενη διαδικτυακή πρόσβαση καθιστούν την εξ αποστάσεως επιμόρφωση των εκπαιδευτικών όλο και πιο δυναμική. Οι αποστάσεις καταργούνται ενώ οι εκπαιδευόμενοι έχουν ίσες ευκαιρίες κατανόησης και κατάκτησης νέων γνώσεων (Μπίκος, 2014).

Ο συνδυασμός των δια ζώσεων συναντήσεων με την εξ αποστάσεως διδασκαλία πραγματοποιείται σε αρκετές χώρες όπου το οικονομικό-βιοτικό τους επίπεδο είναι χαμηλό αλλά ταυτόχρονα και σε χώρες που επιδιώκουν να επιμορφώνουν τους εκπαιδευτικούς εξ

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

αποστάσεως και ενδο-υπηρεσιακά προσφέροντας οικονομία και ευελιξία (Κεσκινίδου, 2020).

Ωστόσο σύμφωνα με τον Μιχαηλίδη (1999) η εκπαιδευτική ενδο-υπηρεσιακή επιμόρφωση προϋποθέτει:

- την κάλυψη μεγάλου πληθυσμού εκπαιδευτικών,
- να εφαρμόζεται άμεσα στην τάξη,
- εξατομίκευση,
- εφαρμογή χωρίς παρακώλυση της εύρυθμης λειτουργίας του σχολικού περιβάλλοντος,
- να μπορεί να διαχειριστεί οικονομικά.

Ταυτόχρονα, η εξ αποστάσεως επιμόρφωση προσφέρει την καλλιέργεια δεξιοτήτων και γνώσεων των εκπαιδευτικών και παρέχει πληθώρα ευκαιριών για επαγγελματική ανάπτυξη με την χρήση των νέων τεχνολογιών και μέσων.

Αναμφισβήτητα, το εκπαιδευτικό υλικό αποτελεί το σημαντικότερο παράγοντα επιτυχίας ενός εκπαιδευτικού προγράμματος εξ αποστάσεως επιμόρφωσης. Η αυτομάθηση, η αλληλεπίδραση, η ενεργή εμπλοκή και η οικοδόμηση νέας γνώσης χαρακτηρίζει τον επιμορφούμενο εκπαιδευτικό, ο οποίος και αναπτύσσει την ατομική του πορεία στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση (Λιοναράκης, 2020).

Ο συνδυασμός των νέων τεχνολογιών μάθησης, μεθόδων και πρακτικών συνθέτουν ένα δημιουργικό και λειτουργικό περιβάλλον ανάπτυξης της εξ αποστάσεως επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών δίνοντας λύση στις τεράστιες επιμορφωτικές εκπαιδευτικές ανάγκες εξαιτίας των νέων μαθησιακών περιβαλλόντων.

4.4 Σύνοψη

Η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών είναι διαχρονική και η αναγκαιότητά της αδιαμφισβήτητη. Ταυτόχρονα, αποτελεί αναπόσπαστο μέρος μιας συνεχόμενης προσωπικής και επαγγελματικής εξέλιξης. Οι εκπαιδευτικοί αξίζει να αναγνωρίσουν την αξία της τεχνολογίας ως ένα εργαλείο μετάδοσης της γνώσης όπου επιδιώκεται η αλληλεπίδραση των εμπλεκόμενων μαθητών, η ενεργή συμμετοχή στη μαθησιακή διαδικασία, η επίλυση αποριών και η παροχή ανατροφοδότησης μέσω της ομαδοσυνεργατικής προσέγγισης.

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

Το πέμπτο κεφάλαιο αναφέρεται στο φαινόμενο των συγκρούσεων. Ένα φαινόμενο που συμβαίνει καθημερινά στις ανθρώπινες σχέσεις τόσο μάλλον στο σχολικό πλαίσιο. Όλοι όσοι αποτελούν μέλη της σχολικής κοινότητας, έρχονται αντιμέτωποι με διαφορετικές καταστάσεις περιστασιακών κρίσεων και συγκρούσεων που παίρνουν την μορφή είτε ενός διαπληκτισμού σε λεκτικό επίπεδο είτε εκδήλωσης κάποιας μορφής σωματικής βίας.

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

Κεφάλαιο 5^ο: Οι Συγκρούσεις στο Σχολικό Περιβάλλον

5.1 Εισαγωγή

Οι συγκρούσεις είναι ένα σύμφυτο στοιχείο των κοινωνιών. Χωρίς συγκρούσεις η κοινωνική, πολιτική και πολιτισμική εξέλιξη την οποία βιώνει σήμερα ο πλανήτης μας, δεν θα είχαν επιτευχθεί. Κάθε σύγκρουση αποτελείται από ένα θετικό και αρνητικό πρόσημο με την έννοια ότι σίγουρα υπάρχουν αρνητικές επιπτώσεις για όλα τα εμπλεκόμενα μέρη. Οι επιπτώσεις αυτές μπορεί να είναι αποτιμητές οικονομικά, κοινωνικά εντοπιζόμενες ή ακόμα και ψυχολογικής φύσεως για το άτομο. Μέσα από μια σύγκρουση το άτομο αλλάζει, όπως και το περιβάλλον στο οποίο αυτό ζει και λειτουργεί διαφοροποιείται.

Από την άλλη ωστόσο, εάν καταφέρουμε να χειριστούμε τη σύγκρουση με ωφέλιμο τρόπο τα αποτελέσματα για την κοινότητα αλλά και για τα ίδια τα εμπλεκόμενα μέρη μπορεί να είναι ιδιαίτερα ευεργετικά. Ιδιαίτερα οι συγκρούσεις στο σχολικό περιβάλλον όπως θα αναλυθούν κατωτέρω μπορούν να αποτελέσουν πηγή προσωπικής, ψυχολογικής και κοινωνικής εξέλιξης του ατόμου εφόσον το σύστημα μέσα στο οποίο θα λάβουν χώρα μπορεί να τις αντιμετωπίσει με το λιγότερο επίπονο για το άτομο τρόπο, στη βάση μιας αξιολογικής και συμμετοχικής δράσης του ίδιου του ατόμου και όχι μέσω μιας τιμωρητικής πρακτικής. Η σύγκρουση μπορεί να μας οδηγήσει σε μια διαδικασία προσωπικής ωρίμανσης και ενσυναίσθησης.

5.2 Η Έννοια της Σύγκρουσης και οι Επιπτώσεις της

Η σύγκρουση μπορεί να αποτελέσει πηγή εξέλιξης και δεν είναι απαραίτητα κάτι το αρνητικό. Ο Baginsky (2004) υποστηρίζει πως η σύγκρουση είναι μέρος της ζωής μας. Τα αποτελέσματα της σύγκρουσης μπορεί να είναι εποικοδομητικά και σε περίπτωση που διευθετηθεί με τον αρμόζοντα τρόπο μπορεί να αυξήσει την παραγωγικότητα του ατόμου και την εν γένει εξέλιξη του μέσω της αυτογνωσίας η οποία πραγματώνεται. Η σύγκρουση μπορεί να οδηγήσει σε συναισθηματική εκτόνωση των προσώπων μέσω της έκφρασης των δικών τους απόψεων.

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

Αυτό όπως προκύπτει, δεν έχει ευεργετικά αποτελέσματα μόνο σε ατομικό αλλά και σε ομαδικό επίπεδο, καθώς ενισχύεται το αίσθημα της ομαδικότητας μέσω του συντονισμού και της οργάνωσης. (Robbins, 1998, όπ. αναφ. στο Καραγιάννη & Ρουσσάκης, 2015). Επομένως, το να μην είμαστε οπωσδήποτε αρνητικά προδιατεθειμένοι μπροστά στις αναδύμενες συγκρούσεις είναι κάτι που αξίζει να ληφθεί υπόψιν μας.

Εξ αντιδιαστολής προκύπτει ότι σε ένα περιβάλλον από το οποίο απουσιάζουν οι συγκρούσεις μπορούν επίσης να απουσιάζουν τα κίνητρα, η δημιουργικότητα, η προβολή απόψεων, θέσεων και συναισθημάτων. Ένα τέτοιο περιβάλλον μπορεί να οδηγήσει το ίδιο το άτομο σε υποχωρητική συμπεριφορά, φόβο ανάληψης δράσης αλλά και σε φόβο διαφωνίας. (Πανούσης, 2009, όπ. αναφ. στο Θάνος, 2009). Το πλήγμα για την ομάδα είναι εξίσου έντονο καθώς το άτομο απομονώνεται.

Η έννοια της σύγκρουσης είναι μία έννοια πολυδιάστατη και αρκετά αόριστη δεδομένου ότι μπορεί να λαμβάνει τελείως διαφορετικές μορφές και κάθε φορά να χαρακτηρίζεται από διαφορετικό βαθμό σημαντικότητας και έντασης. Ο Αμερικάνος ψυχολόγος Katz (Katz, 1965, όπ. αναφ. στο Fisher, 2000) αναφέρει ότι η σύγκρουση πηγάζει από τρεις τομείς : ο πρώτος τομέας έγκειται στον οικονομικό χώρο όταν οι οικονομικοί πόροι είναι περιορισμένοι και δεν επαρκούν για τα πρόσωπα που επιθυμούν να ικανοποιηθούν. Αυτό μπορεί να οδηγήσει τα μέρη στη σύγκρουση. Περαιτέρω ο Katz κάνει λόγο για τις συγκρούσεις αξιών όταν τα μέρη τυγχάνουν φορείς διαφορετικών αξιών, και πεποιθήσεων με αποτέλεσμα αυτά να συγκρούονται. Τέλος γίνεται λόγος και για την σύγκρουση εξουσίας αποτέλεσμα της ανάγκης επιρροής του ατόμου σε ένα κοινωνικό σύνολο/περιβάλλον. Από την άλλη υφίσταται και μια άλλη μορφή σύγκρουσης, αυτή της σύγκρουσης συμφέροντος, κατά την οποία ένα άτομο ενεργεί με τέτοιο τρόπο, επιδιώκοντας την επίτευξη των στόχων του, με τους οποίους είναι επιφορτισμένο, εμποδίζουν ή παρεμβαίνουν στους στόχους ενός άλλου προσώπου. Με τις εξωτερικευμένες αυτές συγκρούσεις αντίθετα διαφέρει η εσωτερική σύγκρουση που μπορεί να βιώνει το άτομο όταν βρίσκεται σε δίλημμα αναφορικά με τις λύσεις που βρίσκονται μπροστά του ή όταν αναλαμβάνει πολλαπλούς ρόλους με συνέπεια να αδυνατεί να ανταπεξέλθει σε αυτούς. Η σύγκρουση αυτή μπορεί να προκαλέσει αρνητικά συναισθήματα στο πρόσωπο με συνακόλουθο στρες και χαμηλή αυτοεκτίμηση.

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

Οι παράγοντες που επηρεάζουν την σύγκρουση μπορεί να προέρχονται από τον εργασιακό χώρο, τα ατομικά χαρακτηριστικά των ατόμων, ακόμη και από το εξωτερικό περιβάλλον.

Σύμφωνα με τους Blake και Monton (1970) και Thomas (1974) (στο Βασιλείου & Κεχάογλου, 2015) σε περίπτωση κάποιας σύγκρουσης υπάρχουν διαφορετικοί τρόποι αντίδρασης :

- Ανταγωνισμός – βασίζεται στην προσωπική άποψη και στόχο. Ενδιαφέρεται μόνο για τα δικά του συμφέροντα και προσπαθεί να επιβληθεί χρησιμοποιώντας εξουσία και εμπειρία.
- Αποφυγή – χαρακτηρίζεται από ουδέτερη στάση. Συνήθως τα άτομα αυτά σωμαίνου και καθυστερούν να επιλύσουν την σύγκρουση. Οφείλεται στην αδιαφορία για το πρόβλημα ή στην αίσθηση αδυναμίας.
- Εξομάλυνση – οι δυο ομάδες συνεργάζονται και βρίσκουν τρόπους να αντιμετωπίσουν από κοινού το πρόβλημα. Υπάρχει ενδιαφέρον και ανησυχία για το συμφέρον της άλλης ομάδας –αρμονική συνύπαρξη είναι το χαρακτηριστικό της συγκεκριμένης αντίδρασης.
- Συμβιβασμός – δεν υπάρχει νικητής και νικημένος. Οι δυο ομάδες συνεργάζονται και επιδιώκουν την ικανοποίηση και των δυο πλευρών.
- Συνεργασία – επιδίωξη συμφερόντων και των δυο ομάδων – στόχος να κρατήσουν τις διαπροσωπικές τους σχέσεις σε άριστη κατάσταση. (Βασιλείου & Κεχάογλου, 2015)

Ο τρόπος που οι άνθρωποι αλληλοεπιδρούν μεταξύ τους είναι διαφορετικός και εξαρτάται από διάφορες συνταγμένες. Ο κάθε ένας τρόπος αντιμετώπισης συγκρούσεων διαφέρει καθώς ο καθένας καλείται να διαλέξει αυτόν που θεωρεί καταλληλότερο ανάλογα με τις καταστάσεις της σύγκρουσης. Τι γίνεται όμως στον χώρο του σχολείου;

Οι παραπάνω κατηγοριοποιήσεις των συγκρούσεων φανερώνουν τα πολλαπλά περιβάλλοντα στα οποία αυτές μπορεί να εκδηλωθούν αλλά και τη δυσκολία νοηματικής οριοθέτησης του ζητήματος. Στο πλαίσιο του σχολικού περιβάλλοντος είναι εύκολο να διαπιστωθεί η πλειάδα συγκρούσεων που μπορούν να εμφανιστούν. Άτομα από

Ανθία Λαφόρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

διαφορετικές οικογένειες, πολιτισμικό υπόβαθρο, διαφορετική οικονομική κατάσταση, πεποιθήσεις, αξίες και παραδόσεις καλούνται να συνυπάρξουν και να ακολουθήσουν ειρηνικά το σχολικό βίο. Οι συγκρούσεις σε αυτό το χώρο μοιάζουν σχεδόν εγγενείς και νοηματικά χαώδεις.

Αναπτύχθηκαν δύο σχετικές θεωρίες ως προς το συγκρουσιακό θέμα ανάμεσα σε εφήβους και σε παιδιά. Η πρώτη περιλαμβάνει τις αναπτυξιακές – εξελικτικές θεωρίες και η δεύτερη τις θεωρίες της κοινωνικής ψυχολογίας. Η θεωρία του Piaget σχετικά με την γνωστική ανάπτυξη και η ψυχαναλυτική θεωρία (αναπτυξιακές – εξελικτικές θεωρίες) υποστηρίζουν ότι κατά την περίοδο της παιδικής ηλικίας οι συγκρούσεις είναι αποτέλεσμα της ομαλής ανάπτυξης του παιδιού εφόσον ενθαρρύνεται η ατομικότητά του, κατανοώντας τον εαυτό σου σε μεγαλύτερο βαθμό αλλά και στις σχέσεις του με άλλους ανθρώπους. Από την άλλη η θεωρία δομής – διαδικασίας – συμπεριφοράς και η θεωρία της κοινωνικής αλληλεξάρτησης (θεωρίες της κοινωνικής ψυχολογίας) εστιάζουν στην σύγκρουση και στον τρόπο επίλυσης της (Ρασιδάκη, 2020).

Ένας ορισμός ο οποίος θα μπορούσε να περικλείει όλες τις δυνατές συγκρούσεις είναι μάλλον ανέφικτος. Ωστόσο οι θεωρητικοί έχουν προβεί σε επιμέρους προτάσεις νοηματικής οριοθέτησης της έννοιας της σύγκρουσης. Κατ' αυτόν αυτό τον τρόπο σύμφωνα με τους Wilmot & Hocker (2011) δύο ή περισσότερα άτομα συγκρούονται, διαφωνούν αισθητά σχετικά με τις αξίες, τις πεποιθήσεις, τους στόχους δηλαδή με διαφορές που θεωρούνται ασυμβίβαστες ή σχετικά με τις διαφορές που σχετίζονται με την επιθυμία για έλεγχο, εκτίμηση και σύνδεση μεταξύ δύο ατόμων. Οι Johnson & Johnson (1979) υποστηρίζουν, επίσης, πως η σύγκρουση σχετίζεται με τις μεταβλητές σχέσεις δύο ή και περισσότερων πλευρών.

Κοινά στοιχεία των διαφόρων ορισμών αποτελεί ύπαρξη μιας σχέσης μεταξύ δύο προσώπων και περισσότερων προσώπων τα οποία βρίσκονται σε ένα περιβάλλον στο οποίο υπάρχει αλληλεξάρτηση και τα πρόσωπα αυτά βάση των δικών τους διαφορετικών αντιλήψεων αντιμάχονται.

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

5.3 Οι Φάσεις της Σύγκρουσης

Σημασία έχει επίσης το πώς φτάνουν τα άτομα στη σύγκρουση. Αναφορικά με τα στάδια ανάπτυξης των συγκρούσεων γίνεται αναφορά σε τέσσερα διαφορετικά στάδια. Αρχικά υφίσταται το στάδιο πριν από τη σύγκρουση, μετέπειτα το στάδιο της ίδιας της σύγκρουσης που ακολουθείται από το στάδιο επίλυσης της αντίφασης και το στάδιο μετά τη σύγκρουση.

Αναφορικά με το πρώτο στάδιο δημιουργείται μια αντιπαράθεση που σταδιακά οδηγεί σε αύξηση της έντασης λόγω ορισμένων αντιφάσεων και αντιπαράθεσης στόχων, συμφερόντων και αξιών. Ουσιαστικά, ο ανθρώπινος νους δημιουργεί ξανά και ξανά το ίδιο πρόβλημα καθώς συγχέονται τα αντικειμενικά στοιχεία, τα γεγονότα και οι προθέσεις. Η δυσaréσκεια θεωρείται ένας από τους βασικότερους λόγους για την δημιουργία μιας σύγκρουσης. Η σχέση σταδιακά φορτώνεται με αρνητικές συμπεριφορές και αμετακίνητες γνώμες.

Η συσσώρευση δυσaréσκειας λόγω της υπάρχουσας κατάστασης ή της εξέλιξης των γεγονότων οδηγεί σε αύξηση της έντασης και με αυτόν τον τρόπο, σταδιακά η προβληματική κατάσταση εξελίσσεται σε μια σαφή σύγκρουση γύρω από τα τιθέμενα ζητήματα.

Ο Kernberg (1998) κατ' αυτόν τον τρόπο από την άλλη καθορίζει πέντε στάδια στα οποία καταγράφεται και εξελίσσεται μια σύγκρουση. Το αρχικό στάδιο σχετίζεται με την λανθάνουσα σύγκρουση, αποτέλεσμα συνήθως μιας αλλαγής η οποία τροποποιεί τα μέχρι πρότινος δεδομένα. Στο δεύτερο στάδιο που ακολουθεί τη λανθάνουσα φάση η σύγκρουση είναι πλέον αντιληπτή. Σε αυτή τη φάση τα άτομα αισθάνονται ότι η υφίσταται κάποιο πρόβλημα ωστόσο η ένταση δεν είναι τέτοιας μορφής ώστε να νιώθουν ότι τα ίδια τα άτομα και τα συμφέροντά τους βρίσκονται υπό καθεστώς απειλής. Μετέπειτα στάδιο, τρίτο κατά σειρά αποτελεί η αισθητή βίωση της σύγκρουσης με την έννοια ότι πλέον τα μέλη της ομάδας εμπλέκονται συναισθηματικά ή και λεκτικά. Κάθε άτομο προσπαθεί να υπερασπιστεί τη θέση του δημιουργώντας επιπλέον ένταση καθώς νιώθει πλέον ότι ξεκάθαρα απειλείται. Στο τέταρτο στάδιο η σύγκρουση βιώνεται εντονότατα καθώς εξωτερικεύεται με μικρές ή μεγάλες διαφωνίες, ακόμα και με επιθετικές πρακτικές. Μετέπειτα από αυτό το στάδιο ακολουθεί το αποτέλεσμα της σύγκρουσης. Το αποτέλεσμα αυτό ανάλογα με τη διαχείριση μπορεί να είναι θετικό ή αρνητικό και εκεί ακριβώς

Ανθία Λαφόρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

εντοπίζεται η σημασία του τρόπου επίλυσης της σύγκρουσης όπως επίσης η επίδρασή της στη μελλοντική εξέλιξη των σχέσεων της ομάδας.

Είναι ωστόσο άξιο αναφοράς ότι όσο η ένταση κλιμακώνεται τόσο πιο δύσκολη είναι η αντιμετώπιση της σύγκρουσης. Γι' αυτό το λόγο, το κατασταλτικό πλαίσιο της σύγκρουσης να μεν σημαίνει πολλά, ωστόσο το προληπτικό πλαίσιο αντιμετώπισης είναι επίσης υψίστης σημασίας.

5.4 Συγκρούσεις και Βία στο Σχολικό Περιβάλλον

Σε αντίθεση με τη σύγκρουση η βία αποτελεί κάτι τελείως διαφορετικό. Μπορεί μεν και τα δυο να παρουσιάζουν κοινά στοιχεία μεταξύ τους, ωστόσο αποτελούν καταστάσεις τελείως διαφορετικές. Αναφορικά με τη βία υπάρχουν ποικίλες προσεγγίσεις και σε σχέση με τους λόγους και τις αιτίες της ίδιας της επιθετικότητας αλλά και σε σχέση με τους ορισμούς. Ο Freud (1930) υποστηρίζει ότι ένα ανθρώπινο, εγγενές ένστικτο θανάτου ορίζει την επιθετική συμπεριφορά (Freud, 1930, όπ. αναφ. στο Κοκκινάκη, 2006) ενώ κατά τους Bandura και Walters (1963) η επιθετικότητα αποτελεί ένα προϊόν της ανθρώπινης εξελικτικής πορείας προκειμένου να καταφέρει ο άνθρωπος να επιβιώσει και να αναπαραχθεί. Μπορεί επίσης να αποτελεί ένα αποτέλεσμα μίμησης και παρατήρησης και για τον λόγο αυτό καλούμαστε να είμαστε ιδιαίτερα προσεκτικοί σε σχέση με το τι δείχνουμε, προβάλλουμε, στα νεαρά άτομα (Bandura & Walters, 1963, όπ. αναφ. στο Κοκκινάκη, 2006). Συγκεκριμένα, στις μέρες μας λόγω ευρείας χρήσης του Ίντερνετ και της διαδεδομένης εξέλιξης των νέων τεχνολογιών όπου οι σκηνές βίας, η έκθεση σε ανάλογο υλικό μπορεί να επηρεάσει αρνητικά και σε μεγάλο βαθμό την συναισθηματική πορεία και εξέλιξη ενός ατόμου.

Ο ορισμός της σχολικής βίας είναι σχετικός και επηρεάζεται από το περιβάλλον στο οποίο εντοπίζεται είτε κοινωνικό είτε πολιτισμικό. Όταν οι σχολικοί κανόνες και η σχολική νομοθεσία παραβιάζονται από διάφορες συμπεριφορές τότε αυτό ορίζεται ως σχολική παραβατικότητα και βία (Αρτινοπούλου, 2001).

Κατά τον ίδιο τον Olweus (1997) το bullying είναι το φαινόμενο όπου γίνεται χρήση της θέσης κάποιου ή της δύναμης του με σκοπό τον εκφοβισμό και την ταπείνωση του άλλου ατόμου που τυγχάνει να έχει χαμηλότερη θέση ή λιγότερη δύναμη. Επιπλέον, τονίζεται η

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

διαφορά με το λεγόμενο «πείραγμα» στο πλαίσιο ενός παιχνιδιού. Στην συγκεκριμένη περίπτωση δεν προκαλείται σωματικός πόνος απέναντι σε άλλα άτομα και είθισται να γίνεται ανάμεσα σε φίλους. Αξίζει βέβαια να επισημανθεί πως το λεγόμενο «πείραγμα» μπορεί εύκολα να καταλήξει σε εκφοβισμό αν γίνεται συνεχώς και το παιδί βιώνει πως οι πράξεις του άλλου δεν είναι μέσα στα όρια και στους κανόνες του παιχνιδιού (Oliveus, 1997).

Από την άλλη ως σχολικός εκφοβισμός ορίζεται η επιθετική συμπεριφορά ή βία που προκαλείται εσκεμμένα, συστηματικά, επαναλαμβανόμενα και απρόκλητα με σκοπό κάποιοι μαθητές να επιβληθούν, να κυριαρχήσουν και να προκαλέσουν ψυχικό και σωματικό πόνο στους συμμαθητές τους, είτε μέσα είτε έξω από το σχολικό περιβάλλον (Πολίτη & Σκορδιαλός, 2020).

Ο Rigby (2012) διακρίνει καταστάσεις στις οποίες ο εκφοβιστής επιδιώκει να προκαλέσει βλάβη στο θύμα συνειδητά και στην ουσία χαρακτηρίζεται από: α) την πρόθεση του δράστη για πρόκληση βλάβης, β) ανάλογα με την επιμονή, την δύναμη και την επιρροή που δέχεται από φίλους η επιθυμία του να πραγματοποιήσει την πρόθεση του, γ) την ανισότητα μεταξύ εξουσίας και δύναμης, δ) την ελλιπή παρουσία δικαιολογίας για την συγκεκριμένη πράξη, ε) την έκδηλη ικανοποίηση του δράστη, ζ) συστηματική επανάληψη της συμπεριφοράς, η) θυματοποίηση και στις περισσότερες περιπτώσεις υπάρχει αδυναμία υπεράσπισης του εαυτού του (Rigby, 2012).

Λαμβάνοντας υπόψιν τα παραπάνω στοιχεία προκύπτει ότι ο ενδοσχολικός εκφοβισμός σχετίζεται άμεσα με την:

- Χρονική διάρκεια καθώς είναι διαρκής και καλύπτει μεγάλο χρονικό διάστημα,
- Πρόθεση καθώς διεξάγεται συνειδητά, εσκεμμένα και προμελετημένα,
- Εξουσία καθώς χαρακτηρίζεται από άσκηση δύναμης και πίεση,
- Πρόκληση καθώς δημιουργούνται συμπεριφορές που προκαλούν εκνευρισμό και ενόχληση στους άλλους,
- Επανάληψη καθώς συμβαίνει επίμονα, ξανά και ξανά παρόλο που υπάρχουν ενδείξεις από το παιδί που υποφέρει και διαμαρτύρεται και τέλος με τον

Ανθία Λαφόρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

- Τραυματικό Αντίκτυπο εκδηλώνοντας στοιχεία ταραχής, άγχους, μοναξιάς και στρες (Ρασιδάκη, 2020).

Στην ουσία, λοιπόν πρόκειται για μια επιθετική συμπεριφορά η οποία μπορεί να είναι παρορμητική ή ακόμα και εκ προθέσεως. Η συγκεκριμένη συμπεριφορά μάλιστα θα πρέπει να πραγματοποιείται επανειλημμένα, σε τακτά χρονικά διαστήματα μέσα στην πάροδο του χρόνου και θα πρέπει να την χαρακτηρίζει μια ανισορροπία δύναμης και να είναι βασισμένη σε μια διαπροσωπική ατομική σχέση. Σκοπός αυτής της συμπεριφοράς του προσώπου είναι η ανάδειξη και η επιβολή του θύτη προκειμένου να λάβει την αναγνώριση και επικρότηση του περιβάλλοντος στο οποίο δραστηριοποιείται (Evans & Smokowski, 2016). Στα σχολικά περιβάλλοντα μπορούμε συχνά να εντοπίζουμε παρέες μαθητών που δημιουργούν ομάδες άσκησης βίας σωματικής ή και λεκτικής σε συμμαθητές τους προκαλώντας τους πόνο με ανεπανόρθωτες συχνά επιπτώσεις. Στο φαινόμενο, μάλιστα, του σχολικού εκφοβισμού εμπλέκονται όχι δύο, αλλά αντίθετα τρία μέρη. Από τη μια βρίσκεται το θύμα που προβαίνει στην επιθετική συμπεριφορά, από την άλλη ο θύτης ο οποίος υπομένει ψυχικό και σωματικό πόνο αλλά και τα παιδιά θεατές τα οποία μπορεί είτε να έχουν παθητικό ρόλο είτε και ενεργητικό ενθαρρύνοντας την αποκλίνουσα συμπεριφορά του θύτη.

Στο σχολικό περιβάλλον μια συμπεριφορά θεωρείται παραβατική όταν παρατηρείται:

- Σωματικός ή άμεσος εκφοβισμός (physical bullying) και επιθετικά ξεσπάσματα όπως κάποιο χτύπημα, σπρώξιμο ή άσκηση βίας, χαστούκια και μπουνιές (Kim, Koh & Leventhal, 2005).
- Λεκτικός εκφοβισμός (verbal bullying) όπως πείραγμα με σκοπό την γελοιοποίηση κάποιου, ύβρεις, προσβολές και απειλές (Bright, 2005).
- Εκφοβισμός σχετικά με την εθνικότητα, την θρησκεία και το φύλο (Αναγνώστου & Σκορδιαλός, 2018, Νικολάου, 2014).
- Κοινωνικός ή έμμεσος εκφοβισμός (social bullying) όπου το θύμα αποκλείεται από τους συμμαθητές τους (Κόκκινος, Βουλγαρίδου, & Κουκούτσης, 2014).
- Ηλεκτρονικός εκφοβισμός (cyberbullying) ο οποίος περιλαμβάνει κακά ή αγενή σχόλια, χλευασμό και γελοιοποίηση του θύματος (Johnson, 2009)
- Παραβίαση του σχολικού ήθους όπως σωματική / σεξουαλική παρενόχληση, ναρκωτικές ουσίες (Whitted & Dupper, 2005).

Ανθία Λαφόρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

- Αταξία και απειθαρχία, αντιδραστικότητα και προκλητική τάση απέναντι στον εκπαιδευτικό όπως επίσης πλήρης αδιαφορία την ώρα της διδασκαλίας, σκασιαρχείο, διατάραξη της ησυχίας και αντιγραφή κατά την διάρκεια των εξετάσεων (Πολίτη και Σκορδιαλός, 2020).
- Καταστροφή, κλοπή και παραβίαση προσωπικών αντικειμένων (Gladden et al., 2014).

Αντιθέτως, θα πρέπει να υπάρξει διαχωρισμός ανάμεσα σε μια παραβατική συμπεριφορά και στο «πειράγμα» το οποίο και συμβαίνει κατά την διάρκεια ενός παιχνιδιού και εφόσον δεν συμβαίνει για αρκετό χρονικό διάστημα και μόνιμα. Τέτοιου είδους συμπεριφορές είθισται να εκδηλώνονται ανάμεσα σε φίλους χωρίς να προκαλείται κάποιος σωματικός πόνος αλλά σχόλια μεταξύ συμμαθητών (Olweus, 1997). Τα καλοπροαίρετα «πειράγματα» επηρεάζουν θετικά τις διαπροσωπικές σχέσεις των μαθητών ενισχύοντας το αίσθημα του της συνοχής και της ομαδικότητας (Mills & Carwile, 2009).

5.5 Επιπτώσεις του Σχολικού Εκφοβισμού & Βίας στη Σχολική Μονάδα

Σε αντίθεση με τις αμέσως ανωτέρω συμπεριφορές που μπορούν εν δυνάμει να έχουν και θετικά αποτελέσματα, οι επιπτώσεις του εκφοβισμού και της βίας μπορεί να αποβούν ολέθριες για το άτομο-θύμα τόσο ως προς τον ψυχισμό του όσο και ως προς την κοινωνική λειτουργικότητα του. Η συμπεριφορά και η προσωπικότητα του ατόμου-θύματος επηρεάζεται καθώς εξευτελίζεται, ταπεινώνεται, στιγματίζεται και δέχεται λεκτική βία. Όλα αυτά που βιώνει το θύμα στιγματίζουν το ίδιο του το μέλλον.

Τα θύματα σχολικού εκφοβισμού συχνά είναι ανασφαλής, αγχώδης με χαμηλή αυτοπεποίθηση και μειωμένη αυτοεκτίμηση και εκδηλώνουν συναισθήματα κατωτερότητας, κριτικάρουν αρνητικά τον εαυτό τους και έχουν διατροφικές διαταραχές ακόμα και αυτοκτονικές τάσεις. Επομένως οι συνέπειες του σχολικού εκφοβισμού επηρεάζουν θύτες και θύματα μακροπρόθεσμα καθώς και όσους αμέτοχοι παρευρίσκονται στο επεισόδιο, ενώ παράλληλα οι σχέσεις των συμμαθητών διαβρώνονται. Πρακτικά αυτό ερμηνεύεται ως εξής: όπως αναφέρθηκε ως άνω τα θύματα που βιώνουν τον σχολικό εκφοβισμό καταλήγουν να είναι δύσπιστα, απομονωμένα και δύσκολα να εμπιστεύονται τους άλλους (Πολίτη & Σκορδιαλός, 2020). Οι συνέπειες του σχολικού εκφοβισμού στο

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

δράστη-θύμα είναι τεράστιες και συχνά ανεπανόρθωτες. Η ανάμειξη μαθητών και μαθητριών σε εκφοβιστικά επεισόδια οδηγούν συχνά κατά την ενηλικίωση σε μελλοντικές εκφοβιστικές τακτικές σε διαπροσωπικό επίπεδο ενώ οι θύτες εκδηλώνουν υψηλότερο επίπεδο κατάθλιψης και άγχους από εκείνο των θυμάτων.

Τέλος, η ζημιά της έκθεσης σε βίαια επεισόδια από την πλευρά του αμέτοχου, ποικίλουν αναλόγως της έντασης του βίαιου επεισοδίου που έτυχαν να είναι αυτόπτες μάρτυρες και σχετίζονται με συναισθήματα άγχους, θυμού και διαταραχής στη συμπεριφορά. Συγχρόνως, οι παρευρισκόμενοι, δύναται να αντιληφθούν ότι ο εκφοβισμός είναι ένας γρήγορος τρόπος για να πετύχει κάποιος αυτό που θέλει γρήγορα και αποτελεσματικά αλλά ελλοχεύει ο κίνδυνος αποδοχής και υιοθέτησης επιθετικών μορφών συμπεριφοράς παρέχοντας την συναίνεση τους σιωπηρά σε ένα τρίτο πρόσωπο θεωρώντας το ως κάτι τελείως φυσιολογικό (Ρούση-Βέργου, Ανδρέου & Διδασκάλου 2019).

5.6 Σύνοψη

Το εκπαιδευτικό επιμορφωτικό πρόγραμμα της παρούσας διπλωματικής εργασίας σχετίζεται άμεσα με τις συγκρούσεις και τις επιπτώσεις αυτών. Για το λόγο αυτό κρίθηκε απαραίτητο να ληφθούν υπόψιν τα φαινόμενα της σχολικής παραβατικότητας και εκφοβισμού καθώς επίσης και οι συνέπειες τους για τη σχολική κοινότητα που οδηγούν στον εξευτελισμό, στην ταπείνωση και στον στιγματισμό του θύματος.

Στο κεφάλαιο που ακολουθεί αναφέρεται ο τρόπος διαχείρισης των συγκρούσεων και πως το σχολείο μπορεί να εκπαιδεύσει τον μαθητικό πληθυσμό με τον σχεδιασμό και την εφαρμογή ενός προγράμματος διαχείρισης κρίσεων που δεν είναι άλλο από την ενεργό συμμετοχή όσων εμπλέκονται και την μεταξύ τους συνεργασία. Η διαχείριση, λοιπόν, τέτοιων καταστάσεων απαιτεί την ύπαρξη του προγράμματος της «*Σχολικής Ειρηνικής Διαμεσολάβησης*» όπως άλλωστε θα δούμε παρακάτω.

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

Κεφάλαιο 6^ο: Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση

6.1 Εισαγωγή

Η διαμεσολάβηση συνδέεται άμεσα με την συνύπαρξη, την ανθρώπινη φύση, τη λειτουργία και τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι ανθρώπινες κοινωνίες. Ως εκ τούτου δεν μπορεί να αποδοθεί με σιγουριά η πατρότητα της, συγκεκριμένα σε ένα γεωγραφικό χώρο, σε μια εποχή και σε ένα μόνο λαό. Στόχος της σχολικής διαμεσολάβησης είναι η προσπάθεια που γίνεται για να αποκατασταθούν οι διαπροσωπικές σχέσεις, να ενεργοποιηθούν τα σχολικά μέλη και η κοινωνία ευρύτερα, διαχέοντας στο σχολικό περιβάλλον την αξία και την έννοια της δικαιοσύνης. Κάθε διαμεσολάβηση συνιστά κάτι διαφορετικό και έγκειται στο διαμεσολαβητή να ακούσει τον παλμό των μαθητών και να προσαρμόσει τη διαδικασία με βάση τις αρχές που θα αναλυθούν και διέπουν τη διαδικασία. Όπως αντιλαμβάνεται κάποιος κάτι τέτοιο απαιτεί ιδιαίτερη εκπαίδευση του διαμεσολαβητή ο οποίος σε αντίθετη περίπτωση μάλλον είναι αδύνατο να ανταποκριθεί στο έργο του.

6.2 Διαμεσολάβηση Συνομηλίκων

Η διαμεσολάβηση ανήκει στους λεγόμενους εναλλακτικούς τρόπους επίλυσης των συγκρούσεων και διαφορών (*alternative dispute resolution*) και σχετίζεται με την επίλυση διενέξεων από τρίτα πρόσωπα που δεν ανήκουν στην πολιτειακά συντεταγμένη δικαιοσύνη (Menkel -Meadow, 2015). Αυτό προκριματικά οδηγεί στην διαφοροποίηση του τρόπου λειτουργίας της, στα εμπλεκόμενα πρόσωπα, στις μεθόδους με βάση τις οποίες αυτή διαδραματίζεται και στους σκοπούς τους οποίους εν τέλει υπηρετεί.

Η χρήση της διαμεσολάβησης αποτελεί μια σύγχρονη πρόκληση για την αντιμετώπιση των αναδυόμενων ζητημάτων σύγκρουσης στο σχολικό περιβάλλον. Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται ιδιαίτερα αυξητική τάση κρουσμάτων βίας σε σχολικές δομές (Ράντζου, 2016). Η παραδοσιακή τιμωρητική αντιμετώπιση των συγκρούσεων στις σχολικές δομές δεν οδηγεί σε ουσιαστική αντιμετώπιση των προβλημάτων (Τριαντάρη & Στραβάκου, 2021). Αντίθετα, ένα μοντέλο επίλυσης των συγκρούσεων βασισμένο στην κατανόηση των αναγκών των παιδιών, στους λόγους εκδήλωσης των φαινομένων βίας και στην ενεργό συμμετοχή του προσώπου που προβαίνει στην παραβατική συμπεριφορά μέσω της εκ του

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

ιδίου ανάλυσης και αξιολόγησης της συμπεριφοράς αλλά κυρίως μέσω της επανόρθωσης της βλάβης - ζημίας που προκάλεσε στο άλλο μέρος φαίνεται να αποτελεί ένα πολλά υποσχόμενο μοντέλο αντιμετώπισης της σχολικής βίας (Karp & Breslin, 2001).

Με τον όρο της σχολικής διαμεσολάβησης (*school based mediation*) ή τη διαμεσολάβησης συνομηλίκων (*peer mediation*) αναφερόμαστε μια ειρηνική μορφή επίλυσης και διαμεσολάβησης μιας σύγκρουσης και πραγματοποιείται μεταξύ μαθητών στο σχολικό περιβάλλον και επιδιώκει να αντικαταστήσει το πειθαρχικό σύστημα τιμωρίας με μια εναλλακτική πρακτική (Θάνος, 2017).

Ως διαμεσολάβηση συνομηλίκων σύμφωνα με την Αρτινοπούλου (2010) ορίζεται η διαδικασία επίλυσης συγκρούσεων στο σχολικό περιβάλλον με ειρηνικό τρόπο ανάμεσα σε διαφωνούντες μαθητές όπου ένας ουδέτερος και τρίτος μαθητής, ο λεγόμενος διαμεσολαβητής, βοηθάει, μέσα από μια πορεία που είναι δομημένη, χαρακτηρίζεται από σαφή όρια, τα μέλη της συμμετέχουν ενεργά και επικοινωνούν άμεσα με σκοπό την εποικοδομητική επίλυση της διαφωνίας (Αρτινοπούλου, 2010, Flecknoe, 2005).

Σαν έννοια η διαμεσολάβηση διακατέχεται από τις αρχές του δικαίου, του διαλόγου, του σεβασμού, της συνεργασίας και της δημοκρατίας και παροτρύνει με εμπειρικό και βιωματικό τρόπο τα άτομα να υιοθετήσουν τις παραπάνω αρχές όχι μόνο στο σχολικό πλαίσιο αλλά και στις διαπροσωπικές τους σχέσεις και σε όλα τα κοινωνικά περιβάλλοντα (Αρτινοπούλου, 2010).

Ένα πρόγραμμα διαμεσολάβησης συνομηλίκων συμβάλλει, επίσης, στην καλλιέργεια των μαθητικών διαπροσωπικών σχέσεων, στην ελαχιστοποίηση των περιστατικών εκφοβισμού και σχολικής βίας και στη δημιουργία ενός φιλικού σχολικού περιβάλλοντος για τους μαθητές, ειδικά όταν υπάρχει ένα ολοκληρωμένο σχέδιο πρόληψης που στοχεύει στη δημιουργία ενός συνεργατικού κλίματος με τους μαθητές, στην ελάττωση της αντικοινωνικής και βίαιης συμπεριφοράς στο σχολείο και στην εύρεση μιας δίκαιης λύσης που αφορά την οποιαδήποτε διαφωνία αυτών μαθητών (Association for Conflict Resolution, 2007).

Βασική προϋπόθεση για την επίτευξη όσων αναφέρθηκαν αποτελεί ο προσανατολισμός όλων όσων εμπλέκονται, όχι σε παρελθοντικές συμπεριφορές αλλά σε μελλοντικές και για να έχει θετική και αποτελεσματική έκβαση καλείται να σκοπεύει και να στοχεύει πρωταρχικά στην ενσυναίσθηση, την ενεργητική ακρόαση και τον διάλογο. Μέσω της

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

οικειοποίησης του προβλήματος, της ενεργητικής συμμετοχής, με αμοιβαία έκφραση των συναισθημάτων και της δυσαρέσκειας των παιδιών αλλά κυρίως με την ουδέτερη θέση και παρότρυνση του διαμεσολαβητή καλούνται να βρουν τη μεταξύ τους λύση και να τη στηρίξουν (Karp & Breslin, 2001).

Από τους πρωτοπόρους για την επίλυση συγκρούσεων στον τομέα της εκπαίδευσης υπήρξαν οι Johnson & Johnson (2016) οι οποίοι υποστηρίζουν ότι οι μαθητές θα πρέπει να εκπαιδευτούν ως ειρηνοποιοί (*peacemakers*) με σκοπό την εποικοδομητική διαχείριση των συγκρούσεων μέσα από 6 στάδια:

1. Δημιουργία ενός πλαισίου συνεργασίας - μιας σχολικής κοινωνίας μάθησης όπου αναγνωρίζονται και επιλύονται οι συγκρούσεις άμεσα και αποτελεσματικά προς όφελος του καθενός.
2. Εκπαίδευση μαθητών ώστε να αναγνωρίζουν πότε δημιουργείται μια σύγκρουση και πώς την διαχειρίζονται εποικοδομητικά.
3. Εκπαίδευση μαθητών στη διαμεσολάβηση και στη διαδικασία επίλυσης προβλημάτων. Στο συγκεκριμένο στάδιο περιγράφονται οι στόχοι, τα συναισθήματα, οι αιτίες του προβλήματος με σκοπό την αλληλοκατανόηση και τελικά την επίλυση της σύγκρουσης.
4. Εκπαίδευση στη σχολική διαμεσολάβηση. Οι μαθητές επιδιώκουν αρχικά να λήξουν τη σύγκρουση και στη συνέχεια δεσμεύονται στην πορεία της διαμεσολάβησης, διαπραγματεύονται με τους διαφωνούντες και εν τέλει διαμορφώνουν την συμφωνία.
5. Χρήση / εφαρμογή του ειρηνοποιητικού προγράμματος. Οι εκπαιδευτικοί επιδεικνύουν το πρόγραμμα και στη συνέχεια αυτό τίθεται σε εφαρμογή από τους μαθητές.
6. Μαθήματα συνεχόμενης επανάληψης και αναβάθμισης των μαθητικών δεξιοτήτων (Johnson & Johnson, 2017 όπ. αναφ. Johnson & Johnson, 2016).

Έπειτα από την εισήγηση του συνηγόρου του παιδιού το Υπουργείο Παιδείας εξέδωσε την με αριθμό 18890/Γ2 2011 εγκύκλιο αναφορικά με τη διαχείριση περιπτώσεων σχολικής βίας και συγκρούσεων. Η σχετική εγκύκλιος προβλέπει τη δυνατότητα δημιουργίας ομάδων διαμεσολάβησης μαθητών, η οποία ανατίθεται στην εκπαιδευτική κοινότητα. Αυτό

Ανθία Λαφόρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

συνεπάγεται ότι προκειμένου η σχολική διαμεσολάβηση να λάβει σάρκα και οστά θα πρέπει να υπάρχει η σύμφωνη γνώμη ολόκληρης της σχολικής κοινότητας, των μαθητών και του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων (www.diamesolavisi.gr).

Συνεπώς, ναι μεν παρέχεται τυπικά η δυνατότητα πραγματοποίησης σχολικής διαμεσολάβησης, ωστόσο δεν υπάρχει ένα ξεκάθαρο νομικό πλαίσιο και διαδικασία πραγματώσεως της.

6.3 Αρχές και Όροι της Διαμεσολάβησης

Το σύστημα της σχολικής διαμεσολάβησης λειτουργεί με την προϋπόθεση ότι ακολουθεί και συμφωνεί με κάποιες αρχές που εξασφαλίζουν το ομαδοκεντρικό πνεύμα αλλά και τον επανορθωτικό σκοπό (Association for Conflict Resolution, 2007, Αρτινοπούλου, 2010, Κέντρο Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου, 2015). Οι αρχές που διέπουν την σχολική διαμεσολάβηση αναλύονται παρακάτω:

- **Εθελοντική Συμμετοχή (Volunteering Participation)** – Οι μαθητές ελεύθερα εισάγονται και ελεύθερα αποχωρούν από την διαδικασία επίλυσης της διαφοράς τους. Στο σημείο αυτό ο διαμεσολαβητής παίζει καίριο ρόλο καθώς καλείται να εξηγήσει τις αρχές που διέπουν την εργασία, το λειτουργικό πλαίσιο της και να οδηγήσει τους μαθητές να αντιληφθούν ότι η παρουσία του δεν οδηγεί στην τιμωρία αλλά στο να δημιουργήσει στους μαθητές ένα αίσθημα εμπιστοσύνης. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό, λοιπόν να ξεκαθαρίσει από την αρχή στα εμπλεκόμενα μέρη και αυτά να εμπεδώσουν ότι δεν βρίσκεται ενώπιον τους προκειμένου να «δικάζει» τη διαφορά τους ή να τους οδηγήσει σε συγκεκριμένη λύση. Ο Διαμεσολαβητής δεν είναι ούτε Δικαστής αλλά ούτε και Κριτής (Αρτινοπούλου, 2010, Trent, Allen & Prange, 2020).
- **Αμεροληψία (Impartiality)** – Οι διαμεσολαβητές καλούνται να είναι αντικειμενικοί και ουδέτεροι και να μην εμπλέκονται επαγγελματικά, οικονομικά ή και προσωπικά ειδάλλως η επίλυση της διαφοράς είναι αδύνατον να επιτευχθεί και απειλείται η ουδετερότητα της διαδικασίας. Χαρακτηριστικές είναι οι περιπτώσεις όταν ο διαμεσολαβητής τυγχάνει να είναι συγγενής του ατόμου που εμπλέκεται στην διαφωνία. Σε τέτοιες καταστάσεις είναι εύλογο να υπάρχει αποχή καθώς οι κοινές

Ανθία Λαφόρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

εμπειρίες και τα βιώματα σε συνδυασμό με τους συναισθηματικούς και προσωπικούς δεσμούς επηρεάζουν αισθητά τους εμπλεκόμενους στις υπάρχουσες συγκρούσεις. Σε τέτοιες περιπτώσεις, είναι σοφότερο να διορίζεται άλλος διαμεσολαβητής καθώς στην αντίθετη περίπτωση, που συνεχίζει να ασκεί τον ρόλο του διαμεσολαβητή υπάρχει αισθητός κίνδυνος να θεωρηθεί η διαδικασία αναποτελεσματική και να προκληθεί δυσπιστία στους μαθητές (Kishore, 2006).

- **Εμπιστευτικότητα (Confidentiality)** – Το απόρρητο της διαδικασίας χαρακτηρίζει την βασικότερη, ίσως, αρχή της διαμεσολάβησης που δεν είναι άλλη από αυτήν της εμπιστευτικότητας καθώς οτιδήποτε λεχθεί, γίνει ή καταγραφεί παραμένει μεταξύ των εμπλεκόμενων. Για να ευδοκιμήσει η διαδικασία της διαμεσολάβησης οι μαθητές καλούνται να εκφραστούν ελεύθερα και αυτό μπορεί να επιτευχθεί, μόνο και εάν, έχει χτιστεί ένα κλίμα εμπιστοσύνης και αμοιβαίου σεβασμού ανάμεσα σε όσους εμπλέκονται. Λύση σ' ένα πλαίσιο όπου επικρατεί η τάση για εκδίκηση, η ύβρη και η απειλή είναι αδύνατον να δοθεί και να λειτουργήσει εποικοδομητικά. Αντιθέτως, οι διαμεσολαβητές καλούνται να κατανοούν τα κίνητρα και τα αποτελέσματα των πράξεων των μαθητών. Ωστόσο η συγκεκριμένη αρχή είναι σπουδαία καθώς αποφεύγεται να συζητιέται και να εκφράζεται το πρόβλημα όταν παρευρίσκονται και άλλα παιδιά πέρα από αυτά που εμπλέκονται. Όταν ο θύτης απουσιάζει από την σχολική αίθουσα επιτυγχάνεται καλύτερη εκτόνωση της σύγκρουσης καθώς οι λεγόμενοι «παρατηρητές» απουσιάζουν και αδυνατούν να επικροτήσουν ή να κατακρίνουν την συγκρουσιακή διαδικασία και συμπεριφορά. Το θύμα, απεναντίας, δύναται να εκφράζεται ελεύθερα και ανοιχτά χωρίς να ελλοχεύει ο κίνδυνος της γελοιοποίησης και κατάκρισης εκ μέρους των συμμαθητών του. Η εμπιστευτικότητα επομένως, λειτουργεί ως μια δάδα επικοινωνίας μεταξύ των μαθητών (Agariou & Clark, 2018).

Είναι ωστόσο η εμπιστευτικότητα απόλυτη; Θα πρέπει να τονιστεί ότι εμπιστευτικότητα δεν σημαίνει ότι σε κάθε περίπτωση τα πάντα μένουν απόρρητα. Ο διαμεσολαβητής οφείλει να ενημερώσει τους μαθητές κατά την έναρξη κάθε συνεδρίας ότι υπάρχουν εξαιρέσεις ως προς την αρχή της εμπιστευτικότητας και της εχεμύθειας. Μία τέτοια εξαίρεση θα μπορούσε να συνιστά η τέλεση εγκληματικών πράξεων από κάποιον μαθητή το οποίο και

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

προφανώς θα πρέπει ο διαμεσολαβητής να το αναφέρει στις αρμόδιες αρχές (Αρτινοπούλου, 2010).

- **Κατάρτιση / Εκπαίδευση (Education)** - Όπως συνάγεται και από τις παραπάνω αναφερθείσες αρχές η εκπαίδευση του διαμεσολαβητή είναι υψίστης σημασίας για την αποτελεσματικότητα της διαδικασίας. Ειδικά στο περιβάλλον της σχολικής διαμεσολάβησης, η οποία είναι άμεσα συνδεδεμένη με παιδιά που προέρχονται από διαφορετικά περιβάλλοντα, η κατάρτιση του διαμεσολαβητή είναι απαραίτητη προκειμένου να καταφέρνει ανά πάσα στιγμή να εκτονώνει τις συγκρούσεις και να οδηγεί τους μαθητές προς την επίτευξη μιας λύσης (Αρτινοπούλου, 2010).

Στο νομικό πεδίο και λόγω του ότι η διαμεσολάβηση διαφέρει από την πολιτειακή δικαιοσύνη, με την έννοια ότι ο ρόλος του διαμεσολαβητή είναι κάτι τελείως διαφορετικό από τον ρόλο του δικηγόρου, υφίσταται μητρώο διαμεσολαβητών υπό την αιγίδα του Υπουργείου Δικαιοσύνης. Οι ενδιαφερόμενοι αφού παρακολουθήσουν συγκεκριμένο εντατικό Πρόγραμμα Εκπαίδευσης μπορούν να λάβουν πιστοποίηση διαμεσολαβητή και να συμμετέχουν στη διεξαγωγή μετέπειτα διαμεσολαβήσεων.

Αναφορικά με την διαμεσολάβηση στο σχολικό πλαίσιο, συγκροτούνται επιτροπές διαμεσολαβητών και τους ανατίθεται η επίλυση σχετικών συγκρούσεων. Συνεπώς, ο διορισμός, η εκπαίδευση και η δράση των διαμεσολαβητών εντάσσεται σε ένα πλαίσιο συνεργασίας σχολείου και κοινότητας αλλά και ενεργούς δράσης όλων των παραγόντων της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Η εκπαίδευση των παιδαγωγών στο ζήτημα της διαμεσολάβησης αποτελεί ένα μελανό σημείο. Σύμφωνα με έρευνες, οι εκπαιδευτικοί δεν νιώθουν οικεία στο να διαχειριστούν μια κρίση στο σχολικό πλαίσιο προκειμένου να αντιμετωπίσουν περιστατικά σχολικής βίας και εκφοβισμού. Η έλλειψη ειδικών γνώσεων ως προς αυτό το ζήτημα αποτελεί τον βασικό λόγο (Αρτινοπούλου, 2010). Κρίνεται, λοιπόν, απαραίτητη η συστηματική τους εκπαίδευση στην διαδικασία την ειρηνικής επίλυσης διαφορών.

Η τελευταία αυτή παρατήρηση της αναγκαιότητας της εκπαίδευσης τους συνδέεται επίσης με μια άλλη αρχή, αυτή της ενθάρρυνσης της διαμεσολαβητικής διαδικασίας και προώθησης της, ως μεθόδου επίλυσης σύγκρουσης στη σχολική κοινότητα. Οι διαμεσολαβητές θα πρέπει να αναλαμβάνουν να προωθήσουν το πρόγραμμα

Ανθία Λαφόρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

διαμεσολάβησης στους μαθητές, χωρίς περιττές υποσχέσεις ή κοινοποίηση πληροφοριών σχετικών με την πορεία μιας διαδικασίας διαμεσολάβησης. Στα πλαίσια αυτής της προώθησης ο διαμεσολαβητής θα πρέπει να σέβεται τα μέρη της διαμεσολάβησης αλλά και το αντίστροφο. Επίσης στην περίπτωση περισσότερων τους ενός διαμεσολαβητών αυτοί θα πρέπει να συνεργάζονται για την καλύτερη επίλυση των συγκρούσεων και να σέβονται τυχόν διαφορετικές προσεγγίσεις που μπορεί να υπάρχουν αναφορικά με το χειρισμό μιας διαμεσολάβησης. Η κατανόηση και ο σεβασμός θα πρέπει να χαρακτηρίζουν συνεπώς τόσο τη σχέση διαμεσολαβητή-διαμεσολαβούμενου όσο και διαμεσολαβητών μεταξύ τους (Γρηγοριάδου & Τέλλιου, 2016).

6.4 Οι Στόχοι της Διαμεσολάβησης

Αρχικά με τη διαμεσολάβηση μειώνονται τα πειθαρχικά προβλήματα και οι αποβολές ενώ ταυτόχρονα απελευθερώνονται οι εκπαιδευτικοί από την «αστυνόμευση» του μαθητικού πληθυσμού. Επιπλέον, μέσω της διαδικασίας της ενσυναίσθησης, η οποία πραγματώνεται, αναμένεται να μειωθούν οι βίαιες και αντικοινωνικές συμπεριφορές και να διατηρηθούν οι φιλικές σχέσεις ενώ ταυτόχρονα καλλιεργείται η συνεργασία, ο εποικοδομητικός διάλογος, η αυτονομία, η ισότητα και καλλιεργούνται στρατηγικές διαχείρισης μελλοντικών προβλημάτων και εύρεσης κοινά αποδεκτών λύσεων. Όλα τα ανωτέρω, όπως συνάγεται, οδηγούν σε μια βελτίωση εν γένει της σχολικής καθημερινότητας όλων των εμπλεκομένων μερών (Θάνος, 2017, Αρτινοπούλου, 2010).

Συνεπώς, οι μαθητές εκπαιδεύονται στην επίλυση των συγκρούσεων και αυτό τους βοηθάει να κατανοήσουν τη φύση της σύγκρουσης, το ρόλο των κοινωνικών επιρροών σε ένα εποικοδομητικό μαθησιακό περιβάλλον, που συνδράμει στην κοινωνική και συναισθηματική τους ανάπτυξη, το οποίο δημιουργεί μια κοινότητα όπου οι συγκρούσεις μέσα σε αυτή αποτελούν μέρος της εποικοδομητικής ανάπτυξης. Η εκπαίδευση στην επίλυση συγκρούσεων έχει σχέση με προγράμματα πρόληψης της βίας, την εκπαίδευση χωρίς προκαταλήψεις (*anti-bias education*), τη μάθηση κοινωνικών και συναισθηματικών δεξιοτήτων και τη σχετική με το δίκαιο εκπαίδευση (Αρτινοπούλου, 2010).

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

6.5 Μοντέλα Σχολικής Διαμεσολάβησης

Αναφορικά με τα μοντέλα της σχολικής διαμεσολάβησης, οι Johnson & Johnson (2016) αναφέρουν 3 τρόπους ταξινόμησης, οι οποίοι καταγράφονται ευσύνοπτα ως εξής:

1^{ος} Τρόπος Ταξινόμησης

Τα προγράμματα χωρίζονται βάσει της **carde προσέγγισης** ή της **ολιστικής προσέγγισης** (*Total Student Body Approach*).

Η *carde* αποτελεί τη συχνότερα εφαρμοσμένη προσέγγιση και σχετίζεται με την εκπαίδευση μίας ομάδας μαθητών που αντιπροσωπεύει το μαθητικό πληθυσμό του σχολείου. Στον άξονα της συγκεκριμένης προσέγγισης *carde* υπάρχουν και άλλα μοντέλα όπως:

Το **Elective Course**, το **Classroom Model** και το γνωστό **Student Club Model** ή αλλιώς το **Μοντέλο της Μαθητικής Λέσχης**.

Η πρώτη περίπτωση αφορά την επιλογή μιας σειράς μαθημάτων που συνδέονται με τις κοινωνικές επιστήμες και πραγματοποιείται στα πλαίσια του σχολικού προγράμματος. Στην περίπτωση του μοντέλου της σχολικής τάξης εκπαιδεύονται όλοι οι μαθητές μιας τάξης ή και περισσότερων με σκοπό την κατάκτηση των δεξιοτήτων για την επίλυση της σύγκρουσης και στη συνέχεια να διακριθούν μέσω της διαδικασίας οι μαθητές που θα εκπαιδευτούν περαιτέρω ως διαμεσολαβητές.

Στο τελευταίο μοντέλο, (σύνηθες σε Αμερική και Καναδά), επιλέγονται μαθητές όχι ξεχωριστά και μεμονωμένα από την εκάστοτε σχολική μονάδα αλλά από τον ευρύτερο μαθητικό πληθυσμό ενώ εκπαιδεύονται ανεξαρτήτως σχολικού προγράμματος ακόμη και μετά το σχολείο (Αρτινοπούλου, 2010).

Η ολιστική προσέγγιση παρέχει τη δυνατότητα σε όλο το σχολικό μαθητικό πληθυσμό να λειτουργήσει ως διαμεσολαβητής. Αν και θεωρείται πως μια τέτοιου είδους προσέγγιση ελαττώνει την συχνότητα και τη σοβαρότητα των περιστατικών ωστόσο αποφεύγεται αυτός ο τύπος των προγραμμάτων καθώς απαιτείται χρόνος αλλά και τεράστιο κόστος (Αρτινοπούλου, 2010).

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

2^{ος} Τρόπος Ταξινόμησης

Η ταξινόμηση των Lewy & Maxwell (1989) διακρίνεται στα **προγράμματα διαμεσολάβησης** και στα **προγράμματα curriculum**, τα οποία δρουν προληπτικά αναφορικά με τη βία και διδάσκουν στους μαθητές πώς να βρίσκουν εναλλακτικούς τρόπους επίλυσης συγκρούσεων (Αρτινοπούλου, 2010).

3^{ος} Τρόπος Ταξινόμησης

Η ταξινόμηση του Orotow (1991) στο πλαίσιο των προγραμμάτων της επίλυσης συγκρούσεων και της σχολικής διαμεσολάβησης διακρίνεται σε προσεγγίσεις: α) **Δεξιότητων** - οι μαθητές μαθαίνουν δεξιότητες σε προσωπικό επίπεδο, β) **Ακαδημαϊκού Τύπου** - αφορά την μάθηση γνωστικών και θεωρητικών ιδιοτήτων, γ) **Δομικής Αλλαγής** - με στόχο τη δομική σχολική αλλαγή την εστίαση σε περιβάλλοντα περισσότερο συνεργατικά και ομαδικά (Αρτινοπούλου, 2010).

Επειδή συμμετέχουν ανήλικοι ιδιαίτερη σημασία έχουν οι μέθοδοι με τις οποίες οι μαθητές θα εκπαιδευτούν και θα πρέπει χώρια από το θεωρητικό πλαίσιο να υφίστανται και μέθοδοι που κεντρίζουν την περιέργεια των παιδιών και τους δημιουργούν ενδιαφέρον. Κατ' αυτόν τον τρόπο η εκπαίδευση αυτή θα πρέπει να είναι κυρίως βιωματική όπως η ανταλλαγή ρόλων ομαδικά παιχνίδια και ασκήσεις που ενισχύουν το πνεύμα της ομάδας, την υπομονή, ακρόαση, ενσυναίσθηση, υπομονή και αμεροληψία. Σε όλο αυτό φυσικά συμμετέχουν και εκπαιδευτικοί με ερωτήματα και τοποθετήσεις οι οποίοι θα ενθαρρύνουν τη συμμετοχή των παιδιών, το διάλογο και την έκφραση των συναισθημάτων τους (Αρτινοπούλου, 2010).

6.6 Η Εκπαίδευση των Μαθητών

Η διαμεσολάβηση συνομηλίκων λειτουργεί ως έναν εναλλακτικό τρόπο κατά τον οποίο οι ενήλικες αποδίδουν τιμωρίες και ευθύνες και επιλύουν συγκρούσεις. Με την συγκεκριμένη διαδικασία τα άτομα που εμπλέκονται έρχονται οικειοθελώς σε επαφή με τους συνομηλίκους διαμεσολαβητές και μέσω μιας συγκεκριμένης διαδικασίας αναζητούν τα συγκρουσιακά αίτια, συμφωνούν στην επίλυση του προβλήματος και στη συνέχεια δεσμεύονται να ακολουθήσουν και να τηρήσουν την αμοιβαία συμφωνία. Απαραίτητα στοιχεία της συγκεκριμένης μεθόδου αποτελεί ο διάλογος, η ενσυναίσθηση, η ενεργητική

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

ακρόαση ενώ ταυτόχρονα παρέχει τη δυνατότητα στον μαθητικό πληθυσμό να διαχειριστεί εκτός και εντός σχολείου τις διαφορές και τις συγκρούσεις, να καλλιεργήσει τις σχέσεις σε διαπροσωπικό επίπεδο και να οδηγηθεί στη δημιουργία ενός σχολικού πλαισίου που διακατέχεται από δημοκρατία και ασφάλεια. Επομένως, η σχολική διαμεσολάβηση ωφελεί στην:

- δημιουργία της σχολικής κοινότητας δυνατών σχέσεων αλληλοϋποστήριξης και συνεργασίας,
- ενδυνάμωση των μαθητικών στρατηγικών και δεξιοτήτων ως προς τη διαχείριση συγκρούσεων εντός και εκτός σχολείου,
- απόκτηση αυτοπεποίθησης και αυτογνωσίας και στην κατανόηση των προβλημάτων που απασχολούν τους υπόλοιπους μαθητές,
- ανάπτυξη χρήσιμων επικοινωνιακών εργαλείων που εξυπηρετούν τη μαθησιακή διαδικασία σε ένα δημιουργικό και εποικοδομητικό περιβάλλον (Γρηγοριάδου & Τέλλιου, 2016).

6.7 Τα Βήματα της Προετοιμασίας

Η σχολική κοινότητα χρειάζεται να ακολουθήσει κάποιες προϋποθέσεις προκειμένου να διασφαλιστεί ότι ένα πρόγραμμα διαμεσολάβησης θα ξεκινήσει με στέρεα θεμέλια.

Αρχικά, καλείται να γνωστοποιήσει ότι θέλει να υιοθετήσει τη συγκεκριμένη διαδικασία επίλυσης συγκρούσεων και να καθορίσει τους συντονιστές δηλαδή τους υπεύθυνους εκπαιδευτικούς. Δεύτερο βήμα είναι να οριστούν οι μαθητές που αρχικά θα εκπαιδευτούν και στη συνέχεια θα αναλάβουν να είναι οι διαμεσολαβητές. Τέλος, προτείνεται να κοινοποιηθούν οι κανόνες και οι αρχές στη σχολική κοινότητα καθώς πρόκειται για μια εθελοντική συμφωνία ανάμεσα στα άτομα που εμπλέκονται.

Πρωτόκολλο Ετοιμότητας Σχολείου

Γίνεται καταγραφή από τους υπεύθυνους του προγράμματος για την αναγκαιότητα και την ετοιμότητα να εισαχθεί στο σχολείο το συγκεκριμένο πρόγραμμα καθώς και για τις υποστηρικτικές πηγές και δυνατότητες που προσφέρει. Το Πρωτόκολλο Ετοιμότητας είθισται να περιλαμβάνει τα παρακάτω:

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

- Το σχολείο μας είναι αρωγός διαφορετικών προγραμμάτων και δράσεων που προάγουν την ασφάλεια, το ειρηνικό και δημοκρατικό κλίμα και λειτουργούν προς όφελος της σχολικής μονάδας.
- Εντός του σχολικού πλαισίου συγκρούονται συχνά μαθητές. Οι συγκρούσεις αυτές δεν επιλύονται πολιτισμένα με διάλογο και σεβασμό προσβάλλοντας το ήθος και την αξιοπρέπεια όσων εμπλέκονται.
- Το προσωπικό και η διεύθυνση του σχολείου αντιλαμβάνονται την αναγκαιότητα επίλυσης των διαφορών ειρηνικά και για αυτόν τον λόγο εισάγουν το πρόγραμμα της σχολικής διαμεσολάβησης. Ολόκληρη η σχολική κοινότητα συμμετέχει και συνεργάζεται με σκοπό τη θετική επίδραση στην ειρηνική συνύπαρξη και συνοχή των μαθητών.
- Δημιουργείται μια Επιτροπή Διαμεσολάβησης από εκπροσώπους που περιλαμβάνει το μαθητικό πληθυσμό, τους κηδεμόνες τους καθώς επίσης και άτομα του διδακτικού και διοικητικού προσωπικού στοχεύοντας στο σχεδιασμό, στην παρακολούθηση και στην υλοποίηση του προγράμματος.
- Ορίζεται ως συντονιστής του προγράμματος ο/η καθηγητής/τρια με αναπληρωτή / τρια ο / η
- Η διεύθυνση της σχολικής μονάδας καλείται να διευκολύνει τους συντελεστές, να παρέχει το χώρο και να προμηθεύει υλικά για την επιτυχή διεξαγωγή της διαδικασίας της διαμεσολάβησης (Γρηγοριάδου & Τέλλιου, 2016).

6.8 Επιλέγοντας τους Διαμεσολαβητές

Η επιλογή των μαθητών επιτυγχάνεται με βάση κάποια κριτήρια που είναι αντιπροσωπευτικά ως προς το φύλο, την ηλικία, τη γλώσσα, την εθνικότητα και το κοινωνικό και οικονομικό υπόβαθρο ώστε το σύνολο του μαθητικού πληθυσμού να αποτυπώνεται από την σύνθεση της ομάδας των διαμεσολαβητών. Κάποια κριτήρια για παράδειγμα αποτελούν: η δέσμευση, η επιθυμία παρακολούθησης του προγράμματος και η υπευθυνότητα. Η επιλογή των διαμεσολαβητών επιτυγχάνεται με τρεις τρόπους:

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

- a) ο μαθητής προσφέρεται εθελοντικά δηλαδή αυτο-προτείνεται,
- b) επιλέγεται από συνομηλίκους μέσω ψηφοφορίας,
- c) οι διαμεσολαβητές μαθητές που πληρούν τα κριτήρια επιλέγονται από τους συντονιστές ή τους καθηγητές του προγράμματος.

Υπάρχουν βέβαια και περιπτώσεις συνδυασμού όλων των τρόπων επιλογής των διαμεσολαβητών μαθητών (Γρηγοριάδου & Τέλλιου, 2016).

6.9 Η Κλιμακούμενη Διαδικασία

Η διαδικασία της διαμεσολάβησης «πλάθεται» από τον ίδιο τον διαμεσολαβητή ανάλογα με τον τρόπο διαχείρισης της εκάστοτε περίπτωσης. Η έναρξη της διαδικασίας της διαμεσολάβησης μπορεί να γίνει είτε από το κουτί σχολικής διαμεσολάβησης που βρίσκεται κοντά στο γραφείο των καθηγητών και συλλέγονται αιτήματα είτε με την προτροπή κάποιου φίλου, καθηγητή, γονέα-μέλους της διαμεσολαβητικής ομάδας που θα είναι και καταθέτης του συμβάντος. Σε οποιαδήποτε περίπτωση προκειμένου να εξασφαλιστεί η ισότιμη συμμετοχή και των δύο μελών, θα ορίζονται οι ίδιοι διαμεσολαβητές και για τις δυο εμπλεκόμενες πλευρές (Γρηγοριάδου & Τέλλιου, 2016).

Με βάση της αρχές που αναλύθηκαν ανωτέρω αντιλαμβάνεται κανείς ότι η διαδικασία της διαμεσολάβησης ακολουθεί συγκεκριμένη δομή, βήματα και τεχνικές όπως επίσης ότι βασίζεται στην αδιάλειπτη συνεργασία μεταξύ διαμεσολαβητή και μαθητή (Rigby, 2012, Αρτινοπούλου, 2010). Ειδικότερα, ο εθελοντικός της χαρακτήρας απαιτεί αυξημένες ικανότητες και δεξιότητες όπως και εγρήγορση στο διαμεσολαβητή προκειμένου οι μαθητές να μην εγκαταλείψουν τη διαδικασία. (Rigby, 2012).

Αρχικά, αφού οι διαμεσολαβητές διαβάσουν προσεκτικά τα αιτήματα από το φάκελο της σχολικής διαμεσολάβησης καλούν ξεχωριστά το κάθε μέρος για να πραγματοποιηθεί η συλλογή των πρώτων πληροφοριών και για να ακολουθήσει ενημέρωση των ενδιαφερόμενων μερών για τους όρους και τους κανόνες. Εάν συμφωνούν και τα δύο εμπλεκόμενα μέρη, καθορίζεται η ακριβής ώρα και ημέρα της συνάντησης. Οι διαμεσολαβητές τονίζουν ότι όσα θα ειπωθούν μεταξύ τους είναι εμπιστευτικά ενώ ταυτόχρονα ενθαρρύνουν τον αλληλοσεβασμό και το δημοκρατικό διάλογο δημιουργώντας ένα κλίμα ζεστό και αποδεκτό. Οι συναντήσεις εκτός από την εύρεση λύσης στοχεύουν στη

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

μαθητική ενδυνάμωση, στην καλλιέργεια δεξιοτήτων επικοινωνίας και στη μείωση μιας πιθανής υποτροπής (Τριαντάρη, 2018).

Στην περίπτωση που το περιστατικό εξελιχθεί ενώπιον του διαμεσολαβητή τότε επιδιώκεται από την πλευρά του αποκλιμάκωση της διένεξης με ειρηνικό τρόπο στην ειδική αίθουσα που παρέχεται στο σχολείο για να διεξάγονται οι διαμεσολαβήσεις (Γρηγοριάδου & Τέλλιου, 2016).

Στις συναντήσεις συμπληρώνεται ένα έντυπο και καταγράφεται ο χρόνος, η ημερομηνία και ο αριθμός των συναντήσεων το οποίο μαζί με την Συμφωνία Κοινής Αποδεκτής Λύσης καταχωρείται στο φάκελο διαμεσολάβησης. Μια ιδανική διαδικασία ακολουθεί τα εξής βήματα (Γρηγοριάδου & Τέλλιου, 2016):

1. **Έναρξη της Συνεδρίας** – οι διαμεσολαβητές καλωσορίζουν τους συμμετέχοντες και συστήνονται στα εμπλεκόμενα μέρη.
2. **Παρουσίαση των Αρχών και της Διαδικασίας της Διαμεσολάβησης** - Οι διαμεσολαβητές παρουσιάζουν τους κανόνες και εξηγούν τις αρχές που καλούνται να τηρήσουν κατά τη διάρκεια της διαμεσολάβησης ενώ ταυτόχρονα εξηγούν την όλη διαδικασία. Τονίζουν, επίσης, την αξία της εμπιστευτικότητας - εχεμύθειας και της ειλικρίνειας που καλούνται να αναπτύξουν οι εμπλεκόμενοι καθ' όλη τη διάρκεια της διαμεσολάβησης. Επιπλέον σύμφωνα με την Αρτινοπούλου (2010) τους εξηγεί τις βασικές αρχές με τις οποίες θα διεξαχθεί η διαδικασία και οι βασικές συνιστώσες του αμοιβαίου σεβασμού και της δημοκρατίας που θα πρέπει να χαρακτηρίζουν τη διαδικασία. Είναι πολύ σημαντικό να μην δημιουργηθεί κλίμα επιθετικότητας από αμφότερες τις πλευρές και σε αυτό το σημείο είναι ιδιαίτερα σημαντική, η κατευναστική ως προς τις εντάσεις συμπεριφορά των διαμεσολαβητών (Αρτινοπούλου, 2010).
3. **Έκφραση Απόψεων των Δύο Αντιμέτωπων Πλευρών** - οι αντιμαχόμενοι διηγούνται το ιστορικό της διαφωνίας/σύγκρουσης, έκαστος από τη δική του πλευρά, χωρίς ωστόσο να παρεμβαίνει και να διακόπτει η άλλη πλευρά. Ο ομιλητής καλείται να εκφραστεί ελεύθερα, του δίνεται χώρος και χρόνος ενώ διαμεσολαβητής βοηθά στη μείωση της έντασης. Σύμφωνα με την Αρτινοπούλου (2010) σε αυτήν την διαδικασία και φάση της διαμεσολάβησης είναι σημαντικό να δίνεται η

δυνατότητα συναισθηματικής έκφρασης των μαθητών όπως και εστίασης στα συμφέροντα και στις ανάγκες τους. Όπως είναι λογικό, είναι πολύ πιθανό στα πλαίσια μιας τέτοιας διαδικασίας, ο μαθητής να έρθει σε δύσκολη, άβολη θέση ή και να νιώσει ντροπή για τα όσα συνέβησαν. Συνεπώς, ο χειρισμός τέτοιων περιπτώσεων από το διαμεσολαβητή θα πρέπει να είναι ιδιαίτερα λεπτός. Σε αυτό, πολλές φορές, βοηθά η «γλώσσα του σώματος» όπως κινήσεις ή και ενθαρρυντικές εκφράσεις του διαμεσολαβητή προκειμένου ο μαθητής να συνεχίσει την αφήγησή του και να μην διακοπεί η ροή του λόγου του. Ο διαμεσολαβητής θα πρέπει να επαγρυπνεί στην ουσία για να αντιλαμβάνεται τα συναισθήματα και τη διάθεση των μερών (Αρτινοπούλου, 2010).

4. **Συγκέντρωση Πληροφοριών και Κατανόηση της Κατάστασης** - οι διαμεσολαβητές εκφράζουν διευκρινιστικές ερωτήσεις, προτρέποντας και τις δυο πλευρές να ερμηνεύσουν την αιτία της διένεξης ενώ πριν προχωρήσουν στο επόμενο στάδιο ζητάνε από τους ομιλητές εάν επιθυμούν να προσθέσουν κάτι που θεωρούν πως αξίζει να αναφερθεί και το παρέλειψαν. Στα πλαίσια της αφήγησης και προκειμένου να γίνουν τα πάντα αντιληπτά, ίσως θα χρειαστεί να γίνουν επιμέρους ερωτήσεις από το διαμεσολαβητή στα μέρη. Οι ερωτήσεις διακρίνονται σε ανοιχτές και κλειστές. Οι κλειστές αφορούν άμεσα ειδικά και ορισμένα ζητήματα και ίσως δεν είναι τόσο ωφέλιμες στα πλαίσια μιας σύγκρουσης. Αντίθετα οι ανοιχτές ερωτήσεις βοηθούν τους μαθητές να εκφραστούν ανοιχτά και ελεύθερα πάνω στο θέμα και αν χρειαστεί μετέπειτα να παρασχεθούν διευκρινιστικές λεπτομέρειες (Κωνσταντινίδου, 2013).
5. **Καθορισμός του Προβλήματος** - στη συγκεκριμένη φάση γίνεται αναδιατύπωση από τον διαμεσολαβητή των όσων λέχθηκαν από την κάθε πλευρά και γίνεται προσπάθεια να οδηγηθούν σε κοινό ορισμό και στην ανάδειξη κοινών αιτιών του προβλήματος.
6. **Επικέντρωση σε «Κοινό Έδαφος» και Έκφραση Συναισθημάτων** - οι διαφωνούντες καλούνται να εκδηλώσουν τα συναισθήματά τους αναφορικά με το άλλο πρόσωπο και την κατάσταση. Εδώ ο ρόλος του διαμεσολαβητή κρίνεται απαραίτητος καθώς επιδιώκει να εντοπίσει κοινούς στόχους, κίνητρα ίσως και ανταλλάγματα στην προσπάθειά του να βοηθήσει τα δύο μέρη να εστιάσουν σε

Ανθία Λαφόρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

- κοινά στοιχεία, σε στοιχεία που συμφωνούν, που υπάρχει ταύτιση και που θα οδηγήσουν στην έναρξη της διαπραγμάτευσης τους στη λύση.
7. **Εύρεση Πιθανών Λύσεων** - οι διαπλεκόμενοι προτείνουν πιθανές λύσεις στη διένεξη τους. Στη συνέχεια οι διαμεσολαβητές τους ζητάνε να συζητήσουν τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα της εκάστοτε προτεινόμενης λύσης χωρίς οι ίδιοι να συμμετέχουν, να κρίνουν αλλά να διατηρούν μια ουδέτερη στάση.
 8. **Αξιολόγηση Εναλλακτικών Λύσεων και Επιλογή Τελικής Συμφωνίας** - αφού αξιολογηθούν οι προτεινόμενες λύσεις από τις δυο πλευρές, επιλέγουν ποια δημιουργεί μεγαλύτερη ικανοποίηση και στις δυο εμπλεκόμενες πλευρές. Είθισται να προτείνεται και μια εναλλακτική λύση. Στο συγκεκριμένο στάδιο, οι δυο πλευρές ερωτώνται εάν νιώθουν ικανοποιημένοι και ευχαριστημένοι από τη πορεία της διαμεσολάβησης και αν θέλουν κάτι περισσότερο από τους ίδιους. Με τον τρόπο αυτό βεβαιώνονται ότι η λύση θεωρείται δίκαιη, λογική και ικανοποιητική και από τα δυο μέρη. Η Αρτινοπούλου (2010) επίσης υποστηρίζει ότι είναι σημαντικό αφού τα μέρη κατανοήσουν τις πλευρές όλων και κυρίως εισακουστεί η πλευρά του θύματος, θύτης και θύμα να συμφωνήσουν ποια θα είναι η μέθοδος και ο τρόπος επίλυσης της σύγκρουσης. Σε αυτό το σημείο εισάγεται και η τεχνική του ελέγχου της πραγματικότητας, η οποία συνιστάται στον έλεγχο των επιπτώσεων της όποιας απόφασης στο μέλλον και στις σχέσεις μεταξύ των μερών. Οι λύσεις βέβαια που μπορούν να προταθούν δύνανται να είναι περισσότερες των μία, τεχνική γνωστή ως τεχνική εναλλακτικών λύσεων. Σε αυτή την περίπτωση, τα μέρη θα πρέπει να καταλήξουν σε αυτή που επιθυμούν αφού αξιολογήσουν όλες τις επιμέρους προτάσεις ανάλογα με τα συμφέροντα και την άποψη τους. Σε περίπτωση που συμφωνήσουν στη συγκεκριμένη λύση, συνάπτουν μεταξύ τους συμφωνία, η οποία καταγράφεται εγγράφως (Αρτινοπούλου, 2010).
 9. **Σύνταξη Γραπτής Συμφωνίας** - λίγο πριν λήξει η διαδικασία πραγματοποιείται σύνταξη ενός συμβολαίου συμφωνίας, με βάση το οποίο οι δυο πλευρές δεσμεύονται στην τήρηση των όσων συμφώνησαν για την αποφυγή μιας μελλοντικής διαφωνίας. Το γραπτό αυτό, υπογράφεται από τους συμμετέχοντες (εμπλεκόμενα μέλη και διαμεσολαβητές) ενώ ορίζεται και μια μελλοντική ανατροφοδοτική συνάντηση προκειμένου να διαπιστωθεί εάν τήρησαν τα

Ανθία Λαφόρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

συμφωνηθέντα ή εάν υπήρξε μια νέα διαφωνία ανάμεσα στα δυο μέρη. Η Αρτινοπούλου (2010) επίσης υποστηρίζει ότι η σημασία της έγγραφης καταγραφής της συμφωνίας είναι σημαντική καθώς οι μαθητές μπορούν να ανατρέξουν σε αυτή σε περίπτωση που κάτι τους διαφεύγει. Επίσης, το έγγραφο ενισχύει τη δεσμευτικότητα αυτής της συμφωνίας καθώς έχει έναν πιο επίσημο χαρακτήρα. Στο σημείο αυτό τα μέρη μπορούν να συμφωνήσουν ότι θα επαναλάβουν κάποια συνάντηση ,παρουσία του διαμεσολαβητή, προκειμένου να δουν την εξέλιξη της μεταξύ τους σχέσης εάν όσα καταλαμβάνει η συμφωνία επίλυσης της σύγκρουσης όντως έλαβαν χώρα, ποια ήταν τα αποτελέσματα από αυτή τη συμφωνία όπως και το πώς νιώθουν από αυτή τη συμφωνία (Αρτινοπούλου, 2010).

10. **Κλείσιμο** - ο μαθητής διαμεσολαβητής συγχαίρει και ταυτόχρονα ευχαριστεί τους εμπλεκόμενους ενισχύοντας λεκτικά την προσπάθειά τους, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση και τονίζοντας το απόρρητο και την εχεμύθεια των όσων λέχθηκαν.

6.10 Ο Θεμελιώδης Ρόλος του Διαμεσολαβητή

Όσοι επιθυμούν ή προτάσσονται από τον εκπαιδευτικό συντονιστή να λάβουν το ρόλο του διαμεσολαβητή χαρακτηρίζονται για την ειλικρίνεια και την ακεραιότητα τους στο σχολικό περιβάλλον ενώ ταυτόχρονα υπόσχονται πως θα λειτουργούν ισάξια, ισότιμα και με τον ίδιο τρόπο απέναντι στα εμπλεκόμενα μέρη και στο πλαίσιο της διαμεσολάβησης. Δεξιότητες της ενεργητικής ακρόασης, της ευγένειας και της επικοινωνίας θα καταφέρουν να δημιουργήσουν ένα κλίμα εμπιστοσύνης, σεβασμού και αξιοπιστίας απέναντι στους ομιλητές (Πανούσης, 2009 όπ. αναφ. στο Θάνος, 2009). Συνεπώς, ο διαμεσολαβητής συμπεριφέρεται ουδέτερα, αμερόληπτα, αντικειμενικά και αποστασιοποιημένα από προκαταλήψεις και καταστάσεις σε προσωπικό και συναισθηματικό επίπεδο και αναλαμβάνει να λειτουργεί ως συνήγορος της σχολικής μονάδας και όχι μεμονωμένα για κάθε μαθητή. Λειτουργεί ως συντονιστής της διαδικασίας και επιδιώκει την τήρηση των κανόνων της διαμεσολάβησης (Johnson & Johnson, 1979).

Σύμφωνα με τις Γρηγοριάδου & Τέλλιου (2016) ο διαμεσολαβητής οφείλει:

- Να ακούει προσεκτικά εξασκώντας την ενεργητική ακρόαση που θεωρείται το βασικότερο στοιχείο μιας αποτελεσματικής επικοινωνίας
- Να αποφεύγει τη συμβουλή, την υπόδειξη και την διόρθωση

Ανθία Λαφόρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

- Μέσα από την τεχνική της παράφρασης, της αντανάκλασης, της ανοιχτής ερώτησης, της αναπλαισίωσης αλλά και της σιωπής να κατανοήσει σε μεγαλύτερο βαθμό αλλά και να ενδυναμώσει και τις δυο πλευρές
- Να επιδιώκει με την κάθε πλευρά να οργανώνει ιδιωτικές συνεδρίες προκειμένου να δίνει απαντήσεις στα όσα λέει η άλλη πλευρά
- Να επαναλαμβάνει τα βήματα που αναφέρθηκαν όποτε κρίνεται απαραίτητο ξανά και ξανά.

6.10.1 Ο Διαμεσολαβητής Συνομηλίκων ως Ενεργός Ακροατής

Η ενεργητική ακρόαση χαρακτηρίζει έναν καλό ακροατή και είναι μια επικοινωνιακή δεξιότητα που στοχεύει στη δημιουργία ενός κλίματος εμπιστοσύνης και βοηθά στην αποτελεσματικότερη κατανόηση του ομιλητή (Διαμαντίδου, 2014).

Η ενεργητική ακρόαση, ειδικά στις μέρες μας, παίζει σπουδαίο ρόλο καθώς ακούς και ανταποκρίνεσαι δείχνοντας κατανόηση στις απαιτήσεις και προσδοκίες των άλλων, αποφεύγοντας εντάσεις και συγκρούσεις και διευθετώντας θέματα και προβλήματα που δημιουργούνται μέσα σε έναν οργανισμό σαν αυτό του σχολείου (Κουτής, 2018). Όταν πραγματοποιείται μια συνομιλία μεταξύ ανθρώπων, τα άτομα συνήθως σκέφτονται κάτι άλλο, αποσπάται τη προσοχή τους και δεν δίνουν ιδιαίτερη βαρύτητα στα όσα λέει ο ένας στον άλλον. Όταν δεν συγκρούονται, δεν προσέχουν και επιδιώκουν στην εύρεση κάποιας απάντησης, εστιάζοντας στα όσα έχουν ειπωθεί στο παρελθόν από την άλλη πλευρά προσπαθώντας να βγουν νικητές στη μάχη των επιχειρημάτων με αποτέλεσμα να δημιουργείται ένταση και να σταματάει η επικοινωνία χωρίς να δίνεται κάποια λύση (Γρηγοριάδου & Τέλλιου, 2016).

Συνεπώς, η ενεργητική ακρόαση προάγει την αμοιβαία κατανόηση με δομημένο τρόπο καθώς ο διαμεσολαβητής συνομηλίκων προτρέπει τα εμπλεκόμενα μέρη να επικοινωνήσουν ανοιχτά και να μιλήσουν μεταξύ τους εποικοδομητικά εκφράζοντας ελεύθερα τα όσα τους απασχολούν. Ο διαμεσολαβητής δείχνει ενδιαφέρον στους προβληματισμούς των ομιλητών και ακούει προσεκτικά χωρίς να διακόπτει (Τριαντάρη, 2018).

Ο διαμεσολαβητής, όπως έχει ήδη ειπωθεί, καλείται να παραμείνει αμέτοχος και ανέκφραστος ακόμα και όταν ακούει σκέψεις με τις οποίες διαφωνεί ή αντιλήψεις που δεν

Ανθία Λαφόρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

συμφωνούν με τις δικές του. Μάλιστα, για να κατανοήσει τα αίτια του ζητήματος που το δημιούργησαν, τις ανησυχίες και τα συναισθήματα των δύο αντικρουόμενων μελών θέτει ερωτήσεις ανοιχτού τύπου που απαιτούν αναλυτική απάντηση (Τριαντάρη, 2018).

Επιπλέον, αντί να επαναληφθεί το τι συνέβη από την πλευρά των διαμεσολαβητών συνομηλίκων μπορεί να ακολουθήσει την τεχνική της αναπλαισίωσης ή επαναδιατύπωσης των όσων συναισθηματικά λέχθηκαν από τον ομιλητή. Τίθενται ακόμη και διευκρινιστικές ερωτήσεις όταν ο διαμεσολαβητής δεν έχει αντιληφθεί κάποιο μέρος της συζήτησης από τον ομιλητή (Τριαντάρη, 2018).

6.11 Βασικές Δεξιότητες και Τεχνικές

Παρακάτω αναφέρονται κάποιες ικανότητες που καλείται να κατέχει ο διαμεσολαβητής προκειμένου να στεφθεί ο ρόλος του με επιτυχία:

- Αντανακλά και να συνοψίζει τα συναισθήματα των δυο πλευρών δηλαδή πραγματοποιείται σύνοψη από το διαμεσολαβητή των συναισθημάτων τα οποία οι μαθητές αναφέρουν ότι ένιωσαν λόγω της σύγκρουσης η οποία δημιουργήθηκε (Στάμος, 2006).
- ακούει πραγματικά και να παραφράζει. Η τεχνική της παράφρασης έγκειται στην επανάληψη από τον ίδιο τον διαμεσολαβητή των όσων ειπώθηκαν και έχει ως σκοπό αρχικά το να καταλάβουν και οι δύο εμπλεκόμενοι μαθητές τι ισχυρίζεται και εκφράζει ο καθένας. Επίσης η παράφραση βοηθάει και τον ίδιο το μαθητή να αντιληφθεί αν εξέφρασε ορθά όσα του συνέβησαν. Συνεπώς λειτουργεί και ως μια διορθωτική μέθοδος σε τυχόν νοηματικές παρεξηγήσεις και ως μια περίληψη. Σε περίπτωση που οι μαθητές διαπιστώσουν ότι υπάρχουν «κενά σημεία» μπορούν να προβούν σε επιμέρους προσθέσεις και επισημάνσεις. Η παράφραση δεν πρέπει να είναι επικριτική, ούτε να εισάγει ερμηνείες των δικών μας σκέψεων ή να παπαγαλίζει αυτό που ειπώθηκε. Η παράφραση μπορεί να χρησιμοποιηθεί για:
 - Να δείξουμε ότι ακούμε προσεκτικά,
 - Να ελέγξουμε αν καταλάβαμε με ακρίβεια αυτό που ειπώθηκε...αυτό βοηθάει να αποφύγουμε την κακή επικοινωνία και τις λανθασμένες υποθέσεις που αν υπάρχουν με το τρόπο αυτό διορθώνονται,

Ανθία Λαφόρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

- Να δείξουμε ότι αναγνωρίζουμε, αντιλαμβανόμαστε και αποδεχόμαστε τις σκέψεις του ομιλούντος χωρίς να κρίνουμε ότι ακούσαμε,
 - Να μας βοηθήσει να θυμηθούμε αυτά που ειπώθηκαν,
 - Να δώσει την δυνατότητα στον ομιλούντα να ακούσει το μήνυμά του πιο καθαρά (Κυριακίδης, 2014-2020).
- θέτει τις κατάλληλες ερωτήσεις
- να δείχνει από την έναρξη της διαδικασίας ότι είναι πρόθυμος να συντονίσει και να βοηθήσει τη διαδικασία ενώ ταυτόχρονα είναι αυτός που οριοθετεί τον τόνο και θέτει το ύφος της συνάντησης.
- χρησιμοποιεί ενθαρρυντικές εκφράσεις. Οι σύντομες μη λεκτικές και λεκτικές ενθαρρύνσεις του διαμεσολαβητή εκδηλώνουν το ενδιαφέρον του και ενθαρρύνουν τους ομιλητές να μην σταματούν να εκφράζονται και να παρέχουν επιπλέον εξηγήσεις για όσα τους απασχολούν (Παπακίτσος, 2019).
- εμπνέει στα μέρη κλίμα εμπιστοσύνης και εχεμύθειας. Ένας έμπειρος διαμεσολαβητής καλείται να χτίζει σχέσεις ασφάλειας, βεβαιότητας και εμπιστοσύνης με τα εμπλεκόμενα μέλη προκειμένου η διαδικασία να έχει αποτελεσματική έκβαση. Ο διαμεσολαβητής δεσμεύεται να τηρήσει ότι γράφεται και λέγεται εμπιστευτικά για να οδηγήσει τους μαθητές στην εύρεση κοινής λύσης (Γραβιά, 2014).
- Αξίζει, ωστόσο, να σημειωθεί πως οι εν λόγω πληροφορίες ενδέχεται να μην παραμένουν εμπιστευτικές από τις περιπτώσεις που εξαιρεί η πολιτική του σχολείου και για αυτό είναι σημαντικό να αναφέρεται αλλά και τα καταγράφεται η αρχή της εχεμύθειας και οι όποιες εξαιρέσεις της (Γρηγοριάδου & Τέλλιου, 2016).
- χρησιμοποιεί την θετική αναπλαισίωση. Ο διαμεσολαβητής επιβεβαιώνει μέσω ανατροφοδότησης ότι ειπώθηκε και εντάσσει την κατάσταση σε ένα θετικό πλαίσιο. Η τεχνική αυτή, η οποία ονομάζεται θετική αναπλαισίωση, εστιάζει στα θετικά σημεία της διαδικασίας που μπορεί να προήλθαν κατά τη διάρκεια της συζήτησης. Ο διαμεσολαβητής συνεπώς εμπυγχώνει τα μέρη και αισιοδοξεί ότι τελικά η λύση στο μεταξύ τους πρόβλημα είναι πολύ πιθανή.
- αντιλαμβάνεται τα ζητήματα και τις παραπλανήσεις που αιωρούνται. Οι διαμεσολαβητές είναι σημαντικό να λαμβάνουν υπόψιν τους την μη λεκτική

επικοινωνία, η οποία εκφράζεται στο μεγαλύτερο ποσοστό της ασυνείδητα, είναι αναπόσπαστα δεμένη με την λεκτική και επηρεάζει την διαδικασία της ανθρώπινης αλληλεπίδρασης αποκαλύπτοντας συναισθήματα παρά γεγονότα αυτά καθαυτά (Kafetsios & Campbell, 2009).

- χρησιμοποιεί τη σιωπή. Οποιαδήποτε συμπεριφορά στη διαπροσωπική σχέση των ανθρώπων ακόμη και η σιωπή αποτελεί ένα μήνυμα για τον άλλον (Παπαδάκη & Μιχαηλίδη, 1995). Ένα μη λεκτικό μήνυμα σαν αυτό της σιωπής και της παύσης συμβάλλει στην εξέλιξη της διαμεσολάβησης, λειτουργεί αποτελεσματικά καθώς οδηγεί τις δυο αντιμαχόμενες πλευρές να νιώσουν αποδοχή.
- ενθαρρύνει και τις δυο πλευρές να ανοιχτούν. Ο διαμεσολαβητής επιδιώκει να κάνει και τις δυο πλευρές να εκφραστούν ελεύθερα,
- λαμβάνει διαφορετικές οπτικές. Οι διαμεσολαβητές αναγνωρίζουν ότι υπάρχουν διαφορετικές εκδοχές σε περιπτώσεις διαμαχών και συγκρούσεων και προτρέπουν τα μέρη να παρέχουν λύσεις ώστε να καταλήξουν στην αποκλιμάκωση της κατάστασης και στην εύρεση μιας κοινής αποδεκτής λύσης.
- προάγει τη συνεργασία. Η επίλυση της διαφωνίας ανάμεσα στους εμπλεκόμενους είναι δική τους ευθύνη καθώς ο διαμεσολαβητής συντονίζει τη διαδικασία και δεν παρέχει τη λύση στο πρόβλημα
- μιλά με ειλικρίνεια και σαφήνεια για να αποφεύγεται οποιαδήποτε παρεξήγηση ή λανθασμένη κατανόηση
- βρίσκει τα δικά του κουμπιά. Ο διαμεσολαβητής καλείται να έρθει αντιμέτωπος και με τα δικά του συναισθήματα και να διατηρήσει ταυτόχρονα και την ιδιαιτερότητά του. Γι' αυτό είναι σημαντικό να γνωρίζει τις προκαταλήψεις του σε προσωπικό επίπεδο και να μην επιτρέπει την διαστρέβλωση των αντιλήψεων του (Γρηγοριάδου & Τέλλιου, 2016).

6.11.1 Ενσυναίσθηση

Σύμφωνα με τον Rogers (1959), ενσυναίσθηση είναι η αντιληπτική ικανότητα του ανθρώπου να εισέρχεται στο εσωτερικό πλαίσιο ενός άλλου ανθρώπου και να το βιώνει σαν να ήταν εκείνος. Η Ενσυναίσθηση αποτελεί τη βασική ικανότητα του διαμεσολαβητή να

Ανθία Λαφόρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

ακούει, να μπαίνει στον ιδιωτικό κόσμο του άλλου, χωρίς να λαμβάνει υπόψιν του τις προσωπικές κριτικές και απόψεις του (Rogers, 1992).

Η ανάπτυξη της ενσυναίσθησης πραγματοποιείται σε πολύ μικρή ηλικία καθώς το παιδί είναι δυνατόν να αντιλαμβάνεται μία ευρεία κλίμακα συναισθημάτων και να προβαίνει στην συναισθηματική αξιολόγηση του προσώπου που έχει απέναντί του. Τα παιδιά αυτά που χαρακτηρίζονται από υψηλό επίπεδο ενσυναίσθησης, μπορούν και αντιλαμβάνονται τα ίδια τα συναισθήματα τους και αυτό σε μελλοντικό επίπεδο βοηθάει στην έκφραση των συναισθημάτων τους, στην άμεση και άριστη επικοινωνία, στην ενεργή συμμετοχή στην τάξη και στην ελάχιστη πιθανότητα εμπλοκής σε καταστάσεις λύπης, εκφοβισμού και οργής (Γεωργιτσανάκου & Χαριτάκη, 2019).

Για να στεφθεί με επιτυχία η διδασκαλία της ενσυναίσθησης στο σχολικό πλαίσιο, ο εκπαιδευτικός καλείται να διδάξει τι ακριβώς είναι η ενσυναίσθηση, γιατί θεωρείται απαραίτητη και σημαντική και να καθοδηγήσει τα παιδιά να αναζητούν και να επιδιώκουν την συνεργασία σε συνεχή βάση. Ο ανταγωνισμός μεταξύ των συμμαθητών και η προκατάληψη πρέπει να σταματήσουν και να καλλιεργηθούν αξίες ευημερίας, προόδου και αμοιβαίου σεβασμού.

6.12 Ο Συντονιστής Εκπαιδευτικός και ο Ρόλος του

Ο συντονιστής ενός προγράμματος διαμεσολάβησης καλείται να ενδιαφέρεται έντονα, να χαρακτηρίζεται από ισχυρή θέληση και να διαθέτει χρόνο προκειμένου να βρεθεί ένας ειρηνικός τρόπος επίλυσης διαφορών και να χαρακτηριστεί το πρόγραμμα επιτυχές.

Μια ομάδα εκπαιδευτών αναφορικά με την επίλυση συγκρούσεων και σε ζητήματα διδασκαλίας θεωρείται σημαντική καθώς η διαδικασία προχωρά παραγωγικά και με ασφάλεια ενώ οι μαθητές προκειμένου να χρησιμοποιήσουν τις διδαχθείσες έννοιες και τις δεξιότητες αναζητούν βοήθεια και υποστήριξη. Επομένως, η εκπαιδευτική ομάδα έχει τη δυνατότητα της αλληλοσυμπλήρωσης, της μείωσης ευθυνών σε ατομικό επίπεδο και της δυνατότητας διαμοιρασμού των στόχων και προσδοκιών του προγράμματος μέσω της εξάσκησης πρακτικών και δραστηριοτήτων ενώ πριν τη λήξη της εκπαιδευτικής πορείας μπορούν πέρα από την αλληλοϋποστήριξη να παρέχουν μεταξύ τους ανατροφοδότηση (Γρηγοριάδου & Τέλλιου, 2016).

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

Αναφορικά με τα προσωπικά χαρακτηριστικά οι διαμεσολαβητές καλούνται να είναι ευέλικτοι και να προσαρμόζονται σε οποιαδήποτε αλλαγή, να αμφισβητούν οτιδήποτε θεωρούσαν δεδομένο, να διαθέτουν ευαισθησία για να μπορούν να παρατηρούν συμπεριφορές και να σέβονται αυτούς τους συνεκπαιδευτές που έχουν εκπαιδευτεί διαφορετικά, που έχουν διαφορετικές απόψεις όμως δεν παύουν να αποτελούν μέλη της ομάδας. Ως προς τα προσόντα, ο εκπαιδευτικός καλείται να εξασκεί τις ιδιότητες που θα διδαχθεί και να είναι άριστος γνώστης της χρήσης των εννοιών του προγράμματος ώστε να καθοδηγήσει και να διευκολύνει τους μαθητές εκδηλώνοντας με κάθε τρόπο την επιθυμία του να βοηθήσει (Γρηγοριάδου & Τέλλιου, 2016).

Παρακάτω παρατίθενται συγκεκριμένες αρμοδιότητες του συντονιστή/τριας:

- ❖ Ενθαρρύνει τους μαθητές για συμμετοχή στη διαδικασία διαμεσολάβησης
- ❖ Επιλέγει τους σχολικούς διαμεσολαβητές
- ❖ Συμμετέχει σε εκπαιδευτικές μαθητικές συνεδρίες και ενδιαφέρεται για εξωτερικούς εκπαιδευτές /τριες
- ❖ Συνθέτει τη λίστα των διαμεσολαβητών ώστε το πρόγραμμα να λειτουργεί αποτελεσματικά
- ❖ Αξιολογεί τις περιπτώσεις που είναι κατάλληλες για να υπαχθούν στη διαδικασία διαμεσολάβησης
- ❖ Κανονίζει τις συναντήσεις μεταξύ μαθητών/τριών και διαμεσολαβητών συστηματικά ώστε να κρατά επαφή η ομάδα, ενισχύει τις προσπάθειες τους και επιβλέπει την βελτίωση κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσης τους
- ❖ Παρατηρεί τους διαμεσολαβητές μαθητές/τριες στις πρώτες συνεδρίες τους προκειμένου να είναι σίγουρος ότι έχουν την ικανότητα να υποστηρίξουν τη διαδικασία
- ❖ Βοηθά τους διαμεσολαβητές μαθητές/τριες, όταν συναντούν εμπόδια στη πορεία της διαμεσολάβησης (μόνο όταν είναι απολύτως αναγκαίο)
- ❖ Μετά από κάθε διαμεσολάβηση λαμβάνει αναφορές από τους διαμεσολαβητές
- ❖ Διαχειρίζεται το αρχείο με τις διαμεσολαβήσεις που έχουν διεξαχθεί
- ❖ Διατηρεί επικοινωνία με τη σχολική διοίκηση για την εξέλιξη του προγράμματος
- ❖ Εκπροσωπεί το πρόγραμμα στο σχολείο και στην ευρύτερη σχολική κοινότητα (Γρηγοριάδου & Τέλλιου, 2016:13).

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

6.13 Σύνοψη

Η σχολική διαμεσολάβηση για να θεωρηθεί αποτελεσματική, επιβάλλεται οι διαμεσολαβητές μαθητές να ενημερωθούν και να εκπαιδευτούν εξ ολοκλήρου καθώς επίσης να διακατέχονται από σιγουριά και να είναι ικανοί για το συγκεκριμένο ρόλο που αναλαμβάνουν. Δόθηκε, επίσης, ιδιαίτερη έμφαση στα χαρακτηριστικά γνώσματα των διαμεσολαβητών και στην κλιμακούμενη διαδικασία της σχολικής ειρηνικής διαμεσολάβησης κατά την οποία οι μαθητές έχουν τη δυνατότητα να ενεργήσουν αυτόνομα για την επίλυση των συγκρούσεων, συμμετέχοντας εθελοντικά και διατηρώντας την εμπιστευτικότητα σε όσα λέγονται και γράφονται κατά τη διάρκεια της διαμεσολάβησης. Ο διαμεσολαβητής μαθητής, από την δική του πλευρά, καλείται να είναι ενεργός ακροατής και να χρησιμοποιεί καταλλήλως τις επικοινωνιακές του ικανότητες για να στεφθεί με επιτυχία το έργο του. Τέλος, σημαντική παρουσία αποτελεί και ως συντονιστής εκπαιδευτικός, ο οποίος προτρέπει τους μαθητές να ασχοληθούν με το πρόγραμμα της διαμεσολάβησης, προβαίνει στην επιλογή των σχολικών διαμεσολαβητών και συμμετέχει στις μαθητικές εκπαιδευτικές συναντήσεις.

Ακολούθως, το έβδομο κεφάλαιο, αναφέρεται στον καθοριστικό ρόλο του εκπαιδευτικού υλικού στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση δίνοντας ιδιαίτερη βαρύτητα στα βασικά χαρακτηριστικά που πρέπει να το διέπουν και στις αρχές του.

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

Κεφάλαιο 7^ο: Σχεδιασμός και Δημιουργία Ε.Υ.

7.1 Εισαγωγή

Στον τομέα της εκπαίδευσης η παρουσία των νέων τεχνολογιών αποτελεί ένα περιβάλλον που συνεχώς εξελίσσεται και αναπτύσσεται. Η ενίσχυση και η ενδυνάμωση της αλληλεπίδρασης εκπαιδευόμενου, εκπαιδευτή, εκπαιδευτικού υλικού και μαθησιακών εργαλείων επιτυγχάνεται μέσω της χρήσης σύγχρονων εργαλείων και την δημιουργία ενός περιβάλλοντος Προηγμένων Μαθησιακών Τεχνολογιών. Ένα τέτοιο περιβάλλον μάθησης στον χώρο του Διαδικτύου, προσφέρει στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση νέες προοπτικές (Μικροπούλος, 2000). Στην συγκεκριμένη ενότητα παρουσιάζονται τα βασικά στοιχεία που διέπουν ένα εκπαιδευτικό υλικό. Τα συγκεκριμένα στοιχεία καθόρισαν και τον σχεδιασμό του διαδραστικού υλικού της επιμόρφωσης.

7.2 ΕξΑΕ και Ο Ρόλος του Εκπαιδευτικού Υλικού

Το εκπαιδευτικό υλικό στην ΕξΑΕ είναι πολύ σημαντικό και σίγουρα κομβικό καθώς παίζει καθοριστικό ρόλο και προκαλεί το ενδιαφέρον του εκπαιδευόμενου και την ενεργή συμμετοχή του. Η Μena (1992) προτάσσει ένα αμφίδρομο και αλληλεπιδραστικό εκπαιδευτικό υλικό ενώ ταυτόχρονα προάγεται ο αναστοχασμός, η ανταλλαγή απόψεων και η συζήτηση με την επεξεργασία και την αξιολόγηση των δεδομένων.

Το διδακτικό υλικό της εκπαίδευσης από απόσταση μπορεί να καταταχθεί σε κείμενα, οπτικοακουστικά μέσα και στην άμεση χρήση των ΤΠΕ. Με τον τρόπο αυτό, ο μαθητής οδηγείται στην μάθηση με την παρουσία διαφορετικών πηγών και ασκήσεων κάνοντας την φυσική παρουσία του επιμορφωτή μη απαραίτητη (Rowntree, 1994).

Ο Holmberg (1995) τονίζει πως το εκπαιδευτικό υλικό πρέπει να διέπεται από κάποιες αρχές για να επιτευχθεί ο κατάλληλος σχεδιασμός. Συγκεκριμένα προτείνεται:

- το γνωστικό αντικείμενο να παρουσιάζεται απλά και κατανοητά,
- να παρέχονται ξεκάθαρες οδηγίες στο τι καλείται να κάνει ο σπουδαστής,
- να ανταλλάσσονται απόψεις με σκοπό να αξιολογηθεί η μάθησή του επιμορφούμενου,

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

- να εμπλέκεται συναισθηματικά και να προσεγγίζετε φιλικά ως σπουδαστής.

Όπως ήδη έχει ειπωθεί, καθοριστικό ρόλο αποτελεί το εκπαιδευτικό υλικό σε ένα εκπαιδευτικό σχήμα εξ αποστάσεως εκπαίδευσης καθώς κατευθύνει τον εκπαιδευόμενο, του δίνει την δυνατότητα να αξιολογεί την πρόοδο του, παρέχει επεξηγήσεις σε σημεία που θεωρούνται δυσνόητα, τον παροτρύνει να συνεχίσει την προσπάθεια του, δίνοντας του ταυτόχρονα την ευκαιρία επιλογής του πού, πότε και πώς θα μελετήσει. Η εκπαίδευση από απόσταση βασίζεται στον τρόπο αλληλεπίδρασης μεταξύ του διδάσκοντα, του διδασκόμενου και του εκπαιδευτικού υλικού και όχι κατά αποκλειστικότητα στο δυαδικό μοντέλο που συμπεριλαμβάνει τον επιμορφωτή και τον επιμορφούμενο (Λιοναράκης, 2001).

Σε ένα πρόγραμμα ΕξΑΕ η διδασκαλία επιτυγχάνεται με την παρουσία του διαδραστικού υλικού εκπαίδευσης το οποίο είναι το θεμέλιο της όλης πορείας και στοχεύει να οδηγήσει τον εκπαιδευόμενο σε μία «ευρηματική πορεία μάθησης» (Λιοναράκης, 2001).

Το Ε.Υ. στην εκπαίδευση από απόσταση είναι ένα μαθητικό εργαλείο που παρέχει τη δυνατότητα στον μαθητή να αυτό-μορφώνεται. Ο σωστός σχεδιασμός του εκπαιδευτικού υλικού καθοδηγεί τον σπουδαστή, τον υποστηρίζει, τον ανατροφοδοτεί, τον αυτοαξιολογεί, προκαλεί την ενεργό εμπλοκή του και δημιουργεί ένα συναίσθημα εμπύχωσης και ενθάρρυνσης να συνεχίσει το ταξίδι της μάθησης επιλέγοντας ο ίδιος το πότε, το πού και το πώς θα μελετήσει (Κόκκος, 2005).

Σύμφωνα με τον Μουζάκη (2006) ένα ολοκληρωμένο εκπαιδευτικό υλικό αποτελείται από έναν αναλυτικό οδηγό σπουδών, την καταγραφή της βιβλιογραφίας, από φακέλους που καταχωρούνται οι εργασίες και οι ασκήσεις και από το τεχνολογικό και οπτικοακουστικό μέσο χωρίς να δίνεται αποκλειστική βαρύτητα στο διδακτικό υλικό και ταυτόχρονα στα δοκίμια που το υποστηρίζουν.

Επιπλέον, η αυτονομία, ο έλεγχος, η πρόσβαση και η αλληλεπίδραση αποτελούν τους σημαντικότερους παράγοντες που σχετίζονται με τον σχεδιασμό της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης του εκπαιδευτικού υλικού. Παράγοντες που αποτελούν τα θεμέλια της εκπαίδευσης από απόσταση (Γκίοςος, 2007). Η προσέγγιση της Μανούσου (2008) είναι επίσης ενδιαφέρουσα καθώς τονίζει πως ο λόγος δημιουργίας του εκπαιδευτικού υλικού

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

αποτελεί τον εναρκτήριο πυλώνα και ακολουθούν το στυλ της μάθησης, η παροχή γνώσεων και δεξιοτήτων και τα χαρακτηριστικά σε προσωπικό επίπεδο ενώ σύμφωνα με τους Χουλιάρη, Λιοναράκης, Σπανάκη (2016) εξίσου σημαντική θεωρείται και η σχέση εκπαιδευτικού υλικού και εκπαιδευόμενου.

Η ΕξΑΕ επιδρά σε μεγάλο βαθμό στην λειτουργία της συμβατικής εκπαίδευσης και αυτό που αξίζει να διαφοροποιηθεί είναι να διαχωριστεί η διαδικασία ως πράξη από την μαθησιακή διαδικασία αντικαθιστώντας με τεχνητό τρόπο την σχέση αλληλεπίδρασης που γεφυρώνεται ανάμεσα στον επιμορφωτή και τον επιμορφούμενο. Στην μαθησιακή διαδικασία το υλικό αποτελεί τον πυλώνα και πρέπει να παρέχει στοιχεία που επιτρέπουν την διαπροσωπική επικοινωνία μεταξύ των συμμετεχόντων (Σφακιωτάκη, 2020).

7.3 ΕξΑΕ και οι Αρχές Σχεδιασμού Διαδραστικού Εκπαιδευτικού Υλικού

Οι βασικές αρχές της πολυμεσικής μάθησης για τον σχεδιασμό και την ανάπτυξη ενός εκπαιδευτικού διαδραστικού υλικού σύμφωνα με τον Mayer (2001) είναι δώδεκα και είναι η αρχή της:

- **Πολυμεσικότητας:** η πληροφορία παρουσιάζεται με λέξεις και εικόνες ταυτόχρονα που είναι συμβατές μεταξύ τους
- **Χωρικής Συνάφειας:** το κείμενο εμφανίζεται κοντά στην εικόνα που αναφέρεται
- **Χρονικής Συνάφειας:** γίνεται ταυτόχρονη παρουσίαση λέξεων και εικόνων
- **Συνοχής:** απουσιάζουν περιττές λεκτικές και οπτικές πληροφορίες
- **Τροπικότητας:** προτιμάται η αφήγηση από την καταγραφή γραπτών κειμένων
- **Πλεονασμού:** η παρουσίαση πραγματοποιείται μόνο με αφήγηση και γραφικά
- **Προσωποποίησης:** δημιουργείται ένα φιλικό ύφος μέσω της χρήσης φιλικής γλώσσας, δεύτερου προσώπου και αφήγησης
- **Κατάτμησης:** οι πληροφορίες παρουσιάζονται σύντομα και αποφεύγονται μακροσκελείς αφηγήσεις
- **Σηματοδότησης:** παρέχονται νύξεις που οδηγούν τον μαθητή στην αμεσότερη επεξεργασία πληροφοριών
- **Προπαίδευσης:** για να αποκτηθούν οι απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες
- **Φωνής:** για να επιτευχθεί μια φιλική και ευγενική αφήγηση

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

- **Εικόνας:** η ύπαρξη εικόνας του αφηγητή δεν βοηθάει τους εκπαιδευόμενους.

Επίσης, έχουν αναφερθεί επτά βασικές αρχές από τους Αναστασιάδη, Σπαντιδάκη και Χατζηδάκη (2014) της πολυμεσικής μάθησης και είναι οι εξής:

- **Πολυμεσική Αρχή:** η μεταφορά, η επεξεργασία και η διατήρηση της πληροφορίας επιτυγχάνεται σε μεγαλύτερο βαθμό αν υπάρχει εμπλοκή εικόνων και λέξεων στο εκπαιδευτικό περιβάλλον.
- **Αρχή της Προσαρμοστικότητας:** Τα δεδομένα στο εκπαιδευτικό περιβάλλον αναπτύσσονται με εικόνες, αφηγήσεις, γραφικά και ήχους. Η εμπέδωση των πληροφοριών πραγματοποιείται ευκολότερα καθώς η αρχή αυτή οδηγεί στην ταυτόχρονη ενεργοποίηση της ακουστικής και οπτικής διόδου.
- **Αρχή Πλεονασμού:** προτείνεται να αποφεύγεται η χρήση πλεονάζουσων, σύνθετων και πολύπλοκων πληροφοριών που εμποδίζουν τον εκπαιδευόμενο να εμπεδώσει τις πληροφορίες.
- **Αρχή της Συνοχής:** η δόμηση του περιβάλλοντος μάθησης στηρίχθηκε στην παράθεση των απαραίτητων πληροφοριών χωρίς να χρησιμοποιηθούν επιπλέον εικόνες, ήχοι και κείμενα.
- **Αρχή της Σηματοδότησης:** στο εκπαιδευτικό μέσο δημιουργήθηκαν κατάλληλες «νύξεις» οι οποίες βοηθάνε τον εκπαιδευόμενο να εστιάσει την προσοχή του στις ουσιαστικές πληροφορίες.
- **Αρχή της Συνάφειας:** πραγματοποιείται συγχρόνως στο εκπαιδευτικό υλικό χωρική και χρονική παρουσίαση των πληροφοριών. Η χρήση εικόνων και αφήγησης παρέχουν την δυνατότητα στον εκπαιδευόμενο να επεξεργαστεί τις αντίστοιχες πληροφορίες.
- **Αρχή της Κατάτμησης:** οι πληροφορίες παρουσιάζονται τμηματικά, σύντομα και στοχευμένα. Το Ε.Υ. είναι χωρισμένο σε «μπουκίτσες» συμβάλλοντας στο να αποθηκεύσουν και να διατηρήσουν οι εκπαιδευόμενοι την πληροφορία καλύτερα και αποτελεσματικά.

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

7.4 Χρήση Εργαλείων Εκπαιδευτικού Υλικού

- Active Presenter
- Google Forms
- H5P
- Movie Maker
- Πλατφόρμα Camilo
- Padlet
- Pixton
- Presenter Media
- Veed.io

7.5 Υλοποιώντας το Εκπαιδευτικό Υλικό

Η δημιουργία του εκπαιδευτικού υλικού βασίστηκε στην επιμόρφωση των εκπαιδευτικών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης για την σχολική ειρηνική διαμεσολάβηση και βασίστηκε στα θεμελιώδη στοιχεία της πολυμεσικότητας. Σκοπός του διαδραστικού υλικού ήταν η επιμόρφωση των καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στην σχολική ειρηνική διαμεσολάβηση. Πρόκειται για ένα πρόγραμμα που εμπεριέχει τα στοιχεία της εκπαίδευσης ενηλίκων στην ασύγχρονη εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Οι συμμετέχοντες καλούνται να μελετήσουν και στην συνέχεια να αξιολογήσουν το πρόγραμμα για να διερευνηθούν οι απόψεις τους αναφορικά με το συγκεκριμένο πρόγραμμα.

Το εκπαιδευτικό υλικό παρουσιάστηκε στην πλατφόρμα **Chamilo** και οι διδακτικές ενότητες δημιουργήθηκαν με το εργαλείο **H5P**.

7.5.1 Η Διάρθρωση της πλατφόρμας Camilo

Παρακάτω καταγράφονται στιγμιότυπα του διαδραστικού υλικού της επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών. Η πλατφόρμα Camilo αποτελεί μέρος των Learning Management Systems (LMS) – Διαδικτυακών Συστημάτων Διαχείρισης Μάθησης και διδασκαλίας(ΣΔΜΔ). Επιπλέον, στην πλατφόρμα γίνεται παράθεση από τεχνολογίες πληροφοριών και επικοινωνιών (ΤΠΕ) σκοπεύοντας στο να δημιουργηθεί και να διαχειριστεί κάποιος εκπαιδευτικό υλικό με πρόσβαση στο διαδίκτυο.

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

Το H5P (HTML5 Package) αποτελεί ένα ανοικτού κώδικα εργαλείο και δίνει την ευκαιρία δημιουργίας και διαμοιρασμού διαδραστικού περιεχομένου σε HTML5 ενσωματώνοντας ταυτόχρονα τα πακέτα που έχουν δημιουργηθεί στον ιστότοπο.

Αρχικά, στη βασική οθόνη του Chamilo συναντάμε το εισαγωγικό βίντεο που παρουσιάζει το αντικείμενο της επιμόρφωσης και τις τρεις διδακτικές ενότητες ασύγχρονης εκπαίδευσης που συναντά ο εκπαιδευόμενος στο υλικό. Ο επιμορφούμενος εκπαιδευτικός δύναται να μελετήσει τις ενότητες όσες φορές επιθυμεί, στον δικό του ρυθμό, χρόνο και χώρο.

Εικόνα 1: Εισαγωγικό βίντεο

Επιπρόσθετα, στην ίδια οθόνη παρατίθεται ακόμη ένα βίντεο που παρουσιάζει τον τρόπο που οι επιμορφούμενοι μπορούν να μελετήσουν και να χρησιμοποιήσουν την πλατφόρμα.

Πραγματοποιείται μία γρήγορη αναφορά στο «ταξίδι» που θα ακολουθήσει στην πλατφόρμα του Camilo και στις ενότητες που περιέχει το διαδραστικό εκπαιδευτικό υλικό.

Εικόνα 2: Τρόπος μελέτης και χρήσης της πλατφόρμας

Επίσης, στην αρχική οθόνη ο εκπαιδευόμενος βρίσκει τα κουμπιά που αναφέρονται παρακάτω:

Η **περιγραφή μαθήματος** οδηγεί τον εκπαιδευόμενο σε μια γενική παρουσίαση του επιμορφωτικού προγράμματος παρέχοντας τα βασικά του στοιχεία.

Το **γλωσσάρι** στο οποίο και καταγράφονται εν συντομία αρκετοί από τους όρους που συναντά ενώ μελετά:

Όρος ↓	Επεξήγηση του όρου
cardle προσέγγιση	εκπαιδεύεται ένας αντιπροσωπευτικός αριθμός μαθητών και όχι το σύνολο τους
class room model	εκπαίδευση όλων των μαθητών μιας ή και περισσότερων τάξεων έτσι ώστε οι συμμετέχοντες να λάβουν την απαραίτητη γνώση επίλυσης συγκρούσεων και συναφών τεχνικών
elective course	διεξαγωγή μαθημάτων που πραγματοποιούνται εντός του σχολικού προγράμματος και εντάσσονται σε μαθήματα κοινωνικών επιστημών
student club model	επιλογή διαμεσολαβητών από τον ευρύτερο μαθητικό πληθυσμό και όχι από κάθε τάξη
ανταλλακίωση	ο διαμεσολαβητής επιβιβάζεται μέσω αντροφοδότησης ότι απώθηκε και εντάσσεται την κατάσταση σε ένα θετικό πλαίσιο
αντανάκλαση συναισθημάτων	σύνοψη από το διαμεσολαβητή των συναισθημάτων τα οποία οι μαθητές αναφέρουν ότι ένιωσαν λόγω της σύγκρουσης η οποία δημιουργήθηκε
διά βίου μάθηση	είναι μια προσέγγιση που περιλαμβάνει διαδικασίες και ευκαιρίες που τροφοδοτούνται από κοινωνικούς, οικογενειακούς, επιχειρηματικούς και επικοινωνιακούς θεσμούς και συμβαίνει σε όλη την πορεία της ζωής μας.
εκπαίδευση ενηλίκων	είναι μια πιο οριζοντιωμένη έννοια από αυτή της διά βίου μάθησης καθώς απευθύνεται σε μαθησιακά προγράμματα ή δραστηριότητες που έχουν σχεδιαστεί σκοπός από διάφορους εκπαιδευτικούς φορείς με σκοπό να ικανοποιηθούν τα ενδιαφέροντα.
ενσυναίσθηση	η ικανότητα που έχει ένας άνθρωπος να αντιλαμβάνεται και να εισέρχεται στο εσωτερικό πλαίσιο ενός άλλου ανθρώπου και να το βιώνει σαν να ήταν ο εαυτός.

Εικόνα 3: Γλωσσάρι

Η συνομιλία σε πραγματικό χρόνο με άλλους εκπαιδευόμενους μπορεί να πραγματοποιείται μέσω του **chat** όπου παρέχεται η δυνατότητα ανταλλαγής απόψεων και έκφρασης αποριών και ταυτόχρονα επιδιώκεται η αλληλεπίδραση μεταξύ των συμμετεχόντων.

Οι εκπαιδευόμενοι μπορούν επίσης να ανταλλάσσουν απόψεις για σημαντικά θέματα ασύγχρονα μέσω του **Forum**.

Στο **μονοπάτι γνώσης** βρίσκονται τα μαθήματα δηλαδή οι τρεις διδακτικές ενότητες που καλείται να μελετήσει ο εκπαιδευόμενος.

Συγκεκριμένα,

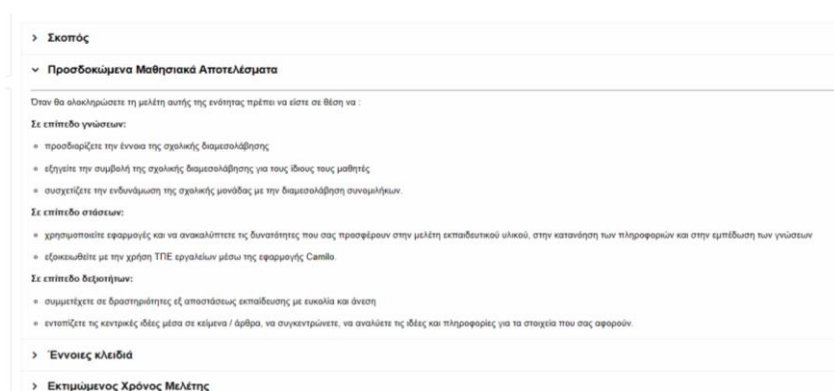
Τίτλος	Πρόοδος	Λ
1η Διδακτική Ενότητα : Τα Οφέλη της Διαμεσολάβησης Συνομηλίκων	100%	
2η Διδακτική Ενότητα : Η Κλιμακούμενη Διαδικασία της Σχολικής Διαμεσολάβησης	100%	
3η Διδακτική Ενότητα: Οι Δεξιότητες του Διαμεσολαβητή και Ο Συντονιστής Εκπαιδευτικός	100%	

Εικόνα 4: Οι τρεις διδακτικές ενότητες στο μονοπάτι γνώσης

- 1^η διδακτική ενότητα – αναφέρεται στα «*Οφέλη της Διαμεσολάβησης Συνομηλίκων*».
- 2^η διδακτική ενότητα – αναφέρεται στην «*Κλιμακούμενη Διαδικασία της Σχολικής Διαμεσολάβησης*».
- 3^η διδακτική ενότητα – αναφέρεται στις «*Δεξιότητες του Διαμεσολαβητή και Ο Ρόλος του Συντονιστή Εκπαιδευτικού*».

7.5.2 Η Διάρθρωση των Διδακτικών Ενότητων

Αναπτυσσόμενα πλαίσια κειμένου δομούν τις διδακτικές ενότητες και περιέχουν τα **εισαγωγικά στοιχεία** με τον σκοπό, τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα τις έννοιες κλειδιά και τον εκτιμώμενο χρόνο μελέτης σε μορφή **H5P – Accordion**.

> Σκοπός

▼ Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα

Όταν θα ολοκληρώσετε τη μελέτη αυτής της ενότητας πρέπει να είστε σε θέση να :

Σε επίπεδο γνώσεων:

- προσδιορίζετε την έννοια της σχολικής διαμεσολάβησης
- εξηγάτε την συμβολή της σχολικής διαμεσολάβησης για τους ίδιους τους μαθητές
- συσχετίζετε την ενδυνάμωση της σχολικής μονάδας με την διαμεσολάβηση συνομηλίκων.

Σε επίπεδο στάσεων:

- χρησιμοποιείτε εφαρμογές και να ανακαλύψετε τις δυνατότητες που σας προσφέρουν στην μελέτη εκπαιδευτικού υλικού, στην κατανόηση των πληροφοριών και στην εμπέδωση των γνώσεων
- εξοικειωθείτε με την χρήση ΤΠΕ εργαλείων μέσω της εφαρμογής Camio.

Σε επίπεδο δεξιοτήτων:

- συμμετέχετε σε δραστηριότητες εξ'αποστάσεως εκπαίδευσης με ευκολία και άνεση
- ενισχύετε τις κεντρικές ιδέες μέσα σε κείμενα / άρθρα, να συγκεντρώνετε, να αναλύετε τις ιδέες και πληροφορίες για τα στοιχεία που σας αφορούν.

> Έννοιες κλειδιά

> Εκτιμώμενος Χρόνος Μελέτης

Εικόνα 5: H5P - Accordion

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

Στην συνέχεια παρατίθεται η παρουσίαση της ενότητας εμπεριέχοντας το H5P – Course Presentation και ενσωματώνοντας το διαδραστικό επιμορφωτικό υλικό και τις ασκήσεις εμπέδωσης που θα βρει ο επιμορφούμενος κατά την διάρκεια της μελέτης του. Η ψηφιακή αφήγηση πραγματοποιήθηκε με το λογισμικό **Veed.io**.

Εικόνα 6: Αρχική οθόνη διδακτικής ενότητας

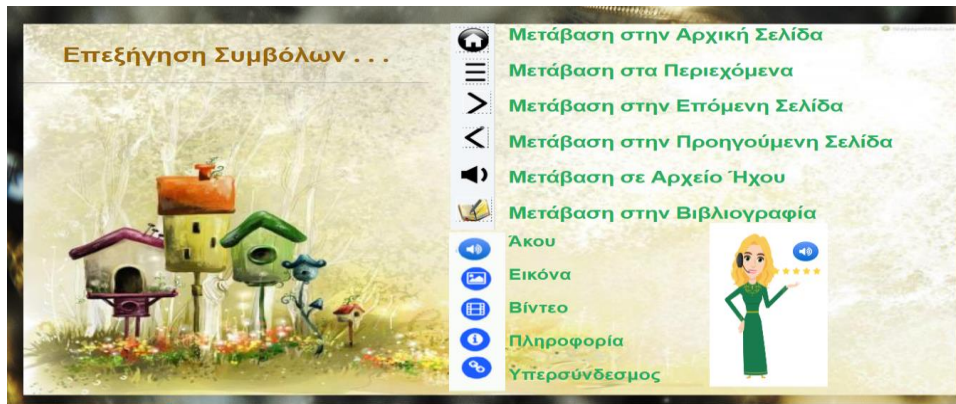
Σε κάθε διδακτική ενότητα υπάρχει επίσης η ταυτότητα οδηγού.

Εικόνα 7: Ταυτότητα οδηγού

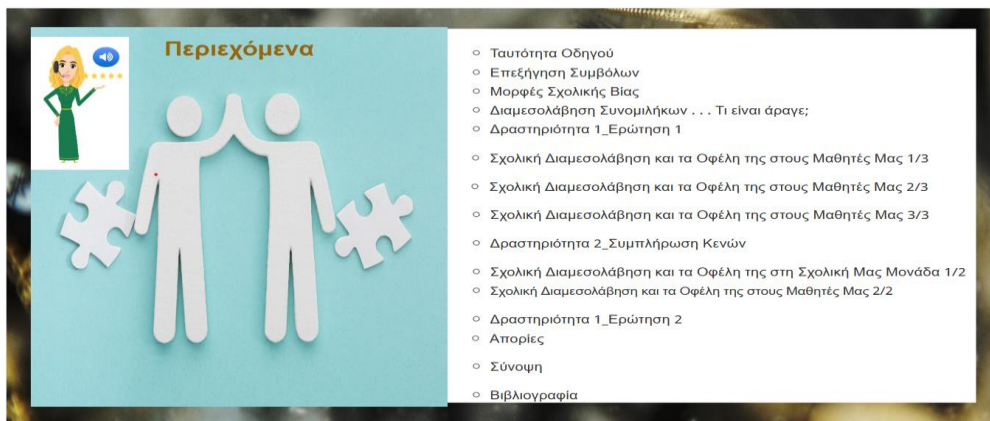
Ακολουθεί η επεξήγηση συμβόλων και κουμπιών πλοήγησης.

Ανθία Λαφόρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

Εικόνα 8: Επεξήγηση συμβόλων

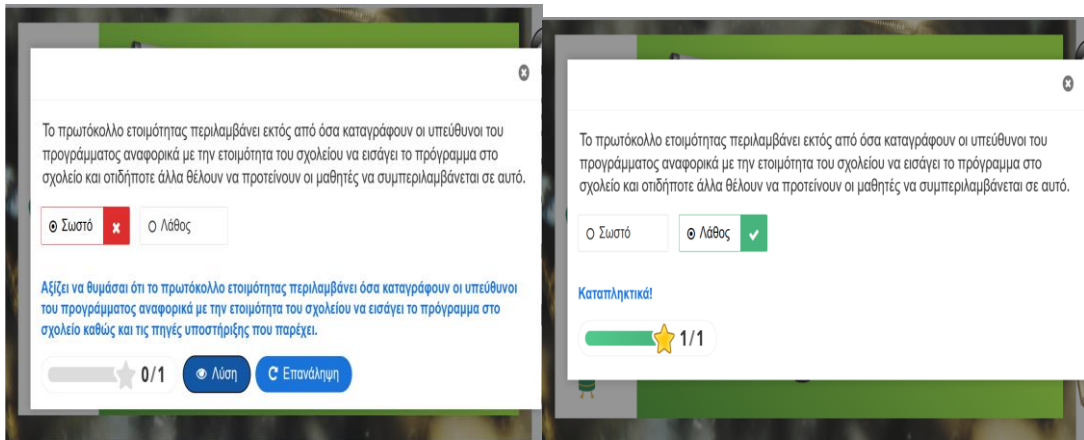
Και στην συνέχεια τα περιεχόμενα της ενότητας.

Εικόνα 9: Περιεχόμενα

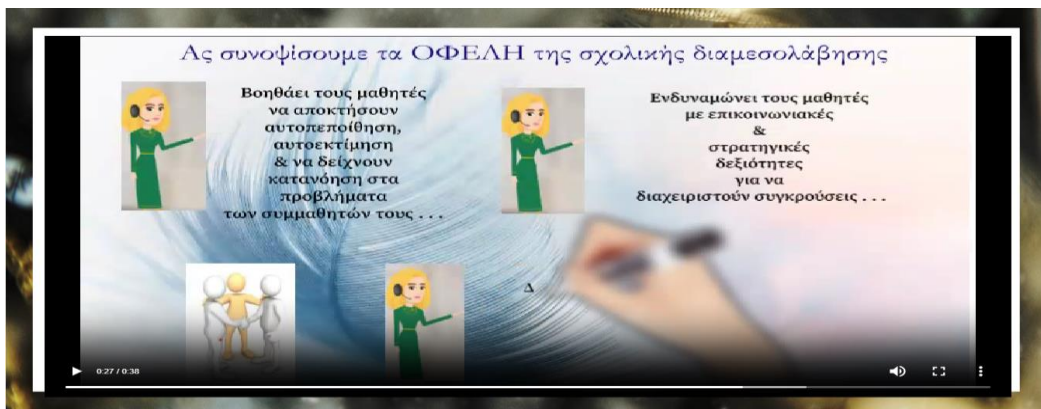
Ο εκπαιδευόμενος ενώ μελετά συναντά δραστηριότητες εμπέδωσης / κατανόησης. Οι δραστηριότητες αυτές σχεδιάστηκαν για να τον ανατροφοδοτούν άμεσα είτε στην σωστή είτε στην λανθασμένη απάντηση. Επίσης, παρέχεται η προοπτική να προσπαθήσει ξανά, εάν κάνει κάποιο λάθος αλλά και να ανατρέξει στην θεωρία για να κάνει επανάληψη το εκπαιδευτικό υλικό.

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

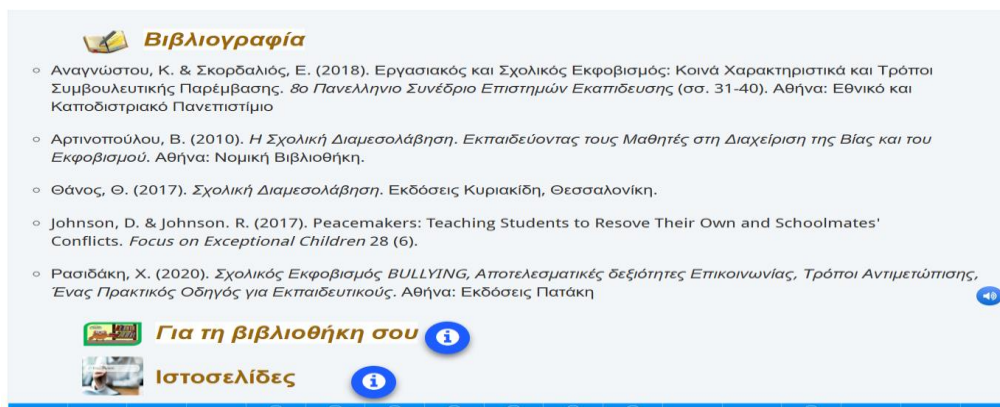
Εικόνα 10: Δραστηριότητα εμπέδωσης _ ανατροφοδότηση

Επιπλέον, κάθε διδακτική ενότητα κλείνει με μία σύνοψη.

Εικόνα 11: Σύνοψη _ 1^ης διδακτικής ενότητας

Τέλος, υπάρχει η Βιβλιογραφία κάθε ενότητας για περαιτέρω μελέτη.

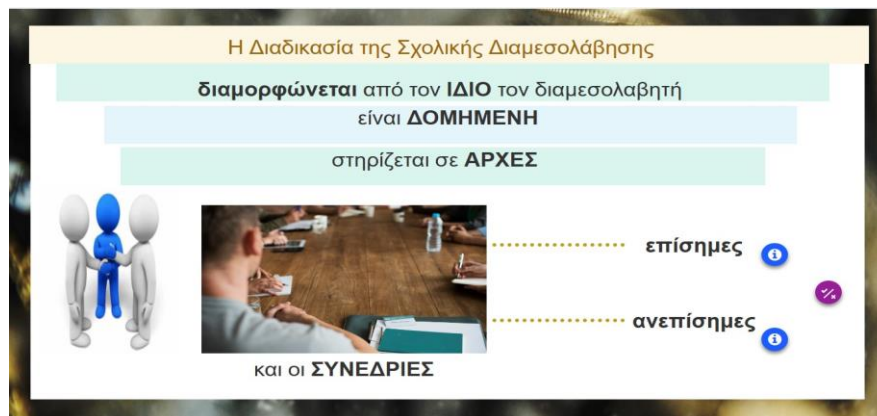
Εικόνα 12: Βιβλιογραφία

Ανθία Λαφόρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

Στο συγκεκριμένο εκπαιδευτικό υλικό της «Σχολικής Ειρηνικής Διαμεσολάβησης» έγινε προσπάθεια δημιουργίας του διαδραστικού Ε.Υ. βασισμένο στις Πολυμεσικές Αρχές Μάθησης. Ωστόσο, η πινελιά του κάθε δημιουργού στο ταξίδι της μάθησης, το πώς επιδιώκει να παρουσιάσει και να δώσει στον επιμορφούμενο την δυνατότητα να αυτενεργεί (Λιοναράκης, 2009) και να διδάξει πώς να μαθαίνει (Λιοναράκης, 2001) είναι μια προσωπική παρέμβαση που σίγουρα χρήζει βελτίωσης όταν αξιολογηθεί από ειδικούς.

Στα στιγμιότυπα οθόνης που ακολουθούν, επιδιώκεται να καταγραφεί η κατάλληλη χρήση των αρχών του Mayer (2001) της πολυμεσικής μάθησης, σε σχέση με το εκπαιδευτικό υλικό της σχολικής ειρηνικής διαμεσολάβησης. Συγκεκριμένα, παρατίθεται η χρήση της:

- Ταυτόχρονης παρουσίασης πληροφορίας με την χρήση εικόνων και λέξεων

Εικόνα 13: Πολυμεσική Αρχή

- Εμφάνισης κειμένου κοντά στην αναφερόμενη εικόνα

Εικόνα 14: Αρχής Χωρικής Συνάφειας

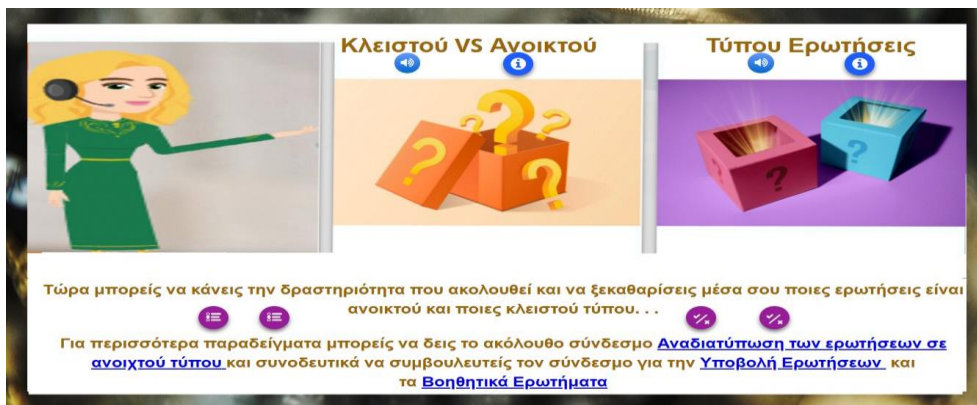
Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

- Ταυτόχρονης παρουσίασης λέξεων – εικόνων

Εικόνα 15: Αρχής Χρονικής Συνάφειας

- Απαλλαγής περιττών οπτικών και λεκτικών πληροφοριών

Εικόνα 16: Αρχής της Συνοχής

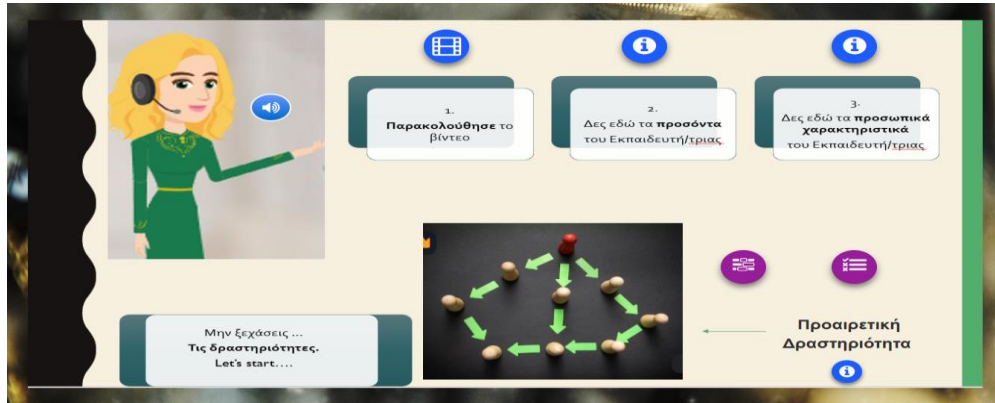
- Προτίμησης αφήγησης από την καταγραφή γραπτών κειμένων

Εικόνα 17: Αρχής της Τροπικότητας

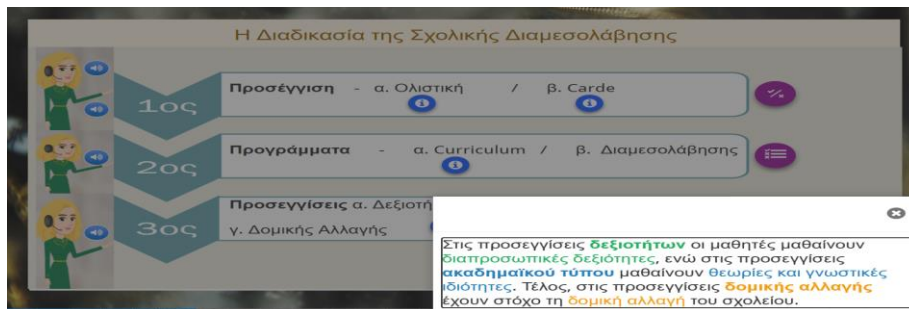
Ανθία Λαφόρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

- Δημιουργίας φιλικού ύφους

Εικόνα 18: Αρχής της Προσωποποίησης

- Σύντομης παρουσίασης πληροφοριών σε «μπουκίτσες» και αποφυγή μακροσκελών αφηγήσεων

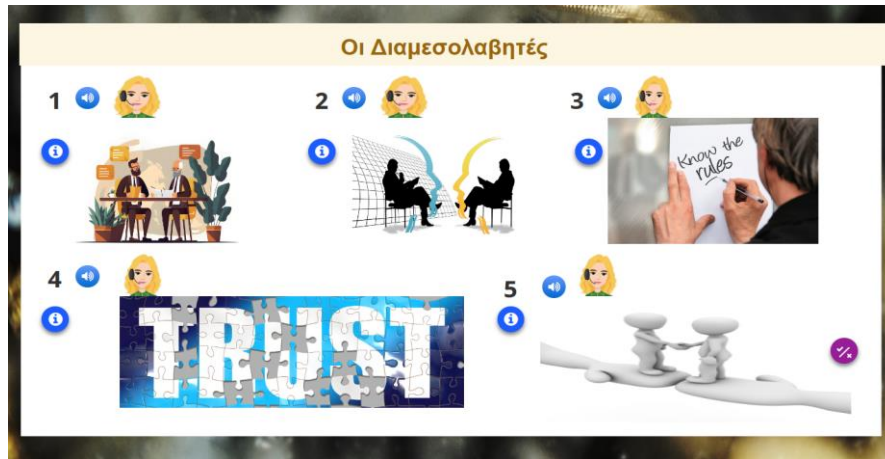
Εικόνα 19: Αρχής της Κατάτμησης

- Παροχής νύξεων

Εικόνα 20: Αρχής της Σηματοδότησης

- Φιλικής και ευγενικής αφήγησης

Εικόνα 21: Αρχής της Φωνής

7.6 Σύνοψη

Στο συγκεκριμένο κεφάλαιο αναφέρθηκε ο σημαντικός ρόλος του εκπαιδευτικού υλικού για την εξ αποστάσεως εκπαίδευση καθώς επίσης και οι βασικές αρχές για τον σχεδιασμό και την ανάπτυξη του. Αξίζει να ειπωθεί πως το γεφύρωμα μεταξύ του διδασκόμενου και του διδάσκοντα στην εκπαίδευση από απόσταση πραγματοποιείται με το εκπαιδευτικό υλικό καθώς εάν σχεδιαστεί και δομηθεί σωστά, ο σπουδαστής οδηγείται σε έναν τρόπο μάθησης εξ ολοκλήρου βιωματικό, διαδραστικό και ταυτόχρονα αποδοτικό. Αφού παρουσιάστηκαν τα εργαλεία που χρησιμοποιήθηκαν, έγινε ενημέρωση για την πλατφόρμα, καταγράφηκαν στιγμιότυπα του υλικού επιμόρφωσης και διάρθρωσης των διδακτικών ενοτήτων.

Στο κεφάλαιο που ακολουθεί, το όγδοο, αναλύεται εκτενέστερα η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε καταγράφοντας αναλυτικά τον σκοπό, τους στόχους, τα ερευνητικά ερωτήματα, τους συμμετέχοντες, τον τρόπο συλλογής και κωδικοποίησης δεδομένων.

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

Κεφάλαιο 8^ο: Μεθοδολογία Έρευνας

8.1 Εισαγωγή

Η έρευνα αποτελεί μια διαδικασία συστηματικής διερεύνησης για να συλλεχθούν, να αναλυθούν και να ερμηνευτούν δεδομένα για την κατανόηση, την περιγραφή και την πρόβλεψη / έλεγχο ενός φαινομένου θέματος σε ένα επιστημονικό πεδίο ενώ το τελικό της αποτέλεσμα οδηγεί στην απόκτηση νέας γνώσης και στην αποτελεσματικότερη εκτίμηση των διαφόρων θεμάτων που εμπλέκονται σε αυτήν (Χαλικιάς, Μανωλέσου & Λάλου, 2015).

Ο κάθε ερευνητής έχει τη δυνατότητα να επιλέξει ένα οποιοδήποτε θέμα προς διερεύνηση αρκεί να κατέχει τις απαραίτητες γνωστικές βάσεις για τη συγκεκριμένη έρευνα. Η έρευνα βέβαια καλείται να καλύπτει επιμέρους γενικούς και ειδικούς στόχους σημαντικότερος εκ των οποίων είναι η καλλιέργεια για «κοινή χρήση» της προϋπάρχουσας επιστημονικής γνώσης (Παρασκευόπουλος, 1993, σ. 146).

Αν και τα αποτελέσματα της έρευνας μπορεί να θεωρούνται αντικειμενικά, τόσο η μέθοδος όσο και τα μέσα συλλογής δεδομένων σύμφωνα με το Παρασκευόπουλο (1993, σ. 18) δύναται να δεχθούν βελτίωση.

8.2 Σκοπός – Στόχοι της Έρευνας

Η εργασία σκοπεύει να σχεδιάσει και να δημιουργήσει πολυμεσικό εκπαιδευτικό υλικό βασισμένο στην μεθοδολογία της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης σε eLearning περιβάλλοντα, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και να αποτιμηθεί το διαδραστικό αυτό υλικό από τρία (3) άτομα ειδικούς αξιολογητές της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης και από τους επιμορφούμενους καθηγητές.

Οι επιμέρους στόχοι της αποτίμησης του διαδραστικού υλικού είναι οι εξής:

- Να διερευνηθεί εάν το εκπαιδευτικό υλικό διέπεται από τις αρχές και τη μεθοδολογία της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης.
- Να διερευνηθεί εάν το εκπαιδευτικό υλικό έχει δημιουργηθεί σύμφωνα με τις αρχές της Πολυμεσικής Μάθησης.

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

- Να διερευνηθούν οι απόψεις των επιμορφούμενων εκπαιδευτικών για την ποιότητα, την παρουσίαση και την ευχρηστία του εκπαιδευτικού υλικού.
- Να καταγραφούν οι απόψεις των επιμορφούμενων εκπαιδευτικών για τα μαθησιακά αποτελέσματα του εκπαιδευτικού υλικού.
- Να καταγραφούν οι απόψεις των επιμορφούμενων εκπαιδευτικών αναφορικά με την επιμόρφωση τους σε παρόμοια εξ αποστάσεως eLearning περιβάλλοντα αυτόνομης μάθησης.
- Να καταγραφούν τα πιο δυνατά στοιχεία του εκπαιδευτικού υλικού στο συγκεκριμένο πρόγραμμα εξ αποστάσεως επιμόρφωσης.
- Να διερευνηθούν προτάσεις προς βελτίωση για ενδεχόμενες τροποποιήσεις του εκπαιδευτικού υλικού.

8.3 Ερευνητικά Ερωτήματα

Η μελέτη αυτή θα προσπαθήσει να δώσει απαντήσεις στα παρακάτω ερωτήματα:

1. Το εκπαιδευτικό υλικό διέπεται από τις αρχές και τη μεθοδολογία της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης;
2. Το εκπαιδευτικό υλικό έχει δημιουργηθεί σύμφωνα με τις αρχές της Πολυμεσικής Μάθησης;
3. Ποιες είναι οι απόψεις των επιμορφούμενων εκπαιδευτικών για την ποιότητα, την παρουσίαση και την ευχρηστία του εκπαιδευτικού υλικού;
4. Ποιες είναι οι απόψεις των επιμορφούμενων εκπαιδευτικών για τα μαθησιακά αποτελέσματα του εκπαιδευτικού υλικού;
5. Ποιες είναι οι αντιλήψεις των επιμορφούμενων εκπαιδευτικών για παρόμοια επιμορφωτικά σεμινάρια σε εξ αποστάσεως elearning προγράμματα αυτόνομης μάθησης;
6. Ποια είναι τα πιο δυνατά στοιχεία του εκπαιδευτικού υλικού σύμφωνα με τις απόψεις των επιμορφούμενων εκπαιδευτικών;
7. Ποιες τροποποιήσεις θα μπορούσε να βελτιώσει το εκπαιδευτικό υλικό σύμφωνα με τις απόψεις των επιμορφούμενων εκπαιδευτικών;

Ανθία Λαφόρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

8.4 Συμμετέχοντες – Ομάδα Στόχου (Δείγμα) Έρευνας

Στην παρούσα έρευνα δύο διαφορετικές ομάδες κλήθηκαν να συμμετέχουν στην αποτίμηση του συγκεκριμένου διαδραστικού υλικού.

Τρεις «κριτικοί αναγνώστες» αποτέλεσαν την πρώτη ομάδα. Η συγκεκριμένη ομάδα αποτελούνταν από γνώστες του αντικειμένου καθώς είχαν μόλις ολοκληρώσει τις σπουδές τους στο ΠΜΣ «Επιστήμες της Αγωγής – Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση με την Χρήση των ΤΠΕ (e-Learning)» του Πανεπιστημίου Κρήτης.

Όσον αφορά την δεύτερη ομάδα, την ομάδα στόχου, την αποτέλεσαν στο σύνολο 32 εκπαιδευτικοί δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (9 άντρες και 23 γυναίκες) ανεξαρτήτου ηλικίας που διδάσκουν σε σχολεία του νομού Αργολίδας και Θεσσαλονίκης.

Η ομάδα στόχου σε μία έρευνα σχετίζεται με άτομα ή και ομάδες που αποτελούν την πρωταρχική ή επιθυμητή στόχευση για μια δεδομένη μελέτη ή έρευνα και χαρακτηρίζεται από ορισμένα κριτήρια. Η επιλογή των ομάδων / ατόμων βασίζεται στην άμεση συμμετοχή τους στο φαινόμενο ή στο θέμα προς μελέτη και η έρευνα εστιάζει στην κατανόηση ή την ανάλυση των χαρακτηριστικών, των συμπεριφορών, των πεποιθήσεων, ή των αναγκών τους. Η επιλογή των ομάδων στόχων είναι κρίσιμη για την επιτυχία μιας έρευνας, καθώς η κατανόηση των χαρακτηριστικών, των συμπεριφορών και των απόψεων αυτών των ομάδων βοηθά στην ανάπτυξη ενδεδειγμένων λύσεων ή προτάσεων για τα ζητήματα που εξετάζονται (Alvi, 2016).

Μια κοινή πρόκληση απαιτεί μια κοινή προσπάθεια. Οι κοινές ανταλλαγές γνώσεων σε συνδυασμό με την δυνατότητα πρόσβασης ανοικτών εκπαιδευτικών μαθημάτων θα αποτελέσει μια αφετηρία για να αναπτυχθεί επιπλέον η σχολική κοινότητα και να αντιμετωπίσει αποτελεσματικότερα το θέμα των συγκρούσεων θέτοντας σε εφαρμογή το πρόγραμμα της Σχολικής Ειρηνικής Διαμεσολάβησης.

Η ομάδα στόχου δεν είναι αρκετά μεγάλη για να είναι εφικτό να εξαχθεί μια ολοκληρωμένη εικόνα για την συσχέτιση. Παρ' όλα αυτά είναι ικανή να παρουσιάσει μία πρώτη τάση αναφορικά με το εξεταζόμενο ζήτημα της παρούσας εργασίας.

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

8.5 Είδος Έρευνας

Για την συλλογή των δεδομένων έγινε χρήση δύο διαφορετικών ερωτηματολογίων καθώς η αποτίμηση του Ε.Υ. όπως ήδη αναφέρθηκε παραπάνω υλοποιήθηκε από δύο διαφορετικές ομάδες (ειδικοί στην ΕξΑΕ και επιμορφούμενοι εκπαιδευτικοί δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης). Ως εκ τούτου, η αποτίμηση πραγματοποιήθηκε σε δύο μέρη. Οι εμπλεκόμενοι μετά την αλληλεπίδραση τους με το εκπαιδευτικό υλικό, το αξιολογούν.

A μέρος έρευνας: Ομάδα Ειδικών ΕξΑΕ και Αποτίμηση Ε.Υ.

Το ερωτηματολόγιο που δόθηκε στην ομάδα των ειδικών στην ΕξΑΕ περιλαμβάνει ανοικτού τύπου ερωτήσεις. Επομένως, η έρευνα χαρακτηρίζεται ως ποιοτική εφόσον εφαρμόζεται η έρευνα ανάλυσης περιεχομένου σε γραπτό λόγο και εκφράζονται σε ελεύθερο κείμενο απόψεις. Η ποιοτική έρευνα βασίζεται σε αναζήτηση και συλλογή πληροφοριών που είναι τεκμήρια γραπτής λεκτικής επικοινωνίας βασισμένα σε αναλυτική παρατήρηση και συνεντεύξεις (Βάμβουκας, 2000). Η κατηγοριοποίηση του περιεχομένου των γραπτών τεκμηρίων εξαρτάται από το θεωρητικό πλαίσιο της εργασίας, τον σκοπό, τον στόχο και τα ερευνητικά της ερωτήματα (Βάμβουκας, 2000).

B μέρος έρευνας: Ομάδα Επιμορφούμενων Εκπαιδευτικών και Αποτίμηση Ε.Υ.

Υπάρχει η κατηγορία της ποσοτικής και ποιοτικής έρευνας. Οι δύο αυτές κατηγορίες διαφέρουν ως προς τον τρόπο που συλλέγονται τα δεδομένα, που επεξεργάζονται και τελικά, παρουσιάζονται τα αποτελέσματά τους. Στην ποσοτική έρευνα, χρησιμοποιείται μια τυχαία και αντιπροσωπευτική ομάδα στόχου - δείγμα που μπορεί να γενικευθεί σε ολόκληρο τον πληθυσμό και βασίζεται στη συλλογή και ανάλυση ποσοτικά μετρήσιμων δεδομένων τα οποία παρουσιάζονται σε πίνακες και συγκρίνονται με άλλα δεδομένα με τη βοήθεια στατιστικών αναλύσεων (Παρασκευοπούλου-Κόλλια, 2019). Στην ποιοτική έρευνα, ο ερευνητής είναι αυτός που κατανοεί, συγκρίνει, ερμηνεύει και τέλος δημιουργώντας την νέα γνώση συμπεραίνει και επαληθεύει (Αργυρίου & Κασσού, 2014). Η ποιοτική έρευνα βασίζεται σε αναζήτηση και συλλογή πληροφοριών που είναι τεκμήρια γραπτής λεκτικής επικοινωνίας βασισμένα σε αναλυτική παρατήρηση και συνεντεύξεις (Βάμβουκας, 2000). Η κατηγοριοποίηση του περιεχομένου των γραπτών τεκμηρίων

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

εξαρτάται από το θεωρητικό πλαίσιο της εργασίας, τον σκοπό, τον στόχο και τα ερευνητικά της ερωτήματα (Βάμβουκας, 2000).

Αναφορικά με τα ερευνητικά ερωτήματα της παρούσας εργασίας και την διερεύνησή τους χρησιμοποιήθηκε η μικτή (ποσοτική και ποιοτική) έρευνα καθώς στο ερωτηματολόγιο υπάρχουν ερωτήσεις κλειστού και τρεις (3) ανοικτού τύπου των οποίων η ανάλυση έγινε με μονάδα ανάλυσης την φράση/λέξη. Οι ανοικτού τύπου ερωτήσεις καλούν τον επιμορφούμενο να εκφραστεί, ώστε να διερευνηθεί σε βάθος η δική του οπτική γωνία. Ταυτόχρονα, γίνεται προσπάθεια ενεργοποίησης του τετράπτυχου «φαντασία – δημιουργικότητα – σύνθεση – όραμα» σε μία προσπάθεια εμπλουτισμού της παραγόμενης γνώσης και στην καλλιέργεια της εκπαιδευτικής πρακτικής (Lipman – Blumen, 1985, όπ. αναφ. στο Σταυρόπουλος, 2017).

Οι αιτίες των μικτών ερευνητικών μεθόδων είναι της:

1. **Τριγωνοποίησης** (*triangulation*) – Γίνεται προσπάθεια να συγκλίνουν, να επιβεβαιωθούν, να αντιστοιχηθούν τα αποτελέσματα μεταξύ τους ή από διαφορετικές μεθόδους.
2. **Συμπληρωματικότητας** (*complementarity*) - Γίνεται προσπάθεια να επεξεργαστούν, να εμπλουτίσουν, να επεξηγήσουν, να διευκρινίσουν τα αποτελέσματα από την μία μέθοδο με τα αποτελέσματα της άλλης.
3. **Ανάπτυξης** (*development*) - Γίνεται προσπάθεια να χρησιμοποιηθούν τα αποτελέσματα της μιας μεθόδου στοχεύοντας στην ενημέρωση και στην ανάπτυξη της άλλης μεθόδου.
4. **Εισαγωγής** (*initiation*) - Γίνεται προσπάθεια να ανακαλυφθούν τα παράδοξα και τα αντιφατικά, να αναδιατυπωθούν οι ερωτήσεις ή τα αποτελέσματα της μίας μεθόδου σε σχέση με τις ερωτήσεις ή τα αποτελέσματα της άλλης μεθόδου.
5. **Επέκτασης** (*expansion*) - Γίνεται προσπάθεια να επεκταθεί το πεδίο και το εύρος της έρευνας χρησιμοποιώντας διαφορετικές μεθόδους για το κάθε σκέλος της έρευνας. (Greene et al., 1989, σελ.259, όπ. αναφ. στο Bryman, 2006, σελ. 105).

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

8.6 Συλλογή Δεδομένων

Η συλλογή δεδομένων στην έρευνα βασίστηκε στην χρήση και στην συμπλήρωση δύο ηλεκτρονικών ερωτηματολογίων. Και οι δύο ομάδες αρχικά μελέτησαν το Ε.Υ. και στην συνέχεια τους ζητήθηκε να απαντήσουν στο αντίστοιχο ερωτηματολόγιο.

Στο πρώτο ερωτηματολόγιο υπάρχουν ανοικτού τύπου ερωτήσεις που δημιουργήθηκαν από το ΕΔΙΒΕΑ και απευθύνεται στους ειδικούς της ΕξΑΕ.

Το ερωτηματολόγιο αποτελείται από μια σειρά ερωτήσεων και οι συμμετέχοντες καλούνται να απαντήσουν. Η διατύπωση των ερωτήσεων, η έκταση και η παρουσίαση του ερωτηματολογίου παίζουν πολύ σημαντικό ρόλο στα αποτελέσματα της έρευνας καθώς επίσης η αξιοπιστία και η εγκυρότητά του. Το συγκεκριμένο ερωτηματολόγιο, χαρακτηρίζεται από προκαθορισμένες ερωτήσεις ως προς την διατύπωση, την σειρά και το περιεχόμενο.

Στο δεύτερο ερωτηματολόγιο υπάρχουν ερωτήματα που δημιουργήθηκαν βασισμένα στα ερευνητικά ερωτήματα και σχετίζονται με τις απόψεις των επιμορφούμενων για την αποτίμηση του Ε.Υ. (Παράρτημα Α). Κλειστού τύπου ερωτήσεις περιλαμβάνονται στο πρώτο μέρος του ερωτηματολογίου, οι οποίες ποσοτικοποιήθηκαν στην κοινή κλίμακα Likert με διαβάθμιση από 1 = Διαφωνώ απόλυτα έως 5 = Συμφωνώ απόλυτα (1 = Διαφωνώ απόλυτα, 2 = Μάλλον Διαφωνώ, 3 = Ούτε Συμφωνώ Ούτε Διαφωνώ, 4 = Μάλλον Συμφωνώ, 5 = Συμφωνώ απόλυτα) αλλά και τρεις (3) ερωτήσεις ανοικτού τύπου που παρέχουν την δυνατότητα στους ερωτηθέντες να καταθέσουν τις γνώμες τους αναφορικά με το εκπαιδευτικό υλικό. Αρχικά, υπάρχουν έξι (6) ερωτήσεις που σχετίζονται με τα δημογραφικά στοιχεία των επιμορφούμενων και με την εξοικείωση τους με την ΕξΑΕ και είναι κλειστού τύπου. Στην συνέχεια η ερωτήσεις χωρίστηκαν σε δύο (2) κατηγορίες αντίστοιχες των ερευνητικών ερωτημάτων. Ο επιμορφούμενος έπρεπε να δώσει απάντηση σ' όλες τις ερωτήσεις κλειστού τύπου για να έχει την δυνατότητα υποβολής του ερωτηματολογίου. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα στο στάδιο της επεξεργασίας δεδομένων, την μια καταγραφή ελλειπουσών τιμών. Οι τρεις (3) τελευταίες ερωτήσεις ήταν ανοικτού τύπου και καλούσαν τον επιμορφούμενο να αναφέρει εάν θα επέλεγε έναν παρόμοιο τρόπο

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

ασύγχρονης εξ αποστάσεως επιμόρφωσης, τα σημαντικότερα στοιχεία του εκπαιδευτικού υλικού καθώς και πιθανές τροποποιήσεις - βελτιώσεις.

Το ερωτηματολόγιο και η συλλογή δεδομένων πραγματοποιήθηκε μέσω της δημιουργίας φόρμας στο Google Forms https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLScrEtxtQTAMHzKK-YliKYDoqdfIjCOHCCpBAA2aemTEA3Jkg/viewform?usp=sf_link (Παρ. Α)

8.7 Χρόνος Έρευνας

Η διάρκεια αποτίμησης του Ε.Υ. της επιμόρφωσης διήρκησε περίπου ένα μήνα από τον Ιούνιο έως τον Ιούλιο του 2023.

Βέβαια, για να ξεκινήσει η διαδικασία της αποστολής ερωτηματολογίων, υπήρξε επικοινωνία με τις διευθύνσεις των σχολείων των νομών Αργολίδας, Θεσσαλονίκης ώστε να τους αποσταλεί το Ε.Υ. της επιμόρφωσης.

8.8 Κωδικοποιώντας τα Δεδομένα

Η κωδικοποίηση και η επεξεργασία της αποτίμησης του εκπαιδευτικού υλικού από τους ειδικούς κριτές πραγματοποιήθηκε με την τεχνική της ποιοτικής ανάλυσης περιεχομένου με μονάδα ανάλυσης την φράση. Οι λέξεις που εμφανίζονται στο κείμενο όταν αναλύονται με βάση το περιεχόμενο κατηγοριοποιούνται σε ακόμη περισσότερες υποκατηγορίες με απώτερο σκοπό να εξαχθούν επαναλήψιμα και έγκυρα συμπεράσματα (Ισαρη & Πούρκος, 2015).

Οι κατηγορίες που ταξινομείται το υλικό που αναλύεται πρέπει να καλύπτουν όλα τα δεδομένα που προέρχονται από την ανάλυση προκειμένου να διασφαλιστεί η εγκυρότητα και η αποτελεσματικότητα της κατηγοριοποίησης. Στις κατηγορίες αυτές λαμβάνονται υπόψη οι αρχές της καταλληλότητας, της εξαντλητικότητας και του αμοιβαίου αποκλεισμού. Σύμφωνα με την αρχή της καταλληλότητας όλες οι περιπτώσεις εμπίπτουν στον ερευνητικό σκοπό και στο περιεχόμενο προς ανάλυση. Σύμφωνα με την αρχή της εξαντλητικότητας, όλες οι αναλυτικές ενότητες μπορούν να κατηγοριοποιηθούν συγκεκριμένα στις καθορισμένες κατηγορίες και τέλος σύμφωνα με την αρχή του αμοιβαίου αποκλεισμού δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί ταυτόχρονη κατηγοριοποίηση δύο περιπτώσεων στην ίδια ενότητα ανάλυσης (Τζάνη & Κεχαγιάς, 2005).

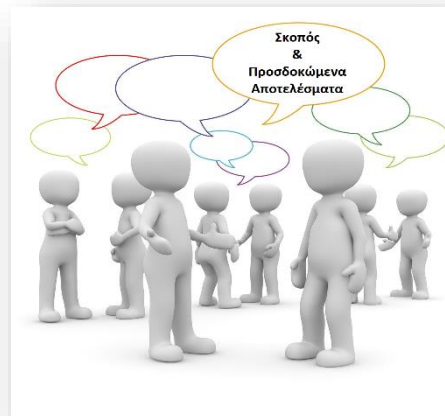
Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

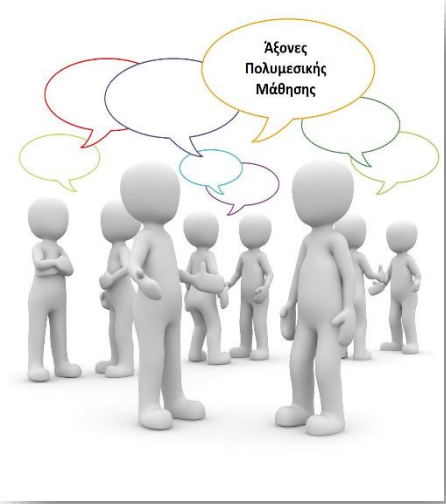
Τα δεδομένα κωδικοποιήθηκαν ανά ερευνητικό άξονα και οι κατηγορίες που δημιουργήθηκαν καταγράφονται στον πίνακα που ακολουθεί.

Πίνακας 1: Ερευνητικοί Άξονες Βασικών Κατηγοριών

Ερευνητικοί Άξονες Βασικών Κατηγοριών	
1ος Άξονας: Επιστημονική Συνοχή / Τεκμηρίωση του Εκπαιδευτικού Υλικού	
	1. Τεκμηρίωση Βιβλιογραφίας
	2. Πληροφορίες από Διάφορες Πηγές
	3. Αναλύοντας Συγκριτικά Πληροφορίες / Απόψεις
	4. Ερμηνεύοντας Πληροφορίες / Συζητώντας Κριτικά
	5. Μελετώντας Περαιτέρω Διαφορετικές Πηγές
2ος Άξονας: Απλή & Κατανοητή Παρουσίαση του Γνωστικού Αντικειμένου	
	1. Φιλικό Ύφος
	2. Χρησιμοποιώντας Προσωπικές & Κτητικές Αντωνυμίες
	3. Χρησιμοποιώντας την Καθομιλούμενη Γλώσσα
	4. Χρησιμοποιώντας Ευανάγνωστη Γραφή
	5. Ικανοποιητική Πυκνότητα Πληροφοριών
	6. Τμηματική Παρουσίαση
	7. Αποκλειστικά Κείμενο
	8. Χρησιμοποιώντας Κείμενο & Εικόνα

	9. Χρησιμοποιώντας Κείμενο, Εικόνα & Βίντεο
	10. Αλληλεπίδραση λόγω Χρωματικών Συνδιασμών
3ος Άξονας: Ευχρηστία του Ε.Υ.	
	1. Κουμπιά Κατανοητά & Αναγνωρίσιμα
	2. Εικονίδια Κατανοητά & Αναγνωρίσιμα
	3. Πλοήγηση με Ευκολία
	4. Υπερσύνδεσμοι & Περιεχόμενο
4ος Άξονας: Υποστηρίζοντας & Καθοδηγώντας τον Επιμορφούμενο ενώ Μελετά	
	1. Συμβουλές Μελέτης
	2. Έμφαση Συγκεκριμένων Σημείων
	3. Επεξηγηματικά Σχόλια
5ος Άξονας: Αλληλεπίδραση Ε.Υ. με Εκπαιδευόμενο	
	1. Εκφράζοντας Απόψεις / Κρίσεις
	2. Διατυπώνοντας Ερωτήσεις
	3. Συναισθηματική Εμπλοκή
	4. Ανταλλάσσοντας Απόψεις
	5. Μέλος Κοινωνικής Ομάδας
	6. Ενσωματώνοντας / Εμπλουτίζοντας Απόψεις

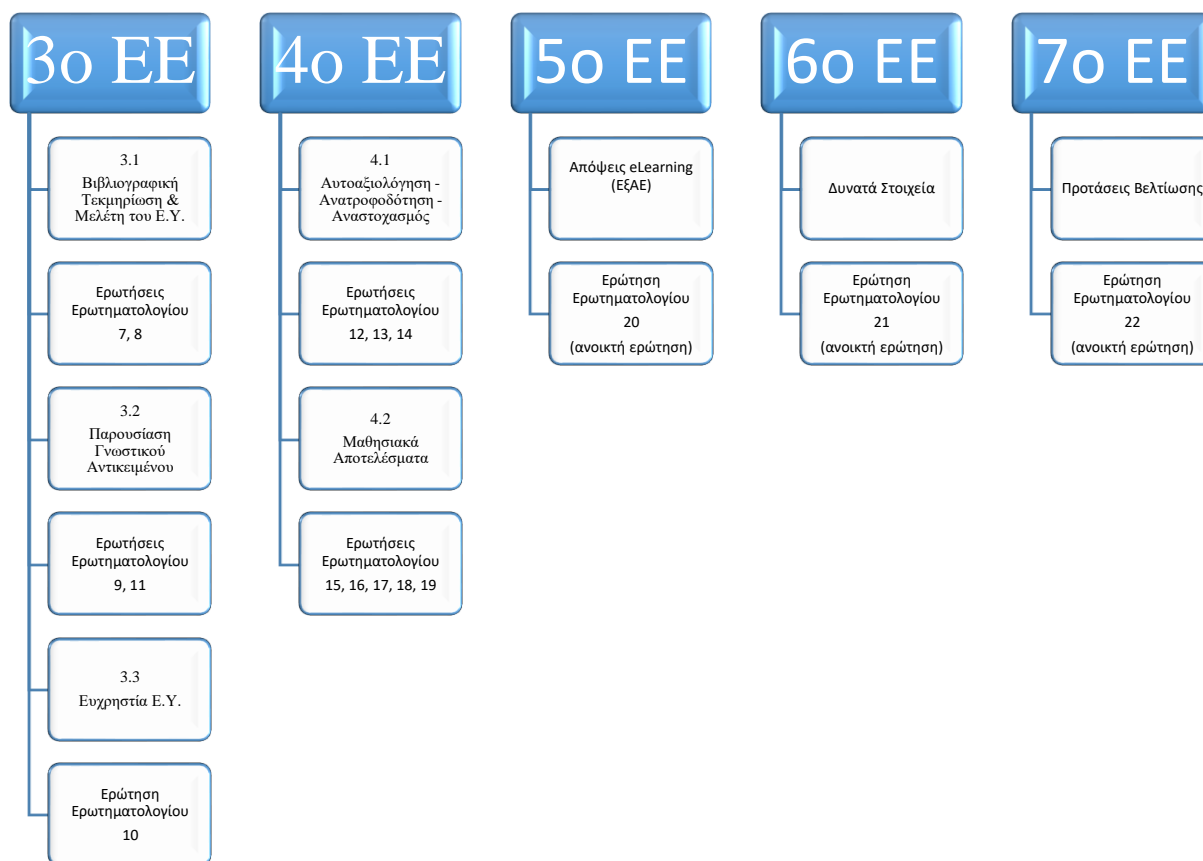
6ος Άξονας: Αναστοχασμός – Αυτοαξιολόγηση Εκπαιδευόμενου	
	1. Αυτοαξιολόγηση
	2. Αναπτύσσοντας την Κριτική Σκέψη Αυτόνομα
	3. Αναπτύσσοντας Διαύλους Επικοινωνίας
	4. Συσχετίζοντας τα Νέα Δεδομένα
	5. Εφαρμόζοντας τη Νέα Γνώση
7ος Άξονας: Σκοπός / Προσδοκώμενα Αποτελέσματα	
	1. Διατυπώνοντας τον Σκοπό της Διδακτικής Ενότητας
	2. Διατυπώνοντας τα Προσδοκώμενα Αποτελέσματα της Διδακτικής Ενότητας
	3. Διατυπώνοντας Σε Επίπεδο Γνώσεων τα Προσδοκώμενα Αποτελέσματα
	4. Διατυπώνοντας Σε Επίπεδο Δεξιοτήτων τα Προσδοκώμενα Αποτελέσματα
	5. Διατυπώνοντας Σε Επίπεδο Στάσεων τα Προσδοκώμενα Αποτελέσματα
	6. Πρόοδος που βασίζεται στα Προσδοκώμενα Αποτελέσματα
8ος Άξονας: Αρχές Πολυμεσικής Μάθησης	
	1. Συνδυάζοντας Κείμενο & Εικόνα (Πολυμεσική Αρχή)

	2. Κατανοώντας το Γνωστικό Αντικείμενο Χρησιμοποιώντας Εικόνες (Πολυμεσική Αρχή)
	3. Αφηγηματικά Στοιχεία (Αρχή Τροπικότητας)
	4. Μη Σχετικές Πληροφορίες (Αρχή Συνοχής)
	5. Χρησιμοποιώντας Φιλική Γλώσσα (Αρχή Προσωποποίησης)
	6. Χρησιμοποιώντας Δεύτερο Πρόσωπο (Αρχή Προσωποποίησης)
	7. Χρησιμοποιώντας Ηχητική Παρουσίαση (Αρχή Προσωποποίησης)
	8. Χρησιμοποιώντας Φιλικό Ύφος στην Ηχητική Παρουσίαση (Αρχή Φωνής)
	9. Χρησιμοποιώντας Φιλικό Χαρακτήρα (Avatar) (Αρχή Εικόνας)
	10. Τμηματική Παρουσίαση (Αρχή Κατάτμησης)
	11. Διαδραστικές Δραστηριότητες Ανατροφοδότησης (Αρχή Προσωποποίησης)
	12. Μακροσκελή Κείμενα (Αρχή Κατάτμησης)
	13. Σαφείς Οδηγίες (Αρχή Σηματοδότησης)
	14. Ύπαρξη Στοιχείων Επισήμανσης (Αρχή Σηματοδότησης)
	15. Εισαγωγικές Δραστηριότητες (Αρχή Προπαίδευσης)
	9ος Άξονας: Δυνατά Στοιχεία Εκπαιδευτικού Υλικού

	<p>1. Δυνατά Στοιχεία</p>
<p>10ος Άξονας: Προτάσεις Βελτίωσης Εκπαιδευτικού Υλικού</p>	
	<p>1. Αλλαγές Βελτίωσης</p>

Αναφορικά με την αποτίμηση του Ε.Υ. από τους εκπαιδευόμενους το ερωτηματολόγιο αποτελείται από ερωτήσεις κλειστού τύπου οι οποίες καταχωρήθηκαν ως διατάξιμες τακτικές μεταβλητές και ποσοτικοποιήθηκαν από ένα (1 - διαφωνώ απόλυτα) μέχρι πέντε (5 – συμφωνώ απόλυτα) στην 5βαθμια κλίμακα Likert. Για την επεξεργασία έγινε ποσοτική ανάλυση δεδομένων και τα δεδομένα αναλύθηκαν με το στατιστικό πακέτο SPSS (Superior Performance Software System - IBM). Για τις τρεις (3) τελευταίες ερωτήσεις (ανοικτού τύπου) του ερωτηματολογίου χρησιμοποιήθηκε ως μονάδα ανάλυσης η φράση (ερ. 20, 22) και για την ερ. 21 χρησιμοποιήθηκε ως μονάδα ανάλυσης η λέξη. Οι ερωτήσεις βασισμένες στα ερευνητικά ερωτήματα κατηγοριοποιήθηκαν σε επιμέρους άξονες όπως φαίνεται και από τον παρακάτω πίνακα.

Πίνακας 2: Ερευνητικοί Άξονες ανά Ερευνητικά Ερωτήματα και Ερωτήσεις Ερωτηματολογίου

8.9 Σύνοψη

Στο συγκεκριμένο κεφάλαιο παρουσιάστηκαν αναλυτικά τα στοιχεία που διαμόρφωσαν το εκπαιδευτικό υλικό της «Σχολικής Ειρηνικής Διαμεσολάβησης». Έγινε, επίσης, μια προσπάθεια να συσχετιστεί μέρος του Ε.Υ. με τις βασικές αρχές της πολυμεσικής μάθησης. Το κεφάλαιο που ακολουθεί, το ένατο, περιλαμβάνει την αποτίμηση του εκπαιδευτικού υλικού από τους ειδικούς κριτές της ΕξΑΕ και τους επιμορφούμενους εκπαιδευτικούς.

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

Κεφάλαιο 9^ο: Παρουσίαση και Ανάλυση Αποτελεσμάτων

9.1 Αποτίμηση Ε.Υ. από τους Ειδικούς Κριτές της ΕξΑΕ

Στο συγκεκριμένο κεφάλαιο καταγράφονται τα δεδομένα όπως αυτά διαμορφώθηκαν από τα ερωτηματολόγια που συμπλήρωσαν οι τρεις ειδικοί αφού μελέτησαν το Ε.Υ. Στους πίνακες έχουν χρησιμοποιηθεί ψευδώνυμα (σχετίστηκαν με αξίες της ΕξΑΕ όπου Σ = συνεργατική, Δ = διερεύνηση, Ο – οικοδόμηση της νέας γνώσης) για να προστατευτούν τα προσωπικά δεδομένα. Στην αρχή παρουσιάζονται τα δεδομένα των δημογραφικών στοιχείων των τριών αξιολογητών, στην συνέχεια με βάση τους ερευνητικούς άξονες τα αποτελέσματα και ακολουθεί ο σχολιασμός τους.

1^η Ερώτηση: Φύλο

Πίνακας 3: Κατανομή ως προς το φύλο.

ΦΥΛΟ	ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ %
Άντρας	0	
Γυναίκα	3	100,0 %
Σύνολο	3	100, 0 %

Τρεις (3) γυναίκες αποτέλεσαν την ομάδα ειδικών στην ΕξΑΕ.

2^η Ερώτηση: Ηλικία

Πίνακας 4: Κατανομή ως προς την ηλικία.

ΗΛΙΚΙΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ %
22 – 30	0	
31 – 40	2	66,6 %
41 – 50	1	33,3 %

>51	0	
Σύνολο	3	100, 0 %

Δύο (2) από τους ειδικούς ανήκουν στην ηλικιακή κατηγορία 31 – 40 και ένας (1) στην ηλικιακή κατηγορία 41 – 50.

3^η Ερώτηση: Εργασιακή Εμπειρία

Πίνακας 5: Κατανομή ως προς την εργασιακή εμπειρία

ΠΡΟΥΠΗΡΕΣΙΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ %
0 - 4	0	
5 – 10	0	
11 – 20	3	100,0 %
>21	0	
Σύνολο	3	100, 0 %

Και οι τρεις συμμετέχοντες έχουν αρκετά χρόνια προϋπηρεσίας (11 – 20 χρόνια).

4^η, 5^η, 6^η, 7^η Ερώτηση: Εξοικείωση & Χρήση ΤΠΕ και ΕξΑΕ

Πίνακας 6: Κατανομή ως προς την Εξοικείωση & Χρήση ΤΠΕ και ΕξΑΕ

(1 Διαφωνώ Απόλυτα – 2 Μάλλον Διαφωνώ – 3 Ούτε Συμφωνώ Ούτε Διαφωνώ – 4 Μάλλον Συμφωνώ - 5 Συμφωνώ Απόλυτα)	Σ	Δ	Ο	Μ.Ο.
(Ε4) - Είστε εξοικειωμένοι με τις Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας (ΤΠΕ).	5	5	5	5
(Ε5) - Χρησιμοποιείτε τις Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας (ΤΠΕ) στην εκπαιδευτική πράξη.	4	5	5	4,7

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

(Ε6) - Είστε εξοικειωμένοι με τη μέθοδο της Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης (ΕξΑΕ) με τη χρήση των ΤΠΕ.	5	5	5	5
(Ε7) - Είστε εξοικειωμένοι με τη μελέτη του εκπαιδευτικού υλικού το οποίο έχει σχεδιαστεί με τη μέθοδο της Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης (ΕξΑΕ).	5	5	5	5

Από τους ειδικούς στην ΕξΑΕ και οι τρεις (3) δηλώνουν ότι συμφωνούν τελείως ότι νιώθουν εξοικείωση με τις ΤΠΕ ενώ αναφορικά με την χρήση των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας στην εκπαιδευτική διαδικασία, ένας (1) αξιολογητής δήλωσε ότι μάλλον ανταποκρίνεται θετικά και δύο (2) απάντησαν ότι συμφωνούν απόλυτα. Επίσης, και οι τρεις (3) συμμετέχοντες της έρευνας συμφωνούν απόλυτα ότι νιώθουν εξοικείωση με τη μέθοδο της ΕξΑΕ με τη χρήση των ΤΠΕ καθώς επίσης και με τη μελέτη του εκπαιδευτικού υλικού το οποίο έχει σχεδιαστεί με τη μέθοδο της ΕξΑΕ.

1^ο ΕΕ: Το εκπαιδευτικό υλικό διέπεται από τις αρχές και την μεθοδολογία της Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης;

Το πρώτο ερευνητικό ερώτημα ερευνά τις γνώμες των κριτών αναφορικά με το διαδραστικό υλικό σε σχέση με τις αρχές και την μεθοδολογία της ΕξΑΕ. Ακολουθεί η παρουσίαση των απόψεων, όπως αυτές δημιουργήθηκαν από τους ίδιους τους ειδικούς. Οι απόψεις κατηγοριοποιήθηκαν με βάση τα ερευνητικά ερωτήματα και βασισμένες στους ερευνητικούς άξονες (Πίνακας 1) και τις βασικές κατηγορίες προς διερεύνηση. Οι συγκεκριμένοι άξονες με τα συγκεκριμένα βασικά αντικείμενα επιλέχθηκαν για να αναδειχθεί η στάση των αξιολογητών για το Ε.Υ.

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

1ος Άξονας: Επιστημονική Συνοχή / Τεκμηρίωση του Ε.Υ.

Πίνακας 7: Τεκμηρίωση Βιβλιογραφίας

Στο Ε.Υ. γίνεται παράθεση πληροφοριών / απόψεων με την σχετική βιβλιογραφική τεκμηρίωση;
Σ. Μπορείς εύκολα να εμπλουτίσεις τις γνώσεις σου καθώς υπάρχει πληθώρα βιβλιογραφικής τεκμηρίωσης.
Δ. Ναι, υπάρχει σε μεγάλο βαθμό παράθεση πληροφοριών
Ο. Εννοείται πως το Ε.Υ. υποστηρίζεται βιβλιογραφικά.

Πίνακας 8: Πληροφορίες από Διάφορες Πηγές

Στο Ε.Υ. γίνεται αναφορά σε διαφορετικές πηγές πληροφοριών (Βιβλία, επιστημονικά περιοδικά, επιστημονικά συνέδρια κλπ);
Σ. Γίνεται αναφορά σε διαφορετικές πηγές πληροφοριών
Δ. Στο εκπαιδευτικό υλικό γίνεται αναφορά κυρίως σε επιστημονικά συνέδρια και βιβλία
Ο. Υπάρχει εκτενής αναφορά διαφορετικών πηγών πληροφοριών.

Πίνακας 9: Αναλύοντας Συγκριτικά Πληροφορίες / Απόψεις

Στο Ε.Υ. πραγματοποιείται συγκριτική ανάλυση των πληροφοριών / απόψεων;
Σ. Ναι, πραγματοποιείται συγκριτική ανάλυση των απόψεων.
Δ. Ναι, υπάρχει συγκριτική ανάλυση πληροφοριών και απόψεων στο Ε.Υ.
Ο. Ναι, σε μεγάλο βαθμό.

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

Πίνακας 10: Ερμηνεύοντας Πληροφορίες / Συζητώντας Κριτικά

Το Ε.Υ. είναι εμπλουτισμένο με την ερμηνεία / κριτική συζήτηση των πληροφοριών;
Σ. Στο Ε.Υ. υπάρχει πληθώρα ερμηνειών των πληροφοριών.
Δ. Το Ε.Υ. είναι εμπλουτισμένο με την ερμηνεία και κριτική συζήτηση πληροφοριών.
Ο. Ναι, σε μεγάλο βαθμό.

Πίνακας 11: Μελετώντας Περαιτέρω Διαφορετικές Πηγές

Δίνει το Ε.Υ. την ευκαιρία στον επιμορφούμενο να μελετήσει περαιτέρω σε άλλες, διαφορετικές πηγές;
Σ. Ναι, υπάρχει πληθώρα αναφορών για επιπλέον μελέτη τόσο σε έντυπη όσο και σε ψηφιακή μορφή.
Δ. Εννοείται πως παρέχει στον επιμορφούμενο την δυνατότητα να μελετήσει διαφορετικές πηγές.
Ο. Το Ε.Υ. δίνει την ευκαιρία για επιπλέον μελέτη.

1ος Άξονας: Σχολιασμός Επιστημονικής Συνοχής / Τεκμηρίωσης του Ε.Υ.

Οι ειδικοί αξιολογητές δηλώνουν ότι εντόπισαν στοιχεία που επιβεβαιώνουν την επιστημονική συνοχή και τεκμηρίωση του Ε.Υ. Αναφορικά με την τεκμηρίωση της βιβλιογραφίας, την συγκριτική ανάλυση των απόψεων και πληροφοριών και την κριτική ερμηνεία των πληροφοριών παρέχουν θετική ανατροφοδότηση. Σε σχέση με την αναφορά σε διαφορετικές πηγές πληροφοριών μια κριτής εξέφρασε την άποψη ότι «Στο εκπαιδευτικό υλικό γίνεται αναφορά κυρίως σε επιστημονικά συνέδρια και βιβλία» ενώ σχετικά με την περαιτέρω μελέτη διαφορετικών πηγών μια αξιολογήτρια τόνισε πως «Ναι, υπάρχει πληθώρα αναφορών για επιπλέον μελέτη τόσο σε έντυπη όσο και σε ψηφιακή μορφή».

Ανθία Λαφόρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

2ος Άξονας: Απλή & Κατανοητή Παρουσίαση του Γνωστικού Αντικειμένου

Πίνακας 12: Φιλικό Ύφος

Θεωρείς ότι είναι το ύφος γραφής του Ε.Υ. φιλικό για τον αναγνώστη;
Σ. Ναι, πολύ φιλικό και ταυτόχρονα προσιτό.
Δ. Εννοείται πως είναι όχι μόνο φιλικό αλλά και καλαίσθητο. Καθόλου κουραστικό και προσελκύει το ενδιαφέρον του αναγνώστη.
Ο. Φιλικό ύφος με κατάλληλα γλωσσικά και εκφραστικά μέσα.

Πίνακας 13: Χρησιμοποιώντας Προσωπικές & Κτητικές Αντωνυμίες

Θεωρείς ότι στο Ε.Υ. χρησιμοποιούνται προσωπικές & κτητικές αντωνυμίες;
Σ. Ναι, στο Ε.Υ. οι προσωπικές και κτητικές αντωνυμίες χρησιμοποιούνται πλήρως.
Δ. Η χρήση των κτητικών και προσωπικών αντωνυμιών δένει απόλυτα με το φιλικό ύφος γραφής.
Ο. Το Ε.Υ. χαρακτηρίζεται από σωστή χρήση των αντωνυμιών, προσωπικών και κτητικών.

Πίνακας 14: Χρησιμοποιώντας την Καθομιλούμενη Γλώσσα

Θεωρείς ότι στο Ε.Υ. χρησιμοποιείται η καθομιλούμενη γλώσσα;
Σ. Ναι, χρησιμοποιείται η καθομιλούμενη γλώσσα στην προσπάθεια διάρθρωσης και παρουσίασης του Ε.Υ.
Δ. Ναι, στο εκπαιδευτικό υλικό χρησιμοποιείται η καθομιλούμενη γλώσσα.
Ο. Η ορθή χρήση της καθομιλούμενης γλώσσας σε συνδυασμό με την ορθογραφία, την σωστή στίξη και σύνταξη παρουσιάζουν κατανοητά το γνωστικό αντικείμενο του Ε.Υ.

Ανθία Λαφόρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

Πίνακας 15: Χρησιμοποιώντας Ευανάγνωστη Γραφή

Θεωρείς ότι στο Ε.Υ. η γραφή είναι ευανάγνωστη;
Σ. Ευανάγνωστη και ελκυστική.
Δ. Ο τρόπος γραφής είναι ευανάγνωστος και πολύ ελκυστικός στο μάτι.
Ο. Το Ε.Υ. χαρακτηρίζεται με ωραία χρώματα, ευανάγνωστη γραφή και ευκρίνεια.

Πίνακας 16: Ικανοποιητική Πυκνότητα Πληροφοριών

Θεωρείς ότι στο Ε.Υ. η πυκνότητα των πληροφοριών είναι ικανοποιητική;
Σ. Οι πληροφορίες είναι όσες χρειάζονται να είναι.
Δ. Θεωρώ πως αν όλα τα επιμορφωτικά προγράμματα είχαν την πυκνότητα του συγκεκριμένου σίγουρα θα εμπλεκόταν περισσότεροι ενήλικοι στην εξ αποστάσεως επιμόρφωση σε περιβάλλον αυτόνομης μάθησης.
Ο. Ναι, και ο αναγνώστης δεν κουράζεται.

Πίνακας 17: Τμηματική Παρουσίαση

Θεωρείς ότι το Ε.Υ. παρουσιάζεται τμηματικά στο μέγεθος της οθόνης;
Σ. Στις περισσότερες διαφάνειες το εκπαιδευτικό υλικό παρουσιάζεται τμηματικά.
Δ. Ναι, υπάρχει τμηματική παρουσίαση του Ε.Υ. στην οθόνη.
Ο. Η παρουσίαση παρουσιάζεται τμηματικά κάνοντας το Ε.Υ. πιο εύχρηστο και ελκυστικό.

Πίνακας 18: Αποκλειστικά Κείμενο

Θεωρείς ότι το Ε.Υ. περιέχει μόνο κείμενο;
Σ. Όχι, ούτε καν.

Ανθία Λαφόρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

Δ. Το Ε.Υ. περιέχει τα πάντα με βάση την αρχή της πολυμεσικής μάθησης.

Ο. Κείμενα, βίντεο, εικόνες και ήχος το πλαισιώνουν.

Πίνακας 19: Χρησιμοποιώντας Κείμενο & Εικόνα

Θεωρείς ότι το Ε.Υ περιέχει κείμενο και εικόνες;

Σ. Εικόνες και κείμενο κατάλληλο για το υλικό.

Δ. Ο συνδυασμός κείμενων – εικόνων αλληλοϋποστηρίζουν την οικοδόμηση της νέας γνώσης.

Ο. Ναι, ένας συνδυασμός που θεωρείται εξαιρετικά βοηθητικός.

Πίνακας 20: Χρησιμοποιώντας Κείμενο, Εικόνα & Βίντεο

Θεωρείς ότι το Ε.Υ περιέχει κείμενο, εικόνες και video;

Σ. Ναι, ο συνδυασμός των στοιχείων αυτών υποστηρίζουν την κατανόηση του Ε.Υ.

Δ. Τα στοιχεία αυτά δημιουργούν ένα ελκυστικό Ε.Υ. καθώς έχει επιλεγεί καταλλήλως.

Ο. Ωραία εναλλαγή, ωραίος συνδυασμός κείμενου – εικόνας και βίντεο που δημιουργούν πολύ καλή εντύπωση.

Πίνακας 21: Αλληλεπίδραση λόγω Χρωματικών Συνδυασμών

Θεωρείς ότι οι χρωματικοί συνδυασμοί του Ε.Υ. συμβάλλουν στην άνετη αλληλεπίδραση;

Σ. Ναι, εννοείται.

Δ. Βοηθάνε και στην αλληλεπίδραση και στην δημιουργία ενός καλαίσθητου Ε.Υ.

Ο. Αρμονική χρωματική σύνθεση σε ένα καλαίσθητο περιβάλλον αλληλεπίδρασης.

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

2ος Άξονας: Σχολιασμός Απλής & Κατανοητής Παρουσίασης του Γνωστικού Αντικειμένου

Οι ειδικοί αξιολογητές δηλώνουν ότι το Ε.Υ. περιέχει όλα τα στοιχεία που οδηγούν στην παρουσίαση του γνωστικού αντικειμένου απλά και κατανοητά. Αρχικά, φαίνεται πως συμφωνούν απόλυτα και εκδηλώνουν θετική στάση σχετικά με το ύφος γραφής που θεωρείται φιλικό, την παρουσία στο υλικό από προσωπικές και κτητικές ανωνυμίες, την καθομιλούμενη γλώσσα, τον ευανάγνωστο τρόπο γραφής και την πυκνότητα των πληροφοριών. Χαρακτηριστικά που δημιουργούν ένα ελκυστικό και εύχρηστο περιβάλλον αυτόνομης μάθησης. Για το αν γίνεται τμηματική παρουσίαση του εκπαιδευτικού υλικού στο μέγεθος της οθόνης μια από τις ειδικούς αναφέρει πως «στις περισσότερες διαφάνειες το εκπαιδευτικό υλικό παρουσιάζεται τμηματικά». Επίσης, θεωρούν πως ο συνδυασμός κείμενου – εικόνας – βίντεο και χρωματικών συνθέσεων δημιουργούν ένα εξαιρετικά καλαίσθητο και ελκυστικό περιβάλλον που υποστηρίζει την κατανόηση του υλικού «Ο συνδυασμός κείμενων – εικόνων αλληλοϋποστηρίζουν την οικοδόμηση της νέας γνώσης», «Αρμονική χρωματική σύνθεση σε ένα καλαίσθητο περιβάλλον αλληλεπίδρασης».

3ος Άξονας: Ευχρηστία του Ε.Υ.

Πίνακας 22: Κουμπιά Κατανοητά & Αναγνωρίσιμα

Θεωρείς ότι τα κουμπιά που χρησιμοποιήθηκαν στο Ε.Υ. (εμπρός, πίσω κλπ) είναι κατανοητά και αναγνωρίσιμα;
Σ. Ναι.
Δ. Εύκολα, εύχρηστα, ευδιάκριτα και κατανοητά κουμπιά πλοήγησης.
Ο. 100% και κατανοητά και αναγνωρίσιμα.

Πίνακας 23: Εικονίδια Κατανοητά & Αναγνωρίσιμα

Θεωρείς ότι τα εικονίδια που χρησιμοποιήθηκαν στο Ε.Υ. (πρόσθετες πηγές, δραστηριότητες κλπ) είναι κατανοητά και αναγνωρίσιμα;
Σ. Ναι.

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

Δ. Απολύτως.

Ο. Κατανοητά και αναγνωρίσιμα εικονίδια σε ένα φιλικό προς την χρήση περιβάλλον.

Πίνακας 24: Πλοήγηση με Ευκολία

Θεωρείς ότι στο Ε.Υ. υπάρχει εύκολη πλοήγηση;

Σ. Πολύ.

Δ. Εύχρηστη και εύκολη πλοήγηση

Ο. Πάρα πολύ.

Πίνακας 25: Υπερσύνδεσμοι & Περιεχόμενο

Θεωρείς ότι οι υπερσυνδέσμοι του Ε.Υ. καταλήγουν στο αναμενόμενο περιεχόμενο;

Σ. Εννοείται.

Δ. Η ύπαρξη υπερσυνδέσμων δίνουν την δυνατότητα στον επιμορφούμενο να εμπλουτίσει τις γνώσεις του παρέχοντας του επιπλέον πληροφορίες και παραπέμποντας τον στο σχετικό και αναμενόμενο περιεχόμενο.

Ο. Ναι, οι υπερσύνδεσμοι του Ε.Υ. οδηγούν στο αναμενόμενο περιεχόμενο.

3ος Άξονας: Σχολιασμός Ευχρηστίας του Ε.Υ.

Οι ειδικοί αξιολογητές δηλώνουν ότι η πλοήγηση του Ε.Υ. πραγματοποιείται εύκολα και γρήγορα με χρήση κουμπιών και εικονιδίων που είναι εύχρηστα, κατανοητά, ευδιάκριτα και αναγνωρίσιμα. Επιπλέον, οι υπερσύνδεσμοι λειτουργούν αποτελεσματικά και αξιόπιστα καθώς «η ύπαρξη υπερσυνδέσμων δίνουν την δυνατότητα στον επιμορφούμενο να εμπλουτίσει τις γνώσεις του παρέχοντας του επιπλέον πληροφορίες και παραπέμποντας τον στο σχετικό και αναμενόμενο περιεχόμενο» .

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

4ος Αξονας: Υποστηρίζοντας & Καθοδηγώντας τον Επιμορφούμενο ενώ Μελετά

Πίνακας 26: Συμβουλές Μελέτης

Θεωρείς ότι το εκπαιδευτικό υλικό παρέχει συμβουλές για το πώς να μελετηθεί;
Σ. Απόλυτα.
Λ. Ναι, είναι πολύ καθοδηγητικό και καλά δομημένο.
Ο. Ναι. Ειδικά ο οδηγός χρήσης της πλατφόρμας είναι πολύ καθοδηγητικός και παρέχει διεξοδική παρουσίαση.

Πίνακας 27: Έμφαση Συγκεκριμένων Σημείων

Θεωρείς ότι ο εκπαιδευόμενος υποστηρίζεται από το Ε.Υ. για να δώσει έμφαση σε συγκεκριμένα σημεία (Υπάρχουν πλαίσια ή έντονη γραφή (σήμανση) ώστε να τονίζονται σημαντικές έννοιες);
Σ. Εννοείται πως ναι.
Λ. Τα στοιχεία αυτά υπάρχουν σ' όλο το εκπαιδευτικό υλικό και δημιουργούν ελκυστικά κείμενα.
Ο. Ναι σε όλες τις διαφάνειες του Ε.Υ.

Πίνακας 28: Επεξηγηματικά Σχόλια

Θεωρείς ότι στο Ε.Υ. υπάρχουν επεξηγηματικά σχόλια τα οποία υποστηρίζουν τον σπουδαστή στη μελέτη του;
Σ. Ναι. Υπάρχουν υπερσυνδέσμοι που βοηθάνε στην μελέτη του εκπαιδευόμενου.
Λ. Ναι.
Ο. Ναι. Κυρίως σε μορφή υπερσυνδέσμων για να μην κουράζεται ο εκπαιδευόμενος ενώ μελετά και για να μην παραθέτει πληθώρα πληροφοριών σε μία διαφάνεια.

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

4ος Αξονας: Σχολιασμός Υποστήριξης & Καθοδήγησης Εκπαιδευόμενου ενώ Μελετά

Οι ειδικοί αξιολογητές δηλώνουν ότι στο Ε.Υ. παρέχονται συμβουλές μελέτης «ναι, είναι πολύ καθοδηγητικό και καλά δομημένο», δίνει έμφαση και τονίζει σημαντικά σημεία «τα στοιχεία αυτά υπάρχουν σ' όλο το εκπαιδευτικό υλικό και δημιουργούν ελκυστικά κείμενα» και παρέχει επεξηγηματικά σχόλια «Ναι. Υπάρχουν κυρίως σε μορφή υπερσυνδέσμων για να μην κουράζεται ο εκπαιδευόμενος ενώ μελετά και για να μην παραθέτει πληθώρα πληροφοριών σε μία διαφάνεια».

5ος Αξονας: Αλληλεπίδραση Ε.Υ. με Εκπαιδευόμενο

Πίνακας 29: Εκφράζοντας Απόψεις / Κρίσεις

Θεωρείς ότι το Ε.Υ. εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να εκφράσει τις δικές απόψεις (κρίσεις) πάνω σε σημαντικά ζητήματα;
Σ. Ναι.
Δ. Οι περισσότερες είναι δραστηριότητες επιλογής.
Ο. Ναι.

Πίνακας 30: Διατυπώνοντας Ερωτήσεις

Θεωρείς ότι το Ε.Υ. εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να διατυπώνει τις δικές του ερωτήσεις πάνω σε σημαντικά ζητήματα;
Σ. Ναι.
Δ. Υπάρχουν ναι όχι όμως σε μεγάλο βαθμό.
Ο. Ο επιμορφούμενος μπορεί να διατυπώνει τις ερωτήσεις του στο chat της πλατφόρμας ή στα αντίστοιχα forum της κάθε διδακτικής ενότητας.

Πίνακας 31: Συναισθηματική Εμπλοκή

Θεωρείς ότι το Ε.Υ. εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να εμπλακεί συναισθηματικά με βάση τα προσωπικά του ενδιαφέροντα;
Σ. Ναι, δίνεται η δυνατότητα συναισθηματικής εμπλοκής του εκπαιδευόμενου.
Δ. Ναι, εμπεριέχει.
Ο. Εννοείται πως ναι. Καθώς το θέμα της επιμόρφωσης σχετίζεται άμεσα με τα βιώματα όλων μας στην σχολική μονάδα.

Πίνακας 32: Ανταλλάσσοντας Απόψεις

Θεωρείς ότι το Ε.Υ. εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να ανταλλάξει απόψεις με τους άλλους εκπαιδευόμενους;
Σ. Ναι.
Δ. Ναι, εμπεριέχει.
Ο. Οι επιμορφούμενοι μπορούν να ανταλλάξουν απόψεις με τους άλλους επιμορφούμενους μέσω της εφαρμογής padlet και chat.

Πίνακας 33: Μέλος Κοινωνικής Ομάδας

Θεωρείς ότι το Ε.Υ. εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να θεωρήσει τον εαυτό του ως μέλος μιας κοινωνικής ομάδας που έχει συγκεκριμένες ανάγκες και προσδοκίες;
Σ. Ο επιμορφούμενος μπορεί να νιώσει μέλος μιας κοινωνικής ομάδας που μοιράζονται τις ίδιες ανάγκες και προσδοκίες.
Δ. Αν και οι περισσότερες δραστηριότητες είναι ατομικές υπάρχει δυνατότητα χρήσης του chat, padlet και forum.

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

Ο. Ναι εμπειρέχει. Ιδιαίτερα έξυπνο και αποτελεσματικό το βίντεο από τα βραβεία Mad.

Πίνακας 34: Ενσωματώνοντας / Εμπλουτίζοντας Απόψεις

Θεωρείς ότι το Ε.Υ. εμπειρέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να ενσωματώσει / εμπλουτίσει τις απόψεις του σε αυτό;
Σ. Εννοείται πως ναι.
Δ. Ναι, σε μεγάλο βαθμό καθώς στο Ε.Υ. εμπειρέχεται πληθώρα δραστηριοτήτων που αποσκοπούν τον εμπλουτισμό των απόψεων του επιμορφούμενου.
Ο. Η δημιουργία των δραστηριοτήτων που περιλαμβάνει το Ε.Υ. συντελούν στον εμπλουτισμό των γνώσεων και στην κατανόηση των νεών πληροφοριών.

5ος Άξονας: Σχολιασμός Αλληλεπίδρασης Ε.Υ. με Εκπαιδευόμενο

Οι ειδικοί αξιολογητές δηλώνουν ότι το Ε.Υ. αλληλεπιδρά με τον εκπαιδευόμενο κατά την διάρκεια της μελέτης του. Ωστόσο, υπήρξαν αρκετές μονολεκτικές απαντήσεις στα επιμέρους ερωτήματα του συγκεκριμένου άξονα. Αναφορικά με το εάν εκπαιδευόμενος ενθαρρύνεται να εκφράσει την γνώμη του πάνω σε σημαντικά θέματα δύο από την ομάδα των ειδικών απάντησαν «ναι» ενώ η τρίτη δήλωσε πως «οι περισσότερες δραστηριότητες είναι δραστηριότητες επιλογής». Σχετικά με τις δραστηριότητες και την διατύπωση ερωτήσεων σε σημαντικά ζητήματα υπάρχει μια «κλιμάκωση» απαντήσεων «ναι», «υπάρχουν ναι όχι όμως σε μεγάλο βαθμό», «Ο επιμορφούμενος μπορεί να διατυπώνει τις ερωτήσεις του στο chat της πλατφόρμας ή στα αντίστοιχα forum της κάθε διδακτικής ενότητας». Επίσης, για την συναισθηματική εμπλοκή αξίζει να αναφερθεί η άποψη της τρίτης αξιολογήτριας η οποία συνδέει το θέμα της επιμόρφωσης με τα προσωπικά της βιώματα «Εννοείται πως ναι. Καθώς το θέμα της επιμόρφωσης σχετίζεται άμεσα με τα βιώματα όλων μας στην σχολική μονάδα». Ως προς την ανταλλαγή απόψεων με άλλους εκπαιδευόμενους και το αίσθημα του ανήκειν σε μια κοινωνική ομάδα καταγράφηκε η δυνατότητα συνομιλίας στο “chat” και στο “forum” της πλατφόρμας σε συνδυασμό με τον

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

ψηφιακό πίνακα αναρτήσεων “padlet”. Συγκεκριμένα, «Οι επιμορφούμενοι μπορούν να ανταλλάξουν απόψεις με τους άλλους επιμορφούμενους μέσω της εφαρμογής padlet και chat» και «Αν και οι περισσότερες δραστηριότητες είναι ατομικές υπάρχει δυνατότητα χρήσης του chat, padlet και forum» αντίστοιχα.

6ος Άξονας: Αναστοχασμός – Αυτοαξιολόγηση Εκπαιδευόμενου

Πίνακας 35: Αυτοαξιολόγηση

Θεωρείς ότι το Ε.Υ. εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν την αυτοαξιολόγηση του εκπαιδευόμενου;
Σ. Υπάρχουν διάφορες δραστηριότητες αυτοαξιολόγησης του εκπαιδευόμενου.
Δ. Σημαντική η δυνατότητα επανάληψης των δραστηριοτήτων.
Ο. Υπάρχει πληθώρα δραστηριοτήτων αυτοαξιολόγησης σε όλο το Ε.Υ.

Πίνακας 36: Αναπτύσσοντας την Κριτική Σκέψη Αυτόνομα

Θεωρείς ότι το Ε.Υ. εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν την ανάπτυξη της αυτόνομης κριτικής σκέψης του εκπαιδευόμενου;
Σ. Ναι, καθώς αποφεύγεται η απομνημόνευση πληροφοριών.
Δ. Στο Ε.Υ. υπάρχουν δραστηριότητες που δίνουν την δυνατότητα στον επιμορφούμενο να καλλιεργήσει την αυτόνομη κριτική του σκέψη.
Ο. Εννοείται πως η ανάπτυξη κριτικής σκέψης αποτελεί μέρος του Ε.Υ. που μελέτησα.

Πίνακας 37: Αναπτύσσοντας Διαύλους Επικοινωνίας

Θεωρείς ότι το Ε.Υ. εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν την ανάπτυξη διάυλων επικοινωνίας με στόχο την ανατροφοδότηση του εκπαιδευόμενου;

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕΞΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

Σ. Παρέχεται άμεση ανατροφοδότηση μετά την ολοκλήρωση της κάθε δραστηριότητας.

Δ. Ανατροφοδότηση δίνεται στις δραστηριότητες και για τις σωστές και για τις λάθος απαντήσεις.

Ο. Παρέχεται άμεση και στοχευμένη ανατροφοδότηση μετά την ολοκλήρωση των δραστηριοτήτων.

Πίνακας 38: Συσχετίζοντας τα Νέα Δεδομένα

Θεωρείς ότι το Ε.Υ. εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να συσχετίσει τα νέα δεδομένα με τη δική του πραγματικότητα;

Σ. Ναι υπάρχουν.

Δ. Υπάρχουν δραστηριότητες που προτρέπουν τον επιμορφούμενο να κατανοήσει το θέμα της Σχολικής Ειρηνικής Διαμεσολάβησης και να συσχετίσει τα στοιχεία στην δική του πραγματικότητα.

Ο. Έχω ήδη αναφερθεί σ' αυτό και παραπάνω καθώς μίλησα για τα προσωπικά βιώματα στην σχολική μονάδα. Επομένως, η απάντηση είναι ένα μεγάλο ΝΑΙ.

Πίνακας 39: Εφαρμόζοντας τη Νέα Γνώση

Θεωρείς ότι το Ε.Υ. εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν τον εκπαιδευόμενο να εφαρμόσει τη νέα γνώση στη δική του πραγματικότητα;

Σ. Εννοείται πως ναι.

Δ. Ναι, καθώς υπάρχει πληθώρα δραστηριοτήτων που προτρέπουν τον επιμορφούμενο να χρησιμοποιήσει στη δική του πραγματικότητα τη νέα γνώση.

Ο. Βεβαίως και περιέχει.

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

6ος Άξονας: Σχολιασμός Αναστοχασμού – Αυτοαξιολόγησης Εκπαιδευόμενου

Στο 6^ο άξονα πραγματοποιείται διερεύνηση αναφορικά με τις δραστηριότητες του Ε.Υ. και τον αναστοχασμό και αυτοαξιολόγηση του εκπαιδευόμενου. Οι τρεις ειδικοί συγκλίνουν στην άποψη πως υπάρχουν δραστηριότητες στο Ε.Υ. που παρέχουν σε μεγάλο βαθμό αυτοαξιολόγηση στον επιμορφούμενο «Υπάρχει πληθώρα δραστηριοτήτων αυτοαξιολόγησης σε όλο το Ε.Υ.», την ανάπτυξη της αυτόνομης κριτικής σκέψης «ναι, καθώς αποφεύγεται η απομνημόνευση πληροφοριών», την καλλιέργεια επικοινωνιακών διαύλων για την ανατροφοδότηση του επιμορφούμενου «Παρέχεται άμεση και στοχευμένη ανατροφοδότηση μετά την ολοκλήρωση των δραστηριοτήτων», τον συσχετισμό και την εφαρμογή των νέων στοιχείων και της αποκτηθείσας γνώσης με την πραγματικότητα του εκπαιδευόμενου «Έχω ήδη αναφερθεί σ' αυτό και παραπάνω καθώς μίλησα για τα προσωπικά βιώματα στην σχολική μονάδα. Επομένως, η απάντηση είναι ένα μεγάλο ΝΑΙ».

7ος Άξονας: Σκοπός / Προσδοκώμενα Αποτελέσματα

Πίνακας 40: Διατυπώνοντας τον Σκοπό της Διδακτικής Ενότητας

Θεωρείς ότι στο Ε.Υ. διατυπώνεται σαφώς ο σκοπός της κάθε διδακτικής ενότητας;
Σ. Άψογα διατυπωμένος
Δ. Ναι, με σαφήνεια
Ο. Εύστοχη διατύπωση σκοπού σε κάθε διδακτική ενότητα.

Πίνακας 41: Διατυπώνοντας τα Προσδοκώμενα Αποτελέσματα της Διδακτικής Ενότητας

Θεωρείς ότι στο Ε.Υ. διατυπώνονται σαφώς τα προσδοκώμενα αποτελέσματα σε κάθε διδακτική ενότητα;
Σ. Άψογα διατυπωμένα.
Δ. Ναι, διατυπώνονται με σαφήνεια
Ο. Εύστοχη διατύπωση προσδοκώμενων αποτελεσμάτων σε κάθε διδακτική ενότητα.

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

Πίνακας 42: Διατυπώνοντας Σε Επίπεδο Γνώσεων τα Προσδοκώμενα Αποτελέσματα

Θεωρείς ότι τα προσδοκώμενα αποτελέσματα παρακινούν τον εκπαιδευόμενο σε επίπεδο γνώσεων;
Σ. Εννοείται.
Δ. Τα προσδοκώμενα αποτελέσματα παρακινούν τον εκπαιδευόμενο σε επίπεδο γνώσεων.
Ο. Η διατύπωση τους παρακινεί τον εκπαιδευόμενο σε επίπεδο γνώσεων.

Πίνακας 43: Διατυπώνοντας Σε Επίπεδο Δεξιοτήτων τα Προσδοκώμενα Αποτελέσματα

Θεωρείς ότι τα προσδοκώμενα αποτελέσματα παρακινούν τον εκπαιδευόμενο σε επίπεδο δεξιοτήτων;
Σ. Εννοείται.
Δ. Τα προσδοκώμενα αποτελέσματα παρακινούν τον εκπαιδευόμενο σε επίπεδο δεξιοτήτων.
Ο. Η διατύπωση τους παρακινεί τον εκπαιδευόμενο σε επίπεδο δεξιοτήτων.

Πίνακας 44: Διατυπώνοντας Σε Επίπεδο Στάσεων τα Προσδοκώμενα Αποτελέσματα

Θεωρείς ότι τα προσδοκώμενα αποτελέσματα παρακινούν τον εκπαιδευόμενο σε επίπεδο στάσεων;
Σ. Εννοείται.
Δ. Τα προσδοκώμενα αποτελέσματα παρακινούν τον εκπαιδευόμενο σε επίπεδο στάσεων.
Ο. Η διατύπωση τους παρακινεί τον εκπαιδευόμενο σε επίπεδο στάσεων.

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

Πίνακας 45: Πρόοδος που βασίζεται στα Προσδοκώμενα Αποτελέσματα

Θεωρείς ότι ο εκπαιδευόμενος ελέγχει την πρόοδό του με βάση τα προσδοκώμενα αποτελέσματα;
Σ. Ναι, πραγματοποιείται έλεγχος στο τέλος κάθε διδακτικής ενότητας.
Δ. Παρέχεται πληροφόρηση και αξιολόγηση στο τέλος των διδακτικών ενοτήτων για έλεγχο της προόδου βασισμένη στα μαθησιακά αποτελέσματα.
Ο. Ο εκπαιδευόμενος μπορεί να ελέγξει την πρόοδο του βασισμένος /η στα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα.

7ος Άξονας: Σχολιασμός Σαφήνειας Σκοπού / Προσδοκώμενων Αποτελεσμάτων

Οι ειδικοί αξιολογητές δηλώνουν ότι στο Ε.Υ. παρέχεται με σαφή τρόπο η διατύπωση του σκοπού και των προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων σε επίπεδο γνώσεων, δεξιοτήτων, στάσεων κάθε διδακτικής ενότητας. Επίσης ελέγχεται η πρόοδος των εκπαιδευομένων με βάση τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα. Συγκεκριμένα, αναφέρεται ότι «παρέχεται πληροφόρηση και αξιολόγηση στο τέλος των διδακτικών ενοτήτων για έλεγχο της προόδου βασισμένη στα μαθησιακά αποτελέσματα».

2^ο ΕΕ: Το εκπαιδευτικό υλικό έχει δημιουργηθεί σύμφωνα με τις Αρχές της Πολυμεσικής Μάθησης;

8ος Άξονας: Αρχές Πολυμεσικής Μάθησης

Πίνακας 46: Συνδυάζοντας Κείμενο & Εικόνα (Πολυμεσική Αρχή)

Θεωρείς ότι στο Ε.Υ. υπάρχει συνδυασμός κείμενου και εικόνας για την παρουσίαση του γνωστικού αντικειμένου;
Σ. Ναι, εννοείται.
Δ. Ναι, υπάρχει.

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

Ο. Το γνωστικό αντικείμενο παρουσιάζεται μέσα από εικόνες και κείμενο.

Πίνακας 47: Κατανοώντας το Γνωστικό Αντικείμενο Χρησιμοποιώντας Εικόνες
(Πολυμεσική Αρχή)

Θεωρείς ότι στο Ε.Υ. η χρήση των εικόνων σας βοηθάει να κατανοήσετε το γνωστικό αντικείμενο;

Σ. Ναι, βοηθάει.

Δ. Κατάλληλες για την κατανόηση του γνωστικού αντικειμένου.

Ο. Ναι, η επιλογή είναι άριστη και βοηθητική.

Πίνακας 48: Αφηγηματικά Στοιχεία (Αρχή Τροπικότητας)

Θεωρείς ότι στο Ε.Υ. υπάρχουν στοιχεία αφήγησης (μονόλογος, διάλογος, περιγραφή, σχόλια κ.ά.);

Σ. Ναι, υπάρχει και διάλογος και περιγραφή και μονόλογος.

Δ. Στο Ε.Υ. υπάρχει μονόλογος, διάλογος, σχόλια με την βοήθεια του avatar επιτυγχάνεται ένας καλαίσθητος συνδυασμός των αφηγηματικών στοιχείων.

Ο. Υπάρχουν σ' όλο το εκπαιδευτικό υλικό.

Πίνακας 49: Μη Σχετικές Πληροφορίες (Αρχή Συνοχής)

Θεωρείς ότι στο Ε.Υ. συμπεριλαμβάνονται μη σχετικές πληροφορίες (λέξεις, εικόνες, ήχοι) με το γνωστικό αντικείμενο;

Σ. Παρουσιάστηκαν μόνο πληροφορίες σχετικές με το αντικείμενο.

Δ. Σε κάποιο σημείο του Ε.Υ. συμπεριλήφθηκε μη σχετική πληροφορία.

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

Ο. Δεν συμπεριλήφθηκε καμία μη σχετική πληροφορία με το γνωστικό αντικείμενο.
Όλα τα στοιχεία αφήγησης είναι σχετικά με το αντικείμενο της επιμόρφωσης.

Πίνακας 50: Χρησιμοποιώντας Φιλική Γλώσσα (Αρχή Προσωποποίησης)

Θεωρείς ότι στο Ε.Υ. γίνεται χρήση φιλικής γλώσσας;
Σ. Ναι.
Λ. Ναι.
Ο. Ναι και στο εκπαιδευτικό υλικό και στις δραστηριότητες.

Πίνακας 51: Χρησιμοποιώντας Δεύτερο Πρόσωπο (Αρχή Προσωποποίησης)

Θεωρείς ότι στο Ε.Υ. γίνεται χρήση δεύτερου προσώπου;
Σ. Ναι.
Λ. Ναι.
Ο. Εννοείται πως χρησιμοποιείται το β' ενικό πρόσωπο.

Πίνακας 52: Χρησιμοποιώντας Ηχητική Παρουσίαση (Αρχή Προσωποποίησης)

Θεωρείς ότι στο Ε.Υ. γίνεται ηχητική παρουσίαση του γνωστικού αντικειμένου;
Σ. Ναι, συνδυάζει εικόνα και ήχο.
Λ. Ναι.
Ο. Ο εκπαιδευόμενος έχει την δυνατότητα να ακούσει, να διαβάσει ταυτόχρονα το υλικό του γνωστικού αντικειμένου.

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

Πίνακας 53: Χρησιμοποιώντας Φιλικό Ύφος στην Ηχητική Παρουσίαση (Αρχή Φωνής)

Θεωρείς ότι στο Ε.Υ. το ύφος της ηχητικής παρουσίασης είναι φιλικό για τον εκπαιδευόμενο;
Σ. Υπάρχει ηχητικό ύφος που είναι φιλικό.
Δ. Το ηχητικό ύφος είναι εξαιρετικό.
Ο. Και με εξαιρετική ακουστική.

Πίνακας 54: Χρησιμοποιώντας Φιλικό Χαρακτήρα (Avatar) (Αρχή Εικόνας)

Θεωρείς ότι στο Ε.Υ. εμφανίζεται ένας φιλικός χαρακτήρας (avatar) που ενισχύει τη διαδικασία μάθησης των εκπαιδευόμενων;
Σ. Ναι, και σου μοιάζει.
Δ. Ναι, εμφανίζεται.
Ο. Ναι.

Πίνακας 55: Τμηματική Παρουσίαση (Αρχή Κατάτμησης)

Θεωρείς ότι στο Ε.Υ. η παρουσίαση του γνωστικού αντικείμενου γίνεται τμηματικά;
Σ. Ναι.
Δ. Ναι, πραγματοποιείται τμηματική παρουσίαση σ' όλο το Ε.Υ.
Ο. Τμηματικά και κατανοητά.

Πίνακας 56: Διαδραστικές Δραστηριότητες Ανατροφοδότησης (Αρχή Προσωποποίησης)

Θεωρείς ότι στο Ε.Υ. υπάρχουν διαδραστικές δραστηριότητες που παρέχουν ανατροφοδότηση στους εκπαιδευόμενους;
Σ. Ναι, άμεση ανατροφοδότηση.

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

Δ. Ναι, άμεση και σαφής ανατροφοδότηση για το τι ακριβώς πρέπει να μελετήσει ο επιμορφούμενος.

Ο. Παρέχεται εξαιρετική ανατροφοδότηση μέσω των δραστηριοτήτων.

Πίνακας 57: Μακροσκελή Κείμενα (Αρχή Κατάκτησης)

Θεωρείς ότι στο Ε.Υ. υπάρχουν μακροσκελή κείμενα για την παρουσίαση του γνωστικού αντικειμένου;

Σ. Όχι.

Δ. Σύντομα κείμενα που παρουσιάζονται σε “μπουκίτσες”.

Ο. Στο Ε.Υ. δεν συναντάς μεγάλα κείμενα. Οι έξτρα πληροφορίες παρουσιάζονται με τους υπερσυνδέσμους κειμένου.

Πίνακας 58: Σαφείς Οδηγίες (Αρχή Σηματοδότησης)

Θεωρείς ότι στο Ε.Υ. παρέχει σαφείς οδηγίες στους εκπαιδευόμενους για την υλοποίηση των δραστηριοτήτων και εργασιών;

Σ. Όντως, παρέχονται σαφείς οδηγίες.

Δ. Είναι απολύτως ξεκάθαρες και σαφέστατες.

Ο. Δίνονται σαφέστατες οδηγίες.

Πίνακας 59: Ύπαρξη Στοιχείων Επισήμανσης (Αρχή Σηματοδότησης)

Θεωρείς ότι στο Ε.Υ. υπάρχουν στοιχεία επισήμανσης (έντονη γραφή, υπογράμμιση, χρωματισμός κ.ά.);

Σ. Ναι υπάρχουν.

Δ. Ναι.

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

Ο. Ναι, άψογα συνδυασμένα.

Πίνακας 60: Εισαγωγικές Δραστηριότητες (Αρχή Προπαίδευσης)

Θεωρείς ότι στο Ε.Υ. υπάρχουν εισαγωγικές δραστηριότητες που βοηθούν στη μελέτη του γνωστικού αντικείμενου;

Σ. Ναι, υπάρχουν.

Δ. Ναι.

Ο. Ναι, οι εισαγωγικές δραστηριότητες βοηθάνε τον επιμορφούμενο να μελετήσει το γνωστικό αντικείμενο.

8ος Άξονας: Σχολιασμός Αρχών Πολυμεσικής Μάθησης

Στο 8ο άξονα πραγματοποιείται διερεύνηση αναφορικά με την εφαρμογή των Αρχών της Πολυμεσικής μάθησης. Και οι τρεις ειδικοί κριτές βρήκαν την χρήση των εικόνων άριστη, κατάλληλη και βοηθητική ενώ με βάση την Αρχή Τροπικότητας μία αξιολογήτρια αναφέρει «στο Ε.Υ. υπάρχει μονόλογος, διάλογος, σχόλια με την βοήθεια του avatar επιτυγχάνεται ένας καλαίσθητος συνδυασμός των αφηγηματικών στοιχείων». Σε σχέση με την Αρχή της Συνοχής και τις μη σχετικές πληροφορίες δύο εκ των κριτών συμφωνούν πως παρουσιάζονται μόνο σχετικές πληροφορίες ενώ η τρίτη δηλώνει πως «σε κάποιο σημείο του Ε.Υ. συμπεριλήφθηκε μη σχετική πληροφορία». Επίσης, το Ε.Υ. διακρίνεται για τον φιλικό τρόπο γραφής του, την χρήση του ενικού στο δεύτερο πρόσωπο και για το γεγονός ότι το γνωστικό αντικείμενο παρουσιάζεται με ηχητικό τρόπο (Αρχή Προσωποποίησης) ενώ την ίδια στιγμή παρέχεται «άμεση και σαφής ανατροφοδότηση για το τι ακριβώς πρέπει να μελετήσει ο επιμορφούμενος». Επιπλέον, σύμφωνα με την Αρχή Φωνής «το ηχητικό ύφος είναι εξαιρετικό», την Αρχή της Εικόνας γίνεται χρήση φιλικού χαρακτήρα (Avatar) και την Αρχή Κατάτμησης το Ε.Υ. παρουσιάζεται «τμηματικά και κατανοητά» καθώς «Στο Ε.Υ. δεν συναντάς μεγάλα κείμενα. Οι έξτρα πληροφορίες παρουσιάζονται με τους υπερσυνδέσμους κειμένου». Τέλος, σύμφωνα με την Αρχή της Σηματοδότησης «απολύτως ξεκάθαρες και σαφέστατες οδηγίες δίνονται στους εκπαιδευόμενους για να υλοποιήσουν τις δραστηριότητες

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

τους», υπάρχουν στοιχεία επισήμανσης «άψογα συνδυασμένα» και εισαγωγικά στοιχεία που βοηθάνε τον επιμορφούμενο να μελετήσει το γνωστικό αντικείμενο.

6^ο ΕΕ: Ποια είναι τα πιο δυνατά στοιχεία του εκπαιδευτικού υλικού σύμφωνα με τις απόψεις των επιμορφούμενων εκπαιδευτικών;

9ος Άξονας: Δυνατά Στοιχεία Ε.Υ.

Πίνακας 61: Δυνατά Στοιχεία

Ποια πιστεύετε ότι είναι τα τρία πιο δυνατά στοιχεία του εκπαιδευτικού υλικού;
Σ. Το εκπαιδευτικό υλικό είναι εξαιρετικά σχεδιασμένο και εύκολο στη χρήση του από τους μαθητές. Παρουσιάζει εκτενών τις σημαντικές πληροφορίες και με τις δραστηριότητες του κατορθώνει να τις κάνουν κτήμα τους οι μαθητές χωρίς να αποπροσανατολίζονται ή να μπερδεύονται. Εφαρμόζει στο ακέραιο την αρχή της πολυμεσικής μάθησης και εκμεταλλεύεται στο έπακρο τις δυνατότητες των ΤΠΕ.
Δ. Ο φιλικός τόνος φωνής, τα διαδραστικά βίντεο και η αμεσότητα του.
Ο. Διαδραστικό υλικό, ελκυστικό περιβάλλον.

9ος Άξονας: Σχολιασμός Δυνατών Στοιχείων Ε.Υ.

Οι ειδικοί αξιολογητές δηλώνουν ότι το Ε.Υ. είναι εξαιρετικά δομημένο, σε ένα περιβάλλον ελκυστικό και διαδραστικό όπου επιτυγχάνεται σωστή χρήση των ΤΠΕ και των Αρχών της Πολυμεσικής Μάθησης ενώ οι εκπαιδευόμενοι οδηγούνται στην οικοδόμηση της νέας γνώσης.

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

7ο ΕΕ: Ποιες τροποποιήσεις θα μπορούσε να βελτιώσει το εκπαιδευτικό υλικό σύμφωνα με τις απόψεις των επιμορφούμενων εκπαιδευτικών;

10ος Άξονας: Προτάσεις Βελτίωσης Ε.Υ.

Πίνακας 62: Αλλαγές Βελτίωσης

Γράψτε έως τρεις αλλαγές που προτείνετε προκειμένου να βελτιωθεί το εκπαιδευτικό υλικό.
Σ. Το εκπαιδευτικό υλικό είναι πολύ καλά σχεδιασμένο. Θα μπορούσε σε κάποιες σελίδες να μειωθεί ο αριθμός από κάποιες δραστηριότητες που ενδέχεται να κουράσουν και να αποθαρρύνουν τους μαθητές. Τέλος σε ελάχιστες σελίδες είναι αρκετό υλικό με αποτέλεσμα να θέλει αρκετή ώρα η μελέτη τους.
Δ. Θα μπορούσε στην 1 ^η διδακτική ενότητα να είναι σε διαφορετική διαφάνεια το κείμενο με το διαδραστικό βίντεο.
Ο. Δεν θα πρότεινα καμία αλλαγή! Το Ε.Υ. είναι πλήρες!

10ος Άξονας: Σχολιασμός Προτάσεων Βελτίωσης Ε.Υ.

Οι ειδικοί αξιολογητές δηλώνουν ότι στο Ε.Υ. θα μπορούσαν να μειωθούν κάποιες δραστηριότητες όπως και το υλικό κάποιων διαφανειών. Επίσης, προτείνεται το διαδραστικό βίντεο της πρώτης διδακτικής ενότητας να είναι σε διαφορετική διαφάνεια από το κείμενο. Η τρίτη ειδική κριτής δεν θα πρότεινε ακμία αλλαγή καθώς θεωρεί πως το Ε.Υ. είναι πλήρες.

9.2 Αποτίμηση Ε.Υ. από τους Επιμορφούμενους Εκπαιδευτικούς

Σε αυτήν την ενότητα καταγράφονται με βάση τα ερευνητικά ερωτήματα τα αποτελέσματα και υπολογίζεται η συχνότητα, το ποσοστό (%), το αθροιστικό ποσοστό, ο μέσος όρος (Μ.Ο.) και η τυπική απόκλιση των απαντήσεων (Τ.Α.).

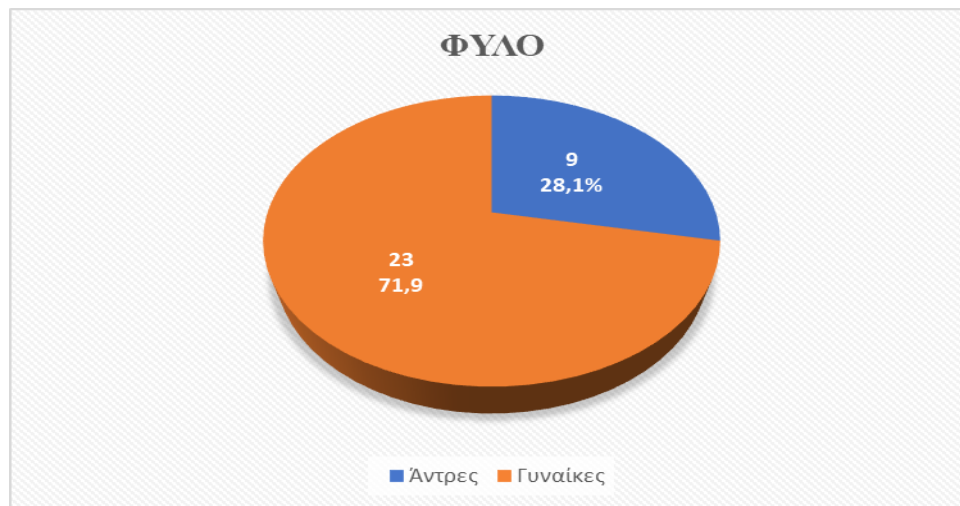
Κατανομή Δείγματος για το φύλο, την ηλικία, την εξειδίκευση και την εργασιακή εμπειρία.

Πίνακας 63: Κατανομή Δείγματος

ΦΥΛΟ		
	Αριθμός (N)	Ποσοστό %
Άντρες	9	28,1%
Γυναίκες	23	71,9 %
ΗΛΙΚΙΑ		
	Πλήθος (N)	Ποσοστό %
22 – 30	5	15,6%
31 – 40	4	12,5 %
41 – 50	18	56,3 %
>51	5	15,6 %
ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ		
	Αριθμός (N)	Ποσοστό %
Προπτυχιακό	9	28,1 %
Μεταπτυχιακό	23	71,95 %
Διδακτορικό	0	
ΕΡΓΑΣΙΑΚΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ		
	Πλήθος (N)	Ποσοστό %
0 - 4	5	15,6 %
5 – 10	6	18,8 %

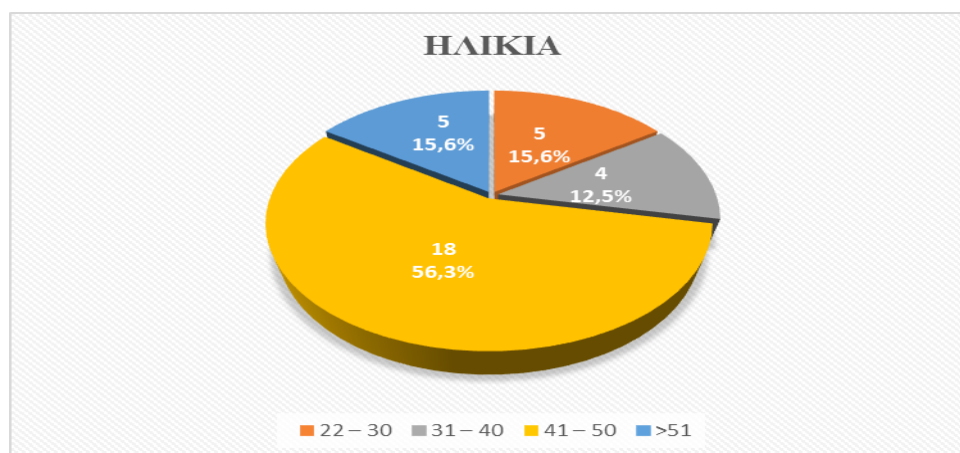
Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

11 – 20	14	43,8 %
>20	7	21,9 %

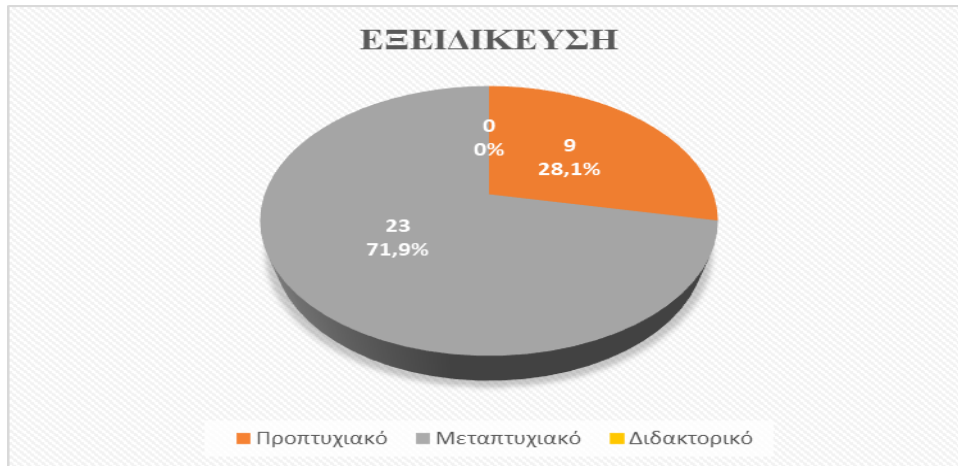
Γράφημα 1: Κατανομή ως προς το Φύλο

Οι συμμετέχοντες της έρευνας είναι 32 (N= 32) εκπαιδευτικοί δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Το δείγμα αποτελείται από εννέα (9) άντρες και είκοσι τρεις (23) γυναίκες (28,1% και 71,9% αντίστοιχα). Οι επιμορφούμενοι είναι διαφορετικής ηλικίας, έχουν διαφορετική εξειδίκευση και διαφορετική προϋπηρεσία στην εκπαίδευση.

Γράφημα 2: Κατανομή ως προς την Ηλικία

Το 56,3% των ατόμων που έλαβαν μέρος στο ερωτηματολόγιο ήταν εκπαιδευτικοί ηλικίας μεταξύ 41 – 50 ετών, ενώ το 15,6% ήταν μεταξύ 22 – 30 και άνω των 51 ετών. Τέλος, το 12,5% ήταν εκπαιδευτικοί ηλικίας μεταξύ 31 - 40 χρονών.

Γράφημα 3: Κατανομή ως προς την Εξειδίκευση

Στο παραπάνω σχήμα φαίνεται το γνωστικό επίπεδο των συμμετεχόντων. Παρατηρείται πως το 28,1% των εκπαιδευτικών κατέχει το βασικό πτυχίο, ενώ 71,9% δηλαδή 23/32 άτομα έχουν προχωρήσει τις σπουδές τους σε μεταπτυχιακό επίπεδο. Κανείς δεν κατέχει διδακτορικό δίπλωμα.

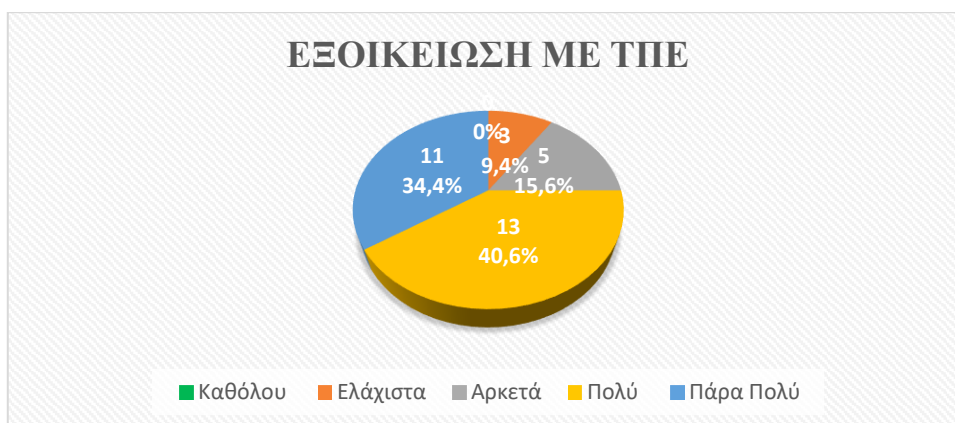

Γράφημα 4: Κατανομή ως προς την Εργασιακή Εμπειρία

Στο παραπάνω σχήμα παρατηρείται ότι το μεγαλύτερο ποσοστό, το 43,8% των εκπαιδευτικών έχει διδακτική εμπειρία από έντεκα μέχρι είκοσι χρόνια. Σε ποσοστό 21,9% έχουν διδακτική εμπειρία περισσότερη από είκοσι χρόνια και το 18,8% και 15,6% από πέντε έως δέκα χρόνια και μέχρι τέσσερα χρόνια αντίστοιχα.

Πίνακας 64: Εξοικείωση με ΤΠΕ

ΕΡΩΤΗΣΗ (Ε5)		N	Ποσοστό %
5. Είσαι εξοικειωμένος / η με τις Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας (ΤΠΕ);	Καθόλου (1)	0	12,5
	Ελάχιστα (2)	3	9,4
	Αρκετά (3)	5	15,6
	Πολύ (4)	13	40,6
	Πάρα Πολύ (5)	11	34,4
	Σύνολο	32	100,0

Γράφημα 5: Κατανομή ως προς την Εργασιακή Εμπειρία

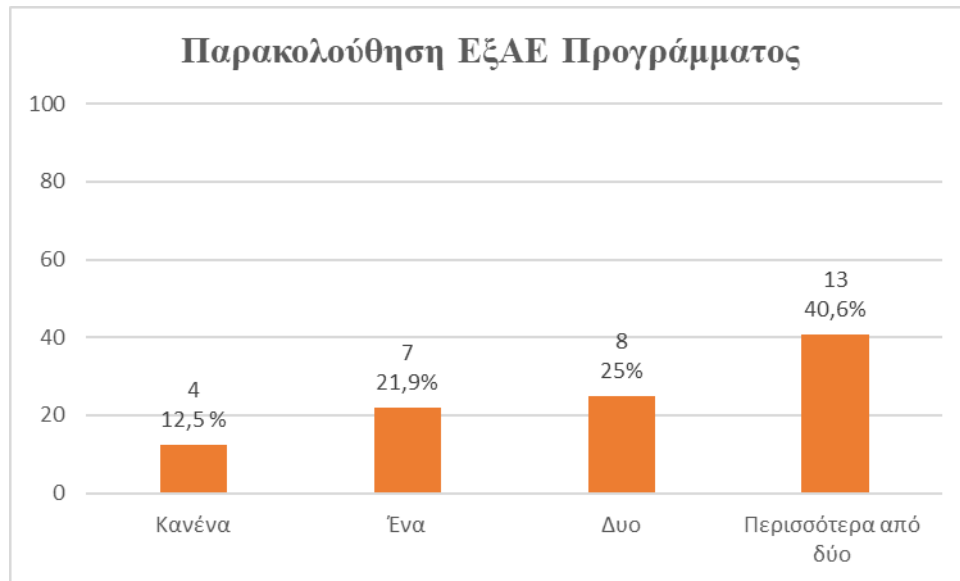

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

Στο πρώτο μέρος του ερωτηματολογίου υπήρξε ερώτηση σχετική με τον βαθμό εξοικείωσης των επιμορφούμενων εκπαιδευτικών με τις ΤΠΕ. Οι ερωτηθέντες αγγίζοντας το 75,0% δηλώνουν ότι νιώθουν εξοικείωση με τις ΤΠΕ σε μεγάλο βαθμό. Αρκετή εξοικείωση δηλώνει το 15,6% και ελάχιστη το 9,4% ένα ποσοστό που μπορεί να συνδέεται και με τα ελάχιστα χρόνια εκπαιδευτικής εμπειρίας κάποιων επιμορφούμενων. Κανένας εκπαιδευτικός δεν δήλωσε καθόλου εξοικείωση με τις ΤΠΕ.

Πίνακας 65: Συμμετοχή σε Ανάλογο Πρόγραμμα Ασύγχρονης Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης

ΕΡΩΤΗΣΗ (Ε6)		ΠΛΗΘΟΣ (N)	ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ (%)	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟ ΠΟΣΟΣΤΟ
6. Στο παρελθόν έχεις παρακολουθήσει κάποιο ανάλογο πρόγραμμα ασύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης σε περιβάλλον eLearning;	Κανένα	4	12,5	12,5	12,5
	Ένα	7	21,9	21,9	34,4
	Δύο	8	25,0	25,0	59,4
	Περισσότερα από δύο	13	40,6	40,6	100,0
	Σύνολο	32	100,0	100,0	

Γράφημα 6: Κατανομή ως προς την Παρακολούθηση ΕξΑΕ Προγράμματος

Στην ερώτηση αυτή σχετικά με την παρακολούθηση άλλου προγράμματος επιμόρφωσης ασύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης σε περιβάλλον eLearning το 12,5% δηλώνει ότι δεν έχει συμμετάσχει σε αντίστοιχο πρόγραμμα, 21,9% σε ένα, το 25% σε δύο ενώ το 40,6% σε περισσότερα από δύο.

3^ο ΕΕ: Ποιες είναι οι απόψεις των επιμορφούμενων εκπαιδευτικών για την ποιότητα, την παρουσίαση και την ευχρηστία του εκπαιδευτικού υλικού;

Τρεις ερευνητικοί άξονες αναλύουν το 3^ο ερευνητικό ερώτημα (Πίνακας 2). Στον πρώτο άξονα καταγράφεται η βιβλιογραφική τεκμηρίωση και μελέτη του Ε.Υ., στον δεύτερο άξονα η παρουσίαση του γνωστικού αντικείμενου και στον τρίτο η ευχρηστία του Ε.Υ.

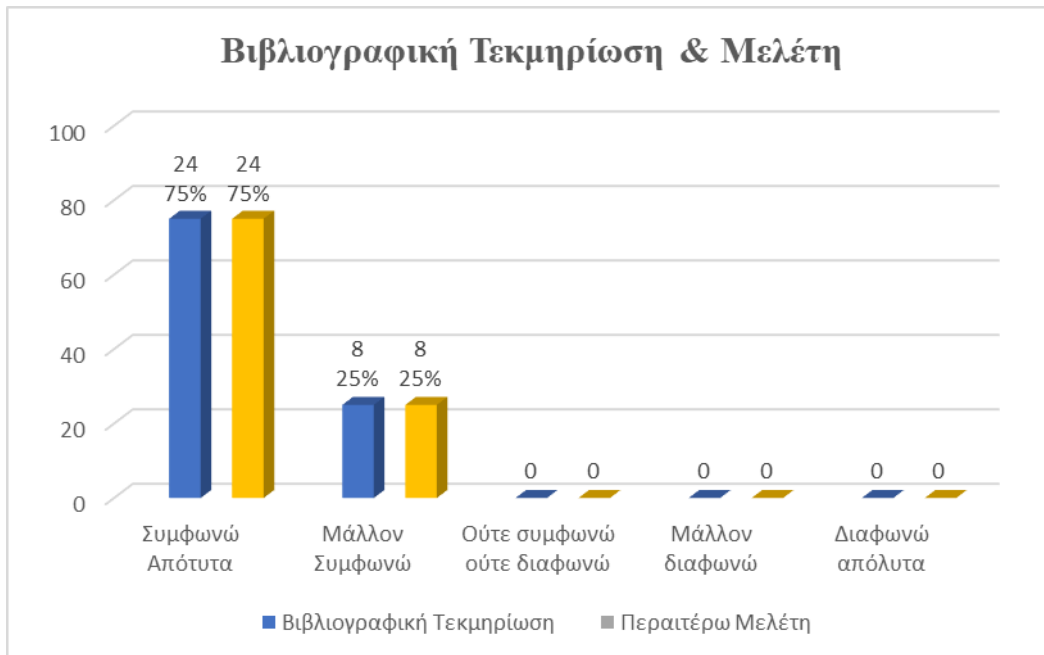
Άξονας 3.1: Βιβλιογραφική Τεκμηρίωση & Μελέτη —> Ερωτήσεις 7, 8

Πίνακας 66: Τεκμηρίωση Βιβλιογραφίας

ΕΡΩΤΗΣΗ (Ε7)		ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ (%)	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟ ΠΟΣΟΣΤΟ
7. Στο Ε.Υ. γίνεται παράθεση απόψεων με την σχετική βιβλιογραφική τεκμηρίωση.	Συμφωνώ απόλυτα (5)	24	75,0	100,0
	Μάλλον Συμφωνώ (4)	8	25,0	25,0
	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ (3)	0	0	
	Μάλλον διαφωνώ (2)	0	0	
	Διαφωνώ απόλυτα (1)	0	0	
	ΣΥΝΟΛΟ	32	100,0	
	Μ.Ο.	4,75		
	Τ.Α.	,440		

Πίνακας 67: Μελετώντας Περαιτέρω Διαφορετικές Πηγές

ΕΡΩΤΗΣΗ (Ε8)		ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ (%)	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟ ΠΟΣΟΣΤΟ
8. Το συγκεκριμένο Ε.Υ. παρέχει την δυνατότητα για περαιτέρω μελέτη σε διαφορετικές πηγές.	Συμφωνώ απόλυτα (5)	24	75,0	100,0
	Μάλλον Συμφωνώ (4)	8	25,0	25,0
	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ (3)	0	0	
	Μάλλον διαφωνώ (2)	0	0	
	Διαφωνώ απόλυτα (1)	0	0	
	ΣΥΝΟΛΟ	32	100,0	
	Μ.Ο.	4,75		
	Τ.Α.	,440		

Γράφημα 7: Κατανομή ως προς την Βιβλιογραφική Τεκμηρίωση & Μελέτη

Αναφορικά, με το τρίτο ερευνητικό ερώτημα τα δεδομένα δείχνουν ότι οι συμμετέχοντες της έρευνας συμφωνούν σχεδόν απόλυτα (75% συμφωνούν απόλυτα και 25% μάλλον συμφωνούν) ότι το Ε.Υ. που μελέτησαν υπάρχει παράθεση απόψεων και πληροφοριών με τη αντίστοιχη τεκμηρίωση της βιβλιογραφίας και ταυτόχρονα δίνεται η ευκαιρία να μελετήσουν πρόσθετες πηγές. Και στις δύο περιπτώσεις ο μέσος όρος απαντήσεων είναι 4,75.

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

Άξονας 3.2: Παρουσίαση Γνωστικού Αντικειμένου → Ερωτήσεις 9, 11

Πίνακας 68: Πυκνότητα Πληροφοριών Ε.Υ.

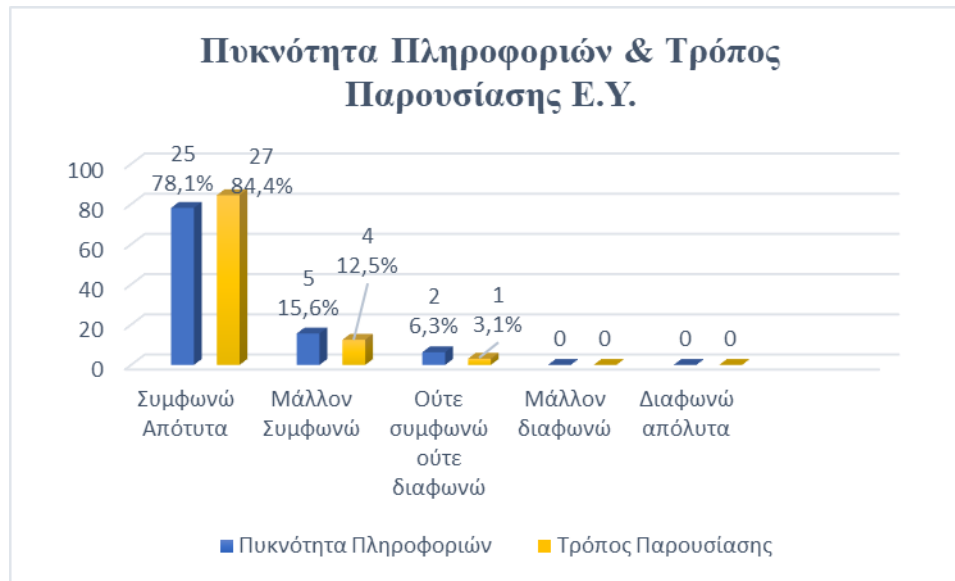
ΕΡΩΤΗΣΗ (Ε9)		ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ (%)	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟ ΠΟΣΟΣΤΟ
9. Η πυκνότητα των πληροφοριών του Ε.Υ. είναι ικανοποιητική.	Συμφωνώ απόλυτα (5)	25	78,1	100,0
	Μάλλον Συμφωνώ (4)	5	15,6	21,9
	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ (3)	2	6,3	6,3
	Μάλλον διαφωνώ (2)	0	0	
	Διαφωνώ απόλυτα (1)	0	0	
	ΣΥΝΟΛΟ	32	100,0	
	Μ.Ο.	4,72		
	Τ.Α.	,581		

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

Πίνακας 69: Τρόπος Παρουσίασης Ε.Υ.

ΕΡΩΤΗΣΗ (Ε11)		ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ (%)	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟ ΠΟΣΟΣΤΟ
11. Ο τρόπος παρουσίασης του Ε.Υ. με χρήση ήχου, βίντεο, εικόνας (πολυμεσική παρουσίαση) με βοήθησε στην μελέτη του υλικού.	Συμφωνώ απόλυτα (5)	27	84,4	100,0
	Μάλλον Συμφωνώ (4)	4	12,5	15,6
	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ (3)	1	3,1	3,1
	Μάλλον διαφωνώ (2)	0	0	
	Διαφωνώ απόλυτα (1)	0	0	
	ΣΥΝΟΛΟ	32	100,0	
	Μ.Ο.	4,81		
	Τ.Α.	,471		

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

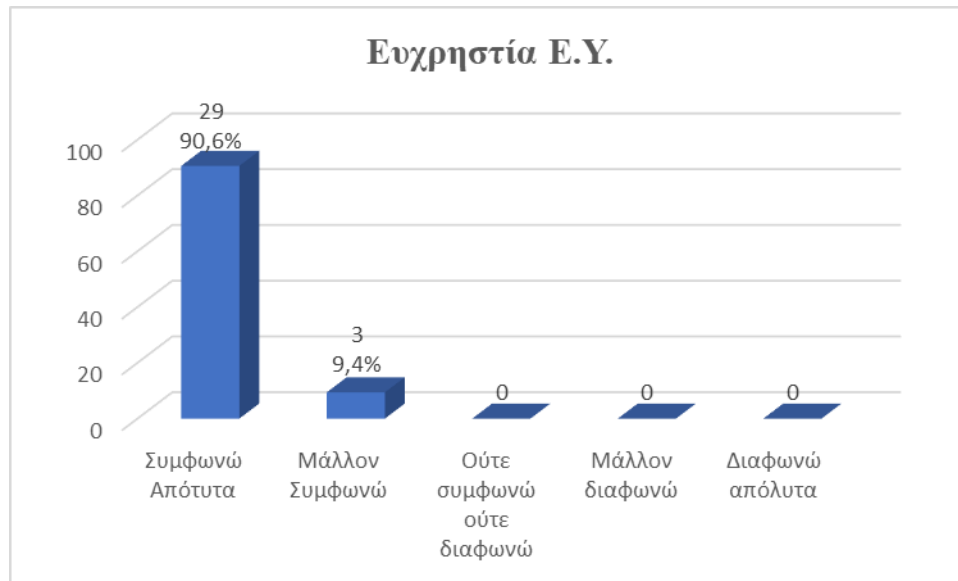
Γράφημα 8: Κατανομή ως προς την Πυκνότητα Πληροφοριών & τον Τρόπο Παρουσίασης του Ε.Υ.

Οι ερωτηθέντες δηλώνουν ότι παρέχεται ικανοποιητική πυκνότητα πληροφοριών (Μ.Ο. 4,72) και ο τρόπος παρουσίασης του Ε.Υ. βοήθησε στην μελέτη τους (Μ.Ο. 4,81). Συγκεκριμένα, ως προς την πυκνότητα των πληροφοριών 93,7% δηλώνει ότι συμφωνεί απόλυτα ή μάλλον συμφωνεί (78,1% και 15,6%) αντίστοιχα ενώ μόλις δύο άτομα με ποσοστό 6,3% δηλώνουν πως ούτε συμφωνούν ούτε διαφωνούν με την συγκεκριμένη δήλωση. Τα ίδια περίπου ποσοστά ισχύουν και αναφορικά με την πολυμεσική παρουσίαση του Ε.Υ. όπου το 96,9% των ερωτηθέντων δηλώνουν ότι σχεδόν συμφωνούν απόλυτα (συμφωνώ απόλυτα 84,4% και μάλλον συμφωνώ 12,5%) ενώ μόλις ένας φαίνεται πως ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί.

Άξονας 3.3: Ευχρηστία Ε.Υ → Ερώτηση 10

Πίνακας 70: Πλοήγηση με Ευκολία

ΕΡΩΤΗΣΗ (Ε10)		ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ (%)	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟ ΠΟΣΟΣΤΟ
10. Η πλοήγηση μέσα στο Ε.Υ. ήταν εύκολη.	Συμφωνώ απόλυτα (5)	29	90,6	100,0
	Μάλλον Συμφωνώ (4)	3	9,4	9,4
	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ (3)	0	0	
	Μάλλον διαφωνώ (2)	0	0	
	Διαφωνώ απόλυτα (1)	0	0	
	ΣΥΝΟΛΟ	32	100,0	
	Μ.Ο.	4,91		
	Τ.Α.	,296		

Γράφημα 9: Κατανομή ως προς την ευχρηστία του Ε.Υ.

Οι επιμορφούμενοι σχεδόν συμφωνούν πλήρως (90,6% συμφωνεί απόλυτα και 9,4% μάλλον συμφωνεί) ως προς την ευχρηστία του Ε.Υ.

4^ο ΕΕ: Ποιες είναι οι απόψεις των επιμορφούμενων εκπαιδευτικών για τα μαθησιακά αποτελέσματα του εκπαιδευτικού υλικού;

Δύο ερευνητικοί άξονες αναλύουν το 4^ο ερευνητικό ερώτημα (Πίνακας 2). Στον πρώτο άξονα καταγράφεται ο βαθμός ικανοποίησης σε σχέση με τις δραστηριότητες αυτοαξιολόγησης του εκπαιδευόμενου, την ανατροφοδότηση και τον αναστοχασμό που παρέχεται με την ολοκλήρωση των δραστηριοτήτων. Στον δεύτερο άξονα καταγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα.

**Άξονας 4.1: Αυτοαξιολόγηση – Ανατροφοδότηση – Αναστοχασμός → Ε.Υ.
Ερωτήσεις 12, 13, 14**

Πίνακας 71: Δραστηριότητες Αυτοαξιολόγησης Εκπαιδευόμενου

ΕΡΩΤΗΣΗ (Ε12)		ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ (%)	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟ ΠΟΣΟΣΤΟ
12. Το Ε.Υ. εμπεριέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν την αυτοαξιολόγηση του εκπαιδευόμενου.	Συμφωνώ απόλυτα (5)	22	68,8	100,0
	Μάλλον Συμφωνώ (4)	8	25,0	31,3
	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ (3)	2	6,3	6,3
	Μάλλον διαφωνώ (2)	0	0	
	Διαφωνώ απόλυτα (1)	0	0	
	ΣΥΝΟΛΟ	32	100,0	
	Μ.Ο.	4,63		
	Τ. Α.	,609		

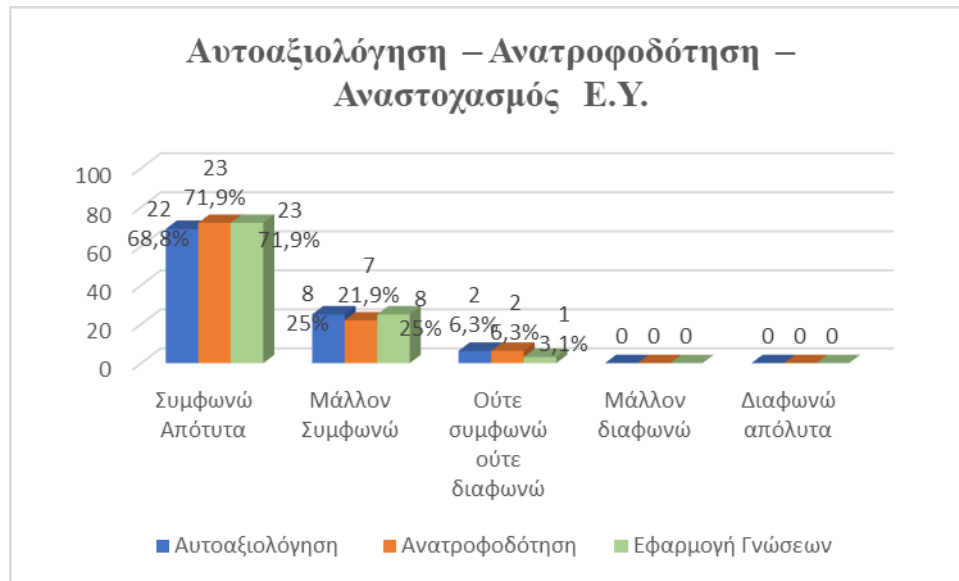
Πίνακας 72: Ανατροφοδότηση Δραστηριοτήτων

ΕΡΩΤΗΣΗ (Ε13)		ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ (%)	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟ ΠΟΣΟΣΤΟ
13. Η ανατροφοδότηση που υπήρχε μετά την ολοκλήρωση των δραστηριοτήτων του Ε.Υ. ήταν ικανοποιητική.	Συμφωνώ απόλυτα (5)	23	71,9	100,0
	Μάλλον Συμφωνώ (4)	7	21,9	28,1
	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ (3)	2	6,3	6,3
	Μάλλον διαφωνώ (2)	0	0	
	Διαφωνώ απόλυτα (1)	0	0	
	ΣΥΝΟΛΟ	32	100,0	
	Μ.Ο.	4,66		
	Τ.Α.	,602		

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

Πίνακας 73: Πρακτική Εφαρμογή των Γνώσεων

ΕΡΩΤΗΣΗ (Ε14)		ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ (%)	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟ ΠΟΣΟΣΤΟ
14. Η μελέτη του Ε.Υ. μου προσέφερε γνώσεις που μπορώ να χρησιμοποιήσω στην σχολική μονάδα που εργάζομαι.	Συμφωνώ απόλυτα (5)	23	71,9	100,0
	Μάλλον Συμφωνώ (4)	8	25,0	28,1
	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ (3)	1	3,1	3,1
	Μάλλον διαφωνώ (2)	0	0	
	Διαφωνώ απόλυτα (1)	0	0	
	ΣΥΝΟΛΟ	32	100,0	
	Μ.Ο.	4,66		
	Τ.Α.	,653		

Γράφημα 10: Κατανομή ως προς την Αυτοαξιολόγηση - Ανατροφοδότηση -Αναστοχασμό του Ε.Υ.

Μελετώντας το ερώτημα αναφορικά με την παροχή αυτοαξιολόγησης, ανατροφοδότησης και αναστοχασμού του Ε.Υ. παρατηρούμε ότι το 93,8% των επιμορφούμενων συμφωνούν απόλυτα (68,8%) ή μάλλον συμφωνούν (25%) πως το Ε.Υ. συμπεριλαμβάνει δραστηριότητες προς ενθάρρυνση της αυτοαξιολόγησης του επιμορφούμενου. Δύο ερωτηθέντες δηλώνουν πως ούτε συμφωνούν ούτε διαφωνούν (Μ.Ο. 4,63). Φαίνεται, επίσης, πως παρέχεται ικανοποιητική ανατροφοδότηση(Μ.Ο. 4,66) καθώς 71,9% συμφωνούν απόλυτα και το 21,9% μάλλον συμφωνούν ενώ μόλις το 6,3% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Στο πλαίσιο της προσφοράς γνώσεων που μπορούν να χρησιμοποιηθούν στην σχολική μονάδα σχεδόν το 100% των ερωτηθέντων συμφωνεί απόλυτα ή μάλλον συμφωνεί (71,9% και 25% αντιστοίχως, Μ.Ο. 4,66). Μόλις ένας επιμορφούμενος δηλώνει πως ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί ενώ δεν υπάρχει καμία διαφωνία ως προς το συγκεκριμένο ερώτημα.

Άξονας 4.2: Μαθησιακά Αποτελέσματα → Ερωτήσεις 15, 16, 17, 18, 19

Πίνακας 74: Τα Οφέλη της Σχολικής Ειρηνικής Διαμεσολάβησης

ΕΡΩΤΗΣΗ (Ε15)		ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ (%)	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟ ΠΟΣΟΣΤΟ
15. Το Ε.Υ. με βοήθησε να μάθω για τα πολύπλευρα και πολυδιάστατα οφέλη της Σχολικής Ειρηνικής Διαμεσολάβησης.	Συμφωνώ απόλυτα (5)	24	75,0	100,0
	Μάλλον Συμφωνώ (4)	7	21,9	25,0
	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ (3)	1	3,1	3,1
	Μάλλον διαφωνώ (2)	0	0	
	Διαφωνώ απόλυτα (1)	0	0	
	ΣΥΝΟΛΟ	32	100,0	
	M.O.	4,72		
	T.A.	,523		

Πίνακας 75: Η Κλιμακούμενη Διαδικασία της Σχολικής Ειρηνικής Διαμεσολάβησης

ΕΡΩΤΗΣΗ (Ε16)		ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ (%)	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟ ΠΟΣΟΣΤΟ
16. Το Ε.Υ. με βοήθησε να γνωρίσω την κλιμακούμενη διαδικασία της Σχολικής Ειρηνικής Διαμεσολάβησης.	Συμφωνώ απόλυτα (5)	24	75,0	100,0
	Μάλλον Συμφωνώ (4)	7	21,9	25,0
	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ (3)	1	3,1	3,1
	Μάλλον διαφωνώ (2)	0	0	
	Διαφωνώ απόλυτα (1)	0	0	
	ΣΥΝΟΛΟ	32	100,0	
	Μ.Ο.	4,72		
	Τ.Α.	,523		

Πίνακας 76: Οι Δεξιότητες του Διαμεσολαβητή

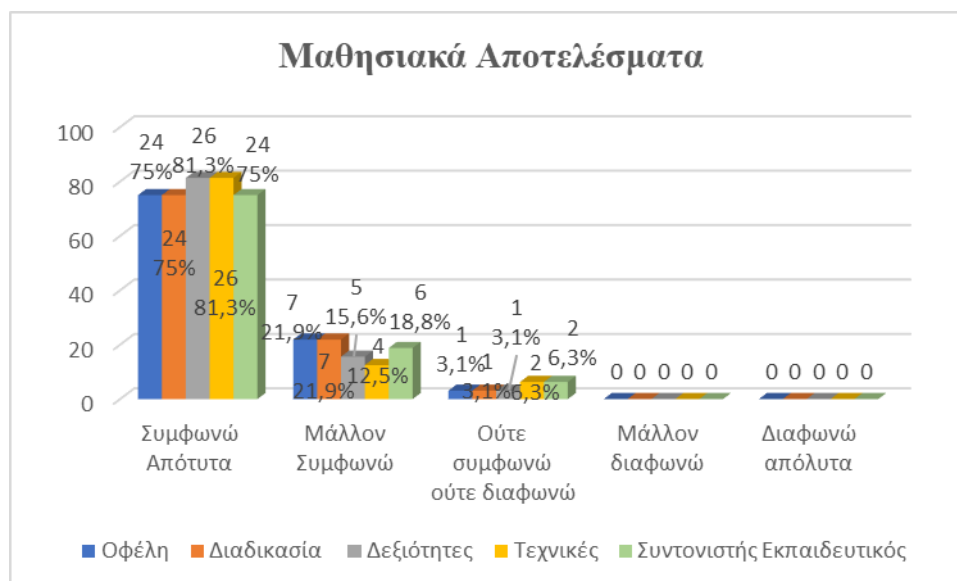
ΕΡΩΤΗΣΗ (Ε17)		ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ (%)	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟ ΠΟΣΟΣΤΟ
17. Το Ε.Υ. με βοήθησε να ενημερωθώ για τις δεξιότητες που καλείται να κατέχει ο διαμεσολαβητής μαθητής κατά την διάρκεια της διαδικασίας της Σχολικής Ειρηνικής Διαμεσολάβησης.	Συμφωνώ απόλυτα (5)	26	81,3	100,0
	Μάλλον Συμφωνώ (4)	5	15,6	18,8
	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ (3)	1	3,1	3,1
	Μάλλον διαφωνώ (2)	0	0	
	Διαφωνώ απόλυτα (1)	0	0	
	ΣΥΝΟΛΟ	32	100,0	
	Μ.Ο.	4,78		
	Τ.Α.	,491		

Πίνακας 77: Οι Τεχνικές του Διαμεσολαβητή Μαθητή

ΕΡΩΤΗΣΗ (Ε18)		ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ (%)	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟ ΠΟΣΟΣΤΟ
18. Το Ε.Υ. με βοήθησε να μάθω για τις τεχνικές που χρησιμοποιεί ο διαμεσολαβητής μαθητής στην διαδικασία της Σχολικής Ειρηνικής Διαμεσολάβησης.	Συμφωνώ απόλυτα (5)	26	81,3	100,0
	Μάλλον Συμφωνώ (4)	4	12,5	18,8
	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ (3)	2	6,3	6,3
	Μάλλον διαφωνώ (2)	0	0	
	Διαφωνώ απόλυτα (1)	0	0	
	ΣΥΝΟΛΟ	32	100,0	
	Μ.Ο.	4,75		
	Τ.Α.	,568		

Πίνακας 78: Ο Ρόλος του Συντονιστή Εκπαιδευτικού

ΕΡΩΤΗΣΗ (Ε19)		ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ (%)	ΑΘΡΟΙΣΤΙΚΟ ΠΟΣΟΣΤΟ
19. Το Ε.Υ. με βοήθησε να γνωρίσω τον σημαντικό ρόλο του συντονιστή εκπαιδευτικού στην διαδικασία της Σχολικής Ειρηνικής Διαμεσολάβησης.	Συμφωνώ απόλυτα (5)	24	75,0	100,0
	Μάλλον Συμφωνώ (4)	6	18,8	25,0
	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ (3)	2	6,3	6,3
	Μάλλον διαφωνώ (2)	0	0	
	Διαφωνώ απόλυτα (1)	0	0	
	Σύνολο	32	100,0	
	Μ.Ο.	4,69		
	Τ.Α.	,592		

Γράφημα 11: Κατανομή ως προς τα Μαθησιακά Αποτελέσματα

Οι ερωτηθέντες συμφωνούν πλήρως ή μάλλον συμφωνούν πως το Ε.Υ. τους βοήθησε να κατανοήσουν το θέμα της σχολικής ειρηνικής διαμεσολάβησης. Αρχικά, αξίζει να ειπωθεί πως κανένας από τους εκπαιδευόμενους δεν διαφώνησε με το συγκεκριμένο ερώτημα. 96,9% (Μ.Ο. 4,72) δηλώνει πως με την βοήθεια του Ε.Υ. έμαθαν για τα οφέλη και την κλιμακούμενη διαδικασία (συμφωνούν απόλυτα 75% και μάλλον συμφωνούν 21,9% και στα δύο ερωτήματα). Στο πλαίσιο των δεξιοτήτων 81,3% (Μ.Ο. 4,78) συμφωνεί απόλυτα και 15,6% μάλλον συμφωνεί ότι το Ε.Υ. τους βοήθησε σε επίπεδο γνώσεων. 93,8% (Μ.Ο. 4,75) συμφωνεί πως έμαθε για τις τεχνικές του διαμεσολαβητή μαθητή (συμφωνεί απόλυτα 81,3% και μάλλον συμφωνεί 12,5%) και τον σπουδαίο ρόλο του συντονιστή εκπαιδευτικού στην σχολική ειρηνική διαμεσολάβηση (συμφωνεί απόλυτα 75% και μάλλον συμφωνεί 18,8% με Μ.Ο. απαντήσεων 4,69). Μόνο 3,1% δήλωσε πως ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί αναφορικά με τα οφέλη, την κλιμακούμενη διαδικασία και τις δεξιότητες ενώ το ποσοστό αυτό διπλασιάζεται (6,3%) στην περίπτωση των τεχνικών και στον ρόλο του συντονιστή εκπαιδευτικού στην σχολική ειρηνική διαμεσολάβηση.

Το ερωτηματολόγιο αποτελείται επιπλέον από τρεις ερωτήσεις που καλούσαν το επιμορφούμενο εκπαιδευτικό να εκφράσει την άποψη του. Αυτές αναλύονται παρακάτω.

5^ο ΕΕ: Ποιες είναι οι αντιλήψεις των επιμορφούμενων εκπαιδευτικών για παρόμοια επιμορφωτικά σεμινάρια σε εξ αποστάσεως elearning προγράμματα αυτόνομης μάθησης;

Στο 5^ο ερευνητικό ερώτημα επιδιώκεται να διατυπωθούν οι απόψεις των επιμορφούμενων εκπαιδευτικών (ερώτηση 20) για το εάν θα συμφωνούσαν να επιμορφωθούν με παρόμοιο τρόπο αυτόνομης μάθησης και σε περισσότερα αντικείμενα που σχετίζονται με τον εργασιακό τους χώρο. Υπήρξαν μόνο θετικές αντιδράσεις στο συγκεκριμένο ερώτημα όπως άλλωστε φαίνεται και από τις απαντήσεις των ερωτηθέντων οι οποίες και παρατίθενται αυτούσια στο Παράρτημα Β1. Ο πίνακας που ακολουθεί παρουσιάζει τα όσα ειπώθηκαν ομαδοποιημένα και ποσοτικοποιημένα.

Πίνακας 79: Συμμετοχή σε Παρόμοια Επιμορφωτικά Προγράμματα

Ερώτηση (Ε20)	Αντικείμενο Αναφοράς	Πλήθος Αναφορών	Απόψεις Συμμετεχόντων
20.	Ναι	15	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Δεν υπάρχει αιτιολόγηση των απαντήσεων / δόθηκε μόνο θετική απάντηση
Θα συμφωνούσες σε έναν τέτοιο τρόπο επιμόρφωσης και	Αυτονομία – Ευελιξία	5	<ul style="list-style-type: none"> ▪ δεν χρειάζεται να μετακινούμαι ▪ γιατί θα μελετώ στον δικό μου χρόνο ▪ ανά πάσα στιγμή έχεις την δυνατότητα μελέτης ▪ ελευθερία μελέτης ▪ μπορείς να ασχοληθείς από το σπίτι σου

<p>για άλλα θέματα που αφορούν την εργασία σου;</p> <p>ΝΑΙ</p>	<p>Διάχυση Πληροφοριών / Επικοινωνίας</p>	<p>3</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ευκολία στην επικοινωνία και τη διάχυση της πληροφορίας ▪ καθώς προσφέρει πληθώρα πληροφοριών και γνώσεων που μπορώ να χρησιμοποιήσω έμπρακτα στην εργασία μου ▪ μπορώ να βρω επιπλέον πηγές
<p>ή</p> <p>ΟΧΙ</p> <p>αιτιολόγησε την απάντησή σου.</p>	<p>Παρουσίαση Γνωστικού Αντικειμένου</p>	<p>8</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ τραβάει το ενδιαφέρον των μαθητών ▪ διότι η επιμόρφωση με αυτόν τον τρόπο γίνεται ευχάριστη, ενδιαφέρουσα και πιο αποτελεσματική ▪ διότι είναι φιλικός το να βοηθήσει έμπρακτα την εκπαιδευτική καθημερινότητα ▪ γιατί εμπεριέχει οπτικό ακουστικό μέσο που είναι [ευκολότερο] για τον καθένα ▪ ενδιαφέρον και καθόλου κουραστικό

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

			<ul style="list-style-type: none">▪ αποτελεσματικό και καθόλου πιεστικό▪ μπορείς να μάθεις εύκολα χωρίς πίεση και άγχος▪ είναι άμεσος και βασίζεται στο πρακτικό πλαίσιο της εκπαιδευτικής διαδικασίας
	Αναγκαιότητα	1	<ul style="list-style-type: none">▪ είναι απαραίτητη πλέον η χρήση των νέων τεχνολογιών στην επιμόρφωση

Γενικά, οι ερωτηθέντες εκπαιδευτικοί αναφέρουν τέσσερις βασικούς λόγους που θα προτιμούσαν να επιμορφωθούν σε ανάλογα εξ αποστάσεως elearning προγράμματα αυτόνομης μάθησης. Συγκεκριμένα, ως πρώτο λόγο οκτώ (8) από τους ερωτηθέντες αναφέρουν την «**Παρουσίαση του Γνωστικού Αντικειμένου**». Ενδεικτικά,

- είναι άμεσος και βασίζεται στο πρακτικό πλαίσιο της εκπαιδευτικής διαδικασίας
- διότι η επιμόρφωση με αυτόν τον τρόπο γίνεται ευχάριστη, ενδιαφέρουσα και πιο αποτελεσματική
- διότι είναι φιλικός το να βοηθήσει έμπρακτα την εκπαιδευτική καθημερινότητα

Ακολουθεί η «**Αυτονομία – Ευελιξία**» με πέντε (5) αναφορές. Ενδεικτικά,

- γιατί θα μελετάω στον δικό μου χρόνο
- ανά πάσα στιγμή έχεις την δυνατότητα μελέτης
- μπορείς να ασχοληθείς από το σπίτι σου

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

Στην συνέχεια αναφέρονται τρεις (3) λόγοι «Διάχυσης Πληροφοριών και Επικοινωνίας».

- ευκολία στην επικοινωνία και τη διάχυση της πληροφορίας
- καθώς προσφέρει πληθώρα πληροφοριών και γνώσεων που μπορώ να χρησιμοποιήσω έμπρακτα στην εργασία μου
- μπορώ να βρω επιπλέον πηγές

Και τέλος, ένας επιμορφούμενος αναφέρει την «Αναγκαιότητα» των ΤΠΕ ως μέσω επιμόρφωσης.

- είναι απαραίτητη πλέον η χρήση των νέων τεχνολογιών στην επιμόρφωση

6^ο ΕΕ: Ποια είναι τα πιο δυνατά στοιχεία του εκπαιδευτικού υλικού σύμφωνα με τις απόψεις των επιμορφούμενων εκπαιδευτικών;

Στο 6^ο ερευνητικό ερώτημα επιδιώκεται να διατυπωθούν οι απόψεις των επιμορφούμενων εκπαιδευτικών (ερώτηση 21) αναφορικά με τα δυνατότερα στοιχεία του Ε.Υ. το οποίο μελέτησαν. Οι απόψεις των ερωτηθέντων καταγράφονται αυτολεξεί στο Παράρτημα Β2. Ο πίνακας που ακολουθεί παρουσιάζει τα όσα ειπώθηκαν ομαδοποιημένα και ποσοτικοποιημένα.

Πίνακας 80: Δυνατά Στοιχεία Ε.Υ.

Ερώτηση (Ε21)	Αντικείμενο Αναφοράς	Πλήθος Αναφορών	Απόψεις Συμμετεχόντων
21. Ποια πιστεύεις	Πολυμεσική Παρουσίαση Γνωστικού Αντικειμένου	21	<ul style="list-style-type: none">▪ πολυμεσική παρουσίαση▪ ευχάριστη παρουσίαση▪ ο συνδυασμός εικόνας, βίντεο και ήχου▪ συμπληρωματικό ηχητικό υλικό

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

<p>ότι είναι τα τρία</p> <p>πιο δυνατά</p> <p>στοιχεία του Ε.Υ.</p> <p>της Σχολικής</p> <p>Ειρηνικής</p> <p>Διαμεσολάβησης;</p>			<ul style="list-style-type: none"> ▪ τα βίντεο ▪ η ταυτόχρονη αφήγηση με τις σημειώσεις ▪ σωστός τόνος φωνής ▪ Διαδραστικό υλικό ▪ με ενδιαφέροντα βίντεο περιβάλλον ▪ αλληλεπίδραση ▪ ωραία βίντεο ▪ ο συνδυασμός εικόνων, βίντεο κειμένου ▪ χρήση avatar ▪ σωστός τόνος φωνής ▪ αλληλεπίδραση ▪ ωραίες εικόνες ▪ σωστή χρήση της γλώσσας ▪ φιλικό ύφος ▪ διαδραστικά βίντεο ▪ γραφικά ▪ βίντεο
---	--	--	---

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

	Περιβάλλον Εκπαιδευτικού Υλικού	16	<ul style="list-style-type: none"> ▪ το πλούσιο υλικό ▪ δομημένη μορφή ▪ επικοινωνιακό ▪ δημιουργικό ▪ ελκυστικό περιβάλλον ▪ διαδραστικό ▪ ελκυστικό περιβάλλον ▪ διαδραστικό ▪ ελκυστικό ▪ ελκυστικό περιβάλλον ▪ ευχάριστο ▪ προσιτό περιβάλλον ▪ με εύκολη χρήση ▪ ελκυστικό περιβάλλον ▪ αξιολογη οργάνωση του υλικού ▪ ευκολία στη χρήση
	Αυτοαξιολόγηση Ανατροφοδότηση	6	<ul style="list-style-type: none"> ▪ λύσεις ▪ ερωτήσεις αυτοαξιολόγησης ▪ ανατροφοδότηση ▪ ανατροφοδότηση

			<ul style="list-style-type: none"> ▪ ασκήσεις εμπέδωσης ▪ παρεχόμενη ανατροφοδότηση
	Γνώση & Μάθηση	10	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ενημέρωση ▪ γνώση ▪ δύναμη γνώσης ▪ λινκ για επιπλέον υλικό ▪ το ξεκάθαρο μήνυμα ▪ το ερευνητικό υπόβαθρο ▪ οι πληροφορίες που παρέχονται ▪ η μείωση επιθετικών συμπεριφορών στη μαθητική κοινότητα, ▪ η καλλιέργεια του συναισθηματικού κόσμου των μαθητών ▪ η ενδυνάμωση των κοινωνικών σχέσεων
	Γενική Εκτίμηση Αρχών & Αξιών	11	<ul style="list-style-type: none"> ▪ σαφείς οδηγίες ▪ πληρότητα ▪ σαφήνεια ▪ πρακτικός χαρακτήρας

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

	του Εκπαιδευτικού Υλικού		<ul style="list-style-type: none"> ▪ ο ίδιο το θέμα ▪ ενσυναίσθηση, ▪ γνησιότητα, ▪ αποδοχή ▪ ασφάλεια, ▪ εχεμύθεια ▪ ισότητα
--	--------------------------------	--	--

Οι απαντήσεις των επιμορφούμενων εκπαιδευτικών φανερώνουν ότι το Ε.Υ. δημιούργησε πολλές θετικές αντιδράσεις οι οποίες και κατηγοριοποιήθηκαν σε πέντε (5) άξονες. Υπάρχουν είκοσι μία (21) αναφορές σχετικά με την «**Πολυμεσική Παρουσίαση του Γνωστικού Αντικειμένου**». Ενδεικτικά,

- ο συνδυασμός εικόνας, βίντεο και ήχου
- η ταυτόχρονη αφήγηση με τις σημειώσεις
- Διαδραστικό υλικό
- με ενδιαφέροντα βίντεο περιβάλλον
- αλληλεπίδραση

Στην συνέχεια δόθηκε έμφαση (δεκαέξι αναφορές) στο «**Περιβάλλον του Εκπαιδευτικού Υλικού**». Ενδεικτικά,

- πλούσιο υλικό
- δομημένη μορφή
- διαδραστικό
- ελκυστικό περιβάλλον

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

Ακολουθεί η «**Γενική Εκτίμηση Αρχών και Αξιών του Ε.Υ.**» με έντεκα (11) ‘πρωτότυπες’ αναφορές, Ενδεικτικά,

- πληρότητα
- ενσυναίσθηση,
- γνησιότητα,
- αποδοχή
- ασφάλεια,
- εχεμύθεια
- ισότητα

Γίνεται επίσης αναφορά στα μαθησιακά αποτελέσματα του Ε.Υ. που σχετίζονται με την «Γνώση – Μάθηση». Ενδεικτικά,

- δύναμη γνώσης
- λινκ για επιπλέον υλικό
- το ερευνητικό υπόβαθρο
- οι πληροφορίες που παρέχονται

Τέλος, στο πλαίσιο της «**Ανατροφοδότησης – Αξιολόγησης**» υπάρχουν έξι (6) αναφορές. Ενδεικτικά,

- ερωτήσεις αυτοαξιολόγησης
- ασκήσεις εμπέδωσης
- παρεχόμενη ανατροφοδότηση

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

7^ο ΕΕ: Ποιες τροποποιήσεις θα μπορούσε να βελτιώσει το εκπαιδευτικό υλικό σύμφωνα με τις απόψεις των επιμορφούμενων εκπαιδευτικών;

Στο 7^ο ερευνητικό ερώτημα επιδιώκεται να διατυπωθούν οι απόψεις των επιμορφούμενων εκπαιδευτικών (ερώτηση 22) για πιθανές τροποποιήσεις με σκοπό την βελτίωση του Ε.Υ. Οι απαντήσεις των ερωτηθέντων παρατίθενται αυτούσιες στο Παράρτημα Β3. Γενικά, δόθηκαν είκοσι-τέσσερις (24) απαντήσεις εκ των οποίων μόνο δύο (2) προτείνουν κάποια βελτίωση καθώς οι περισσότεροι επιμορφούμενοι δηλώνουν πως το εκπαιδευτικό υλικό είναι ολοκληρωμένο και δεν προτείνεται κάποια αλλαγή προς καλυτέρευση και βελτίωση. Οι δύο (2) αυτοί ερωτηθέντες, συγκεκριμένα, προτείνουν:

- να προστεθεί μια προσομοίωση συνθηκών διαμεσολάβησης
- να δίνεται κάποιο πιστοποιητικό παρακολούθησης της επιμόρφωσης

9.3 Σύνοψη

Στο συγκεκριμένο κεφάλαιο παρουσιάστηκαν τα δεδομένα όπως αυτά διαμορφώθηκαν από την συμπλήρωση των ερωτηματολογίων από τους ειδικούς κριτές της ΕξΑΕ και από τους επιμορφούμενους εκπαιδευτικούς.

Το τελευταίο κεφάλαιο της παρούσας εργασίας αναφέρεται στα εξαγόμενα συμπεράσματα όπως αυτά διαμορφώθηκαν από τα ερευνητικά ερωτήματα που τέθηκαν. Ακολουθούν οι περιορισμοί της έρευνας, προτάσεις για μελλοντική έρευνα και η συνεισφορά της εργασίας.

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

Κεφάλαιο 10^ο: Συμπεράσματα - Συζήτηση – Περιορισμοί – Προτάσεις – Συνεισφορά

10.1 Συμπεράσματα

Η παρούσα έρευνα διεξήχθη με σκοπό τον σχεδιασμό, την ανάπτυξη και την αποτίμηση του εκπαιδευτικού υλικού με βάση τη μεθοδολογία της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για eLearning περιβάλλοντα για την επιμόρφωση εκπαιδευτικών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Στο συγκεκριμένο κεφάλαιο καταγράφονται τα εξαγόμενα συμπεράσματα βασισμένα στην διαμόρφωση των ερευνητικών ερωτημάτων.

Από τα δεδομένα που συλλέχθηκαν και παρουσιάστηκαν προκύπτει ότι όλοι οι ερωτηθέντες, εκπαιδευόμενοι και ειδικοί στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση, εκτίμησαν θετικά την παρουσίαση του εκπαιδευτικού υλικού. Συνοψίζοντας τα αποτελέσματα που εξάγαμε οδηγούμαστε στα παρακάτω συμπεράσματα:

❖ Όσον αφορά το πρώτο (1^ο) ερευνητικό ερώτημα

Η ερευνητική προσπάθεια αποτίμησης εκπαιδευτικού υλικού αναφορικά με το εάν το εκπαιδευτικό υλικό διέπεται από τις αρχές και τη μεθοδολογία της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης δείχνει ότι οι ειδικοί αξιολογητές αναγνωρίζουν πλήρως τα χαρακτηριστικά που αναφέρονται στους άξονες προς διερεύνηση και αποτελούν τα βασικά στοιχεία ενός αξιόλογου και ποιοτικού εκπαιδευτικού υλικού. Οι απαντήσεις που δόθηκαν μας πληροφορούν ότι οι ειδικοί κριτές αναγνώρισαν τα θεμελιώδη χαρακτηριστικά της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, της επιστημονικής συνοχής, της βιβλιογραφικής τεκμηρίωσης και της παρουσίασης του γνωστικού αντικειμένου με τρόπο κατανοητό και ξεκάθαρο.

❖ Όσον αφορά το δεύτερο (2^ο) ερευνητικό ερώτημα

Η ερευνητική προσπάθεια αποτίμησης του εκπαιδευτικού υλικού αναφορικά με το εάν το εκπαιδευτικό υλικό έχει δημιουργηθεί σύμφωνα με τις Αρχές της Πολυμεσικής Μάθησης δείχνει ότι η ομάδα των ειδικών αναγνωρίζει αυτές τις αρχές στο εκπαιδευτικό υλικό που αποτίμησαν καθώς το εκπαιδευτικό υλικό συνδυάζει κείμενο, εικόνα και ήχο με

Ανθία Λαφόρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

δραστηριότητες που οδηγούν και ανατροφοδοτούν τον εκπαιδευόμενο σε ένα περιβάλλον αλληλεπιδραστικό, ελκυστικό, εύκολο στην χρήση και κατάλληλα καταταμημένο.

❖ Όσον αφορά το τρίτο (3^ο) ερευνητικό ερώτημα

Η ερευνητική προσπάθεια αποτίμησης του εκπαιδευτικού υλικού για το γνωστικό αντικείμενο και συγκεκριμένα σχετικά με τη βιβλιογραφική τεκμηρίωση και μελέτη, την πυκνότητα των πληροφοριών, τον τρόπο παρουσίασης και την ευχρηστία του εκπαιδευτικού υλικού αποδεικνύει ότι οι επιμορφούμενοι συμφωνούν πως οι αρχές δημιουργίας διέπουν το εκπαιδευτικό υλικό. Στους ερωτηθέντες παρέχεται η δυνατότητα παράθεσης γνώμης αναφορικά με την σχετική τεκμηρίωση της βιβλιογραφίας και την πρόσθετη μελέτη άλλων πηγών. Επιπλέον, οι συμμετέχοντες συμφωνούν σχεδόν απόλυτα ότι δίνεται ικανοποιητική πυκνότητα των πληροφοριών, ότι η πλοήγηση επιτυγχάνεται εύκολα και εύχρηστα και ο τρόπος που παρουσιάζεται το εκπαιδευτικό υλικό, με ήχο, βίντεο, εικόνα στάθηκε αρωγός στη μελέτη τους.

❖ Όσον αφορά το τέταρτο (4^ο) ερευνητικό ερώτημα

Η ερευνητική προσπάθεια αποτίμησης αναφορικά με τις εκτιμήσεις των επιμορφούμενων για τα μαθησιακά αποτελέσματα του διαδραστικού υλικού και για την παροχή αυτοαξιολόγησης, ανατροφοδότησης και αναστοχασμού αποδεικνύει ότι οι επιμορφούμενοι εκπαιδευτικοί συμφωνούν σχεδόν απόλυτα ότι ενθαρρύνεται η αυτοαξιολόγηση του εκπαιδευόμενου μέσω των δραστηριοτήτων, ότι παρέχεται ικανοποιητική ανατροφοδότηση μετά την ολοκλήρωση των ασκήσεων και ότι υπάρχει δυνατότητα να χρησιμοποιήσουν τις κερτημένες γνώσεις στη σχολική τους μονάδα. Σχετικά με τα μαθησιακά αποτελέσματα ανά διδακτική ενότητα, όλο το πλήθος των εκπαιδευτικών συμφωνεί ότι πλέον γνωρίζουν τα οφέλη, την κλιμακούμενη διαδικασία, τις δεξιότητες, τις τεχνικές και τον σημαντικό ρόλο του συντονιστή εκπαιδευτικού στη διαδικασία της σχολικής ειρηνικής μεσολάβησης.

❖ Όσον αφορά το πέμπτο (5^ο) ερευνητικό ερώτημα

Η ερευνητική προσπάθεια για τις αντιλήψεις των επιμορφούμενων εκπαιδευτικών για παρόμοια επιμορφωτικά σεμινάρια εξ αποστάσεως eLearning προγράμματα αυτόνομης μάθησης δείχνει ότι όλοι οι επιμορφούμενοι θα επέλεγαν να συμμετέχουν σε παρόμοια

Ανθία Λαφόρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

επιμορφωτικά προγράμματα καθώς διακρίνονται για την αυτονομία και την ευελιξία τους, παρέχεται πληθώρα διάχυσης πληροφοριών με σκοπό την οικοδόμηση της νέας γνώσης και την άμεση, πρακτική και ευχάριστη παρουσίαση του γνωστικού αντικειμένου μέσω της χρήσης των ΤΠΕ.

❖ Όσον αφορά το έκτο (6^ο) ερευνητικό ερώτημα

Η ερευνητική προσπάθεια αποτίμησης για τα δυνατά σημεία του εκπαιδευτικού υλικού δείχνει ότι οι απόψεις των ερωτηθέντων ειδικών και εκπαιδευτικών συγκλίνουν καθώς αναγνωρίζουν χαρακτηριστικά:

- της **πολυμεσικής παρουσίασης** του γνωστικού αντικειμένου, η οποία και χαρακτηρίζεται ως εξαιρετικά και ευχάριστα σχεδιασμένη, με ενδιαφέροντα βίντεο και κατάλληλο συνδυασμό εικόνας, ήχου και κειμένου.
- του **περιβάλλοντος του εκπαιδευτικού υλικού** που χαρακτηρίζεται ως επικοινωνιακό, δημιουργικό, με πλούσια και αξιόλογη οργάνωση του υλικού και ταυτόχρονα ελκυστικό και προσιτό.
- της **αυτοαξιολόγησης και ανατροφοδότησης** με δραστηριότητες που ελέγχουν ανά πάσα στιγμή την κατανόηση και την εμπέδωση του γνωστικού αντικειμένου.
- της **γνώσης και μάθησης** καθώς αναγνωρίζεται η δύναμη της γνώσης, παρέχοντας ξεκάθαρα μηνύματα σε ένα κατάλληλα διαμορφωμένο ερευνητικό υπόβαθρο.
- της **γενικής εκτίμησης των αρχών και αξιών του εκπαιδευτικού υλικού** καθώς αναγνωρίζονται στοιχεία γνησιότητας, αποδοχής, ασφάλειας, ισότητας, εχεμύθειας ακόμη ΚΑΙ ενσυναίσθησης.

❖ Όσον αφορά το έβδομο (7^ο) ερευνητικό ερώτημα

Η ερευνητική προσπάθεια αποτίμησης του εκπαιδευτικού υλικού για ενδεχόμενες αλλαγές που προτείνουν οι επιμορφούμενοι, ειδικοί και εκπαιδευτικοί, με σκοπό να βελτιωθεί το διαδραστικό υλικό περιλαμβάνει κατά την άποψη των ειδικών την μείωση του αριθμού των δραστηριοτήτων, καθώς ενδέχεται να κουράσουν και να αποθαρρύνουν τους μαθητές, την μείωση του υλικού κάποιων ‘σελίδων’ και τον διαχωρισμό του διαδραστικού βίντεο από το κείμενο στην πρώτη διδακτική ενότητα. Άλλες προτάσεις από την πλευρά των

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

επιμορφούμενων εκπαιδευτικών περιλαμβάνουν την προσθήκη προσομοίωσης συνθηκών διαμεσολάβησης και τη δυνατότητα παροχής πιστοποιητικού παρακολούθησης της επιμόρφωσης.

10.2 Συζήτηση

Σε γενικές γραμμές μπορεί να ειπωθεί πως τα αποτελέσματα των δύο ερευνών μεταξύ των ειδικών της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης και των επιμορφούμενων εκπαιδευτικών συγκλίνουν καθώς και στις δύο περιπτώσεις οι συμμετέχοντες ανταποκρίθηκαν θετικά στα ερωτήματα που τους τέθηκαν αναφορικά με τον τρόπο παρουσίασης, της ευχρηστίας, της αποτελεσματικότητας και τα θετικά στοιχεία του εκπαιδευτικού υλικού της σχολικής ειρηνικής διαμεσολάβησης. Επιπλέον, οι εκπαιδευόμενοι εκφράστηκαν θετικά όσον αφορά το εκπαιδευτικό υλικό και τα θετικά τους στοιχεία καθώς επίσης και για την προτίμησή τους σε αντίστοιχα εξ αποστάσεως περιβάλλοντα ασύγχρονης μάθησης.

Αρχικά, το αίσθημα της ενσυναίσθησης και η δημιουργία ευχάριστου κλίματος που αναφέρθηκαν στα θετικά στοιχεία του εκπαιδευτικού υλικού υποστηρίζεται και από τον Holmberg (1995).

Τα αποτελέσματα της μελέτης, φαίνεται πως υποστηρίζονται και από τους Φλογαΐτη & Βασάλα (2002) αναφορικά με την αναλυτική και επεξηγηματική παρουσίαση του εκπαιδευτικού υλικού και την δημιουργική εμπλοκή του σπουδαστή σ αυτό.

Τα αποτελέσματα της παρούσας εργασίας συμφωνούν και με αντίστοιχη έρευνα που πραγματοποιήθηκε από τον Αναστασιάδη (2014) αναφορικά με την ευελιξία στον ρυθμό, στον χρόνο και στο χώρο μάθησης και από τους Ραλλιά και Αναστασιάδη (2015) σχετικά με την δημιουργία ενός διαδραστικού υλικού στην ΕξΑΕ καθώς οι ερευνητές συμπέραναν ότι παίζει σημαντικό ρόλο η ευχρηστία, η διαδραστικότητα και η κατανόηση του εκπαιδευτικού υλικού από την πλευρά του εκπαιδευόμενου.

Το γεγονός ότι το εκπαιδευτικό υλικό προάγει την αυτονομία του επιμορφούμενου ενώ ταυτόχρονα ανατροφοδοτεί και υποστηρίζει τον εκπαιδευόμενο υποστηρίζεται και από άλλη έρευνα του παρελθόντος που διεξήχθη από τους Αναστασιάδη και Μανούσου (2017).

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

Επιπλέον, το Ε.Υ. επηρέασε θετικά τους επιμορφούμενους και στην έρευνα που διεξήχθη από τους Κακουλάκη κ.ά. (2019). Στην συγκεκριμένη έρευνα επιβεβαιώθηκε η αξία των αρχών της πολυμεσικότητας του εκπαιδευτικού υλικού για τον επιμορφούμενο και πως το περιβάλλον εκπαίδευσης επίδρασε θετικά με τη χρήση του οδηγού μελέτης, των εικονιδίων πλοήγησης και σηματοδότησης.

Τέλος, τα αποτελέσματα δείχνουν να είναι σύμφωνα με αντίστοιχη έρευνα του Αναστασιάδη (2020) όπου ο σπουδαστής οδηγείται στην αυτορρύθμιση καθώς ο ίδιος μελετά το υλικό, την παρεχόμενη βιβλιογραφία και καλείται να ολοκληρώσει τις ασκήσεις εμπέδωσης και τις δραστηριότητες που ακολουθούν.

10.3 Περιορισμοί

Είναι χρήσιμο να αναφέρουμε τους περιορισμούς της παρούσας έρευνας. Αρχικά, η ομάδα στόχου της έρευνας των επιμορφούμενων εκπαιδευτικών είναι μικρή (32) και αποτελείται αποκλειστικά από εκείνους τους εκπαιδευτικούς που εργάζονται στην δευτεροβάθμια εκπαίδευση νομού Αργολίδας και Θεσσαλονίκης. Επίσης, η συλλογή των δεδομένων στηρίχτηκε μόνο σε κάποιες ερωτήσεις ενός σύντομου ερωτηματολογίου, ενώ εξετάστηκε μόνο η γνώμη των εκπαιδευτικών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Λαμβάνοντας υπόψιν τους παραπάνω περιορισμούς, αξίζει να αναφερθεί ότι τα δεδομένα των αναλύσεων δεν μπορούν να γενικευθούν για όλους τους εκπαιδευτικούς σε όλα τα Ελληνικά σχολεία και τις βαθμίδες, αλλά στο συγκεκριμένο δείγμα μελέτης μπορούν όμως να προσφέρουν ενδείξεις και τάσεις αναφορικά με το συγκεκριμένο ζήτημα.

10.4 Προτάσεις για Περαιτέρω Έρευνα

Στην παρούσα μελέτη έγινε προσπάθεια αποτίμησης του προγράμματος της σχολικής ειρηνικής διαμεσολάβησης μέσω της εξ αποστάσεως επιμόρφωσης εκπαιδευτικών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

Θα ήταν ενδιαφέρον να υπήρχε μία ανάλυση και ως προς τις αντιλήψεις των μαθητών διαμεσολαβητών και να ακολουθούσε μια σύγκριση των αποτελεσμάτων προκειμένου να διερευνηθεί αν υπάρχει συμφωνία απόψεων μεταξύ των επιμορφούμενων εκπαιδευτικών και μαθητών. Μια ενδιαφέρουσα επίσης πρόταση είναι να πραγματοποιηθεί ανάλογη

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

έρευνα σε μαθητές διαπολιτισμικής εκπαίδευσης ώστε και αυτοί να έχουν τη δυνατότητα να επιλύουν μόνοι τους τις διαφορές και συγκρούσεις. Το συγκεκριμένο προτείνεται καθώς η ύπαρξη ειρηνοποιών μαθητών στη σχολική κοινότητα μπορεί να προσφέρει αμέτρητα θετικά στοιχεία.

Επιπρόσθετα, περισσότερες διδακτικές ενότητες θα μπορούσαν να συμπληρώσουν το εκπαιδευτικό υλικό και να περιλαμβάνουν την κλιμάκωση των συγκρούσεων βήμα προς βήμα και την πρακτική εφαρμογή της σχολικής ειρηνικής διαμεσολάβησης

Τέλος, οι ερευνητές του συγκεκριμένου πεδίου μπορούν να αξιοποιήσουν και να επεκτείνουν την παρούσα έρευνα καθώς κατά τη διάρκεια της βιβλιογραφικής αναζήτησης, φάνηκε πως στο παρελθόν δεν έχει πραγματοποιηθεί διεξαγωγή παρόμοιων ερευνών.

10.5 Συνεισφορά Έρευνας

Η παρούσα εργασία προσθέτει στην ήδη υπάρχουσα βιβλιογραφία ένα λιθαράκι σε επίπεδο δημιουργίας εκπαιδευτικού υλικού στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση με τη μέθοδο της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Η χρήση του εκπαιδευτικού υλικού της σχολικής ειρηνικής διαμεσολάβησης παρέχει τη δυνατότητα μιας αυτόνομης και ευέλικτης επιμόρφωσης για όλους τους εκπαιδευτικούς που θέλουν να επιμορφωθούν εξ αποστάσεως.

Επιπρόσθετα, η μελέτη σκόπευε στο να σχεδιαστεί και να δημιουργηθεί ένα διαδραστικό εκπαιδευτικό υλικό στο πλαίσιο της σχολικής ειρηνικής διαμεσολάβησης και να γίνει διερεύνηση των απόψεων εκπαιδευτικών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης για το συγκεκριμένο θέμα. Το εκπαιδευτικό, διαδραστικό υλικό που δημιουργήθηκε δύναται να χρησιμοποιηθεί στην Πρωτοβάθμια και στην Δευτεροβάθμια εκπαίδευση ανά την Ελλάδα ακόμη και στα κέντρα δια βίου μάθησης που παρέχουν δια ζώσης επιμορφώσεις εκπαιδευτικών, παρέχοντας κατά αυτόν τον τρόπο στους επιμορφούμενους την δυνατότητα να απολαύσουν το ταξίδι της μελέτης σε δικό τους χρόνο, τόπο και ρυθμό.

Επιπλέον, δίνεται η δυνατότητα σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης να χρησιμοποιηθεί σε ομάδες εργασίας, project, με θέμα τη Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση. Προσωπικά, θεωρώ πως υπάρχουν πολλοί συνάδελφοί μου που θα έβρισκαν το συγκεκριμένο εκπαιδευτικό υλικό χρήσιμο για τη σχολική τους μονάδα και ειδικά στη δευτεροβάθμια

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

εκπαίδευση όπου τα φαινόμενα των συγκρούσεων και της σχολικής βίας είναι έντονα και συχνά.

Η εργασία αυτή θα ήταν ωφέλιμη ακόμη και στην Τριτοβάθμια εκπαίδευση καθώς θα μπορούσαν να εκπαιδευτούν οι φοιτητές σε θέματα διαχείρισης κρίσεων, συγκρούσεων και καλλιέργειας επικοινωνιακών δεξιοτήτων σε συνδυασμό με παρεμβατικά προγράμματα όπως αυτό της σχολικής ειρηνικής διαμεσολάβησης.

Τέλος, θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί στην παγκόσμια ημέρα σχολικής βίας και σχολικού εκφοβισμού και να αποτελέσει ένα διαφορετικό τρόπο ενημέρωσης, προβληματισμού, καλλιέργειας της ενσυναίσθησης, της συνεργασίας και της ομαδικότητας. Εκπαιδευτικοί θα μπορούσαν να αφιερώσουν χρόνο συνδυάζοντας το πολυμεσικό εκπαιδευτικό υλικό με το θεωρητικό υπόβαθρο προκειμένου να αντιμετωπιστεί και να προληφθεί η σχολική βία και ο εκφοβισμός που διαδραματίζεται μεταξύ και κατά των μαθητών με σκοπό να περιοριστούν και να οροθετηθούν οι δίαυλοι της βίας στην ανήλικη ζωή και να αποφευχθούν τα αρνητικά αποτελέσματα στις διαπροσωπικές σχέσεις των μαθητών.

Ας δώσουμε, λοιπόν, μια νέα οπτική στη διαχείριση των κρίσεων και των φαινομένων βίας μέσω της επικοινωνίας, της ενσυναίσθησης και της ισότιμης ανάμειξης των εμπλεκόμενων μερών, βιβλιογραφικά και πρακτικά, εφαρμόζοντας μια ολοκληρωμένη πρακτική της «Σχολικής Ειρηνικής Διαμεσολάβησης».

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

Βιβλιογραφικές Αναφορές

Ελληνόγλωσσες

Αναγνώστου, Κ., & Σκορδαλιός, Ε. (2020). Εργασιακός και σχολικός εκφοβισμός: Κοινά χαρακτηριστικά και τρόποι συμβουλευτικής παρέμβασης. *Πανελλήνιο Συνέδριο Επιστημών Εκπαίδευσης*, 8, 31 – 40. <https://doi.org/10.12681/edusc.2652>

Αναστασιάδης, Π., Κωτσίδης, Κ. Μ., & Συννεφάκης, Χ. (2021). *Εξ αποστάσεως επιμόρφωση εκπαιδευτικών Α/θμιας και Β/θμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Σχολική εξ αποστάσεως εκπαίδευση με τη χρήση των ΤΠΕ – elearning» από το Πανεπιστήμιο Κρήτης [Ε.ΔΙ.Β.Ε.Α]*. National Documentation Centre. 566-574. <https://doi.org/10.12681/online-edu.3268>

Αναστασιάδης, Θ., & Μανούσου, Ε. (2017). Η συμβολή των νέων τεχνολογιών στην επιμόρφωση και επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών: Ζητήματα ανάπτυξης και οργάνωσης. *Διεθνές Συνέδριο για την Ανοικτή & εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση*, 9(1Α), 182-190. <https://doi.org/10.12681/icodl.1084>

Αναστασιάδης, Π. (2020). Η σχολική εξ αποστάσεως εκπαίδευση στην εποχή του κορωνοϊού COVID-19: Το παράδειγμα της Ελλάδας και η πρόκληση της μετάβασης στο "Ανοικτό Σχολείο της Διερευνητικής Μάθησης, της Συνεργατικής Δημιουργικότητας και της Κοινωνικής Αλληλεγγύης". *Περιοδικό για την Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση και την Εκπαιδευτική Τεχνολογία*, Τ. 16(2). <https://orcid.org/0000-0002-1347-2176>

Αναστασιάδης, Π. (2014). Η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στο πλαίσιο του προγράμματος «Ελληνόγλωσση Διαπολιτισμική Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στη Διασπορά». Στο Α. Χατζηδάκη, Γ. Σπαντιδάκης, Π. Αναστασιάδης (Επιμ.), *Ελληνόγλωσση Εκπαίδευση και Ηλεκτρονική Μάθηση στη Διασπορά- Σχεδιασμός και Ανάπτυξη ενός Διαδικτυακού Μαθησιακού Περιβάλλοντος*. 268-272. Ρέθυμνο: Εκδόσεις ΕΔΙΑΜΜΕ.

Αναστασιάδης, Π. (2005). Νέες τεχνολογίες και εξ αποστάσεως εκπαίδευση στην υπηρεσία της δια βίου μάθησης: Προς μια νέα «Κοινωνική Συμφωνία» για την άρση των συνεπειών του «Ψηφιακού Δυϊσμού». *Παιδαγωγικές και Τεχνολογικές Εφαρμογές*, 11-13.

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

Ανδρούσου, Α., & Αυγητίδου, Σ. (Επιμ.) (2013). Η πρακτική άσκηση στην αρχική εκπαίδευση των εκπαιδευτικών: Ερευνητικές προσεγγίσεις. Αθήνα: Δίκτυο Πρακτικών Ασκήσεων & ΤΕΑΠΗ, ΕΚΠΑ. *Dialogoi!*, 1, 140. <https://doi.org/10.12681/dial.2>

Αργυρίου, Γ., & Κασσού, Β. (2014). *Θεωρητική Ανάλυση στα Είδη Έρευνας: Ποσοτική και Ποιοτική. Business Research Methods: Quantitative and Qualitative Approach* (Αδημοσίευτη Μεταπτυχιακή Εργασία). ΤΕΙ Πειραιά, Αθήνα.

Αρτινοπούλου, Β. (2010). *Η Σχολική Διαμεσολάβηση. Εκπαιδύοντας τους Μαθητές στη Διαχείριση της Βίας και του Εκφοβισμού*. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη.

Αρτινοπούλου, Β. (2001). *Βία στο Σχολείο. Έρευνες και Πολιτικές στην Ευρώπη*. Αθήνα: ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ

Βάμβουκας, Μ. (2000). *Εισαγωγή στην Ψυχοπαιδαγωγική Έρευνα και Μεθοδολογία*. Αθήνα: Γρηγόρης.

Βασιλείου, Α., & Κεχάογλου, Ν. (2015). Διαχείριση Συγκρούσεων και Επικοινωνία. Εκπαιδευτικό Υλικό. Ανακτήθηκε 23 Μαρτίου, 2023, από <https://www.openbook.gr/diaxeirisi-syngkrousewn-kai-epikoinwnia/>

Βεργίδης, Δ. (2001). Δια βίου εκπαίδευση και εκπαιδευτική πολιτική, Στο Κ.Π Χάρης, Ν. Πετουλάκης και Σ. Νικόδημους, (Επιμ), *Συνεχιζόμενη Εκπαίδευση και Δια βίου Μάθηση*. Αθήνα: Ατραπός, 127-144.

Βεργίδης, Δ. (1999). Εκπαιδευτική πολιτική και αξιολόγηση. Στο Α. Κόκκος (Επιμ), *Εκπαίδευση Ενηλίκων: Σχεδιασμός, οργάνωση και αξιολόγηση προγραμμάτων*. Πάτρα: ΕΑΠ.

Βογιατζάκη, Ε. (2020). Ρόλοι και δεξιότητες εκπαιδευτικών στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση. *Διεθνές Συνέδριο για την Ανοικτή & Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση*, 10(1B), 38. <https://doi.org/10.12681/icodl.2154>

Γεωργιτσανάκου, Γ., & Χαριτάκη, Γ. (2019). Ανάπτυξη της ενσυναίσθησης σε παιδιά προσχολικής ηλικίας τυπικής ανάπτυξης. *Πανελλήνιο Συνέδριο Επιστημών Εκπαίδευσης*, 1, 117–138. <https://doi.org/10.12681/edusc.1700>

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

Γιωτσίδα, Β. (2018). *Μέθοδοι και τεχνικές ενεργητικής ακρόασης II «Συμβουλευτική Ψυχολογία: Σχέση Θεραπευτή – Θεραπευμένου»*. Πάντειον Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών.

Γκιάσος, Ι., Κουτσούμπα, Μ., & Μαυροειδής, Η. (2007). Το ηλεκτρονικό κείμενο στην Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση. *Open Education-The Journal for open and Distance Education and Educational Technology*, 6, 30-42.

Γραβιά, Γ. (2014). *Η δεοντολογία στη διαμεσολάβηση: Ηθικά ζητήματα και καλή πίστη*. Ημερίδα Συνδέσμου Δικηγορικών Εταιριών Ελλάδας. Αθήνα. Ανακτήθηκε 9 Απριλίου, 2023, από

https://sdee.org.gr/law/wp-content/uploads/2015/09/Georgios_Gravidias.pdf

Γρηγοριάδου, Ε., & Τέλλιου, Α. (2016). *Σχολική Διαμεσολάβηση - Ένας οδηγός για την επίλυση συγκρούσεων στο σχολείο από ομήλικους*. Θεσσαλονίκη. Έκδοση: Αντιγόνη Κέντρο Πληροφόρησης και Τεκμηρίωσης για το Ρατσισμό, την Οικολογία, την Ειρήνη και την Μη Βία.

Διαμαντίδου, Κ. (2014). Διαπροσωπικές σχέσεις στη σχολική τάξη και δεξιότητες αποτελεσματικής επικοινωνίας. Στο Ε. Κατσαρού & Μ. Λιακοπούλου (επιμ.). *Θέματα Διδασκαλίας και Αγωγής στο Πολυπολιτισμικό Σχολείο*. 465-480. Θεσσαλονίκη: ΥΠΠΕΘ.

Δημητρίου, Α. (2017). *Επικοινωνία βασικές δεξιότητες παράφραση και αντανάκλαση συναισθημάτων Συνέντευξη θέματα συνέντευξης*. Ανακτήθηκε 23 Μαρτίου, 2023, από

<https://slideplayer.gr/slide/11201708/>

Θάνος, Θ. (2017). *Σχολική Διαμεσολάβηση*. Εκδόσεις Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη.

Θάνος, Β. Θ. (2009). Παιδική παραβατικότητα και σχολείο. *Πρακτικά Επιστημονικής Ημερίδας*. 1 Απριλίου 2009, Ρέθυμνο. Αθήνα: Τόπος.

Τσαρη, Φ., & Πουρκός, Μ. (2015). *Ποιοτική μεθοδολογία έρευνας εφαρμογές στην ψυχολογία και στην εκπαίδευση*. Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών. Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο.

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

Κακουλάκης, Κ., Παναγιωτακόπουλος, Θ. Χ., & Κουστουράκης, Γ. (2019). Σχεδιασμός, υλοποίηση και αποτίμηση ψηφιακού εκπαιδευτικού υλικού για διαδικτυακή ασύγχρονη επιμόρφωση εκπαιδευτικών στο πεδίο «Εισαγωγή στη Διαφοροποιημένη Διδασκαλία». *Διεθνές Συνέδριο για την Ανοικτή & εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση*, 10, 164-177. <https://doi.org/10.12681/icodl.2335>

Καραγιάννη, Ε., & Ρουσσάκης, Ι. (2015). Ανατομία και διαχείριση των συγκρούσεων μεταξύ των εκπαιδευτικών στη σχολική μονάδα: Θεώρηση, διερεύνηση και πρακτική. *Πανελλήνιο Συνέδριο Επιστημών Εκπαίδευσης*, 5(1), 547. <https://doi.org/10.12681/edusc.243>

Κεσκινίδου, Α. (2020). *Η εξ αποστάσεως εκπαίδευση ως μέσο επαγγελματικής ανάπτυξης των εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης*. (Αδημοσίευτη Μεταπτυχιακή Εργασία). Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, Πάτρα.

Κοκκινάκη, Φ. (2006). *Κοινωνική ψυχολογία. Εισαγωγή στη μελέτη της κοινωνικής συμπεριφοράς*. Αθήνα: Τυπωθήτω.

Κόκκινος, Κ. Μ., Βουλγαρίδου, Ι., & Κουκούτσης, Ν. (2014). Εκφοβισμός, προσωπικότητα και δεσμός προσκόλλησης σε προέφηβους μαθητές. *Προσχολική και Σχολική Εκπαίδευση*, 3(1), 1-27.

Κόκκος, Α. (2005). Σχέσεις ανάμεσα στη δια βίου μάθηση, την εξ αποστάσεως εκπαίδευση και την εκπαίδευση ενηλίκων. Στο Α. Λιοναράκης (Επιμ.), *Πρακτικά 3rd International Conference on Open and Distance Learning*, Τόμος Α, 368-379. Αθήνα: Προπομπός.

Κόκκος, Α. (2005). *Εκπαίδευση ενηλίκων: Ανιχνεύοντας το πεδίο*. Αθήνα: Μεταίχμιο.

Κόκκος, Α. (1998). Αρχές μάθησης ενηλίκων. Στο Α. Κόκκος & Α. Λιοναράκης (Επιμ.), *Ανοικτή και Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση –Σχέσεις Διδασκόντων-Διδασκομένων*. Τόμος Β, 19 - 102. Πάτρα.

Κουτζεκλίδου, Β., & Λιοναράκης, Α. (2019). Οι ανάγκες ομάδας έγκλειστων εκπαιδευόμενων ενηλίκων σε κοινωνικό και γνωστικό επίπεδο. *Διεθνές Συνέδριο για την Ανοικτή & Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση*, 10, 24-37. doi:[10.12681/icodl.2466](https://doi.org/10.12681/icodl.2466)

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

Κούτης, Χ. (2018). *Η διερεύνηση απόψεων των εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης στη Θεσσαλονίκη σε σχέση με τις επικοινωνιακές δεξιότητες των διευθυντών τους*. (Αδημοσίευτη Μεταπτυχιακή Εργασία). Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Θεσσαλονίκη.

Κρητικός, Γ., Κώστας, Α., Κοντάκος, Α., Καλαβάσης, Φ., & Βιτσιλάκη, Χ. (2021). Ο/Η εκπαιδευτικός κατά τη μετάβαση της σχολικής μονάδας στην επείγουσα διαδικτυακή εκπαίδευση: Αναστοχασμοί στο πλαίσιο ταχύρρυθμης επιμόρφωσης από το Πανεπιστήμιο Αιγαίου. Στο Σοφός, Α., Κώστας, Α., Φούζας, Γ. & Παράσχου, Β. (Επιμ), *Πρακτικά του 1ου Διεθνούς Συνεδρίου "Από τον 20ο στον 21ο Αιώνα μέσα σε 15 Ημέρες: Η Απότομη Μετάβαση της Εκπαιδευτικής μας Πραγματικότητας σε Ψηφιακά Περιβάλλοντα. Στάσεις, Αντιλήψεις, Σενάρια, Προοπτικές, Προτάσεις*, 1, 553. <https://doi.org/10.12681/online-edu.3267>

Κυριακίδης, Σ. (2014-2020). Π.1.5.2.δ: *Επιμορφωτικό υλικό για τη ΘΕ5: Συμβουλευτική και επαγγελματικός προσανατολισμός και πληροφόρηση επιχειρησιακό πρόγραμμα*. Ανακτήθηκε 23 Μαρτίου, 2023, από <http://www.iep.edu.gr/images/IEP/PROKIRIKSEIS>

Κωσταντινίδου, Σ. (2013 - 2014). *Συμβουλευτική ψυχολογία και προσανατολισμός*. Εαρινό Εξάμηνο – Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε. Ανακτήθηκε 23 Μαρτίου, 2023, από https://aspetekoz4.weebly.com/uploads/2/5/1/9/25197005/3o_mathima.pdf

Λευθεριώτου, Π. (2012). *Εκπαίδευση εκπαιδευτών συμβούλων. Οδηγός μελέτης εκπαιδευτικού οδηγού*. Αθήνα: Κέντρο Ανάπτυξης Εκπαιδευτικής Πολιτικής (ΚΑΝΕΠ – ΓΣΕΕ).

Λιοναράκης, Α., Μανούσου, Ε., Χαρτοφύλακα, Α. Μ., Παπαδημητρίου, Σ., & Ιωακειμίδου, Β. (2020). Διακήρυξη για την ανοικτή και εξ αποστάσεως εκπαίδευση: Εκπαίδευση, ενεργός πολίτης και δημοκρατικές αξίες. *Open Education - The Journal for Open and Distance Education and Educational Technology*. 16 (1). 4-8. <https://doi.org/10.12681/jode.23741>

Λιοναράκης, Α. (2009). *Η εκπόνηση μεθοδολογικής προσέγγισης (διδασκική) των προγραμμάτων διά βίου εκπαίδευσης από απόσταση*. Αθήνα: Υπουργείο Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων/Γενική Γραμματεία Δια Βίου Μάθησης/Ινστιτούτο Διαρκούς Εκπαίδευσης Ενηλίκων.

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

- Λιοναράκης, Α. (2005). Ανοικτή και εξ αποστάσεως εκπαίδευση και διαδικασίες μάθησης. Στο: Βασάλα Π., Γκιόσος Ι., Κουτσούμπα Μ., Λιοναράκης Α., Ξένος Μ., Παναγιωτακόπουλος Χ. *Ανοικτή και εξ αποστάσεως Εκπαίδευση -Παιδαγωγικές και Τεχνολογικές Εφαρμογές*. Πάτρα: Ε.Α.Π
- Λιοναράκης, Α. (2001). Ανοικτή και εξ αποστάσεως πολυμορφική εκπαίδευση: προβληματισμοί για μια ποιοτική προσέγγιση σχεδιασμού διδακτικού υλικού. Στο Α. Λιοναράκης (Επιμ.), *Απόψεις και Προβληματισμοί για την Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης*. 33-52. Αθήνα: Προπομπός
- Λιοναράκης, Α. (2001). Για ποια εξ αποστάσεως εκπαίδευση μιλάμε;. Στο Λιοναράκης Α. (Επιμ.). *Πρακτικά Εισηγήσεων στο 1ο Πανελλήνιο Συνέδριο για την Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση*, Τόμος Α΄, 185-194. Πάτρα. Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο.
- Μακρή, Α. Θ., & Βλαχόπουλος, Δ. (2017). Ηλεκτρονική μάθηση: η πολυσημία και πολυπλοκότητα της έννοιας. *Διεθνές Συνέδριο για την Ανοικτή & εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση*, 9 (5Α), 133-147. <https://doi.org/10.12681/icodl.974>
- Μανούσου, Ε., Χαρτοφύλακα, Τ., Ιωακειμίδου, Β., Παπαδημητρίου, Σ., & Καραγιάννη, Ε. (2020). Εκπαιδευτικό υλικό για την εξ αποστάσεως εκπαίδευση: Προδιαγραφές, ανάπτυξη και αξιοποίηση υλικού. Στο Α. Λιοναράκης, Α. Κόκκος, Θ. Ορφανουδάκης, Α. Εμβαλωτής & Ν. Γραμμένος (Επιμ.), *Μαζικό Ανοικτό Διαδικτυακό Μάθημα (MOOC): Επιμόρφωση εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας & Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης σε θέματα εκπαίδευσης από απόσταση*. Πάτρα: ΙΕΠ-ΕΑΠ
- Μανούσου, Ε. (2008). *Προδιαγραφές παιδαγωγικού πλαισίου για την εφαρμογή πολυμορφικής, συμπληρωματικής εξ αποστάσεως περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, σε μαθητές πρωτοβάθμιας, ολιγοθέσιων και απομακρυσμένων σχολείων της Ελλάδας*. Διδακτορική Διατριβή, ΕΑΠ.
- Μιχαηλίδης, Γ. (1999). Νέες παράμετροι στην εκπαίδευση: Εκπαίδευση από απόσταση και δια βίου Εκπαίδευση. *Πρακτικά Συνεδρίου στο Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Αιγαίου*. Ρόδος. . Ανακτήθηκε 23 Μαρτίου, 2023, από: <http://impschool.gr/deltio-site/?p=938>

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

Μπίκος, Κ. (2014). Η εξ αποστάσεως / ηλεκτρονική επιμόρφωση εκπαιδευτικών: Μια καινοτομία που ανταποκρίνεται στη σύγχρονη ψηφιακή εποχή. *Ανοικτή Εκπαίδευση: το Περιοδικό για την Ανοικτή και Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση και την Εκπαιδευτική Τεχνολογία*. Ανακτήθηκε 30 Μαρτίου, 2023, από: <https://ejournals.epublishing.ekt.gr/index.php/openjournal/article/view/19604>

Μουζάκης Χ. (2006). *Η εξ αποστάσεως εκπαίδευση στην εκπαίδευση ενηλίκων. Παραδείγματα και περιπτώσεις εφαρμογής*. Αθήνα: Ινστιτούτο Διαρκούς Εκπαίδευσης Ενηλίκων (ΙΔΕΚΕ).

Νικολάκη, Ε., & Κουτσούμπα, Μ. (2013). Η αυτορρυθμιζόμενη μάθηση στην ανοικτή και εξ αποστάσεως εκπαίδευση. *Ανοικτή Εκπαίδευση: το περιοδικό για την Ανοικτή και Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση και την Εκπαιδευτική Τεχνολογία*, 99(1). 19-31. <https://doi.org/10.12681/icodl.1128>

Νικολάου, Γ. (2014). Σχολικός εκφοβισμός και εθνοπολιτισμική ετερότητα. Στο Η. Κουρκούτας & Θάνος Θ. *Σχολική Βία και Παραβατικότητα Ψυχολογικές, Κοινωνιολογικές, Παιδαγωγικές Διαστάσεις – Ενταξιακές Προσεγγίσεις και Παρεμβάσεις*. Πολιτεία.

Παντισίδου, Ε., & Παπασταμάτης, Α. (2010). Εκπαιδευτές και επαγγελματισμός στην εκπαίδευση ενηλίκων: Η περίπτωση του ΚΕΕ. Στο: Α. Παπασταμάτης, Ε. Βαλκάνος, Ε. Παντισίδου & Γ. Ζαρίφης (2010). *Δια βίου Μάθηση και Εκπαιδευτές Ενηλίκων. Θεωρητικές και εμπειρικές προσεγγίσεις*. 159-173. Θεσσαλονίκη: Πανεπιστήμιο Μακεδονίας.

Παπαδάκη - Μιχαηλίδη, Ε. (1995). *Η σιωπηλή γλώσσα των συναισθημάτων. Η μη λεκτική επικοινωνία στις διαπροσωπικές σχέσεις*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Παπαδημητρίου, Σ., Λιοναράκης, Α., & Κόκκος, Α. (2013). Το εγχείρημα της επιμόρφωσης των καθηγητών - συμβούλων του ΕΑΠ: Αναπτύσσοντας καλές πρακτικές και δημιουργώντας συνθήκες συν-αντίληψης στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση ενηλίκων. *Διεθνές Συνέδριο για την Ανοικτή & εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση*, 7(3Α). <https://doi.org/10.12681/icodl.612>

Παπαδημητρίου, Σ. (2011). Ο ρόλος της εκπαιδευτικής ραδιοτηλεόρασης στην υποστήριξη της σχολικής εκπαίδευσης την εποχή του διαδικτύου. *Ανοικτή Εκπαίδευση: Το Περιοδικό*

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

για την Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση και την Εκπαιδευτική Τεχνολογία, 7(2).

<https://doi.org/10.12681/jode.9780>

Παπακίτσος, Ε. Χ. (2019). Ο ρόλος της συμβουλευτικής στη σύγχρονη εκπαιδευτική διοίκηση. *Διεθνές Επιστημονικό Ηλεκτρονικό Διαδικτυακό Περιοδικό C.V.P. Παιδαγωγικής & Εκπαίδευσης*. Ανακτήθηκε 23 Μαρτίου, 2023, από

https://www.researchgate.net/publication/340777031_O_rolos_tes_Symbouleutikes_ste_s_ynchrone_ekpaideutike_dioikese

Παρασκευόπουλος, Ι. (1993). *Μεθοδολογία επιστημονικής έρευνας*. Αθήνα: Εκδόσεις Γρηγόρη.

Παρασκευοπούλου – Κόλλια, Ε. Α. (2019). Μεθοδολογία ποιοτικής έρευνας: Συνεντεύξεις και συνεντεύξεις μέσω διαδικτύου. *Open Education - The Journal for Open and Distance Education and Educational Technology*, 15 (2), 24. <https://doi.org/10.12681/jode.20634>

Πολίτη, Σ., & Σκορδιαλός, Ε. (2020). Σχολικός εκφοβισμός και η αντιμετώπισή του. *Πανελλήνιο Συνέδριο Επιστημών Εκπαίδευσης*, 8, 876-885. <https://doi.org/10.12681/edusc.2737>

Ραλλιάς, Δ., & Αναστασιάδης, Π. (2015). Δημιουργία διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού με την μέθοδο της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. *Διεθνές Συνέδριο για την Ανοικτή & εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση*, 8(3Α). <https://doi.org/10.12681/icodl.48>

Ράντζου, Μ. (2016). *Η Διαχείριση των συγκρούσεων στην παιδική ηλικία και η κατηχητική διακονία*. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Κυριακίδη.

Ρασιδάκη, Χ. (2020). *Σχολικός εκφοβισμός BULLYING, αποτελεσματικές δεξιότητες επικοινωνίας, τρόποι αντιμετώπισης, ένας πρακτικός οδηγός για εκπαιδευτικούς*. Αθήνα: Εκδόσεις Πατάκη.

Ρούση - Βέργου Χ., Ανδρέου Ε., & Διδασκάλου Ε. (2019). Coping with school bullying: A prevention supportive program for secondary school students. *Psychology: The Journal of the Hellenic Psychological Society*, 24(1), 73–92. https://doi.org/10.12681/psy_hps.22387

Σακκούλης, Δ., Ασημάκη, Α., & Βεργίδης, Δ. (2017). Η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών: Ζητήματα ορισμού και τυπολογίας. Η ελληνική εμπειρία και οι διεθνείς τάσεις. In – service

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

training of teachers: Issues of definition and typology. Greek experience and the international trends. *Εκπαιδευτικός Κύκλος*, 5(1), 104 – 126.

Σκούρτου Ε. (2022). Μετασχηματισμός: Ένα κεντρικό ζήτημα στη μάθηση και στη διδασκαλία. *Παιδαγωγικά Ρεύματα στο Αιγαίο*, 5(1), 98–99. <https://doi.org/10.12681/revmata.31100>

Σοφός Α. (2022). Καταστασιακά περιβάλλοντα για την ηλεκτρονική μάθηση. *Παιδαγωγικά Ρεύματα στο Αιγαίο*, 6(1), 126–138. <https://doi.org/10.12681/revmata.31134>

Σπανακά, Α., & Λιοναράκης, Α. (2017). Οι επτά αρχές δημιουργίας εκπαιδευτικού υλικού. *Διεθνές Συνέδριο για την Ανοικτή & εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση*, 9 (6B), 121-123. <https://doi.org/10.12681/icodl.1363>

Στάμος, Γ. (2006). *Αντανάκλαση συναισθημάτων. Εργασία στο μάθημα βιωματικές ασκήσεις στον προσανατολισμό*. Ανακτήθηκε 23 Μαρτίου, 2023, από

https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKEwihhezBypbvAhXDCOwKHW0xAocQFjAAegQIARAD&url=http%3A%2F%2Fusers.sch.gr%2Fgestamos%2FDownloads%2Fergasies_aspete%2Fantanaklasi_synaisthimaton.doc&usg=AOvVaw0Eg9tn0WgHKKiGbQ2255VG

Σταυρόπουλος, Β. (2017). *Η συμβολή των μικτών ερευνητικών μεθόδων στην εκπαιδευτική έρευνα: Πλαίσιο εφαρμογής και εμπειρικά δεδομένα. Τα πρακτικά του 4^{ου} Συνεδρίου: Νέος Παιδαγωγός*. Αθήνα.

Σφακιωτάκη, Κ. (2020). Επιδράσεις και εφαρμογή της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης στη συμβατική τριτοβάθμια εκπαίδευση. *Διεθνές Συνέδριο για την Ανοικτή & εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση*, 10(3A), 94. <https://doi.org/10.12681/icodl.2379>

Τζάνη, Μ., & Κεχαγιάς, Χ. (2005). *Μεθοδολογία έρευνας κοινωνικών επιστημών*. Αθήνα: Εθνικό & Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών.

Τριαντάρη, Π. Δ., & Στραβάκου, Π. (2021). Διαχείριση συγκρούσεων στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση: Οι στρατηγικές των διευθυντών- έρευνα. *Κείμενα Παιδείας*, 1(1). <https://doi.org/10.12681/keimena-paideias.25198>

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

Τριαντάρη, Σ. (2018). *Από τη σύγκρουση στη διαμεσολάβηση. Η διαμεσολάβηση ως στρατηγική και πολιτική της επικοινωνίας*. Σταμούλη.

Τσιμπουκλή, Α. (2008). Εισαγωγή στην εκπαίδευση ενηλίκων. Στο Α. Κόκκος & Κ. Κουτρούμπα (Επιμ.), *Εκπαίδευση Εκπαιδευτών Ενηλίκων. Πρόγραμμα δια βίου εκπαίδευσης από απόσταση-Εκπαιδευτικό υλικό*. Αθήνα: ΥΠΕΠΘ-ΙΔΕΚΕ

Τσούλιας Ν. (2010). *Αναγκαία η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών*. («ΤΟ ΑΡΘΡΟ», Σε δυο συνέχειες: 27.6.10, 4.7.10). Ανακτήθηκε 27 Απριλίου, 2023, από

<https://anthologio.wordpress.com/2011/06/06/%CE%AF-%CF%8C-i/>

Φλογαΐτη, Ε., & Βασάλα, Π. (2002). Περιβαλλοντική εκπαίδευση και ανοικτή και εξ αποστάσεως εκπαίδευση. *Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση*, 1. 1031-1041.

Φώτη, Π. (2020). Η Επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στην Ελλάδα και στην Ευρώπη. Συγκριτική αναφορά. *Θεωρία και Έρευνα στις Επιστήμες της Αγωγής*, 59. 7-22.

Χαλικιάς, Μ., Μανωλέσου, Α., & Λάλου, Π. (2015). *Μεθοδολογία έρευνας και εισαγωγή στη στατιστική ανάλυση δεδομένων με το IBM SPSS STATISTICS* [Εργαστηριακός Οδηγός]. Κάλλιπος, Ανοικτές Ακαδημαϊκές Εκδόσεις.

Χουλιάρη, Ξ., Λιοναράκης, Α., & Σπανάκα, Α. (2016). Η έννοια της πολυμορφικότητας στο ΕξΑΕ διδακτικό υλικό: Θεώρηση, σχεδιασμός, ζητήματα εφαρμογής. *Διεθνές Συνέδριο για την Ανοικτή & εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση*, 6(1Α). 397 – 408. <https://doi.org/10.12681/icodl.767>

Χρήστου, Μ. (2022). Εξ αποστάσεως σχολική εκπαίδευση και μετασχηματισμός δυσλειτουργικών αντιλήψεων: Εκπαιδευτικό σενάριο με θέμα τη στάση απέναντι στην τεχνολογία. *Ανοικτή Εκπαίδευση: το περιοδικό για την Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση και την Εκπαιδευτική Τεχνολογία*. 18, 1. 326–343. <https://orcid.org/0000-0001-5643-5415>

Ξενόγλωσσες

Agariou, A., & Clark, B. (2018). The practical significance of confidentiality in mediation. *Civil Justice Quarterly*, 37 (1), 74-97.

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

Alvi, M.H. (2016). A manual for selecting sampling techniques in research. Pakistan: University of Karachi, Iqra University. Retrieved November 19, 2023 from url <https://mpr.ub.uni-muenchen.de/70218/1/>

Anagnou, E., Vaikousi, D., & Vergidis, D. (2018). Η Μέθοδος της Προβληματίζουσας Μάθησης του Freire στην Πράξη: Μια Επίκαιρη, Ξεχασμένη (;) Εμπειρία Λαϊκής Επιμόρφωσης. Conference: 6ο Συνέδριο της Επιστημονικής Ένωσης Εκπαίδευσης Ενηλίκων «Καλές Εκπαιδευτικές Πρακτικές: Κριτική Σκέψη και Δημιουργικότητα». 23-25 Ιουνίου 2017, Αθήνα.

Anastasiades, P. S. (2002). Towards the Global Information Society: The Enactment of a Regulatory Framework as a Factor of Transparency and Social Cohesion. In H. Shafazand & A. M. Tjoa (Eds.), *EurAsia - ICT 2002: Information and Communication Technology* Vol. 2510, (pp. 527–535).

Baginsky, W. (2004). Peer Mediation in the UK: a Guide for Schools. London: NSPCC. Retrieved March 26, 2023 from url https://www.researchgate.net/publication/30503054_Peer_mediation_in_the_UK_a_guide_for_schools

Bayar, A. (2014). The components of effective professional development activities in terms of teachers' perspective. *International Online Journal of Educational Sciences*, 6(2), pp. 319-327. <https://doi.org/10.15345/iojes.2014.02.006>

Bickmore, K. (2002). Good training is not enough: Research on peer mediation program implementation. *Social Alternatives*, 21, 33-38.

Bigge, M. (1999). *Θεωρίες Μάθησης*. Αθήνα: Πατάκης.

Bright, R. (2005). It's just a grade 8 girl thing: Aggression in teenage girls. *Gender and Education*, 17(1), 93-101. <https://doi.org/10.1080/0954025042000301320>

Bryman, A. (2006). Integrating quantitative and qualitative research: How is it done? *Qualitative research*, 6(1), 97-113. <https://doi.org/10.1177/1468794106058877>

Evans, C. B. R., & Smokowski, P. R. (2016). Theoretical explanations for bullying in school: How ecological processes propagate perpetration and victimization. *Child &*

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

Adolescent Social Work Journal, 33(4), 365–375. <https://doi.org/10.1007/s10560-015-0432-2>

Fisher, R. (2000). *Sources of conflict and methods of conflict resolution. International peace and conflict resolution*. School of International Service. The American University c. 1977, Rev. 1985. Retrieved March 23, 2023 from url

http://www.communicationcache.com/uploads/1/0/8/8/10887248/sources_of_conflict_and_methods_of_resolution.pdf

Flecknoe, M. (2005). What does anyone know about peer mediation?. *Improving Schools*, 8(3), 221 - 235. <https://doi.org/10.1177/1365480205060437>

Gladden, R. M., Vivolo-Kantor, A. M., Hamburger, M. E., & Lumpkin, C. D. (2014). *Bullying surveillance among youths: Uniform definitions for public health and recommended data elements* (version 1.0). Centers for disease control and prevention and U.S. Department of Education. Retrieved March 23, 2023 from url https://stacks.cdc.gov/view/cdc/21596/cdc_21596_DS1.pdf

Holmberg, B. (1995). *Theory and practice of distance education (2nd Ed)*. Psychology Press.

Jarvis, P. (2004). *Συνεχιζόμενη εκπαίδευση και κατάρτιση*. Αθήνα: Μεταίχμιο.

Johnson, D. W., & Johnson, R. T. (2017). Peacemakers: Teaching students to resolve their own and schoolmates' conflicts. *Focus on Exceptional Children*, 28(6). <https://doi.org/10.17161/foec.v28i6.6855>

Johnson, D. W., & Johnson, R. T. (1996). Conflict resolution and peer mediation programs in Elementary and Secondary Schools: A review of the research, *Review of Educational Research*. 66(4), 459-506. <https://doi.org/10.3102/00346543066004459>

Johnson, J. M. (2009). *The impact of cyber bullying: A new type of relational aggression*. Paper based on a program presented at the American Counselling Association Annual Conference and Exposition, Charlotte, North Carolina.

Kafetsios, K., & Campbell, K. (2009). Measuring non-verbal communication of emotion in personal relationships: The procedure for assessing affect communication accuracy.

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

Psychology Faculty Publications. Retrieved March 23, 2023 from url <https://www.semanticscholar.org/paper/Measuring-non-verbal-communication-of-emotion-in-Kafetsios-Campbell/6a08c0d6d5294a6fb4546475a33a6f0f4af16ff9>

Karp, D. R., & Breslin, B. (2001). Restorative justice in school communities. *Youth & Society*, 33(2), 249–272. <https://doi.org/10.1177/0044118x01033002006>

Keegan, D. (1986). *The foundations of distance education*. London: Croom Helm.

Keegan, D. (2000). *Οι βασικές αρχές της ανοικτής και εξ αποστάσεως εκπαίδευσης*. (Αλ. Μελίστα, μτφ.). Αθήνα: Εκδόσεις Μεταίχμιο.

Kernberg, O. (1998). *Ideology, conflict and leadership in groups and organizations*. London: Yale University Press.

Kim, Y. S., Koh, Y., & Leventhal, B. L. (2005). School bullying and suicidal risk in Korean middle school students. *Pediatrics*, 115(2), 357-363. <https://doi.org/10.1542/peds.2004-0902>

Kishore, S. (2006). The evolving concepts of neutrality and impartiality in mediation. *Commonwealth Law Bulletin*, 32(2), 221–225. <https://doi.org/10.1080/03050710600907056>

Knowles, M., Holton, E., & Swanson, R. (2005). *The Adult Learner: The Definitive Classic in Adult Education and Human Resource Development* (6th ed.). Amsterdam; Boston: Elsevier. Retrieved February 20, 2023 from url <https://archive.org/details/KnowlesM.EtAl.TheAdultLearner6thEd2005>

Knowles, M. S. (1978). Andragogy: Adult learning theory in perspective. *Community College Review*, 5(3), 9–20. <https://doi.org/10.1177/009155217800500302>

Kolb, A. D. (1984). *Experiential learning: Experience as the source of learning and development*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.

Liberman A., & Miller L. (1991). *Staff development for education in the 90s*. Teachers College, London.

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

- Mayer, R. E. (2017). Using multimedia for e-learning. *Journal of Computer Assisted Learning*, 33(5), 403–423. <https://doi.org/10.1111/jcal.12197>
- Mayer, R. E. (2005). *The Cambridge handbook of multimedia learning*. Cambridge University Press. Retrieved February 20, 2023 from url <https://doi.org/10.1017/CBO9780511816819>
- Mena, M. S. (1992). New pedagogical approaches to improve production of materials in distance education. *International Journal of E- Learning & Distance Education/Revue internationale du e-learning et la formation a distance*, 7(3), 131-140. <https://eric.ed.gov/?q=mena&pg=7&id=EJ510297>
- Mezirow, Jack (1999). Transformation theory - Postmodern issues. *Adult Education Research Conference*. Retrieved February 20, 2023 from url <https://newprairiepress.org/aerc/1999/papers/29>
- Menkel - Meadow, C. J. (2015). Mediation, arbitration, and alternative dispute resolution (ADR). *International Encyclopedia of the Social & Behavioral Sciences*, 9507–9512. <https://doi:10.1016/b0-08-043076-7/02828-x>
- Mikropoulos, T. A. (2000). Design, development and evaluation of advanced learning environments. An overall approach. In HERMES, *Advanced Systems for Teaching and Learning over the World Wide Web* pp. B42-B52. Samos.
- Mills, C. B., & Carwile, A. M. (2009). The good, the bad, and the borderline: Separating teasing from bullying. *Communication Education*, 58(2), 276-301. <https://doi.org/10.1080/03634520902783666>
- Moore, M. G. (1993). Theory of transactional distance. In D. Keegan (Ed.), *Theoretical principles of distance education* (pp. 22-38). New York: Routledge.
- Olweus, D. (1997). Bullying or victim problems in school: Facts and intervention. *European Journal of Psychology of Education*. 12(4), 495-510. <https://doi.org/10.1007/bf03172807>
- Rigby, K. (2012). Bullying in schools: Addressing desires, not only behaviors. *Educational Psychology Review*, 24(2), 339–348. <https://doi.org/10.1007/s10648-012-9196-9>

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

Rogers, A. (1999). *Εκπαίδευση ενηλίκων*. Μτφ. Παπαδούλου, Μ. & Τόμπρα, Μ. Αθήνα. Μεταίχμιο.

Rogers, C. R. (1992). The necessary and sufficient conditions of therapeutic personality change. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 60(6), 827–832. <https://doi.org/10.1037/0022-006x.60.6.827>

Rogers, C. R. (1959). A theory of therapy, personality, and interpersonal relationships: As developed in the client-centered framework. In S. Koch (Ed.), *Psychology: A Study of a Science. Formulations of the Person and the Social Context* (Vol. 3, pp. 184-256). New York: McGraw Hill.

Rowntree, D. (1994). *Preparing materials for open, distance and flexible learning: an action guide for teachers and trainers*. London: Kogan Page

Tennant, M. (2006). *Psychology and Adult Learning*. Routledge.

Trent, S. B., Allen, J. A., & Prange, K. A. (2020). Communicating our way to engaged volunteers: A mediated process model of volunteer communication, engagement, and commitment. *Journal of Community Psychology*, 48(7), 2174–2190. <https://doi.org/10.1002/jcop.22353>

Whitted, K. S., & Dupper, D. R. (2005). Best practices for preventing or reducing bullying in schools. *Children & Schools*, 27(3), 167 – 175. <https://doi.org/10.1093/cs/27.3.167>

Wilmot, W., & Hocker, J. (2011). *Interpersonal conflict*, 8th ed. In New York: Mcgraw Hill.

Ιστοσελίδες

Association for Conflict Resolution (2007). Recommended Standards for School-Based Peer Mediation Programs. Education Section. Washington, DC: Association for Conflict Resolution. Ανακτήθηκε 9 Απριλίου, 2023, από

https://cdn.ymaws.com/acrnet.org/resource/resmgr/docs/Recommended_Standards_for_Sc.pdf

<https://www.diamesolavisi.gov.gr/>

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

Κέντρο Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου. Επιμορφωτικό Υλικό για Στελέχη Εκπαίδευσης και Εκπαιδευτικούς. Έργο «Εκπόνηση Επιμορφωτικού Εκπαιδευτικού Ενημερωτικού Υλικού και Σπουδών Επιμόρφωσης». Φεβρουάριος 2015. Αθήνα. Ανακτήθηκε 9 Απριλίου, 2023, από

<https://stop-bullying.sch.gr/wp-content/uploads/2015/10/ekpaideutikos.pdf>

Παράρτημα Α: Ερωτηματολόγιο Αξιολόγησης Επιμορφωτικού Προγράμματος

Ερωτηματολόγιο Αξιολόγησης Επιμορφωτικού Προγράμματος

Το παρόν ερωτηματολόγιο αποτελεί μια προσπάθεια διερεύνησης των απόψεών σας σχετικά με το Εκπαιδευτικό Υλικό (Ε.Υ.) που μελετήσατε. Ο σκοπός του ερωτηματολογίου είναι να αποτιμηθεί η ποιότητα, ευχρηστία και τα μαθησιακά αποτελέσματα του πολυμεσικού Ε.Υ. που ήρθατε σε επαφή μέσω του elearning περιβάλλοντος. Προκειμένου να διασφαλιστεί η αξιοπιστία και η εγκυρότητα των συμπερασμάτων που θα προκύψουν από την παρούσα έρευνα, είναι αναγκαία η αντικειμενική προσέγγιση των ερωτήσεων. Κατά την επεξεργασία των δεδομένων του ερωτηματολογίου, το οποίο προορίζεται αποκλειστικά για ερευνητική χρήση, θα είναι σεβαστό το απόρρητο των απαντήσεών σας. Τα αποτελέσματα της έρευνας θα σας κοινοποιηθούν αμέσως μετά το τέλος της στατιστικής επεξεργασίας.

Σας ευχαριστώ θερμά για τη συνεργασία και τη συμμετοχή σας.

Δημογραφικά στοιχεία

Επιλέξτε

1. Φύλο*

Άντρας
Γυναίκα

2. Ηλικία*

22-30
31-40
41-50
>51

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

3. Εξειδίκευση*

Προπτυχιακό
Μεταπτυχιακό
Διδακτορικό

4. Εργασιακή εμπειρία*

0-4 χρόνια
5-10 χρόνια
11-20 και άνω
>21

5. Είσαι εξοικειωμένος / η με τις Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας (ΤΠΕ); (όπου το 1 σημαίνει ΔΙΑΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ και το 5 ΣΥΜΦΩΝΩ ΑΠΟΛΥΤΑ)*

1. Διαφωνώ Απόλυτα
2. Μάλλον Διαφωνώ
3. Ούτε Συμφωνώ / ούτε Διαφωνώ
4. Μάλλον Συμφωνώ
5. Συμφωνώ Απόλυτα

6. Στο παρελθόν έχεις παρακολουθήσει κάποιο ανάλογο πρόγραμμα ασύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης σε περιβάλλον elearning; *

0. Κανένα
1. Ένα
2. Δύο
3. > 2 (περισσότερα από 2)

Αποτίμηση Εκπαιδευτικού Υλικού (ΕΥ)

Βαθμολογήστε σε μια κλίμακα από 1 (διαφωνώ απόλυτα) έως 5 (συμφωνώ απόλυτα) τον βαθμό που το Ε.Υ. σας βοήθησε στα θέματα που αναφέρονται παρακάτω.

7. Στο Ε.Υ. γίνεται παράθεση απόψεων με την σχετική βιβλιογραφική τεκμηρίωση. *

1. Διαφωνώ απόλυτα
2. Μάλλον Διαφωνώ
3. Ούτε Συμφωνώ / ούτε Διαφωνώ
4. Μάλλον Συμφωνώ
5. Συμφωνώ Απόλυτα

8. Το συγκεκριμένο Ε.Υ. παρέχει την δυνατότητα για περαιτέρω μελέτη σε διαφορετικές πηγές.*

1. Διαφωνώ απόλυτα
2. Μάλλον Διαφωνώ
3. Ούτε Συμφωνώ / ούτε Διαφωνώ
4. Μάλλον Συμφωνώ
5. Συμφωνώ Απόλυτα

9. Η πυκνότητα των πληροφοριών του Ε.Υ. είναι ικανοποιητική *

1. Διαφωνώ απόλυτα
2. Μάλλον Διαφωνώ

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

3. Ούτε Συμφωνώ / ούτε Διαφωνώ
4. Μάλλον Συμφωνώ
5. Συμφωνώ Απόλυτα

10. Η πλοήγηση μέσα στο Ε.Υ. ήταν εύκολη. *

1. Διαφωνώ απόλυτα
2. Μάλλον Διαφωνώ
3. Ούτε Συμφωνώ / ούτε Διαφωνώ
4. Μάλλον Συμφωνώ
5. Συμφωνώ Απόλυτα

11. Ο τρόπος παρουσίασης του Ε.Υ. με χρήση ήχου, βίντεο, εικόνας (πολυμεσική παρουσίαση) με βοήθησε στην μελέτη του υλικού. *

1. Διαφωνώ απόλυτα
2. Μάλλον Διαφωνώ
3. Ούτε Συμφωνώ / ούτε Διαφωνώ
4. Μάλλον Συμφωνώ
5. Συμφωνώ Απόλυτα

12. Το Ε.Υ. εμπειρέχει δραστηριότητες οι οποίες ενθαρρύνουν την αυτοαξιολόγηση του εκπαιδευόμενου. *

1. Διαφωνώ απόλυτα
2. Μάλλον Διαφωνώ
3. Ούτε Συμφωνώ / ούτε Διαφωνώ
4. Μάλλον Συμφωνώ
5. Συμφωνώ Απόλυτα

13. Η ανατροφοδότηση που υπήρχε μετά την ολοκλήρωση των δραστηριοτήτων του Ε.Υ. ήταν ικανοποιητική. *

1. Διαφωνώ απόλυτα
2. Μάλλον Διαφωνώ
3. Ούτε Συμφωνώ / ούτε Διαφωνώ
4. Μάλλον Συμφωνώ
5. Συμφωνώ Απόλυτα

14. Η μελέτη του Ε.Υ. μου προσέφερε γνώσεις που μπορώ να χρησιμοποιήσω στην σχολική μονάδα που εργάζομαι. *

1. Διαφωνώ απόλυτα
2. Μάλλον Διαφωνώ
3. Ούτε Συμφωνώ / ούτε Διαφωνώ
4. Μάλλον Συμφωνώ
5. Συμφωνώ Απόλυτα

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

Εκπαιδευτικό Υλικό (Ε.Υ.) και Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση

Βαθμολογήστε σε μια κλίμακα από 1 (διαφωνώ απόλυτα) έως 5 (συμφωνώ απόλυτα) τον βαθμό που το Ε.Υ. σας βοήθησε στα θέματα που αναφέρονται παρακάτω.

15. Το Ε.Υ. με βοήθησε να μάθω για τα πολύπλευρα και πολυδιάστατα οφέλη της Σχολικής Ειρηνικής Διαμεσολάβησης. *

1. Διαφωνώ απόλυτα
2. Μάλλον Διαφωνώ
3. Ούτε Συμφωνώ / ούτε Διαφωνώ
4. Μάλλον Συμφωνώ
5. Συμφωνώ Απόλυτα

16. Το Ε.Υ. με βοήθησε να γνωρίσω την κλιμακούμενη διαδικασία της Σχολικής Ειρηνικής Διαμεσολάβησης. *

1. Διαφωνώ απόλυτα
2. Μάλλον Διαφωνώ
3. Ούτε Συμφωνώ / ούτε Διαφωνώ
4. Μάλλον Συμφωνώ
5. Συμφωνώ Απόλυτα

17. Το Ε.Υ. με βοήθησε να ενημερωθώ για τις δεξιότητες που καλείται να κατέχει ο διαμεσολαβητής μαθητής κατά την διάρκεια της διαδικασίας της Σχολικής Ειρηνικής Διαμεσολάβησης. *

1. Διαφωνώ απόλυτα
2. Μάλλον Διαφωνώ
3. Ούτε Συμφωνώ / ούτε Διαφωνώ
4. Μάλλον Συμφωνώ
5. Συμφωνώ Απόλυτα

18. Το Ε.Υ. με βοήθησε να μάθω για τις τεχνικές που χρησιμοποιεί ο διαμεσολαβητής μαθητής στην διαδικασία της Σχολικής Ειρηνικής Διαμεσολάβησης. *

1. Διαφωνώ απόλυτα
2. Μάλλον Διαφωνώ
3. Ούτε Συμφωνώ / ούτε Διαφωνώ
4. Μάλλον Συμφωνώ
5. Συμφωνώ Απόλυτα

19. Το Ε.Υ. με βοήθησε να γνωρίσω τον σημαντικό ρόλο του συντονιστή εκπαιδευτικού στην διαδικασία της Σχολικής Ειρηνικής Διαμεσολάβησης. *

1. Διαφωνώ απόλυτα
2. Μάλλον Διαφωνώ
3. Ούτε Συμφωνώ / ούτε Διαφωνώ
4. Μάλλον Συμφωνώ
5. Συμφωνώ Απόλυτα

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

20. Θα συμφωνούσες σε έναν τέτοιο τρόπο επιμόρφωσης και για άλλα θέματα που αφορούν την εργασία σου; ΝΑΙ ή ΟΧΙ αιτιολόγησε την απάντησή σου

Η απάντησή σας

21. Ποια πιστεύεις ότι είναι τα τρία πιο δυνατά στοιχεία του Ε.Υ. της Σχολικής Ειρηνικής Διαμεσολάβησης;

Η απάντησή σας

22. Θα πρότεινες κάποια αλλαγή προκειμένου να βελτιωθεί το συγκεκριμένο εκπαιδευτικό υλικό; Αιτιολόγησε την απάντησή σου

Η απάντησή σας

Υποβολή

Υπεύθυνη Έρευνας: Ανθία Λαφάρα

Υπογραφή

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β1: Απαντήσεις Επιμορφούμενων (ερ. 20)

20. Θα συμφωνούσες σε έναν τέτοιο τρόπο επιμόρφωσης και για άλλα θέματα που αφορούν την εργασία σου; ΝΑΙ ή ΟΧΙ αιτιολόγησε την απάντησή σου.
<i>ΝΑΙ</i>
<i>ΝΑΙ</i>
<i>Ναι μπορω να βρω επιπλέον πηγές</i>
<i>Ναι</i>
<i>ΝΑΙ</i>
<i>Ναι, γιατί τραβάει το ενδιαφέρον των μαθητών</i>
<i>ΝΑΙ</i>
<i>ναι</i>
<i>Ναι διότι η επιμόρφωση με αυτόν τον τρόπο γίνεται ευχαριστή, ενδιαφέρουσα και πιο αποτελεσματική.</i>
<i>ΝΑΙ (ευκολία στην επικοινωνία και τη διάχυση της πληροφορίας)</i>
<i>όνο , δεν χρειάζεται να μετακινούμαι</i>
<i>ΝΑΙ. ΕΙΝΑΙ ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΗ ΠΛΕΟΝ Η ΧΡΗΣΗ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΣΤΗΝ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ</i>
<i>Ναι</i>
<i>Ναι, διότι είναι φιλικός το να βοηθήσει έμπρακτα την εκπαιδευτική καθημερινότητα</i>
<i>ΝΑΙ</i>
<i>ΝΑΙ ΓΙΑΤΙ ΘΑ ΜΕΛΕΤΩ ΣΤΟΝ ΔΙΚΟ ΜΟΥ ΧΡΟΝΟ</i>
<i>Ναι, γιατί εμπεριέχει οπτικοακουστικό μέσο που είναι ευκολονόητο για τον καθένα</i>
<i>ΝΑΙ</i>
<i>Ναι. ανά πάσα στιγμή έχεις την δυνατότητα μελέτης</i>
<i>ναι ελευθερία μελέτης</i>
<i>ναι. γιατί μπορείς να ασχοληθείς από το σπίτι σου</i>
<i>ναι.</i>

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

<i>ναι. ενδιαφέρον και καθόλου κουραστικό</i>
<i>αμε. αποτελεσματικό και καθόλου πειστικό</i>
<i>ναι μπορείς να μάθεις εύκολα χωρίς πίεση και άγχος</i>
<i>ναι</i>
<i>ναι</i>
<i>Ναι καθώς προσφέρει πληθώρα πληροφοριών και γνώσεων που μπορώ να χρησιμοποιήσω έμπρακτα στην εργασία μου</i>
<i>Ναι</i>
<i>ΝΑΙ διότι είναι άμεσος και βασίζεται στο πρακτικό πλαίσιο της εκπαιδευτικής διαδικασίας..</i>
<i>Ναι</i>
<i>Ναι</i>

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β2: Απαντήσεις Επιμορφούμενων (ερ. 21)

21. Ποια πιστεύεις ότι είναι τα τρία πιο δυνατά στοιχεία του Ε.Υ. της Σχολικής Ειρηνικής Διαμεσολάβησης;
<i>ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ,ΓΝΩΣΗ ,ΛΥΣΕΙΣ</i>
<i>Δυναμη γνώσης</i>
<i>Ερωτήσεις αυτοαξιολόγησης, πολυμεσική παρουσίαση</i>
<i>Η ευχάριστη παρουσίαση, ο συνδυασμός εικόνας, βίντεο και ήχου, το πλούσιο υλικό.</i>
<i>δομημένη μορφή, συμπληρωματικό ηχητικό υλικό, σαφείς οδηγίες</i>
<i>Τα βιντεο, η ταυτοχρονη αφηγηση με τις σημειωσεις, τα λινκ για επιπλεον υλικο</i>
<i>ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟ, ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟ, ΣΩΣΤΟΣ ΤΟΝΟΣ ΦΩΝΗΣ</i>
<i>1) πληρότητα 2) Σαφήνεια 3) πρακτικός χαρακτήρας</i>
<i>1 το ξεκάθαρο μήνυμα 2 το ερευνητικό υπόβαθρο 3 το ίδιο το θέμα</i>
<i>Διαδραστικό υλικό κ ελκυστικό περιβάλλον</i>
<i>ενσυναίσθηση, γνησιότητα, αποδοχή</i>
<i>Διαδραστικο,ελκυστικο περιβαλλον</i>
<i>διαδραστικό, ελκυστικό, με ενδιαφέροντα βίντεο περιβάλλον</i>
<i>αλληλεπίδραση, ελκυστικό περιβάλλον, ωραία βίντεο</i>
<i>ευχάριστο και προσιτό περιβάλλον με εύκολη χρήση</i>
<i>ο συνδυασμός εικόνων, βίντεο κειμένου, οι πληροφορίες που παρέχονται, η ανατροφοδότηση</i>
<i>ανατροφοδότηση, χρήση avatar και σωστός τόνος φωνής</i>
<i>ελκυστικό περιβάλλον, ωραίες εικόνες και ασκήσης εμπέδωσης</i>
<i>η αξιολογη οργάνωση του υλικού, η σωστή χρήση της γλώσσας και η παρεχόμενη ανατροφοδότηση</i>
<i>φιλικό ύφος, αλληλεπίδραση διαδραστικά βίντεο</i>
<i>Ασφάλεια, εχεμύθεια και ισότητα</i>
<i>Η μείωση επιθετικών συμπεριφορών στη μαθητική κοινότητα, η καλλιέργεια του συναισθηματικού κόσμου των μαθητών και η ενδυνάμωση των κοινωνικών σχέσεων</i>
<i>Γραφικά, ευκολία στη χρήση, βίντεο</i>

Ανθία Λαφάρα, «Σχεδιασμός, ανάπτυξη και αποτίμηση ολοκληρωμένου eLearning περιβάλλοντος με την μέθοδο της ΕξΑΕ και χρήση ΤΠΕ, για την επιμόρφωση καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με θέμα: «Η Σχολική Ειρηνική Διαμεσολάβηση και η Διαχείριση Συγκρούσεων στο Σχολικό Περιβάλλον».

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β3: Απαντήσεις Επιμορφούμενων (ερ. 22)

22. Θα πρότεινες κάποια αλλαγή προκειμένου να βελτιωθεί το συγκεκριμένο εκπαιδευτικό υλικό; Αιτιολόγησε την απάντησή σου
<i>ΟΧΙ</i>
<i>Οχι</i>
<i>Οχι</i>
<i>Όχι</i>
<i>Όχι είναι άριστο</i>
<i>Όχι.</i>
<i>Δεν υπάρχει κάποια πρόταση.</i>
<i>ΟΧΙ περιλαμβάνει επαρκείς πληροφορίες</i>
<i>ΟΧΙ. ΕΙΝΑΙ ΚΑΤΑΝΟΗΤΟ ΚΑΙ ΣΑΦΕΣ</i>
<i>να προστεθεί μια προσομοίωση συνθηκών διαμεσολάβησης</i>
<i>Οχι</i>
<i>ΟΧΙ. Είναι κατανοητό και ευανάγνωστο, με συγκεκριμένους ορισμούς χωρίς περιττές πληροφορίες.</i>
<i>Το βρίσκω πλήρες</i>
<i>όχι είναι από τα καλύτερα που έχω συναντήσει</i>
<i>όχι. ενθουσιάστηκα</i>
<i>οχι. είναι άριστο</i>
<i>όχι.</i>
<i>να δίνεται κάποιο πιστοποιητικό παρακολούθησης της επιμόρφωσης</i>
<i>όχι. είναι ολοκληρωμένο</i>
<i>σίγουρα όχι. συγχαρητήρια στην δημιουργό</i>
<i>οχι είναι εξαιρετικό</i>
<i>Όχι</i>
<i>Καμία διότι ήταν απόλυτα διαφωτιστικό και είμαι βέβαιη πως θα με βοηθήσει στον μετέπειτα εμπλουτισμό των γνώσεων μου.</i>
<i>Όχι</i>